

Budapest,
1998. március 23.,
hétfő

23. szám

Ára: 560,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
1998: XV. tv.	
1998: XVI. tv.	
1998: XVII. tv.	
1998: XVIII. tv.	
1998: XIX. tv.	
36/1998. (III. 23.) OGY h.	
37/1998. (III. 23.) OGY h.	
A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Konvenciójának, az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyveknek és a csatlakozási nyilatkozatnak a kihirdetéséről	1745
A Magyar Köztársaság és az Európai Beruházási Bank (EIB) közötti, az EIB magyarországi tevékenységére vonatkozó, Hongkongban, 1997. szeptember 22-én kelt Keretmegállapodás kihirdetéséről	1761
A vámjogról, a vámjárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény módosításáról	1764
A távhőszolgáltatásról	1765
A büntetőeljárásról	1776
A rádió és televízió testületek tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 13/1996. (III. 1.) OGY határozat módosításáról	1872
Mentelmi jog fenntartásáról	1872

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

1998. évi XV. törvény

a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Konvenciójának, az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyveknek és a csatlakozási nyilatkozatnak a kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Konvencióját és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyveket és a csatlakozási nyilatkozatot e törvénnyel kihirdeti. *(A Magyar Köztársaság csatlakozásának megerősítéséről szóló nyilatkozat letétbe helyezése 1996. május 7-én megtörtént, így a hatálybalépés napja a Magyar Köztársaság vonatkozásában 1996. május 7.)*

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

2. § A Konvenció és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek eredeti angol nyelvű szövege és azok magyar nyelvű fordítása, továbbá a csatlakozási nyilatkozat szövege a következő:

„CONVENTION ON THE ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

The Governments of the Republic of Austria, the Kingdom of Belgium, Canada, the Kingdom of Denmark, the French Republic, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Greece, the Republic of Iceland, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the Kingdom of Norway, the Portuguese Republic, Spain, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation, the Turkish Republic, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America;

considering that economic strength and prosperity are essential for the attainment of the purposes of the United Nations, the preservation of individual liberty and the increase of general wellbeing;

believing that they can further these aims most effectively by strengthening the tradition of co-operation which has evolved among them;

recognising that the economic recovery and progress of Europe to which their participation in the Organisation for European Economic Co-operation has made a major contribution, have opened new perspectives for strengthening that tradition and applying it to new tasks and broader objectives;

convinced that broader co-operation will make a vital contribution to peaceful and harmonious relations among the peoples of the world;

recognising the increasing interdependence of their economies;

determined by consultation co-operation to use more effectively their capacities and potentialities so as to promote the highest sustainable growth of their economies and improve the economic and social well-being of their peoples;

believing that the economically more advanced nations should co-operate in assisting to the best of their ability the countries in process of economic development;

recognising that the further expansion of world trade is one of the most important factors favouring the economic development of countries and the improvement of international economic relations; and

determined to pursue these purposes in a manner consistent with their obligations in other international organisations or institutions in which they participate or under agreements to which they are a party;

have therefore agreed on the following provisions for the reconstitution of the Organisation for European Economic Co-operation as the Organisation for Economic Co-operation and Development:

Article 1

The aims of the Organisation for Economic Co-operation and Development (hereinafter called the „Organisation”) shall be to promote policies designed:

a) to achieve the highest sustainable economic growth and employment and a rising standard of living in Member countries, while maintaining financial stability, and thus to contribute to the development of the world economy;

b) to contribute to sound economic expansion in Member as well as non-member countries in the process of economic development; and

c) to contribute to the expansion of world trade on a multilateral, nondiscriminatory basis in accordance with international obligations.

Article 2

In the pursuit of these aims, the Members agree that they will, both individually and jointly:

a) promote the efficient use of their economic resources;

b) in the scientific and technological field, promote the development of their resources, encourage research and promote vocational training;

c) pursue policies designed to achieve economic growth and internal and external financial stability and to avoid developments which might endanger their economies or those of other countries;

d) pursue their efforts to reduce or abolish obstacles to the exchange of goods and services and current payments and maintain and extend the liberalisation of capital movements; and

e) contribute to the economic development of both Member and nonmember countries in the process of economic development by appropriate means and, in particular, by the flow of capital to those countries, having regard to the importance to their economies of receiving technical assistance and of securing expanding export markets.

Article 3

With a view to achieving the aims set out in Article 1 and to fulfilling the undertakings contained in Article 2, the Members agree that they will:

a) keep each other informed and furnish the Organisation with the information necessary for the accomplishment of its tasks;

b) consult together on a continuing basis, carry out studies and participate in agreed projects; and

c) co-operate closely and where appropriate take co-ordinated action.

Article 4

The Contracting Parties to this Convention shall be Members of the Organisation.

Article 5

In order to achieve its aims, the Organisation may:

a) take decisions which, except as otherwise provided, shall be binding on all the Members;

b) make recommendations to Members; and

c) enter into agreements with Members, non-member States and international organisations.

Article 6

1. Unless the Organisation otherwise agrees unanimously for special cases, decisions shall be taken and recommendations shall be made by mutual agreement of all the Members.

2. Each Member shall have one vote. If a Member abstains from voting on a decision or recommendation, such abstention shall not invalidate the decision or recommendation, which shall be applicable to the other Members but not to the abstaining Member.

3. No decision shall be binding on any Member until it has complied with the requirements of its own constitutional procedures. The other Members may agree that such a decision shall apply provisionally to them.

Article 7

A Council composed of all the Members shall be the body from which all acts of the Organisation derive. The Council may meet in sessions of Ministers or of Permanent Representatives.

Article 8

The Council shall designate each year a Chairman, who shall preside at its ministerial sessions, and two Vice-Chairman. The Chairman may be designated to serve one additional consecutive term.

Article 9

The Council may establish an Executive Committee and such subsidiary bodies as may be required for the achievement of the aims of the Organisation.

Article 10

1. A Secretary-General responsible to the Council shall be appointed by the Council for a term of five years. He shall be assisted by one or more Deputy Secretaries-General or Assistant Secretaries-General appointed by the Council on the recommendation of the Secretary-General.

2. The Secretary-General shall serve as Chairman of the Council meeting at sessions of Permanent Representatives. He shall assist the Council in all appropriate ways and may submit proposals to the Council or to any other body of the Organisation.

Article 11

1. The Secretary-General shall appoint such staff as the Organisation may require in accordance with plans of organisation approved by the Council. Staff regulations shall be subject to approval by the Council.

2. Having regard to the international character of the Organisation, the Secretary-General, the Deputy or Assistant Secretaries-General and the staff shall neither seek nor receive instructions from any of the Members or from any Government or authority external to the Organisation.

Article 12

Upon such terms and conditions as the Council may determine, the Organisation may:

- a) address communications to non-member States or organisations;
- b) establish and maintain relations with non-member States or organisations; and
- c) invite non-member Governments or organisations to participate in activities of the Organisation.

Article 13

Representation in the Organisation of the European Communities established by the Treaties of Paris and Rome of 18th April, 1951, and 25th March, 1957, shall be as defined in Supplementary Protocol No. 1 to this Convention.

Article 14

1. This Convention shall be ratified or accepted by the Signatories in accordance with their respective constitutional requirements.

2. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Government of the French Republic, hereby designated as depositary Government.

3. This Convention shall come into force:

- a) before 30th September, 1961, upon the deposit of instruments of ratification or acceptance by all the Signatories; or
- b) on 30th September, 1961, if by that date fifteen Signatories or more have deposited such instruments as regards those Signatories; and thereafter as regards any other Signatory upon the deposit of its instrument of ratification or acceptance;
- c) after 30th September, 1961, but not later than two years from the signature of this Convention, upon the deposit of such instruments by fifteen Signatories, as regards those Signatories; and thereafter as regards any other Signatory upon the deposit of its instrument of ratification or acceptance.

4. Any Signatory which has not deposited its instrument of ratification or acceptance when the Convention comes

into force may take part in the activities of the Organisation upon conditions to be determined by agreement between the Organisation and such Signatory.

Article 15

When this Convention comes into force the reconstitution of the Organisation for European Economic Co-operation shall take effect, and its aims, organs, powers and name shall thereupon be as provided herein. The legal personality possessed by the Organisation for European Economic Co-operation shall continue in the Organisation, but decisions, recommendations and resolutions of the Organisation for European Economic Co-operation shall require approval of the Council to be effective after the coming into force of this Convention.

Article 16

The Council may decide to invite any Government prepared to assume the obligations of membership to accede to this Convention. Such decisions shall be unanimous, provided that for any particular case the Council may unanimously decide to permit abstention, in which case, notwithstanding the provisions of Article 6, the decision shall be applicable to all the Members. Accession shall take effect upon the deposit of an instrument of accession with the depositary Government.

Article 17

Any Contracting Party may terminate the application of this Convention to itself by giving twelve months' notice to that effect to the depositary Government.

Article 18

The Headquarters of the Organisation shall be in Paris, unless the Council agrees otherwise.

Article 19

The legal capacity of the Organisation and the privileges, exemptions, and immunities of the Organisation, its officials and representatives to it of the Members shall be as provided in Supplementary Protocol No. 2 to this Convention.

Article 20

1. Each year, in accordance with Financial Regulations adopted by the Council, the Secretary-General shall present to the Council for approval an annual budget, accounts, and such subsidiary budgets as the Council shall request.

2. General expenses of the Organisation, as agreed by the Council, shall be apportioned in accordance with a scale to be decided upon by the Council. Other expenditure shall be financed on such basis as the Council may decide.

Article 21

Upon the receipt of any instrument of ratification, acceptance or accession, or of any notice of termination, the depositary Government shall give notice thereof to all the Contracting Parties and to the Secretary-General of the Organisation.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to this Convention.

Done in Paris, this fourteenth day of December, Nineteen Hundred and Sixty, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited with the depositary Government, by whom certified copies will be communicated to all the Signatories.

**SUPPLEMENTARY PROTOCOL No. 1
TO THE CONVENTION
ON THE ORGANISATION
FOR ECONOMIC CO-OPERATION
AND DEVELOPMENT**

The signatories of the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development;

Have agreed as follows:

1. Representation in the Organisation for Economic Co-operation and Development of the European Communities established by the Treaties of Paris and Rome of 18th April, 1951, and 25th March, 1957, shall be determined in accordance with the institutional provisions of those Treaties.

2. The Commissions of the European Economic Community and of the European Atomic Energy Community as well as the High Authority of the European Coal and Steel Community shall take part in the work of that Organisation.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to this Protocol.

Done in Paris, this fourteenth day of December, Nineteen Hundred and Sixty, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited with the Government of the French Republic, by whom certified copies will be communicated to all the Signatories.

**SUPPLEMENTARY PROTOCOL No. 2
TO THE CONVENTION
ON THE ORGANISATION
FOR ECONOMIC CO-OPERATION
AND DEVELOPMENT**

The signatories of the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development (hereinafter called the „Organisation”);

Have agreed as follows:

The Organisation shall have legal capacity and the Organisation, its officials, and representatives to it of the Members shall be entitled to privileges, exemptions, and immunities as follows:

a) in the territory of the Contracting Parties to the Convention for European Economic Co-operation of 16th April, 1948, the legal capacity, privileges, exemptions, and immunities provided for in Supplementary Protocol No. I to that Convention;

b) in Canada, the legal capacity, privileges, exemptions, and immunities provided for in any agreement or arrangement on legal capacity, privileges, exemptions, and immunities entered into between the Government of Canada and the Organisation;

c) in the United States, the legal capacity, privileges, exemptions, and immunities under the International Organisations Immunities Act provided for in Executive Order No. 10133 of 27th June, 1950; and

d) elsewhere, the legal capacity, privileges, exemptions, and immunities provided for in any agreement or arrangement on legal capacity, privileges, exemptions, and immunities entered into between the Government concerned and the Organisation.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to this Protocol.

Done in Paris, this fourteenth day of December, Nineteen Hundred and Sixty, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited with the Government of the French Republic, by whom certified copies will be communicated to all the Signatories.

**PROTOCOL ON THE REVISION
OF THE CONVENTION FOR EUROPEAN
ECONOMIC CO-OPERATION
OF 16th APRIL, 1948**

The governments of the Republic of Austria, the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the French Republic, the Federal Republic of Germany, the Kingdom of Greece, the Republic of Iceland, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the Kingdom of Norway, the Portuguese Republic, Spain, the Kingdom of Sweden, the Swiss Confederation, the Turkish Republic, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland being the Contracting Parties to the Convention for European Economic Co-operation of 16th April, 1948 (hereinafter called the „Convention”) and the Members of the Organisation for European Economic Co-operation;

Desirous that the aims, organs, and powers of the Organisation be redefined and that the Governments of Canada and the United States of America be Members of that Organisation as re-constituted;

Have agreed as follows:

Article 1

The Convention shall be revised and as a consequence thereof it shall be replaced by the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development to be signed on today's date.

Article 2

1. This Protocol shall come into force when the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development comes into force.

2. The Convention shall cease to have effect as regards any Signatory of this Protocol when the Convention on the Organisation for Economic Co-operation and Development comes into force.

In witness whereof, the undersigned Plenipotentiaries, duly empowered, have appended their signatures to this Protocol.

Done in Paris, this fourteenth day of December, Nineteen Hundred and Sixty, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited with the Government of the French Republic, by whom certified copies will be communicated to all the Signatories.

**KONVENCIÓ
AGAZDASÁGIEGYÜTTMŰKÖDÉSIÉS
FEJLESZTÉSSZERVEZETRŐL**

Az Amerikai Egyesült Államok, a Belga Királyság, a Dán Királyság, a Francia Köztársaság, a Görög Királyság, a Holland Királyság, Írország, az Izlandi Köztársaság, Kanada, a Luxemburgi Nagyhercegség, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság, a Német Szövetségi Köztársaság, a Norvég Királyság, az Olasz Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Spanyolország, a Svájci Államszövetség, a Svéd Királyság és a Török Köztársaság Kormánya

figyelembe véve, hogy a gazdasági erő és a prosperitás alapvetően fontos az Egyesült Nemzetek céljainak elérése, az egyedi szabadság megőrzése és az általános jólét fokozása szempontjából,

abban a hitben, hogy a közöttük kialakult együttműködés hagyományainak erősítésével tudják a leghatékonyabban előmozdítani e célok elérését,

felismerve, hogy Európa gazdasági talpra állása és haladása — amit nagy mértékben elősegített ezen országoknak az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezetben való részvétele — új perspektívákat nyitott e hagyomány erősítésére, valamint új feladatok és szélesebb célkitűzések terén való alkalmazására,

meggyőződve arról, hogy a szélesebb körű együttműködés alapvetően hozzájárul a világ népei közötti békés és harmonikus kapcsolatok kiépítéséhez,

elismerve a gazdaságaik kölcsönös összefüggését,

eltökélten arra, hogy konzultáció és együttműködés révén hatékonyabban használják fel kapacitásaikat és lehetőségeiket gazdaságaik legmagasabb szintű fenntartható növekedésének előmozdítására és népeik gazdasági és szociális jólétének fokozására,

abban a hitben, hogy a gazdaságilag fejlettebb nemzeteknek együtt kell működniük, hogy tőlük telhetően segítsék a gazdasági fejlődés folyamatában lévő országokat,

elismerve, hogy a világkereskedelem további bővítése az egyik legfontosabb tényező, amely előmozdítja az országok gazdasági fejlődését és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok javítását, és

eltökélten arra, hogy e célokat a más nemzetközi szervezetekben vagy intézményekben vállalt vagy általuk kötött megállapodásokban rögzített kötelezettségeikkel összeegyeztethető módon érik el,

megállapodtak az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetként való újjászervezése alábbi rendelkezéseiről;

1. Cikk

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: Szervezet) célja az alábbiakra irányuló politikák előmozdítása:

a) a legmagasabb szintű fenntartható gazdasági növekedés és foglalkoztatás elérése és az életszínvonal emelése a tagországokban, a pénzügyi stabilitás fenntartása mellett, és ezzel hozzájárulás a világgazdaság fejlesztéséhez;

b) a gazdasági expanzió előmozdítása a tagállamokban és a tagállamokon kívüli, a gazdasági fejlődés folyamatában lévő országokban; és

c) a világkereskedelem expanziójának előmozdítása sokoldalú, diszkriminációmentes alapon, összhangban a nemzetközi kötelezettségekkel.

2. Cikk

E célok elérésére törekedve a tagok megállapodnak, hogy mind egyénileg, mind közösen:

a) előmozdítják gazdasági erőforrásaik hatékony felhasználását;

b) tudományos és technológiai területen elősegítik erőforrásaik kiaknázását, ösztönzik a kutatást, és előmozdítják a szakképzést;

c) olyan politikát követnek, amelyet a gazdasági növekedés, valamint a külső és belső pénzügyi stabilitás biztosításának elérésére terveztek; és elkerülik az olyan helyzetek kialakulását, amelyek veszélyeztethetnék saját és más országok gazdaságait;

d) erőfeszítéseket tesznek az áruk, szolgáltatások cseréje és a folyó fizetések útjában álló akadályok csökkentésére vagy megszüntetésére, továbbá fenntartják és bővítik a tőkemozgások liberalizálását; és

e) előmozdítják a gazdasági fejlődést mind a tagállamokban, mind a tagállamokon kívüli, a gazdasági fejlődés folyamatában lévő országokban a megfelelő eszközök alkalmazásával, és különösen az ezen országokba történő tőkebeáramlással, figyelembe véve, hogy milyen fontos a gazdaságaik számára a technikai segítségnyújtás és az exportpiacok bővítésének biztosítása.

3. Cikk

Az 1. Cikkben ismertetett célok elérését és a 2. Cikkben foglalt kötelezettségvállalások teljesítését szem előtt tartva a tagok megállapodnak, hogy

a) tájékoztatják egymást és a Szervezetet a feladatok teljesítéséhez szükséges információkról;

b) folyamatosan konzultálnak, tanulmányokat készítenek, és részt vesznek az egyeztetett projekteken; és

c) szorosan együttműködnek, és szükség esetén koordinálják tevékenységüket.

4. Cikk

A jelen Konvenció Szerződő Felei a Szervezet tagjai.

5. Cikk

A Szervezet e céljainak elérése érdekében:

- a) határozatokat hozhat, amelyek — ha nincs más kikötve — valamennyi tagra kötelezőek;
- b) ajánlásokat tehet a tagoknak; és
- c) megállapodásokat köthet a tagokkal, a tagállamokon kívüli országokkal és nemzetközi szervezetekkel.

6. Cikk

1. A határozatokat és az ajánlásokat valamennyi tag kölcsönös megállapodásával kell meghozni, kivéve, ha a Szervezet speciális esetekben egyhangúlag másként dönt.

2. Mindegyik tagnak egy szavazata van. Ha egy tag tartózkodik a szavazástól valamely határozat vagy ajánlás meghozatalakor, az ilyen tartózkodás nem érvényteleníti a határozatot vagy ajánlást, amely a többi tagra érvényes, de a tartózkodó tagra nem.

3. A határozat nem kötelező a tagra, amíg nem teljesültek az adott tagországban előírt alkotmányos eljárás követelményei. A többi tag megállapodhat abban, hogy az ilyen határozat rájuk nézve ideiglenesen érvényes.

7. Cikk

Az összes tagból álló Tanács lesz az a szerv, ahonnan a Szervezet valamennyi okmánya származik. A Tanács Miniszteri vagy Állandó Képviselői ülészakot tarthat.

8. Cikk

A Tanács minden évre egy elnököt — aki ellátja az elnöki teendőket a miniszteri üléseken — és két alelnököt jelöl ki. Az elnök a következő évre újra kijelölhető.

9. Cikk

A Tanács Végrehajtó Bizottságot és olyan segédszerveket hozhat létre, amelyek szükségesek a Szervezet céljainak eléréséhez.

10. Cikk

1. A Tanácsnak felelős főtitkárt a Tanács ötévi időtartamra nevezi ki. A munkáját egy vagy több főtitkárhelyettes vagy segédfőtitkár segíti, akiket a Tanács nevez ki a főtitkár ajánlása alapján.

2. A főtitkár az Állandó Képviselők ülészakának elnöke. Minden megfelelő módon segíti a Tanács tevékenységét, és javaslatokat terjeszthet a Tanács vagy a Szervezet bármely más testülete elé.

11. Cikk

1. A főtitkár olyan munkatársakat nevez ki, akikre a Szervezetnek szüksége lehet a Tanács által jóváhagyott szervezeti tervek szerint. A munkatársakra vonatkozó szabályzatot a Tanácsnak kell jóváhagynia.

2. A Szervezet nemzetközi jellegét figyelembe véve a főtitkár, a helyettes- vagy segédfőtitkár és a munkatársak nem kérnek és nem fogadnak el utasítást egyetlen tagtól vagy kormánytól vagy a Szervezeten kívüli hatóságtól sem.

12. Cikk

A Tanács által megállapított feltételek esetén a Szervezet

- a) tájékoztatást küldhet a tagállamokon kívüli országoknak vagy szervezeteknek;
- b) kapcsolatokat létesíthet és tarthat fenn a tagállamokon kívüli országokkal vagy szervezetekkel; és
- c) felkérheti a tagállamokon kívüli országok kormányát vagy szervezeteit, hogy vegyenek részt a Szervezet tevékenységeiben.

13. Cikk

Az 1951. április 18-i párizsi és az 1957. március 25-i római szerződéssel létrehozott Európai Közösségek képviselőlete a Szervezetben a jelen Konvenció 1. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyvében meghatározottak szerint történik.

14. Cikk

1. A jelen Konvenciót az aláírók a megfelelő alkotmányos követelményeik szerint ratifikálják vagy fogadják el.

2. A ratifikációs vagy elfogadási okmányokat a Francia Köztársaság Kormányánál mint az ezennel eként kijelölt letéteményes kormánynál kell letétbe helyezni.

3. A jelen Konvenció az alábbiak szerint lép hatályba:

- a) 1961. szeptember 30. előtt, ha valamennyi aláíró letétbe helyezi a ratifikációs vagy elfogadási okmányokat; vagy
- b) 1961. szeptember 30-án, ha ezen időpontig legalább 15 aláíró letétbe helyezte az okmányait; s a Konvenció csak ezen aláírókra nézve lép hatályba; a többi aláíróra nézve pedig akkor, amikor letétbe helyezik a ratifikációs vagy elfogadási okmányaikat;

c) 1961. szeptember 30. után, de legkésőbb a jelen Konvenció aláírásától számított két éven belül lép hatályba, ha 15 aláíró letétbe helyezte az okmányokat, és csak ezen aláíró felekre nézve lép hatályba; minden egyéb aláíróra nézve csak akkor, ha letétbe helyezték a ratifikációs vagy elfogadási okmányokat.

4. Minden aláíró fél, amely nem helyezte letétbe a ratifikációs vagy elfogadási okmányát, amikor a Konvenció hatályba lép, részt vehet a Szervezet tevékenységeiben a Szervezet és az ilyen aláíró fél közötti megállapodásban meghatározott feltételekkel.

15. Cikk

Amikor a jelen Konvenció hatályba lép, megvalósul az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet újjászervezése és céljai, szervei, jogköre és neve a Konvencióban foglaltaknak felel meg. Az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet jogi személyisége megmarad a Szervezetben, de az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet határozatai, ajánlásai és rendeletei a Tanács jóváhagyását igénylik ahhoz, hogy a jelen Konvenció hatálybalépése után is érvényben maradjanak.

16. Cikk

A Tanács határozatot hozhat arról, hogy bármely, a tagsággal járó kötelezettségek teljesítésére kész kormányt felkér a jelen Konvencióhoz való csatlakozásra. Az ilyen határozatoknak egyhangúaknak kell lenniük, feltéve, hogy bármely adott esetben a Tanács egyhangúan határozhat a tartózkodás megengedéséről, amely esetben a 6. Cikk rendelkezései ellenére a határozat valamennyi tagra vonatkozik. A csatlakozás akkor lép hatályba, amikor a csatlakozási okmányt letétbe helyezik a letéteményes kormányánál.

17. Cikk

Bármely Szerződő Fél beszüntetheti a jelen Konvenció rá nézve történő alkalmazását, ha erről 12 hónappal előre értesíti a letéteményes kormányt.

18. Cikk

A Szervezet székhelye Párizsban van, kivéve, ha a Tanács másként határoz.

19. Cikk

A Szervezet jogállását és a Szervezet, a tisztviselői és a tagok képviselői előjogait, kedvezményeit és mentességeit a jelen Konvencióhoz tartozó 2. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyv határozza meg.

20. Cikk

1. A Tanács által elfogadott Pénzügyi Szabályzat szerint a főtitkár minden évben jóváhagyásra a Tanács elé terjeszti az éves költségvetést, az elszámolásokat és a Tanács által kért egyéb kiegészítő költségvetéseket.

2. A Szervezetnek a Tanács által egyeztetett általános költségeit a Tanács által meghatározott skála szerint kell felosztani. Az egyéb költségeket a Tanács által meghatározott alapon kell finanszírozni.

21. Cikk

A ratifikációs, elfogadási vagy csatlakozási okmány vagy megszüntetési értesítés kézhezvétele után a letéteményes kormány erről tájékoztatja az összes Szerződő Felet és a Szervezet főtitkárát.

Amelynek hitelül alulírott meghatalmazottak a kellő felhatalmazás alapján aláírták a jelen Konvenciót.

Készült Párizsban, ezerkilencszázhatvan december tizenegyedikén, angol és francia nyelven — mindkét szöveg azonos érvényű — egy példányban, amelyet a letéteményes kormánynál helyeznek letétbe, amely kormány a hitelesített példányokat megküldi valamennyi aláírónak.

1. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyv a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló Konvencióhoz

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló Konvenció aláírói megállapodtak a következőkben:

1. Az 1951. április 18-i párizsi és az 1957. március 25-i római szerződéssel megalapított Európai Közösségek képviselőit a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben e szerződések intézményi rendelkezései szerint kell meghatározni.

2. Az Európai Gazdasági Közösség Bizottsága és az Európai Atomenergia Közösség Bizottsága, valamint az Európai Szén- és Acélközösség Főhatósága részt vesz a Szervezet munkájában.

Amelynek hitelül alulírott meghatalmazottak a kellő felhatalmazás alapján aláírták a jelen Jegyzőkönyvet.

Készült Párizsban, ezerkilencszázhatvan december tizenegyedikén, angol és francia nyelven — mindkét szöveg azonos érvényű — egy példányban, amelyet a Francia Köztársaság Kormányánál helyeznek letétbe, s a letéteményes megküldi a hitelesített példányokat valamennyi aláírónak.

**2. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyv
a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési
Szervezetről szóló Konvencióhoz**

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről (a továbbiakban: a Szervezet) szóló Konvenció aláírói megállapodtak a következőkben:

A Szervezet jogállását és a Szervezet, a tisztviselői és a tagok képviselői előjogait, kedvezményeit és mentességeit az alábbiak szerint határozzák meg:

a) az 1948. április 16-i Európai Gazdasági Együttműködési Konvenció Szerződő Feleinek területén a jogállást, az előjogokat, kedvezményeket és mentességeket az ezen Konvenció 1. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyve határozza meg;

b) Kanadában a jogállást, az előjogokat, a kedvezményeket és a mentességeket Kanada Kormánya és a Szervezet között elfogadott, a jogállásra, az előjogokra, kedvezményekre és mentességekre vonatkozó megállapodások vagy intézkedések határozzák meg;

c) az Egyesült Államokban a jogállást, az előjogokat, kedvezményeket és mentességeket a nemzetközi szervezetek mentességéről szóló törvény szerint az 1950. június 27-i 10133. sz. végrehajtási utasítás határozza meg; és

d) másutt a jogállást, az előjogokat, kedvezményeket és mentességeket az érintett kormány és a Szervezet között elfogadott, a jogállásról, az előjogokról, kedvezményekről és mentességekről szóló megállapodás vagy intézkedés határozza meg.

Amelynek hitelül alulírott meghatalmazottak a kellő felhatalmazás alapján aláírták a jelen Jegyzőkönyvet.

Készült Párizsban, ezerkilencszázhatvan december tizenegyedikén, angol és francia nyelven — mindkét szöveg azonos érvényű — egy példányban, amelyet a Francia Köztársaság Kormányánál helyeznek letétbe, s a letéteményes megküldi a hitelesített példányokat valamennyi aláírónak.

Jegyzőkönyv

**az 1948. április 16-i Európai Gazdasági Együttműködési
Konvenció felülvizsgálatáról**

A Belga Királyság, a Dán Királyság, a Francia Köztársaság, a Görög Királyság, a Holland Királyság, Írország, az Izlandi Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság, a Német Szövetségi Köztársaság, a Norvég Királyság, az Olasz Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Portugál Köztársaság, Spanyolország, a Svájci Államszövetség, a Svéd Királyság és a Török Köztársaság Kormánya mint az 1948. április 16-i Európai Gazdasági Együttműködési Konvenció (a továbbiakban: Konvenció) Szerződő Felei és az Európai Gazdasági Együttműködési Szervezet tagjai

arra törekedve, hogy újra meghatározzák a Szervezet céljait, szerveit és jogkörét, és hogy Kanada és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya az újjászervezett Szervezet tagjává váljon,

megállapodtak a következőkről:

1. Cikk

A Konvenciót felül kell vizsgálni, és ennek következtében fel kell váltani a mai napon aláírásra kerülő, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló Konvencióval.

2. Cikk

1. A jelen Jegyzőkönyv a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló Konvencióval együtt lép hatályba.

2. A Konvenció a jelen Jegyzőkönyvet aláíró bármely fél vonatkozásában hatályát veszti, amikor a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló Konvenció hatályba lép.

Amelynek hitelül alulírott meghatalmazottak a kellő felhatalmazás alapján aláírták a jelen Jegyzőkönyvet.

Készült Párizsban, ezerkilencszázhatvan december tizenegyedikén, angol és francia nyelven — mindkét szöveg azonos érvényű — egy példányban, amelyet a Francia Köztársaság Kormányánál helyeznek letétbe, s a letéteményes megküldi a hitelesített példányokat valamennyi aláírónak.”

**A Tanács határozata, amelyben felkéri Magyarországot,
hogy csatlakozzon a Gazdasági Együttműködési
és Fejlesztési Szervezet Konvenciójához**

(A Tanács 872. ülése 1996. március 28-án elfogadta.)

A Tanács

figyelembe véve a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről 1960. december 14-én kötött Konvenciót (a továbbiakban: Konvenció) és különösen 5. a) és 16. Cikkét,

figyelembe véve a Magyar Köztársaság Kormánya 1996. március 20-i nyilatkozatát a szervezetbeli tagsággal járó kötelezettségeknek a Magyar Köztársaság által történő elfogadásáról,

figyelembe véve a Szervezetnek biztosított előjogokról és mentességekről a Magyar Köztársaság Kormánya és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet között Párizsban, 1995. június 13-án aláírt Megállapodást,

figyelembe véve a Környezetvédelmi Bizottság következtetéseit [C(96)37], a Pénzügyi Bizottság véleményét

[C(96)23] és a Tőkeozgások és Láthatatlan Tranzakciók Bizottság és a Nemzetközi Befektetések és Multinacionális Társaságok Bizottság jelentését [C(96)19],

tekintetbe véve, hogy Magyar Köztársaság Kormánya kész vállalni a szervezeti tagsággal járó kötelezettségeket,

az alábbi határozatot hozza:

Magyarországot felkéri a Konvencióhoz való csatlakozásra a fenti Nyilatkozatban javasolt feltételekkel.

Elfogadva azt a tanácsi határozatot, amely felkéri Magyarországot, hogy csatlakozzon a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Konvenciójához, az összefoglaló jelentésben a Tanács az alábbi bejegyzést hagyta jóvá:

A Tanács:

a) tudomásul vette a főtitkár C(96)56 tájékoztatóját Magyarország felkéréséről, hogy csatlakozzon az OECD-ről szóló Konvencióhoz;

b) tudomásul vette Magyarország ipari és kereskedelmi minisztere 1996. március 20-i levelét [a C(69)56 melléklete];

c) felhatalmazza a főtitkárt, hogy a Szervezet nevében írja alá a Megállapodást Magyarország felkéréséről, hogy csatlakozzon az OECD-ről szóló Konvencióhoz;

d) utasította a főtitkárt, tájékoztassa a Magyar Köztársaság Kormányát a Működési Szabályzat 18. a) (i) szabálya szerinti minden határozatról, amelyet a Tanács hozhat a Magyarországot az OECD-hez való csatlakozásra felkérő tanácsi határozat dátuma és a Konvencióhoz való csatlakozásról szóló okmány Magyarország részéről történő letétbe helyezésének dátuma között;

e) egyetértett azzal, hogy a Magyar Köztársaság Kormánya hatvan napon belül értesítse a Szervezetet, hajlandó-e csatlakozni a fenti d) pontban hivatkozott határozatokhoz, és hogy ha a Magyar Köztársaság Kormánya nem hajlandó csatlakozni valamely határozathoz, vagy ha fenntartásai vannak, vagy megjegyzéseket javasol, a kérdést a Tanács elé kell terjeszteni; Magyarországot nem kötelezi semmilyen határozat, ha nem jelzi készségét az ilyen határozathoz való csatlakozásra; ez a pont nem vonatkozik a Szervezet költségvetését érintő határozatokra, amelyek kötelezőek lesznek Magyarországra a csatlakozás után;

f) határozatot hozott, felkéri a Magyar Köztársaság Kormányát, hogy küldjön megfigyelőt a Tanács és a Szervezet más szervei minden tagország számára nyitott ülésre, amíg Magyarország a Szervezet tagjává nem válik.

Készült Párizsban, 1996. március 29-én, angol és francia nyelven.

A Magyar Köztársaság Kormánya nevében:

Dunai Imre s. k.,
ipari és kereskedelmi miniszter

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet nevében:

Jean-Claude Paye s. k.,
főtitkár

A Magyar Köztársaság Kormányának nyilatkozata a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben való tagsággal kapcsolatos, a Magyar Köztársaság Kormánya által elfogadott kötelezettségekről

A Magyar Köztársaság Kormánya

figyelembe véve a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetről szóló 1960. december 14-i Konvenciót (a továbbiakban: Konvenció) és a Konvenció 1. és 2. sz. Kiegészítő Jegyzőkönyvét,

figyelembe véve a Konvenció 16. Cikkét, amely kimondja, hogy a Szervezet Tanácsa felkérhet bármely kormányt, amely felkészült arra, hogy vállalja a tagsággal járó kötelezettségeket a Konvencióhoz való csatlakozás céljából, kijelenti a következőket:

ÁLTALÁNOS CSATLAKOZÁSI NYILATKOZAT

1. A Magyar Köztársaság (a továbbiakban: Magyarország) a Konvencióhoz való csatlakozásról szóló okmány letétbe helyezésével vállalja a Szervezetben való tagsággal járó kötelezettségeket, elfogadja a Szervezet Előkészítő Bizottsága 1960. decemberi jelentéséből következő nézeteket és célokat, és csatlakozik a Szervezet azon okmányaihoz, amelyek e letétbe helyezés időpontjában hatályban vannak, kivéve, ha mást irányoz elő a jelen Nyilatkozat, a mellékleteit is beleértve.

MAGYARORSZÁGRA NEM ALKALMAZHATÓ OECD DOKUMENTUM

2. A betervezett javaslat szerint az alábbi okmány nem vonatkozhat Magyarországra:

A Tanács ajánlása a tagországok számára a hajózási politika közös elveire [C(87)11/végző]

EGYES OECD DOKUMENTUMOKRA VONATKOZÓ MEGJEGYZÉSEK

3. A Magyar Köztársaság az alábbi megjegyzéseket kívánja tenni bizonyos dokumentumokkal kapcsolatban, amelyekhez csatlakozni kíván:

Liberalizációs Kódexek

Magyarország elfogadja a Folyó Láthatatlan Műveletek Liberalizálási Kódexe és a Tőkeozgások Liberalizálási Kódexe céljait, és kész elfogadni az ezekből eredő jogokat, kötelezettségeket és kötelezettségvállalásokat. Magyarország a két kódex 2. Cikkének b) pontja szerint fenntartásokat javasol. E fenntartások szövegét a jelen Nyilatkozat 1. és 2. sz. melléklete ismerteti. Ami az OECD két liberali-

zációs kódexét illeti, a Kormánynyilatkozatban Magyarország elfogadja a kódexekben megfogalmazott jogokat és kötelezettségeket, és kiterjeszti a kódexek területére vonatkozó mindazon liberalizációs intézkedést az összes OECD-tagországra, amely az Európai Unióval kötött társulási megállapodásban szerepel, és nem diszkriminál az OECD-tagországok tekintetében, amennyiben a társulási megállapodásban szereplő védelmi záradék alkalmazására kerülne sor.

Magyarország engedélyezi, hogy magyar állampolgárok az OECD-tagországok által kibocsátott államkötvényeket, valamint az OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok kötvényeit vásárolhassák, ahogy az 1. sz. mellékletben szerepel. Nem később, mint 1997. december 31-ig lehetővé teszi a külföldiek számára fiókok alapítását a pénzügyi szektorban is, a kódexek előírásainak megfelelő feltételek mellett. Amint az az 1. számú mellékletben szerepel, Magyarország megerősíti, hogy célul tűzi ki a fennmaradó tőkeszabályozás teljes eltörlését az elkövetkező 3—4. évben.

Nemzetközi Beruházás

Magyarország megerősíti csatlakozását a OECD-tagországok Kormányai által 1976. június 21-én elfogadott, és 1979. június 13-án, 1984. május 17-én és 1991. június 4—5-én módosított, a Nemzetközi Befektetésekről és a Multinacionális Vállalatokról szóló Nyilatkozathoz, valamint az abból eredően vállalt kötelezettségek teljesítéséhez. Magyarország javasolja a nemzeti elbánás alóli bizonyos kivételek megszüntetését és a jelen Nyilatkozat 3. számú mellékletében ismertetett lista fenntartását. A nemzeti elbánás elvét alkalmazza az állami vállalatok privatizációjára és a privatizált vállalatok részvényeivel kapcsolatos tranzakciókra.

Környezetvédelem

A Tanács határozat-ajánlása a jelenlegi vegyi anyagok rendszeres vizsgálatáról [C(87)90/végső]

A Tanács határozat-ajánlása a jelenlegi vegyi anyagok kooperatív vizsgálatáról és a kockázat csökkentéséről [C(90)163/végső]

Észrevétel:

A mérgező vegyi anyagokra vonatkozó 1985-ös kormányhatározat és az Egészségügyi Minisztérium ezzel kapcsolatos 1988. évi végrehajtási utasítása kiterjed a Tanács ezen, az emberi egészség aspektusait érintő okmányaira.

A vegyi anyagokról és készítményekről szóló 1996 végéig elfogadásra kerülő új törvény biztosítani fogja, hogy e határozat-ajánlásoknak Magyarország teljes mértékben megfeleljen.

1997-ben új kormányrendeletet fognak elfogadni a környezetnek és az emberi egészségnek a vegyi anyagok által okozott kockázat felméréséről és csökkentéséről.

A Tanács határozata a határon túli károk okozására képes balesetekkel kapcsolatos információcseréről [C(88)84/végső]

A Tanács határozat-ajánlása a közvélemény tájékoztatásáról és a közönség részvételéről a veszélyes anyagokkal összefüggő balesetek megakadályozásával és azokra való reagálással kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban [C(88)85/végső]

Észrevétel:

Magyarország kétoldalú megállapodásokat kötött a szomszédos országokkal a vízszennyezéssel, többek között a vegyi anyagok okozta balesetekkel kapcsolatos információcseréről.

Az 1996 folyamán elfogadásra kerülő polgári védelmi törvény és a katasztrófa megelőzéséről szóló törvény foglalkozik a vegyi anyagok okozta balesetek megelőzésével és az azokra való felkészüléssel és reagálással. Ez magában foglalja a közvélemény tájékoztatását és a közönség részvételét a veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek megelőzésével és az azokra való reagálással összefüggő döntéshozatali folyamatokban.

Az ipari balesetek határon túli hatásairól szóló Konvenció utómunkálataiként Regionális Koordinációs Irodát létesítenek Magyarországon 1996-ban azzal a céllal, hogy megerősítsék a vegyi balesetekkel kapcsolatos információcserét a szomszédos országokkal.

A Tanács határozat-ajánlása a veszélyes hulladékok határon túli mozgásáról [C(83)180/végső]

A Tanács határozat-ajánlása a veszélyes hulladékok exportjáról az OECD-térségből [C(86)64/végső]

A Tanács határozata a veszélyes hulladékok határon túli mozgásáról [C(88)90/végső, módosítva]

Észrevétel:

Magyarország részt vesz a veszélyes hulladékok határon túli mozgásának és elhelyezésének ellenőrzésével foglalkozó Bázeli Konvencióban, amely rögzíti ezen okmányok fő tételeit. A hatályos jogszabályok részben fedik ezeket a határozat-ajánlásokat.

Az 1996-ban elfogadásra kerülő hulladékgazdálkodási törvény biztosítja a kereteket a veszélyes és a nem veszélyes hulladékok kezelésének szabályozásához. Ezen túlmenően a veszélyes hulladékokról szóló új kormányhatározat lép hatályba 1996-ban. A hulladékokra új kódexrendszert vezetnek be 1997-ben. E szabályozás teljes mértékben át fogja ezeket a határozatokat.

A Tanács határozat-ajánlása a hulladékok határon túli mozgásának csökkentéséről [C(90)178/végső]

Észrevétel:

A jelenlegi szabályozás nem fedi teljesen ezt a határozat-ajánlást.

A hulladékgazdálkodási törvény és a Nemzeti Környezetvédelmi Program — mindkettőt 1996-ban fogadják el

— formálisan előmozdítja az önellátást a végső elhelyezésre szolgáló hulladékok terén.

A hulladékkezelési törvény teljes mértékben fedi a jelen határozat-ajánlást.

A Tanács határozata a visszanyerésre szánt veszélyes hulladékok országhatárokon keresztül történő szállításának ellenőrzéséről [C(92)39/végső, módosítva]

Észrevétel:

Jelenleg az OECD-ben a zöld és sárga listán szereplő, a magyar határt átlépő bizonyos hulladékokhoz írásos engedély szükséges. 1996-ban a veszélyes hulladékokról szóló új rendelet árnyaltabb megközelítést tesz lehetővé az e határozatban foglalt hulladékok ellenőrzése terén, az OECD háromszintű rendszere szerint. A magyar hatóságok folyamatosan tájékoztatják a Titkárságot az ilyen változásokról.

Pénzpiacok

A Tanács ajánlása a nemzetközi értékpapír-kibocsátásról [C(71)176/végleges]

Észrevétel:

A külföldiek pénzügyi befektetései egyedi engedélyezést igényelnek. A nem bank pénzintézetek részt vehetnek értékpapír-kibocsátó szindikátusokban és értékesítési csoportokban, de a bankok nem vehetnek részt ilyen tevékenységekben sem Magyarországon, sem külföldön, az egyes értékpapírok nyilvános forgalomba hozataláról, valamint az értékpapírtőzsdéről szóló 1990. évi VI. törvény szerint.

A Tanács ajánlása az olyan korlátozások felülvizsgálatáról, amelyeket a tagországok rónak ki a nem jegyzett értékpapírokba való portfólió befektetésekre [C(74)61/végső]

Észrevétel:

A külföldiek portfólió befektetései engedélykötelesek. A biztosítóintézetekről és a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvény korlátokat szab az intézményi befektetők tartalékaiból finanszírozott befektetésekre.

Adóügyek

A Tanács ajánlása, amely módosítja a Tanács jövedelemadó és nyereségadó minta konvenciójáról szóló ajánlása mellékletét [C(95)132/végleges]

Észrevételek az adó minta konvencióhoz:

Az 5. Cikk 6. pontjával kapcsolatban Magyarország véleménye az, hogy az ügynök — akár bizományos, akár nem — független státusszal rendelkezzen a Konvenció értelmében.

Fenntartások az adó minta konvencióhoz:

— A 8. Cikk szerint Magyarország csatlakozik Ausztrália és Kanada fenntartásához, amely szerint fenntartják a jogot ahhoz, hogy nemzetközi forgalomból származó nyereségeként adóztathassák azt a nyereséget, amely egy adott ország egy adott helyén fedélzetre vett utasok és rakomány ugyanezen országon belül egy másik helyre történő szállításából keletkezik.

— A 9. Cikkkel kapcsolatban Magyarország fenntartja magának a jogot a 2. bekezdés felvételére a tárgyalásoktól függően, és csatlakozik Franciaországnak e bekezdéshez fűzött fenntartásához.

— A 11. Cikkkel kapcsolatban Magyarország fenntartja magának a lehetőséget a kamat forrásország általi megadóztatására.

— A 12. Cikkkel kapcsolatban Magyarország csatlakozik Kanada fenntartásához, mely szerint a 2. bekezdés kiegészítendő az alábbi szavakkal „ipari, kereskedelmi vagy tudományos berendezések használatáért vagy használatának jogáért”.

Turizmus

A Tanács határozat-ajánlása a nemzetközi turizmus politikáról [C(85)165/végső, módosítva]

I. Melléklet

Különvélemény a *b) (i)* ponthoz:

Az adó- és vámmentes import keretei: 5 liter sör.

II. Melléklet

Észrevétel az *a)* ponthoz:

A turisták számára vízumkötelezettség áll fenn, kivéve, ha mást ír elő Magyarország és a származási országok között megkötött nemzetközi szerződés. A vízumok a lehető legegyszerűbben és késedelem nélkül beszerezhetőek, de nem lehet garantálni, hogy a vízumkibocsátási díj nem haladja meg az adminisztrációs költségeket a kölcsönösségtől függően. Magyarország általában egyszeri belépési vízumokat ad ki, de kérésre többszöri belépésre is ad vízumot.

Észrevétel a *b)* ponthoz:

Repülőtéri illetéket kivetnek, de beépítik a jegy árába.

4. Abban az esetben, ha Magyarország mégis tartózkodni kívánna, vagy megjegyzése lenne a Szervezet bármely, a fenti 3. paragrafusban esetleg figyelmen kívül hagyott okmányával kapcsolatban, Magyarország az ügyet a Szervezet Tanácsa elé viszi döntéshozatalra, vagy más megfelelő intézkedésre a Csatlakozási Okmány letétbe helyezésének napjától számított tizenkét hónapon belül.

MINISZTERI NYILATKOZATOK

5. Magyarország osztja az OECD keretében elfogadott miniszteri nyilatkozatokban a tagállamok által kifejezett politikai célokat, és hajlandó csatlakozni a 4. sz. mellékletben említettekhez.

RÉSZVÉTEL BIZONYOS
TEVÉKENYSÉGEKBEN ÉS SZERVEZETEKBE

6. Magyarországnak szándékában van részt venni az 5. sz. mellékletben említett, korlátozott számú tagok részére szolgáló, érdeklődésre számot tartó tevékenységekben és szervezetekben. Magyarország megvizsgálja a további részvételt a korlátozott számú tagországok számára közös érdeklődést jelentő, vagy speciális tevékenységi területekkel kapcsolatos egyéb programokban.

KORÁBBI MEGÁLLAPODÁSOK MEGSZŰNÉSE

7. Mivel Magyarország a Konvencióhoz való csatlakozása napjától jogosult arra, hogy részt vegyen a Vegyi Anyagok Ellenőrzésével kapcsolatos Speciális Program, a Nemzetközi Befektetések és Multinacionális Vállalatok Bizottsága, a Fenntartható Agrárrendszereknek a Biológiai Források Kezelésével kapcsolatos Együttműködési Kutatási Programja, valamint más bizottságok munkájában, a Szervezet más tagjaival egyenlő feltételekkel, Magyarország az OECD-hez való csatlakozása napjától kezdve megszűntnek tekinti a Szervezet és Magyarország között Magyarországnak e szervezetekben való részvételével összefüggő, az 1994. február 16-i, 1994. április 11-i és 1994. október 31-i levélváltásban formalizált megállapodásokat.

1. számú melléklet

Fenntartások

a Tőkemozgások Liberalizálási Kódexével kapcsolatban

„A” lista Közvetlen beruházások:

I/A — Az érintett országban, a külföldiekre vonatkozóan.

Észrevétel: A fenntartás csak a külföldiekre vonatkozik.

(i) Belföldi légitrafikorra engedély csak magyar többségi tulajdonú és ellenőrzésű vállalatok számára adható ki.

(ii) Engedély a nemzetközi vizeken való hajózáshoz csak magyar többségi tulajdonú, vagy magyarok által ellenőrzött cégek számára adható ki, kivéve, ha mást írnak elő Magyarország kétoldalú megállapodásai.

(iii) Külföldi vállalatok fiók alapításai. E fenntartás alkalmazása 1997. december 31-én megszűnik.

„B” lista Ingatlanműveletek:

III/A1 és B/1 — Az érintett országban a külföldiek által történő építés vagy vásárlás.

— Belföldiek által külföldön történő építés vagy vásárlás.

„A” lista Értékpapír-műveletek a tőkepiacokon:

IV/B1 és 2, C1, D1 — A hazai tőkepiacon külföldi értékpapírok zártkörű vagy nyilvános kibocsátása.

Megjegyzés: E fenntartás 1996. július 1-jén hatályát veszti az OECD-tagországok által kibocsátott államkötvények és a legmagasabb hitelminősítéssel rendelkező, OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok által kibocsátott értékpapírokat illetően, valamint 1996. december 31-én a befektetési kategóriájú adósnak minősített, OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok által kibocsátott értékpapírok vonatkozásában.

— Külföldi értékpapírok bevezetése elismert hazai értékpapírpiacon.

Megjegyzés: E fenntartás 1996. július 1-jén hatályát veszti az OECD-tagországok által kibocsátott államkötvények és az OECD-tagországokban bejegyzett, legmagasabb hitelminősítéssel rendelkező vállalatok által kibocsátott értékpapírokat illetően, továbbá hatályát veszti 1996. december 31-én a befektetési kategóriájú adósnak minősített, OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok által kibocsátott értékpapírok vonatkozásában.

— Külföldiek vásárlásai az érintett országban.

Megjegyzés: A fenntartás csak az egy évnél rövidebb hátralévő lejáratúval rendelkező hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozik. A fenntartás alkalmazása 1996. július 1-jén megszűnik.

— Belföldiek vásárlásai.

Megjegyzés: E fenntartás 1996. július 1-jén hatályát veszti az OECD-tagországok által kibocsátott állampapírok és az OECD-tagországokban bejegyzett, legmagasabb hitelminősítéssel rendelkező vállalatok által kibocsátott értékpapírokat illetően, valamint 1996. december 31-én a befektetési kategóriájú adósnak minősített, OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok által kibocsátott értékpapírokra.

„B” lista Pénzpiaci műveletek:

V/A1 és A2, B1 és 2, C1, C3 és 4, D1, D3 és 4 — Belföldi értékpapírok és más eszközök zártkörű vagy nyilvános kibocsátása külföldi pénzpiacra.

Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező belföldi pénzintézetek zártkörű kibocsátásaira.

- Belföldi értékpapírok és egyéb eszközök bevezetése elismert külföldi pénzpiacra.
 - Külföldi értékpapírok és egyéb eszközök belföldi pénzpiacon zártkörű vagy nyilvános kibocsátása.
 - Külföldi értékpapírok és egyéb eszközök bevezetése elismert hazai pénzpiacra.
 - Külföldiek pénzügyi értékpapír vásárlása az érintett országban.
 - Külföldiek kölcsönnyújtásai egyéb pénzügyi eszközökkel az érintett országban.
 - Külföldiek kölcsönfelvételei egyéb pénzügyi eszközökkel az érintett országban.
 - Belföldiek pénzügyi értékpapír vásárlásai külföldön.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek saját számlára történő, meghatározott keretek közötti vásárlásaira.
 - Belföldiek külföldi kölcsönnyújtásai egyéb pénzügyi eszközökkel.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek 1 évnél rövidebb lejáratú, meghatározott keretek közötti kölcsönnyújtási tevékenységére.
 - Belföldiek kölcsönfelvételei egyéb pénzügyi eszközökkel külföldön.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek kölcsönfelvételeire.
- „B” lista VI/A1 és 2, B1 és 2, C1, C3 D1 és 3
- Egyéb műveletek átruházható eszközökkel és nem értékpapírosított követelésekkel:
- Belföldi eszközök és követelések külföldi pénzpiacon zártkörben vagy nyilvánosan történő kibocsátása.
 - Belföldi eszközök és követelések bevezetése elismert külföldi pénzpiacra.
 - Belföldi pénzpiacon külföldi eszközök és követelések zártkörű vagy nyilvános kibocsátása.
 - Külföldi eszközök és követelések bevezetése elismert belföldi pénzpiacra.
 - Külföldiek vásárlása az érintett országban.
 - Külföldiek csereműveletei más eszközökre az érintett országban.
 - Belföldiek külföldi vásárlásai.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik az alábbiak megvásárlására:
(i) Devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek saját számlára történő, meghatározott keretek közötti, 1 évnél rövidebb lejáratú külföldi eszközök és követelések megvásárlása;
(ii) Külföldi részvényeket megtestesítő átruházható eszközök, továbbá a külföldi köz-
- vetlen beruházás kritériumainak megfelelő egyéb, osztalékra is jogosító értékpapírokat képviselő eszközök megvásárlása;
(iii) Olyan külföldi átruházható eszközök megvásárlása, amelyek OECD-tagországok által kibocsátott állampapírokat és az OECD-tagországokban bejegyzett, legmagasabb hitelminősítéssel rendelkező vállalatok által kibocsátott tőkepiaci értékpapírokat testesítenek meg, 1996. július 1-jétől, valamint amelyek a befektetési kategóriájú adósnak minősített, OECD-tagországokban bejegyzett vállalatok által kibocsátott tőkepiaci értékpapírokat testesítenek meg, 1996. december 31-től.
- Belföldiek csereműveletei más eszközökre külföldön.
Megjegyzés: E fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek saját számlás tevékenységére.
- „A” lista VII/A1 és 2, 1 és 2 C1, D1
- Műveletek kollektív befektetési értékpapírokkal:
- Belföldi kollektív befektetési értékpapírok zártkörű vagy nyilvános kibocsátása külföldi értékpapírpiacra.
Megjegyzés: A fenntartás csak a nyílt végű befektetési alap jegyeire vonatkozik.
 - Belföldi kollektív befektetési értékpapírok bevezetése elismert külföldi értékpapírpiacra.
Megjegyzés: A fenntartás csak a nyílt végű befektetési alap jegyeire vonatkozik.
 - Külföldi kollektív befektetési értékpapírok zártkörű vagy nyilvános kibocsátása belföldi értékpapírpiacra.
 - Külföldi kollektív befektetési értékpapírok bevezetése elismert hazai értékpapírpiacra.
 - Külföldiek vásárlásai az érintett országban.
Megjegyzés: A fenntartás csak a nyílt végű befektetési alap jegyeire vonatkozik.
 - Belföldiek vásárlása külföldön.
- „B” lista VII(ii)/B
- Nemzetközi kereskedelmi ügyletekhez vagy nemzetközi szolgáltatásokhoz közvetlenül kapcsolódó hitelek, olyan esetekben, amikor belföldiek nem vesznek részt a mögöttes kereskedelmi vagy szolgáltatási ügyletekben.
- Belföldiek által külföldieknek nyújtott hitelek.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek által meghatározott keretek közötti, 1 évnél rövidebb lejáratú, devizában nyújtott hiteleire.

- „B” lista, Pénzügyi hitelek és kölcsönök
- IX/A, B — Külföldiek által belföldieknek nyújtott hitelek és kölcsönök.
Megjegyzés: A fenntartás csak a következőkre vonatkozik:
(i) Belföldieknek 1 évnél rövidebb lejáratra nyújtott hitelek és kölcsönök, ha azokat nem devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek nyújtják.
(ii) Legalább 50 millió USD összegű hitelek és kölcsönök, amelyek felvétele legfeljebb 3 hónappal elhalasztható.
- Belföldiek által külföldieknek nyújtott hitelek és kölcsönök.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek által meghatározott keretek között, 1 évnél rövidebb lejáratú, devizában nyújtott hitelekre.
- „A” lista A nemzetközi kereskedelemhez, nemzetközi X(ii)/A2 láthatatlan folyó műveletekhez, a nemzetközi tőke műveletekhez közvetlenül nem kapcsolódó esetekben, vagy ahol belföldi nem vesz részt a mögöttes külföldi műveletekben kezesség, garancia és pénzügyi támogatást nyújtva.
- Belföldiek által külföldiek számára nyújtott kezesség és garancia.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a következőkre:
(i) Vámokkal kapcsolatos kezesség.
(ii) Devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek által nyújtott kezesség és garancia.
- „B” lista A nemzetközi kereskedelemhez, nemzetközi X(II)/B2 láthatatlan folyó műveletekhez, a nemzetközi tőke műveletekhez közvetlenül nem kapcsolódó esetekben, vagy ahol belföldi nem vesz részt a mögöttes külföldi műveletekben kezesség, garancia és pénzügyi támogatást nyújtva.
- Belföldiek által külföldiek javára nyújtott pénzügyi támogatás.
Megjegyzés: E fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetek által nyújtott pénzügyi támogatási eszközökre.
- „A” lista, Betétszámla-műveletek:
- XI/AI — Külföldiek betétszámla-műveletei belföldi pénznemben belföldi pénzügyintézeteknél.
Észrevétel: A fenntartás csak „a nem konvertibilis forintszámlákról” devizára való átváltásra és külföldre történő átutalásokra vonatkozik. Az engedélyezett folyó vagy tőke műveletekből származó bevétel szabadon elhelyezhető konvertibilis forintszámlán és ezt követően átváltható devizára és külföldre utalható.

- „B” lista Betétszámla-műveletek:
- XI/B1 — Belföldiek számlaműveletei belföldi pénznemben külföldi pénzügyintézeteknél.
és 2 — Belföldiek számlaműveletei devizában külföldi pénzügyintézeteknél.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a devizafelhatalmazással rendelkező pénzügyintézetekre, a külföldön dolgozó belföldiekre és egyéb engedélyezett esetekre.
- „B” lista Devizaműveletek:
- XII/B1 — Belföldiek devizavásárlása külföldön belföldi pénznem ellenében.
és 2 *Megjegyzés:* A fenntartás csak a 200 ezer Ft-ot meghaladó, semmilyen meghatározott mögöttes művelethez nem kapcsolódó vásárlásokra vonatkozik.
— Belföldiek devizaeladása külföldön belföldi pénznem ellenében.
Megjegyzés: A fenntartás csak a külföldön megszerzett devizára vonatkozik, amelyet haza kell utalni, kivéve a meghatározott eseteket.

2. számú melléklet

Fenntartások a Folyó Láthatatlan Műveletek Liberalizálási Kódexével kapcsolatban

- C/2. A belföldi vízi utakon történő áru fuvarozás, a charterjáratokat is beleértve.
Megjegyzés: A fenntartás csak a part menti hajózásra vonatkozik.
- C/3. Közúti személy- és áru fuvarozás, a charterjáratokat is beleértve.
Megjegyzés: A fenntartás csak a következő műveletekre vonatkozik:
a) személyforgalomra:
— felszállás vagy leszállás biztosítása nemzetközi utazásnál,
— személyszállítás az országon belül;
b) áru fuvarozásra:
— tranzit,
— nemzetközi szállítás,
— nemzetközi gyűjtőszállítás,
— fuvarozás az országon belül.
- D/3. Életbiztosítás.
Az „A” melléklet I. függeléke, I. rész, 2. paragrafus.
- D/4. Minden egyéb biztosítás.
Az „A” melléklet I. függeléke, I. rész, 5. és 6. paragrafus.
Megjegyzés: Az 5. paragrafust illető fenntartás nem vonatkozik a belföldiek — külföldi tartózkodása időtartamára — külföldi kockázatokra kötött szerződéseire.

- D/6. A külföldi biztosítók fiókjainak és ügynökségeinek létesítésére és működésére vonatkozó feltételek.
Az „A” melléklet I. függeléke, III. rész, 1. paragrafus.
Megjegyzés: A fenntartás 1997. december 31-én hatályát veszti.
- E/2. Banki és befektetési szolgáltatások.
Megjegyzés: A fenntartás nem vonatkozik a külföldön tartózkodó belföldiek által vásárolt banki szolgáltatásokra.
- E/3. Elszámolás, klíring, megőrzési és letéti szolgáltatások.
Megjegyzés: A fenntartás csak a külföldiek által nyújtott megőrzési és letéti szolgáltatásokra vonatkozik.
- E/4. Vagyonkezelés.
Megjegyzés: A fenntartás csak a külföldiek által nyújtott vagyonkezelési szolgáltatásokra vonatkozik.
- E/7. A banki és a pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó ágazatban a külföldi befektetők fiókjainak, ügynökségeinek stb. létesítéséhez és működéséhez szükséges feltételek.
Az „A” melléklet II. függeléke, 1. paragrafus.
Megjegyzés: A fenntartás 1997. december 31-én megszűnik.
- G. Utazás és turizmus.
Az „A” melléklet IV. függeléke.
1. A hazai bankjegyek importja.
Megjegyzés: A fenntartás utazásonként csak a 200 ezer Ft-ot meghaladó összegű bankjegyek külföldiek által történő behozatalára vonatkozik. A fenntartás 1996. július 1-jén megszűnik.
- L/6. Professzionális szolgáltatások (beleértve a könyvelők, művészek, tanácsadók, orvosok, mérnökök, szakértők, jogászok stb. szolgáltatásait).
Megjegyzés: A fenntartás csak a külkereskedelemmel össze nem függő számviteli, könyvvizsgálói, könyvelési és jogi szolgáltatások külföldiek által történő nyújtására vonatkozik.

3. számú melléklet

Módosított Kivételek a Nemzeti Elbánás alól

A) Kivételek nemzeti szinten

I. Bejegyzett külföldi ellenőrzésű társaságok befektetései

Légiközlekedés

Személyek vagy áruk hazai fuvarozására engedélyeket csak mind a tőke, mind az irányítás terén magyar többségű

vállalatok kaphatnak (a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény).

Nemzetközi vízi utak

Hajózási engedélyeket csak magyar állampolgárok vagy többségi magyar tulajdonú vállalatok kaphatnak [17/1992. (VII. 10.) KHVM rendelet a hajózásról szóló 1973. évi 6. törvényerejű rendelet végrehajtásáról rendelkező 5/1974. (V. 21.) KPM rendelet módosításáról].

II. Hivatalos segítség és támogatás

A kisvállalkozások támogatására preferenciális hiteleket és hitelgaranciákat csak magyar állampolgárok és többségi magyar tulajdonú vállalatok kaphatnak [59/1992. (III. 26.) Korm. rendelet az Egzisztencia hitelről és részletfizetési kedvezményről szóló 28/1991. (II. 21.) Korm. rendelet módosításáról; 1993. évi XI. törvény a Gépjármű Felelősségbiztosítási Kárrendezési Alapról].

4. számú melléklet

Nyilatkozatok, melyekhez a Magyar Köztársaság csatlakozik

Oktatás

Nyilatkozat a Jövő Oktatási Irányelveiről a Változó Szociális és Gazdasági Környezetben, 1978. október 20.

Foglalkoztatás, munka- és szociális ügyek

Nyilatkozat a Nők Foglalkoztatásának Irányelveiről, 1980. április 16—17.

Nyilatkozat a Technológiai Változás Szociális Aspektusairól, 1986. november 19.

Környezetvédelem

Nyilatkozat a Környezetvédelmi Politikáról, 1974. november 14.

Nyilatkozat a Várható Környezetvédelmi Irányelvekről, 1979. május 8.

„Környezetvédelem: A Jövő Forrása” című nyilatkozat, 1985. június 20.

Információs, számítástechnikai és hírközlési politika

Nyilatkozat a Határokon Túllépő Adatáramlásokról, 1985. április 11.

Tudomány- és technológiapolitika

Nyilatkozat a Tudomány és Technológia Jövőbeni Irányelveiről, 1981. március 19—20.

Kereskedelem

Kereskedelempolitikai Nyilatkozat, 1980. június 4.

5. számú melléklet**A tagok korlátozott körében érdeklődésre számító
OECD tevékenységek és szervezetek, amelyekben
Magyarország részt kíván venni***Mezőgazdaság*

Nemzetközi Gyümölcs- és Zöldségszabványok Alkalmazásának Rendszere

Oktatás

Oktatási Kutató és Innovációs Központ (CERI)

Energia

Nukleáris Energia Ügynökség
Adatbank

Környezetvédelem

Vegyí Anyagok Ellenőrzésének Speciális Programja

Tudomány, Technológia és Ipar

Acélbizottság
Közúti Közlekedési Kutatási Együttműködési Program
Intéző Bizottsága
Megatudományos Fórum

Területfejlesztés

A Helyi Gazdaság- és Foglalkoztatásfejlesztés Együttműködési Akcióprogramja”

3. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a Konvencióhoz való csatlakozásból eredő kötelezettségek végrehajtásához szükséges intézkedéseket a törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályozási tárgyak kivételével rendeletben meghatározza.

4. § Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, de rendelkezéseit 1996. május 7-től kell alkalmazni.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

**1998. évi XVI.
törvény**

a Magyar Köztársaság és az Európai Beruházási Bank (EIB) közötti, az EIB magyarországi tevékenységére vonatkozó, Hongkongban, 1997. szeptember 22-én kelt Keretmegállapodás kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság és az Európai Beruházási Bank (EIB) közötti, az EIB magyarországi tevékenységére vonatkozó, Hongkongban, 1997. szeptember 22-én kelt Keretmegállapodást e törvénnyel kihirdeti.

2. § A Keretmegállapodás hivatalos magyar szövege a következő:

„A Magyar Köztársaság egyrészről és
az Európai Beruházási Bank másrészről

azt kívánva, hogy az Európai Közösség (a továbbiakban: EK) és a Magyar Köztársaság (a továbbiakban: Magyarország vagy az Állam) között 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás keretében és általában Magyarország számára fontossággal bíró beruházási programokra vonatkozóan az Európai Beruházási Bank (a továbbiakban: Bank) kölcsönnyújtását megkönnyítsék, és hogy e célból az ilyen programok bizonyos védelmet kapjanak, és a Bank bizonyos jogokat és kiváltságokat élvezzen,

az alábbiakban Állapodtak meg:

*1. Cikk**Meghatározások*

A jelen Megállapodás céljaira:

„kedvezményezett” bármely olyan személyt jelent — függetlenül attól, hogy az az Állam, természetes személy vagy magánjog vagy közjog alapján létrehozott személy —, amely bármely program tekintetében a Bank által nyújtott finanszírozásban részesül, és magában foglalja a bankkölcsönfelvételt, az adóstársat, a garánst vagy a Bank által finanszírozott program tulajdonosát;

„program” bármely olyan beruházási programot jelent, amelyet a Bank közvetlenül vagy egy közvetítőn keresztül finanszíroz, és amely megfelel a következő feltételeknek:

(i) Magyarország területén van, vagy amelynek a Bank általi finanszírozása Magyarország területén vagy azon keresztül történik, és

(ii) Magyarország Kormánya annak finanszírozását kéri, vagy elismeri azt, hogy a finanszírozás a jelen Megállapodás keretében történik, és

a Bank a finanszírozáshoz a jelen Megállapodás hatálybalépésének időpontját követő időpontban vagy kifejezetten

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

annak aláírása vagy hatálybalépése reményében járul hozzá;

„adó” bármilyen adót, közterhet, vámot, lefoglalást, visszatartást vagy bármilyen pénzügyi terhet jelent, függetlenül attól, hogy az országos, regionális vagy helyi jellegű.

2. Cikk

A Bank tevékenysége

A Bank szabadon végezheti az 1995. március 3-án hatályos Alapokmányában írt tevékenységeket Magyarország területén belül, beleértve pénzeszközök kölcsönként történő felvételét Magyarország jogszabályai és rendelkezései szerint, az ezek által megengedett minden eszköz igénybevétele mellett. Különösen egy program értékelése alapján eldöntheti, hogy nyújt-e — és ha igen, milyen feltételek és kikötések mellett — hitelt annak támogatására.

3. Cikk

A Bank adózása

A Banknak járó kamat és minden más fizetés, amely a jelen Megállapodás által előírt tevékenységből származik, valamint a Bank ilyen tevékenységgel kapcsolatos eszközei és bevételei mentesülnek az adó alól. A Banknak Magyarország területén a jelen Megállapodás keretében tartozó bármely üggyel kapcsolatban végzett semmilyen tevékenysége sem fogja magát a Bankot vagy annak eszközeit adózás alá vonni.

4. Cikk

Pénznem-konvertibilitás

A jelen Megállapodás 2. Cikke értelmében megkötött bármilyen pénzügyi ügylet időtartama alatt Magyarország

a) biztosítja, hogy: (i) a kedvezményezettek átválthassák bármely teljesen konvertibilis pénznemre az esedékes napján érvényben lévő piaci árfolyamon bármely programmal kapcsolatos kölcsön és garancia vonatkozásában, a Banknak járó minden összeg időben történő kifizetéséhez szükséges, Magyarország hazai pénznemében lévő összegeket; és (ii) az ilyen összegek szabadon, azonnal és ténylegesen áttulthatók lesznek;

b) biztosítja, hogy: (i) a Bank átválthassa bármely teljesen konvertibilis pénznemre ilyen érvényben lévő árfolyamon azokat az összegeket, amelyeket a Bank Magyarország hazai pénznemében, kölcsönök és garanciák vagy a Bank bármely más tevékenysége tekintetében felmerülő kifizetés révén kapott, és hogy a Bank az így átváltott összegeket szabadon, azonnal és ténylegesen áttulthassa;

vagy — a Bank választása szerint — (ii) az ilyen összegek tekintetében szabadon rendelkezessen Magyarország területén.

5. Cikk

A programok kezelése

A jelen Megállapodás értelmében a Bank által finanszírozott programoknak, valamint az ezek végrehajtására jóváhagyott szerződéseknek — a költségvetést érintő, vám- és egyéb, ezekre vonatkozó ügyek tekintetében — nem kevésbé kedvező elbánásban kell részesülniük, mint amelyeket Magyarország nyújt bármely nemzetközi pénzügyi intézmény által finanszírozott programnak vagy szerződésnek, vagy nyújtott az ilyen ügyek tekintetében bármely kétoldalú egyezmény vagy a nemzeti törvényhozás alapján, amelyek ezek közül a legkedvezőbb.

Magyarország minden egyes programra nézve teljes körű és állandó védelmet és biztosítékot nyújt a kisajátítás és polgári nyugtalanság esetén, amennyiben az szükséges ahhoz, hogy megőrizze a program azon képességét, hogy az olyan jövedelmet eredményezzen, amelynek a programmal kapcsolatban keletkezett adósságszolgálathoz rendelkezésre kell állnia.

6. Cikk

Nyilvános versenyztetés

A Bank a programok finanszírozását függővé teheti a versenytárgyalásokon való részvétel feltételeitől és más pályázati eljárásoktól, amelyek a szerződések elbírálásával kapcsolatosak, összhangban a Bank érvényben lévő szabályaiival és eljárásaival.

7. Cikk

A Bank jogállása és kezelése

A Bank teljes körű jogi személyiséget élvez Magyarország területén, ideértve különösen a szerződéskötési, ingó- és a magyar jogszabályoknak és rendelkezéseknek megfelelő ingatlanvagyon megszerzési és afölötti rendelkezési képességét, valamint azt, hogy jogi eljárásban fél legyen.

Magyarország területén a Bank tevékenységei tekintetében a nemzetközi pénzügyi szervezeteknek nyújtott olyan elbánásban részesül, amely bármely ilyen tevékenység tekintetében a legkedvezőbb, vagy — ha az a kedvezőbb — a Bankot az ilyen tevékenységekre vonatkozó bármely nemzetközi egyezmény szerint nyújtott elbánásban kell részesíteni.

Különösen, a Bank szabad hozzáférést kap Magyarországon a vonatkozó devizajogszabályokkal összhangban a nemzeti pénzügyi piachoz, és pénzügyi piaci eszközei olyan feltételeket élveznek — ideértve az adózási feltételeket is —, amelyek nem kevésbé kedvezőek, mint amilyenek a magyar pénzügyi piac bármely más résztvevőjét megilletik, beleértve a legnagyobb kedvezményben részesülő nemzetközi pénzügyi intézményt.

8. Cikk

A Bank kiváltságai és mentességei

A Bank eszközei mentesek:

a) kutatástól és a kisajátítás minden formájától;
b) egy illetékes joghatóságú bíróságnak a Bankkal szembeni végleges, megfellebbezhetetlen ítéletének meghozatalát megelőzően a végrehajtásra vagy lefoglalásra vonatkozó bármely intézkedés elrendelése vagy kibocsátása alól.

A Bank képviselői, amikor a jelen Megállapodással kapcsolatos tevékenységeket, illetve annak végrehajtását végzik, legalább a következő kiváltságokat és mentességeket élvezik:

a) hivatalos minőségükben végzett cselekedeteik tekintetében mentességet élveznek a jogi és közigazgatási eljárások alól, kivéve azokat az eseteket, amikor a Bank az ilyen mentességről lemond;

b) Magyarország által a hivatalos érintkezésre, okmányok továbbítására és utazásra vonatkozóan diplomáciai képviselőknek nyújtott kiváltságokat és lehetőségeket.

9. Cikk

A Bank finanszírozásával kapcsolatos viták rendezése

Magyarország vállalja, hogy egy program finanszírozását illetően, a Bank és a kedvezményezett között felmerülő bármely vita tekintetében: (i) biztosítja, hogy Magyarország bíróságai rendelkezzenek azzal a felhatalmazással, hogy elismerjék egy illetékes joghatóságú bíróság vagy felsőbb bíróság — ideértve az Európai Közösség Bíróságát vagy az EK tagállamának bármely nemzeti bíróságát — által, megfelelő bírósági eljárás keretében meghozott végleges döntést; és (ii) biztosítja bármely ilyen döntés végrehajtását, az alkalmazandó nemzeti szabályok és eljárások és a közrend betartása mellett.

A jelen 9. Cikk céljaira, a „program” fogalom magába foglalja a Bank által, a Bank és a Magyar Nemzeti Bank közötti, 1990. június 25-i keletű keretmegállapodás, valamint a Magyarország és a Bank közötti, 1994. október 21-i keletű keretmegállapodás szerint finanszírozott programot.

10. Cikk

Jogátzállás

A jelen Megállapodás által a Bankra ruházott jogokat: (i) a Bank mind saját nevében, mind — olyan mértékben, amilyenben az EK fizetést teljesített a Bank részére a jelen Megállapodás értelmében létrejött bármely kölcsönt érintő bármely garancia vagy biztosítás tekintetében — az EK képviselőjeként, vagy (ii) az esettől függően, maga az EK jogátzállás jogcímén élvezheti vagy gyakorolhatja.

11. Cikk

Együttműködés

Magyarország beleegyezik, hogy általában véve 45 napon belül szándékozik válaszolni a Bank annak elismerésére vonatkozóan feltett kérdéseire, hogy egy programfinanszírozási javaslat a jelen Megállapodás hatálya alá esik-e. Mind Magyarország, mind a Bank vállalja, hogy bármely olyan intézkedésről vagy részükről javasolt olyan intézkedésről vagy bármely más olyan körülményről kellő időben tájékoztatják egymást, amelyekről ésszerűen várható, hogy lényegesen érintik a másik fél jelen Megállapodás szerinti jogait és érdekeit.

12. Cikk

A jelen Megállapodással kapcsolatos viták rendezése

Bármely vitát, nézeteltérést, egyet nem értést vagy igényt (a továbbiakban együttesen: vita), amely a jelen Megállapodás létevel, hatályával, értelmezésével, végrehajtásával vagy felmondásával kapcsolatosan merül fel, a lehetséges mértékig, Magyarország és a Bank közötti megállapodással kell rendezni.

Amennyiben a vitát Magyarország és a Bank nem tudja békésen rendezni, a felek bármelyike által a vitáról adott értesítést követő 60 napon belül bármelyik félnek a vitát elő kell terjesztenie az Európai Közösség Bíróságához, végleges és kötelező érvényű döntésre.

A vitának e Bírósághoz való előterjesztése nem tekintendő semelyik fél részéről bármely kiváltságról vagy mentességről, vagy az alkalmazandó jog szerinti végrehajtás alól való mentesség jogáról történő lemondásnak.

13. Cikk

Hatálybalépés

A jelen Megállapodás az azt követő napon lép hatályba, amelyen a Bank igazolja Magyarország Kormányának,

2. § A Vámtv. 1. számú mellékletének 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A nem kereskedelmi forgalom egyes szabályai)

„4. Az 1—2. pontban foglaltakon túlmenően természetes személy részére vámkezelhetők azok az áruk is, amelyek

a) devizajogszabályok szerint vagyoni értéknek minősülnek, és amelyek kivitelét, behozatalát ezen jogszabályok lehetővé teszik, vagy

b) a vámjogszabályban meghatározott értéket meghaladják, de azok vámkezelését ideiglenes kivitelben, visszahozatali kötelezettséggel kérik.”

3. § Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XVIII. törvény

a távhőszolgáltatásról*

A távhő gazdaságos, folyamatos és biztonságos termelésére, szolgáltatására és fogyasztására, valamint e területeken az érdekek kölcsönös érvényesülésére vonatkozó alapvető rendelkezések meghatározására, továbbá a fogyasztóvédelem intézményrendszerének kialakítása céljából az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény hatálya

1. § (1) E törvény hatálya kiterjed

a) a távhő

aa) termelésére szolgáló hőtermelő létesítményre (a továbbiakban: hőtermelő létesítmény),

ab) továbbítására, elosztására és szolgáltatására létesített távhővezetésekre;

b) a távhőt továbbító hőhordozó közeg kiadására, elosztására, fogadására, illetve átalakítására szolgáló hőközpontokra;

c) az engedélyesek egymás közötti, valamint az engedélyesek és a fogyasztók közötti jogviszonyra.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

(2) E törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a távhőszolgáltatási célra hőt termelő (a továbbiakban: hőtermelő) létesítmények, a távhővezetékek és a hőközpontok létesítésére, átalakítására, üzemeltetésére, valamint megszüntetésére.

(3) E törvény rendelkezéseit

a) az erőművek hőtermelő létesítményeire a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról,

b) a geotermikus energia távhőszolgáltatás céljára történő kitermelésére szolgáló létesítményre a bányászatról szóló törvényekkel összhangban kell alkalmazni.

(4) Nem tartozik a törvény hatálya alá

a) a saját felhasználási célra hőt termelő létesítmény, valamint az a hőtermelő tevékenység, amit a termelő, szolgáltató közbeiktatása nélkül, közvetlenül a fogyasztónak egyedi közüzemi szerződés alapján biztosít;

b) a létesítési és üzembe helyezési engedélyezés szempontjából az a távhőtermelő, akinek (amelynek) hőtermelő berendezései névleges teljesítménye 5 MW hőteljesítménynél kisebb;

c) a központi költségvetési szervek vagyongazdálkodásában lévő távhőtermelő és távhőszolgáltató berendezés.

Általános követelmények

2. § A távhőszolgáltatást az élet-, az egészség- és a vagyonbiztonság, valamint a környezet és a természet védelmének érvényesülésével gazdaságosan a nemzetgazdasági, a fogyasztói, valamint az energiatakarékossághoz fűződő érdekeknek a Polgári Törvénykönyvben és a műszaki-biztonsági előírásokban meghatározott követelményeknek megfelelően kell végezni.

Fogalommeghatározások

3. § (1) E törvény alkalmazásában

a) *távhő*: az a hőenergia, amelyet a hőtermelő létesítményből (geotermikus energiát termelő létesítményből) hőhordozó közeg (gőz, melegített víz, felszín alatti víz) alkalmazásával, távhővezetéken a fogyasztási helyre eljuttatnak;

b) *távhőtermelő*: az a gazdálkodó szervezet, amely távhő termelésére engedélyt kapott;

c) *távhőszolgáltató*: az a gazdálkodó szervezet, amely meghatározott településen (településrészen) a távhő szolgáltatására engedélyt kapott;

d) *távhőszolgáltatás*: az a közüzemi szolgáltatás, amely a fogyasztónak a hőtermelő létesítményből vagy geotermikus energiát kitermelő létesítményből távhővezetéken keresztül történő hőellátásával valósul meg;

e) *engedélyező*: az a közigazgatási szerv, amely az e törvény szerinti engedélyeket kiadja;

- f) *engedélyes*: a távhőtermelő és a távhőszolgáltató;
- g) *hőtermelő létesítmény*: az erőmű hőtermelő létesítménye, a fűtőmű, a kazántelep (kazán), a hulladékégető-mű, a hulladék hő- és megújuló energiát hasznosító hőtermelő berendezés;
- h) *geotermikus energiát kitermelő létesítmény*: geotermikus energia energetikai célú kitermelését szolgáló létesítmény;
- i) *távhővezeték-hálózat*: az a csővezeték-rendszer — a hozzá tartozó műtárgyakkal, hálózati szerelvényekkel, kapcsolódó automatikákkal, műszerekkel, elektromos berendezésekkel együtt —, amely a hőhordozó közegnek a hőtermelő létesítménytől, illetőleg a geotermikus energiát kitermelő létesítménytől a csatlakozási pontig történő szállítására szolgál;
- j) *hőközpont*: a hőhordozó közeg kiadására, elosztására, fogadására, átalakítására, illetőleg a távhő átadására szolgáló technológiai berendezés. A hőközpont lehet termelői hőközpont, szolgáltatói hőközpont és fogyasztói hőközpont;
- ja) *termelői hőközpont*: a távhő termelőjénél távhőellátás céljából a hőhordozó közeg kiadására, továbbítására, elosztására, átalakítására, mérésére szolgáló technológiai berendezés;
- jb) *szolgáltatói hőközpont*: több épület vagy építmény hőellátása céljából az ellátandó épületeken kívül, esetleg azok egyikében elhelyezett, a hőhordozó közeg fogadására, átalakítására, elosztására, mérésére szolgáló technológiai berendezés;
- jc) *fogyasztói hőközpont*: egy épület vagy építmény hőellátása céljából abban elhelyezett, a hőhordozó közeg fogadására, átalakítására, mérésére szolgáló technológiai berendezés;
- k) *hőfogadó állomás*: egy épület vagy építmény távhőellátása céljából abban elhelyezett, a hőhordozó közeg fogadására, mérésére, átalakítás nélküli továbbítására szolgáló technológiai berendezés;
- l) *csatlakozási pont*: a szolgáltatói és a fogyasztói berendezés határán (találkozási pontján) beépített elzáró szerelvénynek a fogyasztó felé eső oldala, elzáró szerelvény hiányában a fogyasztási helyet magában foglaló ingatlan (épület, építmény, telek) tulajdoni határa;
- m) *fogyasztói vezetékhálózat*: az a csővezeték-rendszer, amely a hőnek hőhordozó közeg által a csatlakozási ponttól a felhasználó berendezésekhez való továbbítását szolgálja;
- n) *felhasználó berendezés*: a fogyasztó által használt hőleadó készülékek és hőhasznosító berendezések;
- o) *szolgáltatói berendezés*: a hőtermelő létesítmény, a geotermikus energiát kitermelő létesítmény, a távhővezeték-hálózat, a szolgáltatói hőközpont, az elszámolás alapjául szolgáló, a távhőszolgáltató tulajdonában lévő mérőeszköz, a hőközpont primer oldali főelzárói és mennyiség-szabályozói;
- p) *fogyasztói berendezés*: a fogyasztói hőközpont, hőfogadó állomás, a fogyasztói vezetékhálózat, a felhasználó

berendezés és a fogyasztó által felszerelt fűtési és használati melegvíz-mérők, költségmegosztók;

r) *fogyasztó*: az a természetes vagy jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet vagy ezek közössége, aki (amely) a távhőszolgáltatóval távhőszolgáltatásra vonatkozóan szerződéses jogviszonyba kerül. A fogyasztó lehet lakossági fogyasztó és egyéb fogyasztó;

ra) *lakossági fogyasztó*: a lakóépület és a vegyes célra használt épület tulajdonosa vagy az ilyen épületben levő lakás és nem lakás céljára szolgáló helyiség (épületrész) tulajdonosa, bérlője, használója vagy azok közössége;

rb) *egyéb fogyasztó*: az ra) pontban nem említett épület vagy az ilyen épületben (építményben) lévő helyiség (épületrész) tulajdonosa vagy azok közössége;

s) *fogyasztási hely*: az az épület, illetve épületrész, amelynek távhővel történő ellátására a szerződéses jogviszony létrejön;

t) *üzletszabályzat*: a működési engedélyt kiadó közigazgatási szerv által jóváhagyott szabályzat, amely a helyi szolgáltatási sajátosságok figyelembevételével szabályozza a távhőszolgáltató működését, és meghatározza a távhőszolgáltató kötelezettségeit és jogait;

u) *szabályozatlan vételezés*: mérés nélküli szolgáltatás esetén a szerződéses jogviszony nélküli távhőfogyasztás és a távhő más fogyasztótól való elvonása (hőelvonás).

(2) A hatósági ár megállapítója az árak alkalmazása tekintetében az áralkalmazási feltételekről szóló rendele-
tben további fogalmakat határozhat meg.

II. Fejezet

KÖZIGAZGATÁSI HATÁSKÖRÖK ÉS FOGYASZTÓVÉDELLEM

Állami feladatok

4. § (1) A Kormány

a) rendeletben állapítja meg a távhőszolgáltató és a fogyasztó, valamint a távhőtermelő, a távhőszolgáltató és az idegen ingatlan tulajdonosa közötti jogviszony általános szabályait;

b) rendeletben határozza meg a távhőtermelő és a távhőszolgáltató létesítési és működési engedélyének tartalmi követelményeit;

c) rendeletben határozza meg a távhőszolgáltatás korlátozásának általános elveit.

(2) Az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter (a továbbiakban: miniszter)

a) rendeletben határozza meg a hőtermelő létesítmény és részegységei műszaki-biztonsági követelményeit a gázberendezésekre vonatkozó előírásokkal egyeztetve;

b) kijelöli a szolgáltatói berendezések műszaki-biztonsági felügyeletét ellátó szervezetet, és meghatározza annak eljárási szabályait;

c) ellátja a távhőtermeléshez kapcsolódó, törvény által hatáskörébe utalt árhatósági feladatokat.

5. § A Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) főigazgatója

a) kiadja, vagy törvény alapján módosítja az e törvény hatálya alá tartozó hőtermelő létesítmény létesítési és működési engedélyét, ha az a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásról szóló törvény alapján a Hivatal engedélyezési hatáskörébe tartozó villamosműben létesül;

b) kiadja, vagy törvény alapján módosítja a távhőszolgáltatására vonatkozó működési engedélyt azokban az esetekben, amikor az a) pont szerinti hőtermelő egyben távhőszolgáltató is;

c) jóváhagyja a távhőszolgáltató által kidolgozandó üzemi- és üzletszabályzatot a b) pont alapján engedélyezési hatáskörébe tartozó esetekben;

d) engedélyezési jogkörében ellenőrzi a távhőszolgáltató működési engedélyében és üzletszabályzatában előírt követelmények (feltételek) betartását, e tekintetben együttműködik a fogyasztóvédelmi szervekkel, továbbá a fogyasztói érdekképviseletekkel;

e) megállapítás hiányában engedélyezési körében dönt a távhőszolgáltató és a távhőfogyasztó között felmerülő, a távhőszolgáltatónak a működési engedélyében és üzletszabályzatában előírt követelmények betartásával összefüggő vitás ügyekben.

Önkormányzati feladatok

6. § (1) A települési önkormányzat — a fővárosban a fővárosi önkormányzat — (a továbbiakban: önkormányzat) a távhőszolgáltató közmű engedélyes(ek) útján történő üzemeltetésével köteles biztosítani a távhőszolgáltatásba bekapcsolt lakóépületek és vegyes célra használt épületek távhőellátását.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott önkormányzat képviselő-testülete

a) ellátja a törvény által hatáskörébe utalt ár megállapítói feladatokat;

b) szabályozza a távhőszolgáltatónak a fogyasztóvédelmi szervekkel és a fogyasztói érdekképviseletekkel történő együttműködési kötelezettségét, meghatározza a vélemény-nyilvánításba bevont szervek körét, különös tekintettel az ár megállapításra. Az önkormányzat képviselő-testülete az ár megállapítás előtt köteles a fogyasztóvédelmi szervek, továbbá a fogyasztói érdekképviseletek véleményét kikérni;

c) kijelöli azokat a területeket, ahol területfejlesztési, környezetvédelmi és levegő-tisztaságvédelmi szempontok alapján célszerű a távhőszolgáltatás fejlesztése;

d) megállapítja a Kormányrendelete alapján a fogyasztói korlátozás sorrendjét;

e) rendeletben határozza meg az áralkalmazási feltételeket, valamint a távhőszolgáltató és a fogyasztó közötti jogviszony részletes szabályait.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott önkormányzat jegyzője (a fővárosban főjegyzője)

a) e törvény alapján kiadja, vagy módosítja az 5. § a) pontjában nem említett, a törvény hatálya alá tartozó távhőtermelő létesítmény létesítési és működési engedélyét;

b) e törvény alapján kiadja, vagy módosítja a területén bejegyzett és az 5. § b) pontjában nem említett távhőszolgáltató működési engedélyét;

c) jóváhagyja a b) pont alapján engedélyezési hatáskörébe tartozó távhőszolgáltató által kidolgozott üzemi- és üzletszabályzatot;

d) engedélyezési körében ellenőrzi a területén működő távhőszolgáltatók tevékenységét az ellátás biztonsága, a működés hatékonysága és a működési engedélyben előírt feltételek betartása szempontjából.

Fogyasztóvédelem

7. § (1) A távhőszolgáltató köteles együttműködni a fogyasztókat érintő kérdésekben a fogyasztóvédelmi szervekkel, továbbá a fogyasztói érdekképviseletekkel. Ennek részletes szabályait a miniszter rendeletben határozza meg.

(2) A Hivatal a távhőszolgáltatás keretében

a) kidolgozza és az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium hivatalos lapjában közzéteszi a távhőszolgáltatással kapcsolatos fogyasztói érdekvédelemre vonatkozó ajánlásokat;

b) együttműködik a szolgáltatókkal és a fogyasztóvédelmi szervekkel, továbbá a fogyasztói érdekképviseletekkel a távhőszolgáltatás országos, elvi jellegű kérdéseiben;

c) a fogyasztóvédelmi szervek és a fogyasztói érdekképviseletek rendelkezésére bocsátja mindazokat az adatokat, információkat, amelyek az engedélyesnek a Hivatal által kiadott engedélyéhez kötött tevékenységével és a fogyasztói érdekekkel egyaránt kapcsolatosak;

d) ellenőrzi az engedélyezési jogkörébe tartozó távhőtermelők árait befolyásoló költségek indokoltságát;

e) az engedélyezési jogkörébe tartozó távhőszolgáltatók tekintetében (az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény 38. § alapján) egyezséget hoz létre, ennek hiányában dönt az engedélyes és a fogyasztói érdekképviselet közötti, a működési engedélyben és az üzletszabályzatban előírt követelmények betartásával kapcsolatos olyan vitás kérdésben, amelyben nem jött létre megegyezés, és valamely érdekelt fél panasszal a Hivatalhoz fordul.

(3) A 6. §-ban meghatározott önkormányzat képviselő-testülete

a) együttműködik a fogyasztóvédelmi szervekkel és a fogyasztói érdekképviseletekkel, és ennek keretében a távhőszolgáltatást érintő képviselő-testületi előterjesztéseket előzetesen véleményeztetni;

b) ellenőrzi a távhőszolgáltató ármeghatározó tényezőinek (költségeinek) indokoltságát.

(4) Az önkormányzat jegyzője (a fővárosban főjegyzője) engedélyezési jogkörében

a) kivizsgálja a 18. § (1) bekezdése szerinti intézkedési jogkörében a távhőszolgáltatással kapcsolatos fogyasztói panaszokat;

b) a fogyasztóvédelmi szervek és a fogyasztói érdekképviseletek rendelkezésére bocsátja mindazokat az adatokat és információkat, amelyek az engedélyesnek az általa kiadott engedélyhez kötött tevékenységével és a fogyasztói érdekekkel egyaránt kapcsolatosak.

(5) Az önkormányzat — eljárása során — előzetes intézkedést tehet a távhő szolgáltatásának folyamatosságára.

8. § Az engedélyező eljárására az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) előírásait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy e törvény 5. és 6. §-ai szerinti engedélyezési eljárás során az Áe. 15. §-ának (1) bekezdése szerinti ügyintézés határideje 90 nap.

III. Fejezet

ENGEDÉLYEZÉS

Engedélykötelezettség

9. § (1) A törvény hatálya alá tartozó hőtermelő létesítmény létesítése, bővítése, átalakítása (a továbbiakban együtt: létesítés), megszüntetése, valamint a távhő termelése és szolgáltatása engedélyköteles tevékenység.

(2) A hőtermelő létesítmény megszüntetésére — a Kormány rendeletében meghatározott feltételekkel — a létesítési előírásokat kell alkalmazni.

(3) Az engedélyezési eljárás díjait a miniszter — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — rendeletben határozza meg.

(4) A hőtermelő létesítmény létesítési, üzembe helyezési, valamint működési engedélyezési eljárására, továbbá az ilyen engedélyek tartalmára — az e törvényben foglalt eltérésekkel — a villamoserőmű létesítésére és üzembe helyezésére vonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni.

10. § (1) A 9. §-ban foglalt tevékenységekhez szükséges létesítési, illetőleg működési engedély belföldi székhelyű gazdálkodó szervezetnek adható.

(2) Nem adható engedély

a) jogszabályi feltétel hiánya esetén;

b) annak a gazdálkodó szervezetnek, amely csőd- vagy felszámolási eljárás alatt áll;

c) annak a gazdálkodó szervezetnek, amelynek működési engedélyét 5 éven belül vonták vissza.

Hőtermelő létesítmény létesítésére, üzembe helyezésére és működésére vonatkozó engedély

11. § (1) A hőtermelő létesítmény létesítéséhez szükséges engedély iránti kérelemhez, ha az külön jogszabály szerint környezeti hatásvizsgálat-köteles létesítmény, mellékelni kell a környezetvédelmi engedélyt, és a kérelmezőnek közmeghallgatást kell kezdeményeznie.

(2) Ha a környezeti hatásvizsgálat (környezetvédelmi engedély), illetőleg a közmeghallgatás eredménye, valamint a hőtermelő létesítmény helye szerint illetékes és a 9. § (4) bekezdésében említett jogszabályokban meghatározott szakhatóságok álláspontja lehetővé teszi, kérelemre, a létesítési engedélyt ki kell adni. Az engedélynek a közmeghallgatási eljárás során kialakított álláspontokat és a szakhatósági hozzájárulást tartalmaznia kell. A létesítési engedélyt hivatalos lapban közzé kell tenni, vagy egyéb módon ki kell hirdetni.

(3) A hőtermelő létesítmény létesítési engedélye egy évig érvényes. Az engedély érvényessége egyszer, további egy évvel meghosszabbítható. Ha az engedélyes a létesítés megkezdésével vagy folytatásával neki felróható okból késlekedik és emiatt az eredeti vagy a meghosszabbított határidő nem tartható, az engedély kártalanítás nélkül visszavonható. Az engedély visszavonását hivatalos lapban közzé kell tenni, vagy egyéb módon ki kell hirdetni.

(4) A létesítési engedély — kérelemre — módosítható az (1) és (2) bekezdésben foglalt eljárási szabályok alkalmazásával.

(5) A hőtermelő létesítmény használatba vétele előtt a jogszabályokban meghatározottak szerinti üzembe helyezési eljárást kell lefolytatni.

12. § (1) A hőtermelő létesítményre vonatkozó üzembe helyezési engedély alapján — kérelemre — működési engedélyt kell kiadni, és azt a létesítmény helye szerint illetékes önkormányzat hivatalos lapjában közzé kell tenni, vagy egyéb módon ki kell hirdetni.

(2) A hőtermelő létesítmény működéséhez szükséges működési engedély határozatlan ideig érvényes.

A távhő szolgáltatására vonatkozó működési engedély

13. § (1) A kérelmező a tulajdonában levő (üzemeltetésbe adott) berendezés működtetésével a működési engedélyben foglaltaknak megfelelően jogosult távhőt szolgáltatni.

(2) A távhő szolgáltatására vonatkozó működési engedélynek a Kormány rendeletében előírt tartalmi követelményeket kell tartalmaznia.

(3) A távhő szolgáltatására vonatkozó működési engedély határozatlan ideig érvényes.

14. § (1) Ha a hőtermelő létesítmény működésére engedélyt kérő egyúttal távhőszolgáltatásra is kér működési engedélyt, azt a 13. § előírásainak megfelelően, önálló szolgáltatói engedélyként kell kérni, illetve kiadni.

(2) A távhő szolgáltatására működési engedéllyel rendelkező távhőtermelő az ellátott fogyasztók vonatkozásában távhőszolgáltatónak minősül.

Az engedélyes kötelezettsége

15. § Az engedélyes köteles:

a) a működési engedélyben meghatározott feltételeknek eleget tenni;

b) a jelen törvényszerinti ellátási kötelezettségét teljesíteni;

c) a szükséges üzemeltetési és fenntartási feladatokat ellátni;

d) új vagy növekvő igények kielégítésére e törvényben részletezett feltételek mellett a szükséges fejlesztéseket elvégezni.

A működési engedély módosítása

16. § A működési engedélyben foglaltakat — a körülmények jelentős változása esetén — az engedélyes kezdeményezésére módosítani lehet.

Szétválás, egyesülés, összeolvadás, az alaptőke leszállítása

17. § (1) Az engedélyes szétválását, másik engedéllyessel történő egyesülését vagy összeolvadását — amennyiben ez a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 23. §-ában meghatározott vállalkozások összefonódását (koncentrációját) eredményezi —, továbbá az alaptőke vagy törzstőke legalább egynegyed részével történő leszállítását csak az engedélyező hatóság határozatának birtokában lehet megkezdeni, és a cégjegyzékbe történő bejegyzésre irányuló kérelmet a cégbírósághoz benyújtani.

(2) Az ellátás biztonságát és a legkisebb költség elvű veszélyeztető tőkekoncentráció megakadályozása érdekében a 25%-ot meghaladó tulajdoni hányad megszerzése egy személy vagy tulajdonosi csoport részére csak az engedélyező hatóság hozzájáruló határozatának birtokában jelleghető be a részvénykönyvbe.

(3) Az (1)—(2) bekezdésekben meghatározott tőkekoncentráció (befolyásszerzés) megállapítása kérdésében az engedélyező hatóság köteles a Gazdasági Versenyhivatal véleményét kikérni.

A működési engedély visszavonása, a távhővel való ellátás fenntartása

18. § (1) Az engedélyező a működési engedélyt

a) köteles visszavonni, ha az engedélyes törvényes, illetve a működési engedélyben előírt kötelezettségeinek nem képes eleget tenni, vagy tevékenységét megszünteti;

b) módosíthatja, vagy visszavonhatja, ha felhívás ellenére a távhőszolgáltatás biztonságát, az élet-, az egészség- és a vagyonbiztonságot, a környezetet, továbbá a fogyasztói érdekeket súlyosan veszélyeztető módon üzemelteti a szolgáltatói berendezést, illetve a működési engedélyben előírt kötelezettségeinek — erre irányuló felszólítás után — nem tesz eleget.

(2) Az (1) bekezdésben említett esetekben az önkormányzat jogosult a területén más engedélyező által kiadott működési engedély alapján működő, lakossági szolgáltatást is végző engedélyes működési engedélyének visszavonását kezdeményezni az engedélyt kiadónál.

(3) A működési engedély visszavonása esetén az engedélyező a cégbíróságnál kezdeményezheti a volt engedélyes engedélyében foglalt tevékenységi körének a cégjegyzékből való törlését, engedélyköteles tevékenységeinek megtiltását.

(4) A (3) bekezdésben foglalt esetben a felszámolás vagy a végelszámolás befejezéséig, illetőleg az ellátás más módon történő megoldásáig a működési engedélyben foglalt tevékenységet az ellátás biztonságának határáig az engedélyesnek folyamatosan fenn kell tartania. Az engedélyező — ha az nem az önkormányzat, akkor annak egyetértésével — a folyamatos ellátásra más engedélyest is kijelölhet.

(5) A felszámolás vagy végelszámolás időtartamára más engedélyes kijelölése esetén az engedélyező a volt engedélyest kötelezheti arra, hogy a folyamatos és biztonságos távhőszolgáltatáshoz szükséges eszközeit a kijelölt engedélyesnek használatra adja át, és a tevékenység gyakorlásához szükséges szerződéseket, nyilvántartásokat, adatokat bocsássa rendelkezésre.

(6) Az engedélyező a határozatát azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.

IV. Fejezet

JOGOK IDEGEN INGATLANON

19. § (1) Az engedélyes idegen ingatlan használatára, megfelelő műszaki-gazdasági indokok alapján

a) előmunkálati jogot,

b) vezetékJogot,

c) kisajátítást,

d) használati jogot

kérhet.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jogok gyakorlása során

- a) a jelek elhelyezésével, mérésekkel, vizsgálatokkal,
- b) a létesítmények elhelyezésével, illetőleg azok megközelítésével, azokon való munkavégzéssel, és
- c) az ingatlan használatának akadályozásával (korlátozásával), valamint értékcsökkenésével

okozott kárt az engedélyes az ingatlan tulajdonosának, használójának (a továbbiakban együtt: tulajdonos) köteles megtéríteni.

(3) Természetvédelem alatt álló területen az (1) bekezdésben felsorolt jogok az illetékes természetvédelmi hatóság, illetőleg nemzeti park igazgatóság előzetes hozzájárulásával engedélyezhetők.

(4) Az (1) bekezdés szerinti jogok megszűnése esetén az engedélyes köteles az ingatlan eredeti állapotát helyreállítani.

(5) Az idegen ingatlanra vonatkozó jogok tartalmával, engedélyezésével, megszűnésével, a helyreállítással és a kártalanítással, valamint a biztonsági övezettel kapcsolatos részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg.

Előmunkálati jog

20. § (1) A 11. § szerinti kérelmező a hőtermelő létesítmény, a távhőszolgáltató a távhővezeték létesítésével kapcsolatban előmunkálati jog létesítését kérheti.

(2) Az előmunkálati jog alapján a jogosult az idegen ingatlanon államigazgatási határozat felhatalmazása alapján a szükséges jeleket elhelyezheti, méréseket, vizsgálatokat végezhet, az ingatlan tulajdonosa pedig e munkálatok végzését — kártalanítás ellenében — tűrni köteles.

Vezetékjog

21. § (1) A távhővezeték idegen ingatlanon történő elhelyezésére és üzemeltetésére — az arra irányuló megállapodás hiányában — kártalanítás ellenében a távhőszolgáltató javára vezetékjog engedélyezhető, ha az ingatlan rendeltetésszerű használatát az nem akadályozza.

(2) Távhővezeték részét képező bekötő vezeték a fogyasztó ingatlanán az ingatlantulajdonos hozzájárulásával létesíthető és üzemeltethető. A tulajdonosi hozzájárulás a vezetékjoggal azonos jogosultságokat és kötelezettségeket keletkeztet.

22. § A távhőszolgáltató a vezetékjog alapján az idegen ingatlanon

a) föld alatti és feletti távhővezeteket és ahhoz szükséges tartószerkezetet létesíthet, illetőleg helyezhet el,

b) az elhelyezett — az a) pont szerinti — műtárgyakat karbantarthatja, kijavíthatja, átalakíthatja, eltávolíthatja,

c) a vezeték mentén levő, annak épségét közvetlenül veszélyeztető fákat, bokrokat, azok ágait, gyökereit eltávolíthatja,

d) a miniszternek a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel együttesen kiadott rendeletében és a kötelező érvényű módszertani szabályzatokban meghatározott módon építményt és nyomvonalas műtárgyat megközelíthet, keresztezhet.

23. § A vezetékjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését a távhőszolgáltató köteles kezdeményezni. A vezetékjog a távhőszolgáltatás mindenkori engedélyesét illeti meg, és az ingatlan mindenkori tulajdonosát terheli. A vezetékjog az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés előtt is gyakorolható.

24. § (1) A vezetékjog megszűnik, ha a távhőszolgáltató a 22. § a) pontjában meghatározott létesítményeket az engedélyezéstől számított öt éven belül nem építi meg, vagy azokat véglegesen eltávolítja.

(2) A vezetékjog megszűnése esetén az ingatlan-nyilvántartásból való törlést a távhőszolgáltató köteles, annak elmulasztása esetén — a távhőszolgáltató költségére — az ingatlan tulajdonosa jogosult kezdeményezni. Az ingatlantulajdonos kérelmének teljesítéséhez szükséges nyilatkozatot a távhőszolgáltató köteles kiadni.

Biztonsági övezet

25. § (1) A szolgáltatói berendezések és azok környékének biztonsága, a szolgáltatói berendezés részéről keletkező esetleges veszély csökkentése, illetőleg megakadályozása érdekében az idegen ingatlanon biztonsági övezetet lehet kialakítani.

(2) A biztonsági övezeten belül tilos, illetőleg korlátozás alá esik olyan épületet, építményt vagy létesítményt elhelyezni, olyan növényt (fát) ültetni, illetőleg olyan tevékenységet folytatni, amely a szolgáltatói berendezés biztonságát, zavartalan működését, az életet, a testi épséget vagy a vagyónbiztonságot veszélyezteti.

(3) A szolgáltatói berendezést úgy kell tervezni, kivitelezni és üzemeltetni, hogy annak hatása az érintett terület lakosságának egészségét ne veszélyeztesse, a természeti környezetet és a tájképi értéket a lehető legkisebb mértékben változtassa meg.

(4) A biztonsági övezetre vonatkozó előírásokat a vezetékjogi engedélyben kell meghatározni.

Kisajátítás

26. § (1) A 11. § szerinti kérelmező hőtermelő létesítmény létesítése céljából idegen ingatlan megvásárlását kezdeményezheti, annak eredménytelensége esetén kisajátítását kérheti.

(2) Idegen ingatlan kisajátítását kezdeményezheti a távhőszolgáltató is, ha

a) az idegen ingatlanra szolgáltatói hőközpont létesítése céljából van szüksége,

b) a 21—24. § szerinti vezetékjog az ingatlan rendelkezés szerinti használatát jelentős mértékben akadályozza, vagy megszünteti.

(3) Az (1)—(2) bekezdés szerint kisajátított ingatlant az önkormányzat tulajdonába, az általa kijelölt szervezet vagyongazdálkodásába és a kisajátítást kezdeményező ingyenes használatába kell adni. A kisajátítással kapcsolatos költségeket — ideértve a kártalanítást is — az engedélyes köteles előlegezni, és viselni.

(4) A (2) bekezdés b) pontjában említett esetben a kisajátítást az ingatlan tulajdonosa is kérheti.

Használati jog

27. § (1) Szolgáltatói hőközpontot a távhővel ellátott épületek egyikében (idegen ingatlanon) az ingatlantulajdonossal kötött megállapodás alapján lehet elhelyezni, és üzemeltetni. Abban az esetben, ha a távhőszolgáltató és az idegen ingatlan tulajdonosa között nem jön létre megállapodás, a szolgáltatói hőközpontot magában foglaló helyiség használatára használati jogot lehet alapítani.

(2) A használati jogot és a fizetendő kártalanítást a Kormány rendeletében (19. §) foglaltaknak megfelelően az önkormányzat jegyzője határozattal állapítja meg.

(3) Az (1) és (2) bekezdésekben nem említett kérdésekben a használati jog alapítására a Ptk. 108. és 171. §-ai az irányadók.

28. § (1) A használati jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését az engedélyes köteles kérni. A használati jog a mindenkori engedélyest illeti meg, és az ingatlan mindenkori tulajdonosát terheli. A bejegyzés késedelme a jog gyakorlását nem érinti.

(2) A használati jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése esetén annak megszűnésekor a használati jog törlését az engedélyes köteles kérni. Mulasztása esetén az engedélyes költségére az ingatlantulajdonos is kérheti a használati jog törlését.

29. § Abban az esetben, ha a használati joggal terhelt idegen ingatlan tulajdonosa a saját fogyasztási helyére vonatkozó közüzemi szerződést a 35. § szerint felmondja, az engedélyest a használati jog továbbra is megilleti. Megszűnik a használati jog az érdekeltek közös megállapodásával.

V. Fejezet

A TÁVHŐRENDSZER MŰKÖDTETÉSE ÉS FEJLESZTÉSE

30. § (1) A hőtermelő létesítmény működtetése és fejlesztése a távhőtermelő feladata.

(2) A távhő árával nem fedezett, a távhőszolgáltató által bejelentett új vagy növekvő igényre vonatkozó fejlesztési költségek fedezetének viselésére a távhőtermelő és a távhőszolgáltató állapodik meg.

31. § (1) A 30. §-ban nem említett többi szolgáltatói berendezést a távhőszolgáltató köteles üzemeltetni, és fejlesztetni.

(2) Új vagy növekvő távhő igénnyel jelentkező fogyasztási hely tulajdonosától a távhőszolgáltató a távhőszolgáltatás díjával nem fedezett fejlesztési költségekre az önkormányzat rendeletében meghatározott mértékű csatlakozási díjat kérhet. A csatlakozási díj magában foglalhatja a 30. § (2) bekezdés alapján fizetett fejlesztési költség teljes vagy részleges fedezetét is.

VI. Fejezet

A TÁVHŐTERMELŐ ÉS A TÁVHŐSZOLGÁLTATÓ, VALAMINT A TÁVHŐSZOLGÁLTATÓ ÉS A FOGYASZTÓ KÖZÖTTI JOGVISZONY

32. § A távhőtermelőt a távhőszolgáltatóval a polgári jog szerinti, éves és hosszú távú (legalább ötéves időtartamra vonatkozó) szerződéskötési kötelezettség terheli.

Igénybejelentés, tájékoztatás

33. § (1) Távhőt vételezni kívánó új vagy többleteljesítményt igénylő meglévő fogyasztási hely tulajdonosának igénybejelentésére a távhőszolgáltató köteles az igény kielégítésének műszaki-gazdasági feltételeiről előzetes tájékoztatást adni, és a legkedvezőbb vételezési mód meghatározásában az igénylővel együttműködni.

(2) A távhőszolgáltató a tájékoztatójában a műszaki-gazdasági feltételek között köteles meghatározni annak a költségnek, csatlakozási díjnak az összegét, amely a fogyasztót a 31. § szerint terheli.

Közüzemi szerződés

34. § (1) A távhőszolgáltatót a lakossági fogyasztóval általános közüzemi szerződéskötési kötelezettség terheli. Az általános közüzemi szerződés létrejöhet a távhő mérés szerinti vagy átalány szerinti szolgáltatására. Az átalány

szerinti távhőszolgáltatásra az általános közüzemi szerződés létrejöhet a szolgáltatásnak az épületrész tulajdonosa, illetve bérlője, használója által történő igénybevételeivel és az igénybevétel bejelentésével.

(2) Az általános közüzemi szerződés alapján a távhőszolgáltató a lakossági fogyasztó részére folyamatos, biztonságos és meghatározott mértékű távhőszolgáltatásra, a lakossági fogyasztó a távhőszolgáltatás ellenértékének rendszeres megfizetésére köteles.

(3) Az egyéb fogyasztó és a távhőszolgáltató a polgári jog szabályai szerint egyedi közüzemi szerződést köt a távhő folyamatos és biztonságos szolgáltatására, illetőleg ellenértékének megfizetésére.

(4) Nem köteles a távhőszolgáltató a közüzemi szerződés megkötésére, ha a fogyasztó a tájékoztatóban (33. §) foglaltakat nem teljesítette.

35. § (1) Az általános közüzemi szerződés határozatlan, az egyedi közüzemi szerződés határozott időre szól.

(2) Az általános közüzemi szerződést az épület, illetőleg épületrész tulajdonosa vagy a fogyasztók közössége 30 napos felmondási határidővel a Közüzemi Szabályzatban meghatározott módon és időpontra akkor mondhatja fel, ha

a) az épületben, épületrészben — az épület, épületrész valamennyi tulajdonosának hozzájárulásával — a távhőszolgáltatással azonos komfort értékű más hőellátást valósít meg;

b) a szerződés felmondása nem okoz kárt más számára, és nem korlátozza mások tulajdonosi, használói, bérlői jogait;

c) viseli azokat a költségeket, amelyek a fogyasztói berendezéseknek a felmondás következtében szükséges műszaki átalakításával merülnek fel;

d) a szerződés felmondását a meglévő rendszer műszaki megoldása lehetővé teszi, a felmondás nem ütközik egyéb jogszabályba, műszaki előírásba, továbbá közös tulajdon esetén a tulajdonostársak döntésébe.

(3) Egyedi közüzemi szerződést az egyéb fogyasztó a szerződésben meghatározott felmondási idővel az abban meghatározott időpontra mondhatja fel.

(4) A közüzemi szerződést a távhőszolgáltató csak a 44. § (2) bekezdés e) pontjában meghatározott szerződésszegés esetén mondhatja fel, valamint akkor, ha tudomást szerez arról, hogy a vele szerződéses viszonyban álló fogyasztó a távhő vételezését a fogyasztási helyen megszüntette. Ebben az esetben a közüzemi szerződés felmondása miatt az épületben, épületrészben esetleg bekövetkező kár a fogyasztót terheli.

36. § A távhőszolgáltató az általános közüzemi szerződés megkötését

a) köteles megtagadni, ha a fogyasztó által létesített fogyasztói berendezés az életet, az egészséget vagy a vagyónbiztonságot veszélyezteti;

b) megtagadhatja, ha más fogyasztó távhő vételezését, illetőleg a távhőszolgáltató üzemét veszélyezteti;

c) feltételhez kötheti, ha az azt kezdeményező fogyasztóval korábban fennálló közüzemi szerződését a 46. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felmondta.

A távhőszolgáltatás szüneteltetése, korlátozása

37. § (1) A távhőszolgáltató jogosult az élet-, egészség- vagy a vagyónbiztonság veszélyeztetése, a szolgáltatói berendezés üzemzavara esetén, valamint más módon el nem végezhető munkák elvégzéséhez a távhőszolgáltatást a szükséges legkisebb fogyasztói körben és időtartamban szüneteltetni. A távhőszolgáltatás szünetelése miatt a fogyasztói berendezésekben keletkezett károkat, amennyiben a szolgáltatás szünetelésében a fogyasztó vétlen, a szolgáltató köteles megtéríteni.

(2) A távhőszolgáltató köteles az előre tervezhető karbantartási, felújítási munkák miatti szüneteltetés időpontjáról és várható időtartamáról az üzletszabályzatban vagy a szerződésben rögzített módon az érintett fogyasztókat előre értesíteni.

38. § (1) A távhőszolgáltató jogosult

a) országos tüzelőanyag-hiány miatt nála vagy a vele szerződéses jogviszonyban álló távhőtermelőnél fellépő termelés kiesés esetén, vagy

b) környezetvédelmi érdekből

a szolgáltatást korlátozni. A korlátozás általános feltételeit a Kormány rendeletben határozza meg.

(2) A korlátozás bevezetéséről és annak okairól a távhőszolgáltató az önkormányzatot tájékoztatni köteles.

(3) Lakossági fogyasztó korlátozására csak végső esetben és csak akkor kerülhet sor, ha az egyéb fogyasztó korlátozása után az még szükséges.

39. § (1) A 38. § szerinti korlátozásból, illetőleg elvárható magatartás esetén a 37. § szerinti szüneteltetésből származó károkért a távhőszolgáltatót kártalanítási kötelezettség nem terheli.

(2) A szüneteltetés és a korlátozás részletes feltételeit, a távhőszolgáltató azzal kapcsolatos jogait és kötelezettségeit, a korlátozási sorrend elkészítésének szabályait, valamint a korlátozási sorrendet önkormányzati rendeletben kell megállapítani.

Mérés, elszámolás, díjfizetés

40. § (1) A szolgáltatott távhő elszámolása hőmennyiségmérés vagy (átalány szerinti távhőszolgáltatás esetében) átalány szerint is történhet.

(2) Mérés szerinti elszámolás esetén a távhőszolgáltató a szolgáltatott távhő mennyiségét a fogyasztói hőközpontban, illetőleg a szolgáltatói hőközpontban és a hőfogadó állomáson köteles mérni, és elszámolni.

(3) Mérés szerinti elszámolás esetén a szolgáltatott távhő mennyisége épületrészenként is mérhető és elszámolható, ha a fogyasztó az épület valamennyi épületrészében a mérőműszernek és felszerelésének, valamint a fogyasztói berendezés szükséges átalakításának költségét viseli.

(4) Az átalány szerinti távhőszolgáltatás esetében átalánydíjas elszámolást kell alkalmazni. Az átalánydíj megfizetése az épületnek vagy épületrésznek a szolgáltatást igénybe vevő használóját (pl. bérlőjét, hasznélvezőjét vagy tulajdonosát) terheli.

(5) Mérés szerinti távhőszolgáltatás esetén a szolgáltatás helyét, mértékét és tartamát, a mért távhő és díja épületrészenkénti megosztásának és kiegyenlítésének módját az érdekeltek megállapodása rögzíti. Amennyiben a távhővel ellátott épületnek, épületrészeknek több tulajdonosa van, a mért fogyasztás díjának kiegyenlítése a tulajdonosok egymással történő megállapodása szerint együttesen vagy épületrészenként külön is történhet. Külön történő díjfizetés esetén a díj épületrészenkénti megosztása és a megosztás szerinti számlázás — a tulajdonosok által meghatározott arányok, valamint a távhőszolgáltatási közüzemi szabályzat rendelkezései szerint — a távhőszolgáltató feladata. Az érdekeltek megállapodásának hiányában és egyebekben a díjfizetés feltételeire a települési önkormányzatnak a díjalkalmazási feltételekről szóló rendelete az irányadó.

(6) Az elszámolás alapjául szolgáló és a távhőszolgáltató költségén felszerelt mérőeszköz a távhőszolgáltató tulajdona, annak karbantartása, időszakos újrahitelesítése, cseréje a távhőszolgáltató kötelessége.

(7) A fogyasztó kérheti a távhőszolgáltatótól az alkalmazott mérőeszköz mérésügyi felülvizsgálatát. Ha a mérőeszköz felülvizsgálata indokolt volt, annak költsége a távhőszolgáltatót terheli, ellenkező esetben a költséget a fogyasztó köteles viselni.

41. § (1) A szolgáltatott távhő elszámolásával, a díjfizetéssel, valamint a szabályozatlan vételezéssel kapcsolatos szabályokat az önkormányzat a díjalkalmazási feltételekben határozza meg.

(2) A díjalkalmazási feltételek tartalmazzák az átalány szerinti távhőszolgáltatás esetére a szolgáltatás fajtáját, mértékét, minőségét, időtartamát és helyét, valamint a díjelszámolás alapját.

42. § (1) A szolgáltatás díjának megfizetése a távhőszolgáltatóval szerződéses jogviszonyban álló fogyasztó kötelessége, lakossági fogyasztók esetében a 40. § (3), (4) és (5) bekezdésben, valamint a 41. §-ban foglaltak figyelembevételével.

(2) Szabályozatlan vételezés esetén a fogyasztó

a) felemelt díjat köteles fizetni, ha az szerződés nélküli fogyasztásnak,

b) mérsékelt díjat köteles fizetni, ha az hőelvonásnak a következménye.

43. § (1) Új távhőszolgáltató rendszer létesítésekor vagy meglévő rendszer esetében az önkormányzat rendeletében meghatározott időpontig, de legfeljebb a törvény hatálybalépésétől számított öt éven belül, továbbá ez időtartam alatt is a meglévő rendszer átalakításakor meg kell valósítani a távhőfogyasztás hőközpontonkénti és hőfogadó állomásonkénti vagy épületrészenkénti mérését, szabályozását és mérés szerinti elszámolását.

(2) Meglévő távhőszolgáltató rendszer átalakítása, bővítése esetén az áttérés költségei a hőközpontban, illetve a hőfogadó állomáson elhelyezett mérőeszközökig bezárólag a szolgáltatót terhelik.

A szerződésszegés és következményei

44. § (1) A távhőszolgáltató részéről szerződésszegésnek minősül, ha

a) a távhőszolgáltatást a közüzemi szerződésben meghatározott időpontban nem kezdi meg,

b) a távhőt nem a közüzemi szerződésben meghatározott, illetőleg nem a tőle elvárható módon szolgáltatja,

c) a távhőszolgáltatás előre tervezhető munkák miatti szüneteltetéséről a fogyasztót a Közüzemi Szabályzatban előírt módon és időben nem értesíti,

d) felróható magatartása folytán a távhőszolgáltatás megszakad vagy azt a 37—38. §-okban foglaltakon túlmenően szünetelteti vagy korlátozza,

e) a távhőszolgáltatás felfüggesztése esetén a fogyasztónak a felfüggesztési ok megszüntetésére vonatkozó írásbeli értesítése kézhezvételét követő munkanapon a távhőszolgáltatást nem kezdi meg.

(2) A fogyasztó részéről szerződésszegésnek minősül, ha

a) a szerződésben meghatározott hőtéljesítményt túllépi,

b) a távhő folyamatos és biztonságos szolgáltatását, illetőleg más fogyasztó szerződészerű távhővételezését zavarja vagy veszélyezteti,

c) a mérőeszközt szándékosan vagy vétkes gondatlansággal megrongálja, a mérőeszköz sérülését a távhőszolgáltatónak nem jelenti be,

d) a mérőeszköz befolyásolásával vagy megkerülésével távhőt vételez,

e) a távhődíját nem vagy nem a szerződésben meghatározott időben fizeti meg,

f) a korlátozási rendelkezéseknek nem tesz eleget.

45. § (1) A közüzemi szerződés megszegésének következménye

- a) a díjvisszatérítés, illetőleg pótdíjfizetés,
- b) a felemelt díj,
- c) a kötbér,
- d) a kártérítés,
- e) a távhőszolgáltatás felfüggesztése,
- f) a közüzemi szerződés felmondása.

(2) Az (1) bekezdésben említett következmények együttesen is alkalmazhatók.

(3) A pótdíj és a felemelt díj mértékét a távhőszolgáltatásra vonatkozó díjrendelet tartalmazza.

(4) A kötbér a szerződésszegéssel érintett szolgáltatás díja után jár és annak mértékét a szerződésben kell meghatározni.

(5) A díjvisszatérítés, a pótdíj, a felemelt díj és a kötbér megfizetése nem mentesít az okozott kár megtérítése alól.

(6) Ha a fogyasztó a távhőszolgáltatás felfüggesztése okának megszüntetéséről a távhőszolgáltatót írásban értesítette, az értesítés kézhezvételét követő munkanapon a távhőszolgáltatást meg kell kezdeni.

46. § (1) A távhőszolgáltató köteles a fogyasztó részére

- a) a díj arányos részét visszatéríteni, ha a 44. § (1) bekezdésének d) pontjában, illetve a 37. és 38. §-ban,
- b) kötbért fizetni, ha a 44. § (1) bekezdésének a)—c) és e) pontjaiban

meghatározott szerződésszegést követi el.

(2) A fogyasztó köteles a távhőszolgáltató részére

- a) pótdíjat fizetni, ha a 44. § (2) bekezdésének a) pontjában,
- b) felemelt díjat fizetni, ha a 44. § (2) bekezdésének c)—d) és f) pontjaiban,

meghatározott szerződésszegést követi el.

(3) A távhőszolgáltató

- a) a távhőszolgáltatást felfüggeszti, ha a fogyasztó a 44. § (2) bekezdésének b) pontjában, felfüggesztheti, ha a c) és d) pontjaiban meghatározott szerződésszegést követi el, vagy a távhőszolgáltatás díját késedelmesen fizeti meg,
- b) a közüzemi szerződést felmondhatja, ha a távhőszolgáltatás díját a fogyasztó az esedékességtől számított 30 napon belül nem fizeti meg.

(4) A távhőszolgáltató és a fogyasztó a kötbérrel nem fedezett kárt köteles a másik félnek megtéríteni.

(5) A (3) bekezdés esetére az önkormányzat rendeletében csökkentett mértékű szolgáltatási kötelezettséget írhat elő a távhőszolgáltatónak.

A közüzemi szabályzat és az üzletszabályzat

47. § (1) A távhőszolgáltató és a fogyasztó közötti jogviszony általános szabályait a Kormány rendelettel kiadott távhőszolgáltatási közüzemi szabályzatban állapítja meg.

(2) A távhőszolgáltatási közüzemi szabályzatban foglaltak végrehajtására az önkormányzat képviselő-testülete rendeletben további részletes szabályokat határozhat meg.

48. § A fogyasztói igénykielégítés és a távhőszolgáltatás 47. § szerinti rendeletekben foglaltakon túlmenő szabályait tartalmazó üzletszabályzatot a távhőszolgáltató köteles a fogyasztók részére hozzáférhetővé tenni.

A fogyasztói berendezés létesítése és működtetése

49. § (1) A fogyasztói berendezés létesítése — más megállapodás hiányában — a fogyasztási hely tulajdonosának kötelessége.

(2) A fogyasztói hőközpont kiviteli tervének elkészítéséhez a távhőszolgáltató köteles díjmentesen adatokat szolgáltatni.

(3) A lakóépületek és a vegyes célra használt épületek fogyasztói hőközpontjainak kiviteli tervét a távhőszolgáltató köteles díjmentesen felülvizsgálni.

(4) A (3) bekezdés szerinti hőközpontok üzembe helyezési eljárásához a távhőszolgáltatót meg kell hívni, abban a távhőszolgáltató közreműködni köteles. A közreműködésért díj nem számítható fel.

(5) Az elkészült fogyasztói berendezést a szolgáltatói berendezéssel — a szerződésben meghatározott feltételek mellett — csak a távhőszolgáltató kapcsolhatja össze, a távhőfogyasztás elszámolására alkalmas mérőeszköz egyidejű felszerelésével.

(6) A távhőszolgáltatásba már bekapcsolt átalánydíjas fogyasztó csak a távhőszolgáltató előzetes hozzájárulásával

- a) létesíthet új fogyasztói berendezést,
- b) helyezhet át, alakíthat át, és — a szerződés felmondásának esetét kivéve — szüntethet meg meglévő fogyasztói berendezést.

50. § (1) A fogyasztói berendezés üzemeltetése és fenntartása a fogyasztási hely tulajdonosának kötelessége.

(2) Az üzemeltető a fogyasztók folyamatos és biztonságos ellátása érdekében köteles az általa üzemeltetett berendezés üzemképes állapotáról gondoskodni.

Egyéb jogviszony

51. § (1) A távhőszolgáltató a nem a tulajdonát képező eszközök tulajdonosával (tulajdonosaival, a tulajdonosok megbízottjával) kötött szerződés alapján elláthatja a tulajdonos helyett ezen eszközök üzemeltetését, karbantartását, felújítását.

(2) A fogyasztói hőközpontot és a hőfogadó állomást magában foglaló helyiség használatáért a tulajdonos a távhőszolgáltatótól térítésre nem tarthat igényt.

(3) A fogyasztói hőközpont üzemeltetése magában foglalhatja a hőközpont működtetésén túl az épületben levő lakások, közös használatra szolgáló helyiségek és területek, valamint a nem lakás céljára szolgáló egyéb helyiségek fűtését (távfűtés) és használati melegvízzel való ellátását.

VII. Fejezet

ÁRMEGÁLLAPÍTÁS

52. § (1) A távhő legmagasabb hatósági árának megállapításával kapcsolatos szabályokat külön törvény tartalmazza.

(2) A távhő termelésére és szolgáltatására vonatkozó árak (díjak) megállapításánál a következőkre kell tekintettel lenni:

a) az árnak ösztönözni kell a biztonságos és legkisebb költségű távhőszolgáltatásra, a kapacitások hatékony igénybevételeire;

b) az árak (díjak) megállapításánál figyelembe kell venni a folyamatos és biztonságos szolgáltatáshoz szükséges tartalékkapacitáshoz kapcsolódó költségeket, valamint a hőtermelő létesítmény és a geotermikus energiát kitermelő létesítmény bezárásával, elbontásával kapcsolatos környezetvédelmi kötelezettségek teljesítésének indokolt költségeit.

(3) A közcélú villamosműből származó távhő legmagasabb hatósági árát úgy kell megállapítani, hogy abban érvényesüljön a kapcsolt energiatermelés energetikai és környezetvédelmi haszna.

(4) Az engedélyes köteles nyilvántartási és elszámolási rendszerét úgy kialakítani, hogy az feleljen meg a külön törvényben előírtaknak, és tegye lehetővé az árak és díjak átláthatóságát.

VIII. Fejezet

VEGYES ÉS HATÁLYBA LÉPTETŐ RENDELKEZÉSEK

53. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba, egyidejűleg

a) a kisajátításról szóló 1976. évi 24. törvényerejű rendelet 4. §-ának (1) bekezdése a következő *r)* ponttal egészül ki: *(Ingatlant kisajátítani az alábbi célokra lehet:)*

„*r)* hőtermelő létesítmény és szolgáltatói hőközpont létesítése”

b) a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény 57. §-ának (4) bekezdése hatályát veszti.

(2) E törvény kihirdetését követő 8. napon

a) a gázszolgáltatásról szóló 1994. évi XLI. törvény 12. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § (1) Az engedélyes szétválását, másik engedélyessel történő egyesülését vagy összeolvadását — amennyiben ez a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 23. §-ában meghatározott vállalkozások összefonódását (koncentrációját) eredményezi —, továbbá az alaptőke vagy törzstőke legalább egynegyed részével történő leszállítását csak az engedélyező hatóság határozatának birtokában lehet megkezdni, és a cégjegyzékbe történő bejegyzésre irányuló kérelmet a cégbírósághoz benyújtani.

(2) Az ellátás biztonságát és a legkisebb költség elvét veszélyeztető tőkekoncentráció megakadályozása érdekében a 25%-ot meghaladó tulajdoni hányad megszerzése egy személy vagy tulajdonosi csoport részére csak az engedélyező hatóság hozzájáruló határozatának birtokában jegyezhető be a részvénykönyvbe.

(3) Az (1)—(2) bekezdésekben meghatározott tőkekoncentráció (befolyásszerzés) megállapítása kérdésében az engedélyező hatóság köteles a Gazdasági Versenyhivatal véleményét kikérni.”

b) a villamos energia termeléséről, szállításáról és szolgáltatásáról szóló 1994. évi XLVIII. törvény 24. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„24. § (1) Az engedélyes szétválását, másik engedélyessel történő egyesülését vagy összeolvadását — amennyiben ez a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 23. §-ában meghatározott vállalkozások összefonódását (koncentrációját) eredményezi —, továbbá az alaptőke vagy törzstőke legalább egynegyed részével történő leszállítását csak az engedélyező hatóság határozatának birtokában lehet megkezdni és a cégjegyzékbe történő bejegyzésre irányuló kérelmet a cégbírósághoz benyújtani.

(2) Az ellátás biztonságát és a legkisebb költség elvét veszélyeztető tőkekoncentráció megakadályozása érdekében a 25%-ot meghaladó tulajdoni hányad megszerzése egy személy vagy tulajdonosi csoport részére csak az engedélyező hatóság hozzájáruló határozatának birtokában jegyezhető be a részvénykönyvbe.

(3) Az (1)—(2) bekezdésekben meghatározott tőkekoncentráció (befolyásszerzés) megállapítása kérdésében az engedélyező hatóság köteles a Gazdasági Versenyhivatal véleményét kikérni.”

(3) A távhőszolgáltatással kapcsolatos díjfizetési kötelezettség és más pénztartozás a társasház tulajdonostársait és a lakásszövetkezet tagjait nem terheli egyetemlegesen, e körben felelősségükre külön törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) E törvény 49—51. §-ai nem érintik a hatálybalépésekor meglévő fogyasztói berendezések tulajdonjogát, valamint az abból eredő jogokat és kötelezettségeket.

(5) E törvény 27—29. §-ainak hatálya nem terjed ki azokra a szolgáltatói hőközpontokat magában foglaló helyiségekre, amelyeket a törvény hatálybalépésekor a távhőszolgáltató az ingatlan tulajdonossal kötött külön megállapodás alapján használ.

(6) *a)* E törvény hatálybalépésekor működő távhőtermelő és távhőszolgáltató gazdálkodó szervezetek a hatálybalépéstől számított egy éven belül e törvény 11—14. §-ában foglaltak szerint működési engedélyt kötelesek kérni.

b) A már működő távhőtermelők és távhőszolgáltatók részére — amennyiben a törvényi feltételeknek megfelelnek — az engedélyező hatóságok a működési engedélyt kötelesek kiadni.

c) A hatósági eljárás befejezéséig az *a)* pontban említett szervezetek tevékenységüket tovább folytathatják.

d) A központi költségvetési szervek vagyongazdálkodásában lévő létesítményből történő távhőszolgáltatás egyes kérdéseit — e törvény előírásainak figyelembevételével — az illetékes miniszter szabályozhatja.

(7) A távhőszolgáltató jogosult az e törvény hatálybalépésekor meglévő vezetékjogot és használati jogot a jog létrejöttékor hatályos jogszabályok előírásai szerint gyakorolni.

(8) Felhatalmazást kap

a) a Kormány a 4. § (1), a 9. § (2), a 13. § (2), a 19. § (5), a 38. § (1) és a 47. § (1) bekezdésében foglaltak, valamint a központi fűtés és melegvíz-szolgáltatás rendeleti szabályozására,

b) a miniszter a 4. § (2) és a 7. § (1) bekezdésében foglaltak rendeleti szabályozására,

c) a miniszter — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a 9. § (3) bekezdésében foglalt eljárási díj, valamint felügyeleti és szolgáltatási díjak rendeleti szabályozására,

d) a miniszter — a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel — a 22. § *d)* pontjában foglaltak szerinti együttes rendelet kiadására,

e) az illetékes települési önkormányzat 3. § (2) bekezdésében, a 6. §-ban, a 31. § (2) bekezdésében, a 39. § (2) bekezdésében, a 41. § és a 42. §-ban, továbbá a 43. §-ban és a 46. § (5) bekezdésében, valamint a 47. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések végrehajtására.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XIX. törvény

a büntetőeljárásról*

ELSŐ RÉSZ

I. Fejezet

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

Az eljárási feladatok megoszlása

1. § A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés egymástól elkülönül.

A bíróság eljárásának alapja

2. § (1) A bíróság az ítékezés során vád alapján jár el.

(2) A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény alapján, amelyet a vád tartalmaz.

Jog a bíróság eljárásához

3. § (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádról bíróság döntsön.

(2) Bűncselekmény elkövetésében bárkinek a bűnösségét megállapítani, és emiatt reá büntetést kiróni, vele szemben intézkedést alkalmazni egyedül a bíróság jogosult.

A bizonyítási teher

4. § A vád bizonyítása a vádlót terheli. A kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

A védelem joga

5. § (1) A terheltet megilleti a védelem joga.

(2) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy szabadlábban védekezzen. E jogot korlátozni, illetőleg bárkinek a szabadságát elvonni csak az e törvényben meghatározott okból és a törvényben meghatározott eljárás alapján lehet.

(3) A terhelt személyesen védekezhet, és a védelmét védő útján is elláthatja.

(4) A védő eljárása az e törvényben meghatározott esetekben kötelező.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. március 10-i ülésnapján fogadta el.

*A hivatalból való eljárás,
a büntetőeljárás megindítása*

6. § (1) A bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak kötelessége, hogy az e törvényben megállapított feltételek esetén a büntetőeljárást megindítsa, illetőleg az eljárást lefolytassa.

(2) Büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.

Az ártatlanság védelme

7. § Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg a bűnösségét a bíróság jogerős határozatában nem állapította meg.

Az önvádra kötelezés tilalma

8. § Senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson.

Az anyanyelv használata

9. § (1) A büntetőeljárás nyelve a magyar. A magyar nyelven nem tudása miatt senkit sem érhet hátrány.

(2) A büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét vagy az általa ismertként megjelölt más nyelvet használhatja.

(3) Külön törvény rendelkezése szerint a bíróságon az eljárás nyelve a nemzeti kisebbség nyelve is lehet.

A büntetőjogi felelősség önálló elbírálása

10. § Abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el és milyen bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészt, a nyomozó hatóságot nem köti a más eljárásban, így különösen a polgári eljárásban, a szabálysértési vagy a fegyelmi eljárásban hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás.

A törvény hatálya

11. § (1) A büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni.

(2) A magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 3. és 4. §] az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

II. Fejezet

A BÍRÓSÁG

A bíróság feladata

12. § (1) A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.

(2) Bíróság dönt — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — a szabadságelvonással, illetve szabadságkorlátozással járó kényszerintézkedésekről.

(3) A bíróság az e törvényben meghatározott más feladatokat is ellát.

(4) A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — a nyomozási bíró látja el.

Az eljáró bíróságok

13. § (1) Első fokon a helyi bíróság és a megyei bíróság jár el.

(2) Másodfokon jár el

a) a megyei bíróság a helyi bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben,

b) az ítéltábla a megyei bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben.

(3) Harmadfokon jár el

a) az ítéltábla azokban az ügyekben, amelyekben másodfokon a megyei bíróság járt el,

b) a Legfelsőbb Bíróság azokban az ügyekben, amelyekben másodfokon az ítéltábla járt el.

A bíróság összetétele

14. § (1) A helyi bíróság

a) egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel, valamint a lelkiismereti és vallásszabadság megsértése (Btk. 174/A. §), a nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmozás [Btk. 179. § (2) bek. b) pont], nagy nyilvánosság előtt elkövetett becsületsértés [Btk. 180. § (1) bek. b) pont] és a szolgálati titoksértés (Btk. 222. §) miatt folytatott ügyben,

b) ülnökök közreműködése nélkül (egyesbíróként) jár el az a) pont alá nem tartozó esetben.

(2) A megyei bíróság mint első fokú bíróság — ha e törvény másképp nem rendelkezik — egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el.

(3) A helyi bíróság az (1) bekezdés b) pontja esetében egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban is eljárhat, ha megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet.

(4) A megyei bíróság mint első fokú bíróság — az e törvényben meghatározott esetekben — két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanácsban járhat el.

(5) A másodfokú és a harmadfokú bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el.

(6) Az egyesbíró és a tanács elnöke hivatásos bíró; az ítélkezéskor a hivatásos bíró és az ülnökök jogai, kötelességei azonosak.

Az első fokú bíróság hatásköre

15. § Első fokon a helyi bíróság hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek az elbírálása, amelyeket e törvény nem utal a megyei bíróság hatáskörébe.

16. § (1) A megyei bíróság hatáskörébe tartoznak

a) azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi,

b) az állam elleni bűncselekmények (Btk. X. Fejezet),

c) az emberiség elleni bűncselekmények (Btk. XI. Fejezet),

d) az emberölés [Btk. 166. § (1)—(4) bek.], az erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 167. §), az életveszélyt (halált) okozó testi sértés [Btk. 170. § (5) bek.], a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 171. §), az emberrablás (Btk. 175/A. §), az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmények (Btk. XII. Fejezet, II. Cím),

e) a választás, a népszavazás és a népi kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény (Btk. 211. §), az embercsempészség (Btk. 218. §), az államtitoksértés (Btk. 221. §), az államtitoksértés feljelentésének elmulasztása (Btk. 223. §), az egyesülési és gyülekezési szabadság megsértése (Btk. 228/A. §), a fogolyzandulás (Btk. 246. §),

f) a hivatali bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet, IV. Cím), a közélet tisztasága elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet, VII. Cím),

g) a közveszélykeltés (Btk. 259. §), a közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §), a terrorcselekmény (Btk. 261. §), a nemzetközi jogi kötelezettség megszegése (Btk. 261/A. §), a légi jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), a fegyvercsempészet (Btk. 263/B. §), a bűnszervezet létrehozása (Btk. 263/C. §), a visszaélés radioaktív anyaggal (Btk. 264. §), a visszaélés nukleáris létesítmény üzemeltetésével (Btk. 264/A. §), a visszaélés atomenergia alkalmazásával (Btk. 264/B. §), a törvény vagy hatósági rendelkezés elleni izgatás (Btk. 268. §), a közösség elleni izgatás (Btk. 269. §), a nemzeti jelkép megsértése (Btk. 269/A. §), az önkényuralmi jelképek használata (Btk. 269/B. §),

h) a környezetkárosítás (Btk. 280. §), a természetkárosítás (Btk. 281. §), a környezetre veszélyes hulladék jogellenes elhelyezése (Btk. 281/A. §), a visszaélés kábítószerral (Btk. 282. §),

i) a gazdálkodási kötelességeket és a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények (Btk. XVII. Fejezet I. Cím), a pénzhamisítás (Btk. 304. §), a hamis pénz kiadása (Btk. 306. §), a bélyeghamisítás (Btk. 307. §), az adóbevétel (társadalombiztosítási járulék, egészségbiztosítási járulék, nyugdíjjárulék bevétel) különösen nagy mértékben csökkentő, valamint a bűnszervezet tagjaként elkövetett adó- (társadalombiztosítási) csalás [Btk. 310. § (4) bek.], a különösen nagy mértékű adó (társadalombiztosítási járulék, egészségbiztosítási járulék, nyugdíjjárulék) behajtása késleltetésével (megakadályozásával), valamint a bűnszervezet tagjaként elkövetett adó- (társadalombiztosítási) csalás [Btk. 310. § (5) bek.], a bankkártyával különösen nagy kárt okozó visszaélés, valamint a bankkártyával jelentős kárt okozó bűnszövetségben (üzletszerűen) elkövetett visszaélés [Btk. 313/C. § (5) bek.],

j) a különösen nagy értékre, a jelentős értékre bűnszövetségben (közveszély színhelyén, üzletszerűen, dolog elleni erőszakkal), továbbá a bűnszervezet tagjaként elkövetett lopás [Btk. 316. § (6) bek.], a különösen nagy értékre, valamint a jelentős értékre bűnszövetségben (közveszély színhelyén, üzletszerűen) elkövetett sikkasztás [Btk. 317. § (6) bek.], a különösen nagy kárt okozó, valamint a jelentős kárt okozó bűnszövetségben (közveszély színhelyén, üzletszerűen), továbbá a bűnszervezet tagjaként elkövetett csalás [Btk. 318. § (6) bek.], a különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés [Btk. 319. § (3) bek. *c)* pont] a hanyag kezelés (Btk. 320. §), a fegyveresen (jelentős értékre, bűnszövetségben, csoportosan) elkövetett rablás [Btk. 321. § (3) bek. *a)*—*c)* pont], a különösen nagy értékre, valamint a jelentős értékre, fegyveresen (jelentős értékre bűnszövetségben, jelentős értékre csoportosan), továbbá a bűnszervezet tagjaként elkövetett rablás [Btk. 321. § (4) bek. *a)*—*c)* pont], a jelentős értékre (bűnszövetségben, csoportosan) elkövetett kifosztás [Btk. 322. § (2) bek. *a)*—*b)* pont], a bűnszövetségben (súlyos fenyegetéssel, hivatalos személyként, hivatalos megbízás vagy minőség színlelésével) elkövetett zsarolás [Btk. 323. § (2) bek. *a)*—*c)* pont], a bűnszervezet tagjaként elkövetett zsarolás [Btk. 323. § (3) bek.], a különösen nagy kárt okozó rongálás [Btk. 324. § (5) bek.], a különösen nagy értékre, valamint a bűnszervezet tagjaként elkövetett orgazdaság [Btk. 326. § (5) bek.], a szerzői és a szomszédos jogok megsértése (Btk. 329/A. §),

k) a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmények.

(2) Ha a terhelt különböző bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekményeket követett el, a megyei bíróság jár el.

Az első fokú bíróság illetékessége

17. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették.

(2) Ha a bűncselekményt több bíróság területén követék el, vagy az elkövetés helye nem állapítható meg, az azonos hatáskörű bíróságok közül az jár el, amelyik az ügyben — a nyomozási bíró eljárását ide nem értve — korábban intézkedett (megelőzés). Ha az elkövetés helye a tárgyalás megkezdése előtt ismertté válik, az eljárást az ügyész, a terhelt, a védő, a pótmagánvádló vagy a magánvádló indítványára az a bíróság folytatja, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették.

(3) Több terhelt esetében a terheltek egyikére illetékes bíróság a többi terhelttel szemben is eljárhat, ha ez a hatáskörét nem haladja meg. Ha több ilyen bíróság van, a megelőzés irányadó.

(4) Az eljárásra az a bíróság is illetékes, amelynek a területén a terhelt lakik, ha az ügyész, a pótmagánvádló vagy a magánvádló ott emel vádat.

(5) Közlekedési bűncselekmények (Btk. XIII. Fejezet) — kivéve az ittas járművezetést [Btk. 188. § (1) bek.] és a járművezetés tiltott átengedését [Btk. 189. § (1) bek.] —, valamint a közlekedés körében elkövetett, de nem a Btk. XIII. Fejezetében meghatározott bűncselekmény esetén a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, a Fővárosi Bíróság területén pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el. E bíróságok illetékessége a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki.

(6) Fiatalkorúak helyi bírósági hatáskörbe tartozó ügyében a megyei bíróság székhelyén lévő bíróság, a Fővárosi Bíróság területén pedig a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el. E bíróságok illetékessége a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki. A fiatalkorúak bírósága felnőtt korú terhelt ügyét is elbírálja, ha az a fiatalkorú ügyével összefügg.

(7) Ha a terhelt különböző bíróságok illetékessége alá tartozó bűncselekményeket követett el, az a bíróság jár el, amely valamelyik bűncselekmény elbírálására az (5)—(6) bekezdés szerint illetékes.

18. § (1) A Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására az a bíróság illetékes, amelynek a területén a terhelt lakik, vagy tartózkodik, ennek hiányában az a bíróság, amelynek a területén fogva tartják.

(2) Ha a terhelt a bűncselekményt a Magyar Köztársaság határain kívül követte el, és az eljárást a távollétében folytatják, az a bíróság illetékes, amelynek a területén a terhelt utoljára lakott, vagy tartózkodott.

A hatáskör és az illetékesség vizsgálata

19. § A bíróság a hatáskörét és az illetékességét hivatalból vizsgálja.

Az eljáró bíróság kijelölése

20. § (1) A bíróságok között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetében az eljáró bíróságot az ügyész indítványának beszerzése után ki kell jelölni.

(2) A kijelölésről

a) a megyei bíróság másodfokú tanácsa határoz, ha az összeütközés a területén levő helyi bíróságok között,

b) az ítéltábla határoz, ha a hatásköri összeütközés a területén lévő megyei bíróság és a helyi bíróság között, avagy az illetékességi összeütközés a területén levő megyei bíróságok vagy területén levő különböző megyei bíróságokhoz tartozó helyi bíróságok között,

c) a Legfelsőbb Bíróság határoz, ha a hatásköri összeütközés különböző ítéltáblák területéhez tartozó megyei bíróságok és helyi bíróságok, a megyei bíróság és az ítéltáblák, az ítéltáblák és a Legfelsőbb Bíróság között; az illetékességi összeütközés ítéltáblák vagy különböző ítéltáblákhoz tartozó megyei bíróságok, illetőleg helyi bíróságok között merült fel.

(3) Az eljáró bíróságot a Legfelsőbb Bíróság jelöli ki akkor is, ha az illetékességet meghatározó körülmények nem állapíthatók meg.

A bíró kizárása

21. § (1) Bíróként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz, vagy vett részt, valamint aki ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő, illetőleg szaktanácsadó vesz, vagy vett részt,

d) aki az ügyben külön törvény alapján titkos információgyűjtés engedélyezéséről döntött, tekintet nélkül arra, hogy a titkos információgyűjtéssel szerzett adatokat a büntetőeljárásban felhasználták-e,

e) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései a nyomozási bíróra is irányadók.

(3) Az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül

a) a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el,

b) a másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki az ügy első fokú, a harmadfokú eljárásból pedig az, aki az ügy első fokú vagy másodfokú elbírálásában részt vett,

c) a hatályon kívül helyezés folytán megismételt első fokú, illetőleg másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat, illetőleg a meg-

alapotlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett,

d) a perújítási és a rendkívüli felülvizsgálati eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a perújítással, illetve a rendkívüli felülvizsgálattal megtámadott határozat meghozatalában részt vett.

(4) A (3) bekezdés esetén az ügy elbírálásából ki van zárva az a bíró is, akinek hozzátartozója vett részt a megtámadott határozat meghozatalában.

22. § Nem járhat el az ügyben — a Legfelsőbb Bíróság kivételével — az a bíróság, amelynek elnökével szemben a 21. § (1) bekezdésének a)–c) pontjában szabályozott kizárási ok merül fel.

23. § (1) A bíró a vele szemben felmerült kizárási okot, a tanács elnöke a tanács tagjával szemben felmerült és a tudomására jutott kizárási okot köteles a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni.

(2) A kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, továbbá a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, valamint ezek képviselője is bejelentheti.

(3) A bíróság elnöke a tudomására jutott kizárási ok miatt a bíró kizárását hivatalból kezdeményezi.

24. § (1) A bíró az ügyben nem járhat el, ha a kizárási okot maga vagy rá vonatkozóan a tanács elnöke jelenti be.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kivéve a bíró a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de az ügydöntő határozat meghozatalában nem vehet részt.

(3) A bíró a (2) bekezdésben meghatározott korlátozás nélkül járhat el, ha a bejelentő a kizárási megtagadása után a 21. § (1) és (3) bekezdésének ugyanazon pontjára alapított újabb bejelentést tesz a bíró kizárása iránt.

(4) A bíróság elnöke intézkedik más bíró kijelölése iránt, ha a bíró a kizárási okot maga vagy rá vonatkozóan a tanács elnöke jelentette be, vagy a bíró a kizáráshoz hozzájárult. Ebben az esetben a kizárásról nem kell külön határozatot hozni.

(5) Ha a kizárási iránti bejelentés a (4) bekezdésben szabályozott módon nem intézhető el, azt a bíróság más tanácsa bírálja el.

(6) A 22. §-ban szabályozott esetben, vagy ha a bíróságnak nincs olyan tanácsa, amelyre a kizárási ok nem vonatkozik, a kizárásról a másodfokú bíróság, ha pedig a kizárási iránti bejelentés a másodfokú bíróságra vonatkozik, a harmadfokú bíróság határoz. Ha a kizárási iránti bejelentésnek helyt adnak, az eljáró bíróság kijelölésére a 20. § irányadó. Ha a kizárási ok a harmadfokú bíróságra vonatkozik, a Legfelsőbb Bíróság határoz.

(7) A kizárásról a bíróság tanácsulésen határoz. Ha a kizárási iránti bejelentést nem a bíró tette, be kell szerezni a bíró nyilatkozatát.

(8) A kizárást kimondó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye, a kizárási megtagadását az ügydöntő határozat elleni jogorvoslatban lehet sérelmezni.

25. § Ha a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél vagy a képviselőjük az ügyben ugyanazon bíró ellen ismételt alaptalanul jelent be kizárási okot, a kizárást megtagadó határozatban rendbírsággal sújtható.

26. § (1) A bíró kizárására vonatkozó rendelkezések az ülnökre is irányadók.

(2) A nyomozási bíró kizárására a 23–25. § rendelkezéseit kell alkalmazni; a nyomozási bíró azonban, ha a vele szemben bejelentett ok alapján a kizáráshoz nem járult hozzá, az ügyben a bejelentés elintézéséig eljárhat.

27. § A bíró kizárására vonatkozó szabályok irányadók a jegyzőkönyvvezető kizárására is.

III. Fejezet

AZ ÜGYÉSZ

Az ügyész feladata

28. § (1) Az ügyész a közvádló.

(2) Az ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett nyomozást végeztet vagy nyomoz. Az ügyész vádat emel, és képviseli a vádat a bíróság előtt.

(3) Az ügyészt indítványtételi jog illeti meg az ügyben felmerült minden olyan kérdésben, amelyben bíróság dönt.

(4) Az ügyész kötelessége mind a terhelő és súlyosító, mind a mentő és enyhítő körülmények figyelembevétele.

(5) Az ügyész azokat a jogokat gyakorolja, amelyek azt az ügyészséget illetik, ahol az ügyész működik.

29. § Kizárólag az ügyészség végzi a nyomozást a következő bűncselekmények miatt:

a) a közjogi tiszttség betöltésén alapuló mentességet élvező személy [551. § (1) bek.], a nemzetközi jogi mentességet élvező személy [553. § (1) bek.] által elkövetett bűncselekmény, a sérelmükre elkövetett hivatalos személy elleni erőszak, továbbá a működésükkel kapcsolatban ellenük elkövetett bűncselekmény,

b) a bíró, az ügyész, a bíróság, az ügyészség, a rendőrség és a nyomozást végző más szerv állományába tartozó személy ellen elkövetett hivatalos személy elleni erőszak (Btk. 229. §),

c) a bíró, ügyész, bírósági és ügyészségi titkár és fogalmazó, valamint az ügyészségi nyomozó által elkövetett bűncselekmény, továbbá az ülnöknek az igazságszolgáltatással összefüggésben elkövetett bűncselekménye,

d) a *b)* pontban felsoroltakkal kapcsolatban elkövetett vesztegetés (Btk. 253. §) és befolyással üzérkedés [Btk. 256. § (1)—(2) bek.],

e) a rendőrség és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által elkövetett, nem katonai büntetőeljárásra tartozó bűncselekmény,

f) az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet, V. Cím) közül a hamis vád (Btk. 233—236. §), a hatóság félrevezetése (Btk. 237. §), a hamis tanúzás (Btk. 238—241. §), a hamis tanúzásra felhívás (Btk. 242. §), a mentő körülmény elhallgatása (Btk. 243. §), a hivatalos személy eljárása során elkövetett bűnpártolás [Btk. 244. § (3) bek. *b)* pont], az ügyvédi visszaélés (Btk. 247. §), a zugírászat (Btk. 248. §).

Az ügyészség hatásköre és illetékessége

30. § (1) Az ügyészség hatáskörét és illetékességét annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

(2) A különböző ügyészségek illetékességébe tartozó bűncselekmények esetében az az ügyészség jár el, amelyik az ügyben korábban intézkedett.

(3) A legfőbb ügyész vagy a fellebbviteli főügyész, illetőleg a megyei főügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre, illetőleg az illetékessége egyébként nem terjed ki.

(4) Az ügyészségek között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetén az eljáró ügyészséget a felettes ügyész jelöli ki.

Az ügyész kizárása

31. § (1) A büntető ügyben ügyészként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint képviselőjük vesz, vagy vett részt, illetőleg ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő, valamint szaktanácsadó vesz, vagy vett részt,

d) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) A perújítási eljárásból ki van zárva az az ügyész, aki az alapügyben a nyomozást teljesítette, egyes nyomozási cselekményeket végzett, vádat emelt, illetőleg a vádat képviselte.

(3) Nem kizárási ok, ha az ügyész a hivatali hatáskörében tudomására jutott bűncselekmény miatt tett feljelentést.

(4) Nem járhat el az ügyben — a Legfőbb Ügyészség kivételével — az az ügyészség, amelynek vezetőjével szemben az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában szabályozott kizárási ok merül fel.

32. § (1) Ha az ügyész a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de — a 31. § (1) bekezdésének *d)* pontjában szabályozott kizárási ok kivételével — a feljelentést nem utasíthatja el, a nyomozást nem szüntetheti meg, kényszerintézkedést nem alkalmazhat, vádat nem emelhet, és a vádat nem képviselheti.

(2) Az ügyész kizárásáról az ügyészség vezetője, az ügyészség vezetőjének kizárásáról a felettes ügyészség vezetője határoz.

33. § Az ügyész a 32. § (1) bekezdésében szabályozott korlátozás nélkül járhat el, ha a bejelentő a kizárási megtagadása után az ügyész kizárása iránt a 31. § (1) bekezdésének ugyanazon pontjára, illetve a (2) bekezdésére alapított újabb bejelentést tesz.

34. § Az ügyész kizárására vonatkozó szabályok irányadók a jegyzőkönyvvezető kizárására is.

IV. Fejezet

A NYOMOZÓ HATÓSÁG

A nyomozó hatóság feladata

35. § (1) A nyomozó hatóság a nyomozást az ügyész rendelkezése alapján vagy önállóan végzi.

(2) A nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket, ha a bűncselekményt maga észlelte, a feljelentést nála tették, vagy arról más módon maga szerzett tudomást.

A nyomozó hatóságok

36. § (1) Az általános nyomozó hatóság a rendőrség.

(2) A deviza-bűncselekmény (Btk. 309. §), az adó-, társadalombiztosítási csalás, ha adóra nézve követik el (Btk. 310. §), a csempészet és vámorgazdaság (Btk. 312. §), a visszaélés csekkel (Btk. 313. §), valamint az ezekkel a bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §), magánokirat-hamisítás (Btk. 276. §), számviteli fegyelem megsértése (Btk. 289. §) és bélyeghamisítás (Btk. 307. §) nyomozását a vám- és pénzügyőrség végzi.

(3) A jogellenes belföldi tartózkodás (Btk. 214. §), a tiltott határátlépés (Btk. 217. §), az embercsempészés (Btk. 218. §), a határjel-rongálás (Btk. 220. §) és az úti

okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §) nyomozását a határőrség végzi, ha a bűncselekményt a határőrség észleli.

(4) Ha a vám- és pénzügyőrség vagy a határőrség hatáskörébe tartozó bűncselekménnyel halmazatban más bűncselekmény is megvalósult, valamennyi bűncselekmény vonatkozásában a rendőrség a nyomozó hatóság.

(5) Külföldön lévő magyar kereskedelmi hajón, illetőleg polgári légi járművön magyar állampolgár vagy — a Btk. 3. §-ának (2) bekezdésében, illetve 4. §-ában meghatározott esetben — bárki által elkövetett bűncselekmény miatt a hajó, illetőleg a légi jármű parancsnoka jogosult a nyomozó hatóságra vonatkozó rendelkezések alkalmazására.

A nyomozó hatóság hatásköre és illetékessége

37. § (1) A nyomozó hatóságok hatáskörét és illetékességét külön jogszabály határozza meg.

(2) A 36. § (1)—(3) bekezdése szerinti nyomozó hatóságok között felmerült hatásköri összeütközés esetén az eljáró nyomozó hatóságot az illetékes főügyész jelöli ki. Ha ez hatáskörét meghaladja, az eljáró nyomozó hatóságot a Legfőbb Ügyészség jelöli ki.

A nyomozó hatóság tagjának kizárása

38. § (1) A büntető ügyben a nyomozó hatóság tagjaként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél vagy azok képviselőjeként vesz, vagy vett részt, valamint ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő vesz, vagy vett részt,

d) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) A perújítás során elrendelt nyomozásból a nyomozó hatóságnak az alapügyben eljáró tagja is ki van zárva.

(3) Nem kizárási ok, ha a nyomozó hatóság tagja a szolgálati feladata teljesítése során tudomására jutott bűncselekmény miatt tett feljelentést.

(4) Nem járhat el az ügyben az a nyomozó hatóság, amelynek vezetőjével szemben a 38. § (1) bekezdésében szabályozott kizárási ok merül fel. Ha a kizárási ok az országos hatáskörű nyomozó hatóság vezetőjével szemben merül fel, a nyomozást az ügyészség végzi.

39. § (1) Ha a nyomozó hatóság tagja a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de kényszerintézkedést nem alkalmazhat.

(2) A nyomozó hatóság tagjának kizárásáról a nyomozó hatóság vezetője, az utóbbi kizárásáról a felettes nyomozó hatóság vezetője határoz. Az országos hatáskörű nyomozó hatóság vezetőjének kizárásáról az illetékes ügyész határoz.

40. § A kizárási indítvány elutasítása esetén a 196. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

41. § A nyomozó hatóság tagjának kizárására vonatkozó szabályok irányadók a jegyzőkönyvvezető kizárására is.

V. Fejezet

A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN RÉSZT VEVŐ SZEMÉLYEK

42. § A büntetőeljárásban — a II—IV. Fejezetben felsoroltakon kívül — a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt és ezek képviselői, valamint a segítők vesznek részt.

A terhelt

43. § (1) A terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a bírósági eljárásban vádlott, a büntetés jogerős kiszabása, illetve a megrovás, próbára bocsátás vagy javítóintézetni nevelés jogerős alkalmazása után elítélt.

(2) A terhelt jogosult arra, hogy

a) a gyanúsítást, a vád tárgyát, illetőleg ezek változását közöljék vele,

b) — ha e törvény másképp nem rendelkezik — az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás során az őt érintő iratokba betekintszen,

c) megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre,

d) a védelmére szolgáló tényeket az eljárás bármely szakaszában előadja, indítványokat és észrevételeket tegyen,

e) jogorvoslattal éljen,

f) a büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon.

(3) A fogva lévő terhelt jogosult arra, hogy a védőjével a kapcsolatot felvegye, vele szóban és írásban ellenőrzés nélkül érintkezzék.

(4) A (2) bekezdés c) pont szerinti jogosultság szem előtt tartása mellett a terhelt számára úgy kell biztosítani a felkészülés lehetőségét, hogy az ne járjon az eljárás folytatására nézve aránytalan nehézséggel.

A védő

44. § (1) Védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd járhat el.

(2) A terhelt érdekében több védő is eljárhat. Több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek.

(3) Ügyvédjelölt ügyvéd helyetteseként a nyomozás során, valamint a helyi bíróságon járhat el.

45. § (1) Nem lehet védő

a) a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél és képviselőjük, valamint ezek hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint bíró, ügyész vagy mint a nyomozó hatóság tagja járt el, valamint az ügyben eljáró bírónak, ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója,

c) aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltével ellentétes,

d) aki az ügyben szakértőként, illetőleg szaktanácsadóként vesz vagy vett részt,

e) aki az ügyben tanúként vesz vagy vett részt, kivéve, ha a 81. § (1) bekezdésének b) pontja alapján nem volt kihallgatható.

(2) A tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel egyidejűleg nem lehet védő.

(3) A védő kizárásáról a bíróság határoz.

46. § A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha

a) a terheltet fogva tartják, az őrizetbe vételt kivéve,

b) a terhelt süket, néma, vak, kóros elmeállapotú,

c) a terhelt a magyar nyelvet, illetőleg az eljárás nyelvét nem ismeri,

d) a terhelt egyéb okból nem képes személyesen védekezni,

e) e törvényerről külön rendelkezik.

47. § (1) Védőt elsősorban a terhelt hatalmazhat meg. Meghatalmazást a terhelt törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója is adhat. A meghatalmazásról a terheltet értesíteni kell.

(2) A terhelt a meghatalmazást mind az általa, mind a más által meghatalmazott védőtől megvonhatja.

48. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki, ha a védelem kötelező, és a terheltnek nincs meghatalmazott védője. A terheltet a kirendelést követően tájékoztatni kell a védő személyéről.

(2) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság akkor is védőt rendel ki, ha a védelem nem kötelező, de a terhelt védő kirendelését azért kéri, mert a jövedelmi viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni.

(3) A kirendelés hatályát veszti, ha a terhelt védelméről meghatalmazás útján gondoskodnak.

(4) A védő kirendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak, de a terhelt — indokoltan — más védő kirendelését kérheti. A kérelemről az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság dönt, amely előtt az eljárás folyik.

(5) A kirendelt védő indokolt esetben kérheti a felmentését a kirendelés alól. A kérelem elfogadásáról az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság dönt, amely előtt az eljárás folyik.

(6) A védő a kirendelést követően a helyetteseként eljáró személyéről tájékoztatja a kirendelőt, illetőleg azt a bíróságot, ügyészt vagy nyomozó hatóságot, amely előtt az eljárás folyik.

49. § A kirendelés, illetőleg a meghatalmazás hatálya — ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki — a büntetőeljárás jogerős befejezéséig tart, de kiterjed a különleges eljárásokra is.

50. § (1) A védő köteles

a) a terhelttel a kapcsolatot késedelem nélkül felvenni,

b) a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszközt és módot kellő időben felhasználni,

c) a terheltet a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítani, a jogairól tájékoztatni,

d) a terheltet mentő, illetőleg a felelősségét enyhítő tények felderítését szorgalmazni.

(2) A védő a védelem érdekében az ügyben tájékozódhat, a jogszabályokban biztosított lehetőségek keretei között adatokat szerezhet be, és gyűjthet.

(3) A terhelt jogait a védője külön is gyakorolhatja, kivéve azokat, amelyek értelemszerűen kizárólag a terheltet illetik.

A sértett

51. § (1) Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

(2) A sértett jogosult arra, hogy

a) — ha e törvény másképp nem rendelkezik — az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás őt érintő irataiba betekintszen,

b) az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen,

c) a büntetőeljárási jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon,

d) e törvényben meghatározott esetekben jogorvoslatot éljen.

(3) Ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azt követően meghalt, helyébe egyenesági rokona, házastársa, élettársa vagy törvényes képviselője léphet.

A magánvádló

52. § (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés és kegyeletsértés esetén a vádat mint magánvádló a sértett képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.

(2) A magánvádló halála esetén helyébe harminc napon belül a hozzátartozója léphet.

(3) Kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás és becsületsértés miatt az egyik fél feljelentésére megindított eljárásban — e törvény rendelkezései szerint — magánindítványt előterjesztő másik fél viszonvádlóként jár el. Ahol e törvény a magánvádlóról rendelkezik, ezen a viszonvádlót is érteni kell.

(4) A becsületsértés és a rágalmazás közzéadásra üldözendő, ha hivatalos személy sérelmére hivatalos eljárása alatt, illetve hatóság sérelmére hivatali működésével összefüggésben követik el.

A pótmagánvádló

53. § (1) A sértett az e törvényben meghatározott esetben pótmagánvádlóként léphet fel, ha

- a) az ügyész a vádat elejtette,
- b) az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette.

(2) A pótmagánvádló halála esetén helyébe — harminc napon belül — egyenesági rokona, házastársa, élettársa vagy törvényes képviselője léphet.

A magánfél

54. § (1) Magánfél az a sértett, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

(2) A magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényt érvényesítheti, amely a vád tárgyává tett cselekmény következtében keletkezett.

(3) A polgári jogi igény egyéb törvényes úton való érvényesítését nem zárja ki, hogy a sértett magánfélként nem lépett fel.

(4) A polgári jogi igényt az ügyész is érvényesítheti.

(5) Ha a sértett meghalt, az örököse léphet fel magánfélként, az 51. §-ban szabályozott jogok azonban csak a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatban illetik meg.

(6) Ha a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatos eljárási kérdéstről e törvény nem rendelkezik, a polgári eljárás szabályait kell alkalmazni, feltéve, hogy azok e törvénnyel, illetőleg a büntetőeljárás jellegével nem ellentétesek. A terhelt a magánféllel szemben követelést nem érvényesíthet, beszámítási kifogással nem élhet.

Az egyéb érdekelt

55. § Az, akinek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással lehet, az őt érintő körben indítványokat és észrevételeket tehet, a határozat reá vonatkozó rendelkezése ellen jogorvoslattal élhet, és a tárgyaláson megjelenhet.

A képviselők

56. § (1) A sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél és az egyéb érdekelt a jogait a képviselője útján is gyakorolhatja. Képviselőként ügyvéd járhat el. A jogai érvényesítésére képtelen sértett vagy magánvádló képviselőre a bíróság ügyvédet rendelhet ki.

(2) A pótmagánvádló ügyvédi képviselete kötelező.

57. § Ha a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél és az egyéb érdekelt cselekvőképtelen, a képviseletét a törvényes képviselője látja el, ha korlátozottan cselekvőképes, a képviseletét a törvényes képviselő láthatja el. Az e törvényben meghatározott esetben a képviseletre a gyámhatóság is jogosult.

58. § (1) Ha a bűncselekménynek több sértettje van, maguk közül kijelölhetik a sértetti jogokat gyakorló természetes, illetőleg jogi személyt.

(2) Ha a pótmagánvád vagy a magánvád emelésére, illetőleg képviseletére többen jogosultak, a megegyezésüktől függ, hogy melyikük jár el. Ha erről megállapodás nem jött létre, a bíróság jelöli ki közülük a képviselőt.

(3) A magánfél képviseletére a polgári eljárásjog szabályai az irányadók.

A segítő

59. § (1) A segítő a törvényben meghatározott tevékenységet fejthetnek ki a terhelt, a sértett és a tanú mellett.

(2) Ha a bűncselekménynek több sértettje van, avagy egyének közelebről meg nem határozható létszámú és összetételű csoportja tekintendő sértettnek, bírósági nyilvántartásba vett, magyarországi székhelyű társadalmi szervezet az ügyre vonatkozó álláspontját a bíróság előtt írásban kifejtheti.

VI. Fejezet

AZ ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEKRE
VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

I. Cím

A BÍRÓSÁG, AZ ÜGYÉSZ ÉS A NYOMOZÓ
HATÓSÁG ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEINEK
ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

60. § Ha e törvény a kényszerintézkedések alkalmazása esetén az érintett személy alkotmányos jogainak korlátozását megengedi, az ilyen cselekmény elrendelésének az egyéb feltételek megléte mellett is csak akkor van helye, ha az eljárás célja kisebb korlátozással járó más cselekménnyel nem biztosítható.

61. § A bíróság és az ügyész a helyi önkormányzat jegyzőjét és más hatóságot megbízhat a büntetőeljárás érdekében szükséges eljárási cselekmény végzésével; a megbízásnak a hatóság haladéktalanul köteles eleget tenni.

62. § A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság az eljárási cselekmény elvégzése előtt a cselekménnyel érintett személyt a jogairól tájékoztatja, és a kötelezettségeire figyelmezteti.

63. § (1) Az eljárásban részt vevő személyek személyes adatainak megismerésére és kezelésére a bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóság, a szakértő, valamint a bíróság vagy az ügyész által megkeresett hatóság az e törvényben meghatározott feladatainak teljesítése érdekében jogosult. A terhelt bűnügyi nyilvántartás céljára szolgáló személyes adatainak körét és a személyes adatok kezelésének szabályait külön törvény állapítja meg.

(2) A büntetőeljárásban részt vevő személy személyes adatait a szükséges mértékig kell jegyzőkönyvben rögzíteni.

(3) A büntetőeljárás során rögzített személyes adatok — ha e törvény kivételt nem tesz — nem törölhetők.

II. Cím

ÁLTALÁNOS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

A határidők

64. § (1) Az egyes eljárási cselekmények teljesítésére nyitva álló időtartamot (határidő), illetve azt az időtartamot, amelynek két eljárási cselekmény között el kell telnie (időköz), a törvény határozza meg, és a határidőt a törvény alapján a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság

állapítja meg. A határidőt órákban, napokban, hónapokban vagy években kell megállapítani.

(2) Az órákban megállapított határidőbe minden megkezdett óra egész órának számít. A napokban megállapított határidőbe nem számít be az a nap, amelyre a határidő kezdetére okot adó körülmény esik (kezdőnap). A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon végződik, amelynek száma a kezdőnapnak megfelel, ha pedig a hónapban nincs ilyen nap, a hónap utolsó napján.

(3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.

(4) A bírósághoz, az ügyészhez, illetőleg a nyomozó hatósághoz intézett beadványnak és az előttük teljesíthető eljárási cselekménynek a határideje a hivatali munkaidő végével jár le. Nem számít a határidő elmulasztásának, ha a beadványt a határidő utolsó napján postára adták.

(5) Az eljárási cselekmény elvégzésére meghatározott időpont a határnap. A határnapot a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság állapítja meg.

Az igazolás

65. § (1) Ha a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a magánfél, a pótmagánvádló, a tanú vagy a szakértő, továbbá a bírósági eljárásban az ügyész határidőt vagy határnapot, illetőleg a jogorvoslatra jogosult határidőt önhibáján kívül mulasztott — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — igazolásnak van helye.

(2) Az igazolási kérelmet az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetőleg a határnaptól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével kezdődik. Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

(3) Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenséget valószínűsítik. Határidő elmulasztása esetén az igazolási kérelem előterjesztésével együtt az elmulasztott cselekményt is pótolni kell.

(4) Az igazolási kérelmet méltányosan kell elbírálni.

(5) Az igazolási kérelemnek az eljárás folytatására, illetőleg a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. Ha az igazolási kérelem valószínűsíti a mulasztó véltenséget, illetve azt, hogy az elmulasztott cselekmény pótlása megtörtént vagy megtörténik, az eljárási cselekmény vagy a határozat végrehajtása felfüggeszthető.

66. § (1) Az igazolási kérelemről a határidőt, illetve a határnapot megállapító bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz. Jogorvoslati határidő elmulasztása ese-

tén a jogorvoslat elbírálására jogosult határoz az igazolási kérelemről.

(2) Az igazolási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha

- a) az igazolást e törvény kizárja,
- b) a kérelem elkésett,
- c) határidő elmulasztása esetén az igazolást kérő az elmulasztott cselekményt — a kérelem előterjesztésével együtt — nem pótolta, holott az lehetséges volt.

(3) Ha a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, az igazolást kérő által pótolta cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt pedig a szükséges keretben meg kell ismételni. A megismétlés eredményéhez képest a korábbi eljárási cselekmény hatályában tartásáról vagy teljes, illetőleg részleges hatályon kívül helyezéséről is határozni kell.

(4) Az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az idézés és az értesítés

67. § (1) Ha e törvény kivételt nem tesz, a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, illetőleg azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi.

(2) Az idézés és az értesítés rendszerint írásban vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtti személyes megjelenés alkalmával szóban történik. Az idézésnek, illetőleg értesítésnek tartalmaznia kell

- a) a megidézettnek hol, mikor, milyen minőségben kell megjelennie,
- b) az értesített hol, mikor, milyen minőségben jelenhet meg,
- c) a távolmaradás következményeire való figyelmeztést,
- d) a vádirat benyújtása után a vádlott nevét és az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megjelölését.

(3) Ha az idő hiánya, értesítés esetében az érintettek nagy száma indokoltá teszi, a (2) bekezdésben említetten kívül más alkalmas módon vagy eszközzel — különösen távbeszélő, telefax, számítógép útján — való idézésnek vagy értesítésnek is helye van. Sajtóhirdetményben tehető közzé az értesítés, ha ezt az érdekeltek rendkívül nagy száma indokoltá teszi.

(4) Minden esetben közölni kell, hogy az érintettet melyik bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság idézi, illetőleg értesíti; az idézés, illetve az értesítés tényét az ügy irataiban rögzíteni kell.

(5) A megidézett, illetőleg az értesített felhívható arra, hogy az ügyre vonatkozó iratait hozza magával.

(6) Az írásbeli idézést vagy értesítést zárt iratban kell megküldeni. Sajtóhirdetményben az értesítettek neve nem közölhető.

68. § (1) Katonát [Btk. 122. § (1) bek.] rendszerint az előjárója útján kell idézni, illetőleg értesíteni. Az idézés, illetőleg az értesítés az előjáró egyidejű értesítése mellett közvetlenül is történhet, ha a megidézettnek, illetőleg az értesítettnek az idézés, illetve az értesítés küldőjének a székhelyén nincs előjárója, és a késedelem az eljárási cselekmény elvégzését veszélyeztetné.

(2) A kiskorú idézéséről a gondozóját azzal a felhívással kell értesíteni, hogy a megjelenéséről gondoskodjék. Ha a kiskorú a tizennegyedik életévét nem töltötte be, a gondozója útján kell idézni, illetve értesíteni. A kiskorú idézését és értesítését a törvényes képviselőjével is közölni kell.

Az idézéssel szembeni mulasztás következményei

69. § (1) Ha a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt alapos okkal előzetesen, haladéktalanul nem menti ki, vagy az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik

- a) a terhelt elővezetése rendelhető el,
- b) a tanú elővezetése rendelhető el, vagy rendbírósággal sújtható,
- c) a védő és a szakértő rendbírósággal sújtható.

(2) Ha a terhelt vagy a tanú önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy nem hallgatható ki, a terhelt elővezetése rendelhető el, a tanú rendbírósággal sújtható, vagy elővezetése rendelhető el. Az okozott költség megtérítésére a terheltet és a tanút kötelezni kell.

(3) Az (1) bekezdésben szabályozott esetben a tanút és a szakértőt a meg nem jelenésével, illetőleg az eltávozásával okozott költség megtérítésére határozattal kell kötelezni.

(4) A 68. § (1) bekezdése szerint idézett katona mulasztása esetén az (1)—(3) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) Ha a 68. § (2) bekezdése szerint idézett kiskorú nem jelenik meg, és gondozója nem igazolja, hogy a kiskorú meg nem jelenésében vétlen, a gondozó rendbírósággal sújtható, és a meg nem jelenéssel okozott költség megtérítésére határozattal kötelezhető.

(6) Ha az ügyész a bíróság értesítésében megjelölt időben és helyen olyan eljárási cselekményen nem jelenik meg, amelyen részvétele kötelező, erről a bíróság a felettes ügyészt tájékoztatja.

(7) Az idézéssel szembeni mulasztás következményei akkor alkalmazhatók, ha az idézés a 67—68. § rendelkezéseinek, kézbesítése pedig az e törvényben és a külön jogszabályban foglaltaknak, illetőleg az egyéb előírásoknak megfelelő.

A kézbesítés

70. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság hivatalos iratának az érintett személy részére átadása (kézbesítés) történhet

- a) személyesen,
- b) posta útján,
- c) hirdetményi úton,
- d) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság kézbesítője útján,
- e) nemzetközi jogsegély keretében.

(2) A címzett az iratot az azt küldőnél is átveheti.

(3) Ha a sértettnek vagy az egyéb érdekeltnek meghatalmazottja van, a részére szóló iratot — az idézés kivételével — a meghatalmazottnak kell kézbesíteni.

(4) Ha hirdetményi kézbesítésnek van helye, az iratot tizenöt napra ki kell függeszteni a bíróság, valamint a címzett utolsó lakóhelye szerinti helyi önkormányzat hirdetőtáblájára. Az iratot a bíróságnál történt kifüggesztéstől számított tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni.

(5) Államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó irat csak a bíróságnál, az ügyésznél, illetőleg a nyomozó hatóságnál kézbesíthető. A címzett az iratot nem viheti magával; a címzettnek államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell adni. Hirdetményi úton is ilyen kivonatot kell kézbesíteni. A bíróságnak, az ügyésznek vagy a nyomozó hatóságnak kézbesítendő iratokra e korlátozások nem terjednek ki.

Megkeresések

71. § (1) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság állami és helyi önkormányzati szervet, köztestületet, gazdálkodó szervezetet, alapítványt, közalapítványt és társadalmi szervezetet kereshet meg tájékoztatás adása végett, és ennek teljesítésére legfeljebb harminc napos határidőt állapíthat meg. A megkeresett — ha törvény másképp nem rendelkezik — köteles a megkeresést teljesíteni, illetőleg a teljesítés akadályát közölni.

(2) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság helyi önkormányzatot és más hatóságot iratok rendelkezésre bocsátása végett is megkereshet.

(3) Ha a megkeresés személyes adatok közlésére vonatkozik, az csak annyi és olyan személyes adatra vonatkozhat, amely a megkeresés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges. A megkeresésben az adatkezelés pontos célját és a kért adatok körét meg kell jelölni.

(4) Ha a megkeresés eredményeként olyan személyes adat jut a megkereső tudomására, amely a megkeresés céljával nem függ össze, az adatot törölni kell.

(5) Ha a (4) bekezdésben meghatározott személyes adat az irat eredeti példányában található, a megkeresés céljával összefüggő személyes adatról kivonatot kell készíteni, és ezzel egyidejűleg az eredeti iratot a megkeresettnek vissza kell küldeni.

Az ügyek egyesítése és elkülönítése

72. § (1) Ha a büntető ügyben több terhelt van, velük szemben rendszerint egyazon eljárást kell folytatni. Ez a rendelkezés a bűnpártolóra és az orgazdára is kiterjed.

(2) Egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyára vagy az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel, illetve egyéb okból célszerű.

(3) Az ügyek egyesítését mellőzni kell, illetőleg az ügyeket el kell különíteni, ha a terheltek nagy száma vagy egyéb ok a felelősségnek ugyanabban az eljárásban történő elbírálását jelentősen nehezítené.

(4) Az elkülönített ügy iratait a hatáskörrel és illetékeséggel rendelkező bírósághoz, ügyészhez vagy nyomozó hatósághoz kell átteni.

Intézkedések az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben

73. § (1) Ha a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik; elrendeli a terhelt lakóhelyének megállapítását, tartózkodási helyének felderítését, és — szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén — a bíróság vagy az ügyész elfogató parancsot bocsát ki.

(2) Ha a hatóság vagy hivatalos személy olyan terhelt tartózkodási helyéről szerez tudomást, akivel szemben az (1) bekezdés szerinti intézkedéseket rendeltek el, köteles erről az elrendelő bíróságot, az ügyészt, illetőleg a nyomozó hatóságot értesíteni.

(3) Azt, aki ellen elfogató parancsot bocsátottak ki, megtalálása esetén őrizetbe kell venni, és huszonnégy órán belül az elfogató parancsot kibocsátó bíróság vagy ügyész elé kell állítani.

(4) Az elfogató parancsot vissza kell vonni, mihelyt elrendelésének oka megszűnt. A visszavonásról az elfogató parancsot kibocsátó bíróság, illetőleg ügyész intézkedik.

A bűnügyi költség

74. § (1) Bűnügyi költség

a) az a költség, amelyet az ügyben az eljárás megindításától a büntetés végrehajtásának befejezéséig, továbbá a

perújítási eljárás, a rendkívüli felülvizsgálati, valamint a különleges eljárások során az állam előlegezett,

b) a terheltnek, a sértettnek, a magánfélnek, a pótmagánvádlónak és a magánvádlónak, a terhelt és a sértett törvényes képviselőjének az ügyben felmerült készkiadása, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte,

c) a kirendelt védőnek és a sértett, a magánfél, valamint a pótmagánvádló képviselőjének készkiadása és díja, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában említett költség különösen a tanú megjelenésével felmerült költség, a szakértő, illetőleg a szaktanácsadó részére megállapított munkadíj és költségtérítés, a lefoglalt dolog szállításával és megőrzésével felmerült költség, a tolmács díja és költségtérítése, az elővezetéssel felmerült költség.

(3) Ha a külön jogszabály rendelkezése alapján a terhelt személyes költségmentesség illeti meg, a kirendelt védő díját és a védőnek az állam által előlegezett, indokolt készkiadását az állam viseli. A személyes költségmentességre jogosult terhelt számára a büntető ügy iratairól kért másolat kiadása illetékmentes.

(4) Az okozott költség viselésére kötelező határozatnak a költség viselésére vonatkozó rendelkezése elleni jogorvoslat halasztó hatályú.

VII. Fejezet

A BIZONYÍTÁS

I. Cím

A BIZONYÍTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bizonyítás tárgya

75. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárás jogszabályok alkalmazásában jelentősek.

(2) A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek — különösen a polgári jogi igénynek — elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet.

(3) Nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek köztudomásúak, vagy amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyésznek, illetőleg nyomozó hatóságnak hivatalos tudomása van.

A bizonyítás eszközei

76. § (1) A bizonyítás eszközei a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, az okirat és a terhelt vallomása.

(2) A büntetőeljárásban fel lehet használni azokat az okiratokat és tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság — jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése során a hatáskörében eljárva — a büntetőeljárás megindítása előtt készített, illetőleg beszerzett.

A bizonyítás törvényessége

77. § (1) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének, valamint a bizonyítási eljárások lefolytatásának meghatározott módját.

(2) A bizonyítási cselekmények végzésekor az emberi méltóságot, az érintettek személyiségi jogait és a kegyeleti jogot tiszteletben kell tartani, és biztosítani kell, hogy a magánéletre vonatkozó adatok szükségtelenül ne kerüljenek nyilvánosságra.

A bizonyítékok értékelése

78. § (1) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybe vételét.

(2) A bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje.

(3) A bíróság és az ügyész a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

(4) Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.

II. Cím

A TANÚVALLOMÁS

79. § (1) Tanúként az hallgatható ki, akinek bizonyítandó tényről tudomása lehet.

(2) Akit tanúként megidéztek, köteles az idézésnek eleget tenni, és — ha e törvény nem tesz kivételt — vallomást tenni.

(3) Az idézésben a tanú arra is felhívható, hogy az ügyre vonatkozó iratain kívül a bizonyításnál felhasználható feljegyzéseit vagy egyéb tárgyait hozza magával.

(4) A tanú kérelmére a megjelenésével felmerült költséget a külön jogszabályban meghatározott mértékben az eljáró bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság megállapítja, és megtéríti. Erre a tanút az idézésben, valamint a kihallgatásának befejezésekor figyelmeztetni kell.

80. § A tanú érdekében segítőként meghatalmazott ügyvéd járhat el, ha a tanú a jogairól való felvilágosítás céljából ezt szükségesnek tartja. Az idézésben a tanút erről tájékoztatni kell.

A tanú vallomástételének akadályai

81. § (1) Nem hallgatható ki tanúként

- a) a lelkész, illetőleg az egyházi személy arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,
- b) a védő arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt,
- c) akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás.

(2) Államtitoknak vagy szolgálati titoknak minősülő tényről nem hallgatható ki tanúként az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést.

(3) A felmentés megadására jogosultakat külön törvény határozza meg. Külön törvényi rendelkezés hiányában a felmentést a bíróság adhatja meg.

82. § (1) A tanúvallomást megtagadhatja

- a) a terhelt hozzátartozója,
- b) az, aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben,
- c) aki a foglalkozásánál vagy a közmegebízásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással a titoktartási köteleességét megsértené, kivéve, ha ez alól a külön jogszabály szerint jogosult felmentette.

(2) A tanút a kihallgatása elején a mentességi okokról tájékoztatni és a jogaira figyelmeztetni kell. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A figyelmeztetés elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3) A megtagadás jogosságáról az eljáró bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz.

83. § (1) A tanú vallomástételének akadályát figyelembe kell venni, ha az akár a bűncselekmény elkövetésekor állt fenn, akár a kihallgatáskor áll fenn.

(2) A tanúnak a 81. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában, a (2) bekezdésében, illetőleg a 82. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott mentessége az annak alapjául szolgáló viszony megszűnése után is fennmarad.

84. § A 83. § rendelkezése ellenére kihallgatott tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

A tanú kihallgatása

85. § (1) A tanúkat egyenként kell kihallgatni.

(2) A kihallgatás kezdetén meg kell kérdezni a tanútól a nevét, a születési idejét és helyét, anyja nevét, a lakóhelyének és tartózkodási helyének címét, a foglalkozását, a személyazonosító okmány számát, valamint azt, hogy a terhelttel vagy a sértettel rokoni viszonyban van-e, vagy hogy az ügyben más okból érdekelt vagy elfoglalt-e. Ezekre a kérdésekre a tanú akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadhatja.

(3) A kihallgatás elején tisztázni kell, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadályja (81—82. §). Ha a tanú vallomástételének nincs akadályja, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá figyelmeztetni kell a hamis tanúzás következményeire. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni.

(4) A tanú kihallgatásánál jelen lehet az érdekében eljáró ügyvéd, aki a tanúnak felvilágosítást adhat a jogairól, de más tevékenységet nem végezhet, és a vallomást nem befolyásolhatja. A kihallgatást követően az arról készült jegyzőkönyvet megtekintheti, és észrevételeit írásban vagy szóban előterjeszheti.

86. § (1) A tizennegyedik életévét meg nem haladott személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható. A kihallgatása esetén a hamis tanúzás következményeire való figyelmeztetést mellőzni kell.

(2) Aki szellemi vagy egyéb állapota miatt korlátozottan képes megítélni a tanúvallomás megtagadásának jelentőségét, tanúként csak akkor hallgatható ki, ha vallomást kíván tenni, és a törvényes képviselője vagy a tanúként kihallgatandó által megjelölt hozzátartozó hozzájárul. A törvényes képviselő vagy a kihallgatandó által megjelölt hozzátartozó a tanú érdekében ügyvédet hatalmazhat meg.

(3) Ha a tanú és a törvényes képviselő között érdekellentét van, a (2) bekezdésben írt jogokat a gyámhatóság gyakorolja.

87. § A tárgyalást megelőzően a tanú bíróság előtti kihallgatásának akkor van helye, ha

- a) a tanú az életét közvetlenül veszélyeztető állapotban van,
- b) megalapozottan feltételezhető, hogy a tanú tárgyaláson nem jelenhet meg.

88. § (1) A kihallgatása során a tanú a hozzá intézett kérdésekre válaszol, de arra is módot kell neki adni, hogy a vallomását összefüggően előadja. Ha a tanú vallomása eltér a korábbi vallomásától, ennek okát tisztázni kell. Az eljárás azonos szakaszában a tanú újabb kihallgatásánál a

személyi adatokat — ha azok nem változtak — nem szükséges rögzíteni.

(2) A tanú kérelmére a vallomásának egyes részeit szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni.

Fogadalom a tanú vallomása előtt

89. § (1) A tanú a bíróság előtt a bíróság engedélyével fogadalmat tehet. A tanút a fogadalom tételének lehetőségére a kihallgatását megelőzően figyelmeztetni kell.

(2) A fogadalmat arra kell tenni, hogy a tanú a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat és csakis az igazat mondja el, és ebből semmit sem hallgat el.

90. § (1) A fogadalom rendszerint élőszóval, a felolvasott szövegmintá utána mondásával történik.

(2) Ha a tanú néma, de írni tud, a fogadalomtétel a fogadalom szövegének aláírásával, ha nem tud írni, tolmács alkalmazásával történik.

A fogadalom tételének mellőzése

91. § A tanú nem tehet fogadalmat, ha a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

92. § A tanú fogadalom tételére ugyanabban az eljárásban csak egyszer kerülhet sor. A tanú a későbbi vallomását a korábban tett fogadalomra való hivatkozással erősítheti meg.

Kényszerintézkedés a tanúval szemben

93. § Ha a tanú a vallomástételt, illetőleg az eljárási cselekménynél való közreműködést a következményekre történt figyelmeztetés után jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

94. § Ha a tanú a mentességére hivatkozással tagadja meg a vallomástételt, az ennek helyt nem adó határozat elleni jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

III. Cím

A TANÚ VÉDELME

95. § A tanú életének és testi épségének vagy személyes szabadságának védelme, valamint annak érdekében, hogy a tanú a vallomástételi kötelezettségének eleget tegyen és a vallomását megfélemlítés nélkül tegye meg, a tanút az e törvényben meghatározottak szerint védelemben kell részesíteni.

A tanú személyi adatainak zárt kezelése

96. § (1) A tanú, illetve az érdekében eljáró ügyvéd kérelmére vagy hivatalból elrendelhető, hogy a tanú személyi adatait [85. § (2) bek.] — a nevéen kívül — elkülönítve, zártan kezeljék. Kivételesen indokolt esetben a tanú nevének zárt kezelése is elrendelhető. Ezekben az esetekben a tanú zártan kezelt adatait csak az ügyben eljáró bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tekintheti meg.

(2) Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság tagja a tanú személyazonosságát az azonosítására alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg.

Különösen védett tanú

97. § Különösen védetté nyilvánítható a tanú, ha

- vallomása kiemelkedő súlyú ügy lényeges körülményeire vonatkozik,
- a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható,
- személyét és tartózkodási helyét a gyanúsított és a védő nem ismeri, és
- személyének felfedése esetén a tanú vagy hozzátartozója élete, testi épsége vagy személyes szabadsága súlyos fenyegetésnek lenne kitéve.

A tanú személyes védelme

98. § Különösen indokolt esetben a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság úgy rendelkezhet, hogy a rendőrség a tanú, illetve hozzátartozója részére a külön jogszabályban meghatározott személyi védelmet nyújtson.

IV. Cím

A SZAKVÉLEMÉNY

A szakértő alkalmazása

99. § (1) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

(2) Szakértő alkalmazása kötelező, ha

- a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személyi kóros elmeállapota,
- a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés kényszergyógykezelés vagy kényszergyógyítás szükségessége,
- a személyazonosítást biológiai vizsgálattal végzik,
- elhalt személy kihantolására kerül sor.

(3) Szakértőt a bíróság, az ügyész, illetőleg — a (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt eseteket kivéve — a nyomozó hatóság alkalmazhat.

100. § (1) A szakértő alkalmazása kirendeléssel történik. A szakértő kirendeléséről szóló határozatnak meg kell jelölnie

a) a szakértői vizsgálat tárgyát és azokat a kérdéseket, amelyekre a szakértőnek választ kell adnia,

b) a szakértő részére átadandó iratokat és tárgyakat, ha az átadás nem lehetséges, az iratok és a tárgyak megtekintetésének helyét és idejét,

c) a szakvélemény előterjesztésének határidejét.

(2) Ha a szakvélemény elkészítéséhez sürgős részvizsgálatra van szükség, e vizsgálat kirendelő határozat nélkül, az ügyész vagy a nyomozó hatóság szóbeli rendelkezése alapján is elvégezhető.

101. § (1) Rendszerint egy szakértőt kell alkalmazni. Ha a vizsgálat jellege szükségessé teszi, több szakértő is kirendelhető. Ez úgy is történhet, hogy a kirendelés csak a szakértői csoport vezetőjét jelöli ki, és feljogosítja őt arra, hogy a többi szakértőt bevonja.

(2) A halál oka és körülményei, valamint az elmeállapot vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni. Jogszabály más esetben is kötelezővé teheti több szakértő alkalmazását.

A szakértő

102. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság igazságügyi szakértőt, ha pedig ez nem lehetséges, kellő szakértelemmel rendelkező személyt vagy intézményt (eseti szakértő) rendelhet ki szakértőként.

(2) Külön jogszabály meghatározhatja azokat a szakkérdéseket, amelyekben meghatározott intézmény vagy testület jogosult szakvéleményt adni. Intézmény vagy testület kirendelése esetén annak vezetője jelöli ki az eljáró szakértőt, erről a kirendelőt értesíti.

(3) A szakértő kirendeléséről a kirendelő, az eljáró szakértő kijelöléséről az intézmény, illetve testület vezetője értesíti a terheltet, a védőt és a sértettet; ha a szakértőt a bíróság rendelte ki, erről az ügyészt is értesíti.

A szakértő kizárása

103. § (1) Szakértőként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá mint sértett, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz, vagy vett részt, valamint ezek hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint bíró, ügyész vagy nyomozó hatóság tagja járt vagy jár el, valamint ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben tanúként vesz, vagy vett részt,

d) a halál oka és körülményei vizsgálatánál továbbá a kihantolásnál az az orvos, aki a meghalt személyt közvetlenül a halála előtt gyógykezelte, illetve aki megállapította a halál beálltát,

e) a szakértői intézmény szakértője, ha az *a)* pontban meghatározott kizáró ok az intézmény vezetőjére áll fenn,

f) akit az ügyben szaktanácsadóként vettek igénybe,

g) akitől elfogulatlan szakvélemény egyéb okból nem várható.

(2) A szakértő a vele szemben felmerült kizárási okot köteles a kirendelőnek haladéktalanul bejelenteni; intézmény kirendelése esetén a bejelentést az intézet vezetője útján kell megtenni.

(3) A szakértő kizárásáról az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz, amely előtt az eljárás folyik.

(4) A 83—84. § rendelkezései a szakértőre értelemszerűen irányadók.

Szakértői vizsgálat

104. § (1) A szakértő köteles az ügyben közreműködni, és szakvéleményt adni.

(2) A szakértőt a kirendelés alól az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, fontos okból határozattal felmentheti. A szakértő — intézmény kirendelése esetén annak vezetője útján — a kirendelőt értesíti, ha

a) a szakkérdés nem tartozik a szakértő szakismereteinek körébe,

b) a szakkérdésben külön jogszabály alapján meghatározott intézményvagytestület jogosult szakvéleményt adni,

c) a szakértői tevékenység ellátásában fontos ok akadályozza, így különösen, ha a tevékenység zavartalan ellátásának vagy a részvizsgálatok elvégzésének a feltételei nincsenek meg.

105. § (1) A szakértő szakértői vizsgálat alapján ad véleményt. A szakértő a vizsgálatot a tudomány állásának és a korszerű szakmai ismereteknek megfelelő eszközök, eljárások és módszerek felhasználásával köteles elvégezni.

(2) A szakértő köteles és jogosult mindazokat az adatokat megismerni, amelyek a feladatának teljesítéséhez szükségesek, e célból az ügy iratait megtekintheti, az eljárási cselekményeknél jelen lehet, a terhelttől, a sértettől, a tanúktól és az eljárásba bevont többi szakértőtől felvilágosítást kérhet. Ha ez a feladatának teljesítéséhez szükséges, a kirendelőtől újabb adatokat, iratokat és felvilágosítást kérhet. A szakértő a kirendelő felhatalmazása alapján a neki át nem adott tárgyat megtekintheti, megvizsgálhatja, mintavételt végezhet.

(3) A szakértő a vizsgálat során személyt vizsgálhat meg, hozzá kérdéseket intézhet, tárgyakat megtekinthet és vizsgálhat. Ha a szakértő olyan tárgyat vizsgál meg, amely a vizsgálat

folytán megváltozik vagy megsemmisül, annak egy részét lehetőleg az eredeti állapotban úgy kell megőriznie, hogy az azonosság, illetőleg a származás megállapítható legyen.

(4) A kirendelő meghatározhatja azokat a vizsgálatokat, amelyeket a szakértőnek a kirendelő jelenlétében kell elvégezni.

(5) A szakértő értesíteni köteles a kirendelőt, ha annak a hatáskörébe tartozó intézkedés vagy eljárási cselekmény elvégzése szükséges.

*Közreműködési kötelezettség
a szakértő eljárása során*

106. § (1) A megvizsgálandó személy testének sérthetlenségét érintő szakértői vizsgálat csak a kirendelő külön rendelkezése alapján végezhető. A terhelt és a sértett köteles a szakértői vizsgálatnak, illetve beavatkozásnak magát alávetni, kivéve a műtetet és a műtétnek minősülő vizsgálati eljárást. A sértett köteles a szakértői vizsgálat elvégzését egyéb módon (pl. adatszolgáltatással) is elősegíteni.

(2) A szakértői vizsgálatból okozott kárért — külön jogszabály szerint — kártalanításnak van helye.

(3) Ha a terhelt a közreműködési kötelezettségét nem teljesíti, vele szemben kényszer alkalmazható. Ha a sértett szegi meg közreműködési kötelezettségét, rendbírsággal sújtható.

(4) Az (1)—(3) bekezdésnek a sértettre vonatkozó rendelkezéseit a tanúra is alkalmazni kell, azonban a 81—82. § rendelkezései irányadók.

Az elmeállapot megfigyelése

107. § (1) Ha a szakvélemény szerint a terhelt elmeállapotának hosszabb szakértői megfigyelése szükséges, a bíróság — a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára — a terhelt elmeállapotának megfigyelését rendeli el. A foga levő terheltet az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe, a szabadlábban levő terheltet a jogszabályban meghatározott pszichiátriai fekvőbeteg intézetbe kell beutalni. A megfigyelés egy hónapig tarthat, ezt a határidőt a bíróság a megfigyelést végző intézet véleménye alapján egy hónappal meghosszabbíthatja.

(2) Az elmeállapot megfigyelésének elrendelése miatt bejelentett jogorvoslatnak nincs halasztó hatálya, kivéve, ha a terhelt szabadlábban van.

A szakvélemény előterjesztése

108. § (1) A szakértő a szakvéleményt szóban előadja, vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság által kitűzött határidőn belül írásban terjeszti elő.

(2) A szakvélemény magában foglalja

a) a vizsgálat tárgyára, a vizsgálati eljárásokra és eszközökre, a vizsgálat tárgyában bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat (lelet),

b) a vizsgálat módszerének rövid ismertetését,

c) a szakmai megállapítások összefoglalását (szakmai ténymegállapítás),

d) a szakmai ténymegállapításból levont következtetéseket, ennek keretében a feltett kérdésekre adott válaszokat (vélemény).

(3) A szakértő a szakvéleményt a saját nevében adja.

(4) Ha a vizsgálatban több szakértő működött közre, a véleményben fel kell tüntetni, hogy melyik szakértő milyen vizsgálatot végzett. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszthetik (együttes szakvélemény). Több szakterülethez tartozó szakkérdésben a szakértők a szakvéleményüket egyesíthetik (egyesített szakvélemény).

(5) Az írásbeli szakvéleményt a szakértőnek alá kell írnia. Ha a kirendelt szakértő intézmény, illetve testület volt, a szakvéleményt annak vezetője is aláírja.

(6) Az írásbeli szakvélemény előterjesztésével egyidejűleg a szakértő bejelentheti, hogy a további eljárási cselekményeken nem kíván jelen lenni. Ebben az esetben — ha a szakértő megidézésére nincs szükség — értesítését mellőzni kell.

(7) A terhelt, a tanú, illetőleg a sértett kérelmére elrendelhető, hogy a reá vonatkozó szakvélemény (2) bekezdés a) pontja szerinti részét zártan kezeljék. Ilyen kérelmet a terhelt védője és a tanú érdekében eljáró ügyvéd is előterjeszthet.

(8) A terhelt elmeállapotára vonatkozó szakvélemény (2) bekezdés a) pontja szerinti részét képező, a terheltnek az eljárás alapjául szolgáló cselekményre vonatkozó nyilatkozata bizonyítékként nem használható fel.

109. § Ha a szakvélemény hiányos, homályos, önmagával ellentétben álló vagy az egyébként szükséges, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság felhívására a szakértő köteles a kért felvilágosítást megadni, illetve a szakvéleményt kiegészíteni.

A szakértő meghallgatása

110. § (1) A szakvélemény szóbeli előadása előtt meg kell állapítani a szakértő személyazonosságát, és tisztázni kell, hogy nincs-e vele szemben kizáró ok. Az eseti szakértőt figyelmeztetni kell a hamis szakvélemény adásának következményeire. A figyelmeztetést, valamint a szakértőnek a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A szakvélemény előadása után a szakértőhöz kérdéseket lehet intézni.

(2) A szakvéleménynek a tárgyaláson történő előadása előtt az igazságügyi szakértőt figyelmeztetni kell a szakértői esküjére.

(3) Az a szakértő, aki nem tett szakértői esküt, fogadalmat tesz arra, hogy a szakvéleményét részrehajlás nélkül, a legjobb tudása és lelkiismerete szerint adja elő. A tanú fogadalomtételére vonatkozó szabályokat az eseti szakértőre értelemszerűen alkalmazni kell.

Más szakértő alkalmazása

111. § (1) Ha a szakértőtől kért felvilágosítás vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezetett eredményre, vagy egyéb okból szükséges, más szakértőt kell kirendelni. Ennek során szakértői intézmény vagy testület véleménye is beszerezhető.

(2) Ha külön jogszabály által feljogosított intézmény vagy testület az ügyben már adott szakvéleményt, szakértőként más is kirendelhető.

(3) A terhelt és a védő a nyomozás során indítványozhatja más szakértő kirendelését. A kirendelésről az ügyész határoz.

(4) Ha kényszergyógykezelésről kell határozni, a terhelt, a törvényes képviselője vagy a házastársa, illetőleg élettársa vagy a védő indítványára más szakértőt is ki kell rendelni.

(5) Ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, és a vádlott vagy a védő a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül indítványozza [263. § (2) bek.], a bíróságnak ugyanazon tényre más szakértőt is ki kell rendelnie. E rendelkezés alkalmazásának nincs helye, ha az ügyben a bíróság is kirendelt szakértőt, vagy a terhelt, illetve a védő által felkért személy (intézmény, testület) szakértőként való bevonását a bíróság, illetőleg az ügyész engedélyezte.

112. § (1) A terhelt és a védő közölheti az ügyéssel, illetőleg a bírósággal, hogy szakvéleményt kíván készíttetni, és benyújtani.

(2) A terhelt vagy a védő által szakvélemény készítésére felkért személy (intézmény, testület) szakértőként való bevonásáról a bíróság, illetőleg az ügyész határoz. A felkért szakértő — e minőségének elismerése után — a szakértői vizsgálatokban közreműködhet; a bírósági eljárásban a bíróság, illetőleg az ügyész által kirendelt szakértővel azonos jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.

(3) Ha a bíróság vagy az ügyész a felkért személy bevonását megtagadja, az elkészített vélemény az okiratra vonatkozó szabályok szerint használható fel.

A szakértői kötelezettség megszegésének következményei

113. § (1) Ha a szakértő a közreműködést vagy a véleménynyilvánítást a megtagadás következményeire történő figyelmeztetés után jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

(2) A szakértőt akkor is rendbírsággal lehet sújtani, ha a szakvélemény előterjesztésével indokolatlanul késlekedik.

(3) Ha a szakértő a mentességére hivatkozva tagadja meg a véleményadást, az ennek helyt nem adó határozat elleni jogorvoslat elbírálásáig nem kötelezhető közreműködésre.

A tolmács

114. § (1) Ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét vagy az általa értett más nyelvet kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni.

(2) Ha a kihallgatandó személy süket vagy néma, általában tolmács igénybevételével vagy írásbeli érintkezés útján kell kihallgatni.

(3) E törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezései a tolmácsra is irányadók azzal, hogy a külön jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező személy vehető igénybe tolmácsként. Tolmácson a fordítót is érteni kell.

V. Cím

A TÁRGYI BIZONYÍTÁSI ESZKÖZ ÉS AZ OKIRAT

A tárgyi bizonyítási eszköz

115. § (1) Tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy (dolog), amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas, így különösen az, amely a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozza, vagy a bűncselekmény elkövetése útján jött létre, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközüil használtak, vagy amelyre a bűncselekményt elkövették.

(2) E törvény alkalmazásában tárgyi bizonyítási eszköz az irat, a rajz és minden olyan tárgy, amely műszaki, vegyi vagy más eljárással adatokat rögzít. Ahol e törvény iratról rendelkezik, ezen az adatot rögzítő tárgyat is érteni kell.

Az okirat

116. § (1) Okirat az a bizonyítási eszköz, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy

nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas.

(2) Az okiratra vonatkozó rendelkezések irányadók az okiratból készült kivonatra és az olyan tárgyra is, amely valamely tény, adat valóságának, esemény megtörténtének, vagy nyilatkozat megtételének igazolása céljából a 115. § (2) bekezdésében megjelölt módon készült.

(3) A tanú a vallomását saját kezűleg vagy más módon leírhatja. A saját kezűleg leírt és aláírt vallomást, vagy a más módon leírt vallomást, amelynek aláírását két tanú, illetőleg bíró vagy közjegyző hitelesítette, az iratokhoz kell csatolni.

VI. Cím

A TERHELT VALLOMÁSA

117. § (1) A terhelt kihallgatása előtt meg kell állapítani a személyazonosságát, ennek érdekében meg kell kérdezni a terhelt nevét, születési idejét és helyét, anyja nevét, lakóhelyének és tartózkodási helyének lakcímét, a személyazonosító okmánya számát és az állampolgárságát.

(2) A terheltet a kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni, a vallomás tételét a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, továbbá amit mond, illetőleg rendelkezésre bocsát, vele szemben is felhasználható. A figyelmeztetést és a terhelt választát jegyzőkönyvbe kell foglalni. A figyelmeztetés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3) A terhelt kihallgatása a foglalkozására, munkahelyére, iskolai végzettségére, családi, kereseti és vagyoni körülményeire, továbbá a korábbi büntetésére és az eljárás tárgyától függően a katonai rendfokozatára és a kitüntetéseire vonatkozó kérdésekkel kezdődik. Ezt követi a terhelt részletes kihallgatása.

(4) Ha a terhelt a vallomás tételét megtagadja, figyelmeztetni kell arra, hogy ez az eljárás folytatását nem akadályozza. Ha a terhelt vallomást tesz, figyelmeztetni kell, hogy a vallomásában mást bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat.

(5) Ha a terhelt vallomást kíván tenni, a vallomástétel lehetőségét biztosítani kell.

118. § (1) A terhelthez kérdések intézhetők, és módot kell adni arra, hogy a vallomását összefüggően előadja.

(2) A terhelt beismerése esetén — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is.

(3) A terhelteket egyenként kell kihallgatni. A terhelt a vallomását saját kezűleg vagy más módon leírhatja, ezt az iratokhoz kell csatolni.

VII. Cím

A BIZONYÍTÁSI ELJÁRÁSOK

A szemle

119. § (1) Szemlét a bíróság, illetőleg az ügyész rendel el, és tart, ha a bizonyítandó tény felderítéséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetőleg tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.

(2) A szemlénél rendszerint szakértőt kell alkalmazni.

(3) A szemle alkalmával a bizonyítás szempontjából jelentős körülményeket részletesen rögzíteni kell. A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket, és gondoskodni kell a megfelelő módon történő megőrzésükről. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges, kép- vagy hangfelvételt, illetve képet és hangot egyidejűleg rögzítő felvételt, rajzot vagy vázlatot kell készíteni, és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

(4) Ha a szemle tárgyát egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézség, illetve költség árán lehetne a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé vinni, a szemlét a helyszínen kell megtartani.

(5) A terhelt, a tanú, a sértett vagy más személy szemlének alávethető, a birtokában levő tárgyat a szemle céljából köteles rendelkezésre bocsátani. A terhelt erre kényszeríthető; ha más szegi meg ezt a köteleességét, rendbírsággal sújtható.

(6) A szemle során a 83. § rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.

120. § (1) A bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság a helyszínen hallgatja ki a terheltet és a tanút (helyszíni kihallgatás), ha az addigi kihallgatás után is szükséges, hogy a bűncselekmény helyszínén nyilatkozzék, és mutassa meg az elkövetés helyét, a bűncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközt vagy a cselekmény lefolyását.

(2) A helyszíni kihallgatás előtt a terheltet, illetőleg a tanút ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses helyet, cselekményt vagy tárgyi bizonyítási eszközt milyen körülmények között észlelte, és miről ismerné fel.

A bizonyítási kísérlet

121. § (1) A bíróság, illetőleg az ügyész bizonyítási kísérletet rendel el és tart, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetőleg körülmények között megtörténhetett-e.

(2) A bizonyítási kísérletet lehetőleg ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetőleg megtörténhetett.

A felismerésre bemutatás

122. § (1) A bíróság, illetőleg az ügyész felismerésre bemutatást rendel el és tart, ha az személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni.

(2) A felismerésre bemutatás előtt azt, akitől a felismerés várható, részletesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, milyen kapcsolata van vele, milyen ismertető jeleiről tud.

(3) Személyek bemutatása esetén az ügytől független és a felismerést végző által nem ismert, továbbá a kérdéses személlyel a fő ismertető jegyekben megegyező tulajdonságú — így különösen vele azonos nemű, hasonló korú, testalkatú, bőrszínű, ápoltságú és öltözetű — személyeket kell a kérdéses személlyel egy csoportba állítani. Tárgyak bemutatása esetén a kérdéses tárgyat hasonló tárgyak között kell elhelyezni. A kérdéses személynek vagy tárgynak a csoporton belüli elhelyezkedése a többitől jelentősen nem térhet el, és nem lehet feltűnő.

(4) A bemutatást több felismerő személy esetében is külön-külön, egymás távollétében kell végezni.

(5) Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a felismerésre bemutatást úgy kell végezni, hogy a felismerésre bemutatott a tanút ne ismerhesse fel, illetőleg ne észlelhesse. Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, erről a felismerésre bemutatásnál is gondoskodni kell.

123. § (1) A bizonyítási kísérletre és a felismerésre bemutatásra a szemle szabályait értelemszerűen alkalmazni kell.

(2) A bíróság, illetőleg az ügyész a szemle, a bizonyítási kísérlet és a felismerésre bemutatás tartásához a nyomozó hatóságot is igénybe veheti. A nyomozó hatóság a bíróság utasításait határidőre teljesíti.

(3) A szemlét, a bizonyítási kísérletet és a felismerésre bemutatást — ha az ügyész másképp nem rendelkezik — a nyomozó hatóság is elrendelheti, és tarthatja.

A szembesítés

124. § (1) Ha a terhelt, a tanúk, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, az ellentétet szükség esetén szembesítéssel lehet tisztázni. A szembesítettek a vallomásukat egymással élőszóban közlik; megengedhető, hogy egymásnak kérdéseket tegyenek fel.

(2) Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a tanú szembesítését mellőzni kell.

(3) A tizennegyedik életévét be nem töltött személyt akkor lehet szembesíteni, ha a szembesítés a kiskorúban nem kelt félelmet.

A szakértők párhuzamos meghallgatása

125. § Ha a szakértők véleménye eltér, az eltérést a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával lehet tisztázni.

VIII. Fejezet

A KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK

I. Cím

AZ ÓRIZETBE VÉTEL

126. § (1) Az őrizetbe vétel a terhelt személyi szabadságának átmeneti elvonása.

(2) Az őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja — különösen tettenérés — esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető.

(3) Az őrizet legfeljebb hetvenkét óráig tarthat. Ennek elteltével a terheltet — ha a bíróság az előzetes letartóztatását nem rendelte el — szabadon kell bocsátani. A terheltet szabadon kell bocsátani, ha a bíróság az őrizet tartama alatt az előzetes letartóztatását nem rendelte el.

(4) Ugyanazon bűncselekmény miatt — ha a körülmények nem változtak — az őrizetbe vétel újra nem rendelhető el.

(5) A terheltnek az őrizetbe vétel elrendelését megelőző hatósági fogvatartását az őrizet tartamába be kell számítani.

127. § (1) Az őrizetbe vétel elrendeléséről és megszüntetéséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határoz.

(2) Ha az őrizetbe vételt a nyomozó hatóság rendelte el, erről az ügyészt huszonnégy órán belül értesíti.

(3) A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.

128. § (1) Az őrizetbe vétel elrendeléséről és a fogvatartás helyéről huszonnégy órán belül értesíteni kell a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában a terhelt által megjelölt más személy is értesíthető.

(2) A terhelt felügyelet nélkül maradó kiskorú gyermekét, illetőleg az általa gondozott más személyt gondozás céljából a hozzátartozójának, illetőleg az arra alkalmas intézménynek kell átadni. A kiskorú elhelyezéséről a gyámhatóság útján kell gondoskodni, a terhelt által gondozott más személy esetében a helyi önkormányzat jegyzőjét kell értesíteni. Intézkedni kell a terhelt felügyelet nélkül maradó vagyonának és lakásának biztonságba helyezéséről is.

(3) A katona [Btk. 122. § (1) bek.] őrizetbe vételéről az előjáróját is értesíteni kell.

II. Cím

AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS

Az előzetes letartóztatás feltétele

129. § (1) Az előzetes letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt.

(2) A terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha

a) megszökött, a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, vagy szökést kísérelt meg, illetőleg ellene szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény miatt újabb eljárás indult,

b) szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható,

c) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén, különösen a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné a bizonyítást,

d) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.

Az előzetes letartóztatás elrendelése

130. § (1) Az előzetes letartóztatás elrendeléséről — a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára a IX. Fejezet VI. Címe szerinti eljárásban — a bíróság határoz.

(2) A bíróság előzetes letartóztatás helyett lakhelyelhagyási tilalmat is elrendelhet.

(3) Ha a büntetőeljárásnak magánindítványra van helye, az előzetes letartóztatás a magánindítvány előterjesztése előtt nem rendelhető el.

Az előzetes letartóztatás tartama

131. § (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az első fokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a nyomozási bíró alkalmanként legfeljebb három hónappal, összesen legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva hosszabbíthatja meg.

(2) A vádirat benyújtása előtt az előzetes letartóztatás meghosszabbítása iránt az ügyész az előzetes letartóztatás határidejének lejárta előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(3) A nyomozási bíró határozata ellen bejelentett fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa, a megyei bíróság egyesbíróként hozott határozata elleni fellebbezést az ítéltábla tanácsa bírálja el.

(4) A vádirat benyújtása után az első fokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az első fokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás a másodfokú eljárás befejezéséig, a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott, illetve a harmadfokú bíróság által elrendelt előzetes letartóztatás az eljárás jogerős befejezéséig, de mindegyik esetben legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig tart.

132. § (1) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama

a) hat hónapot meghalad, és az első fokú bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az első fokú bíróság,

b) egy évet meghalad, a másodfokú bíróság

az előzetes letartóztatás indokoltságát felülvizsgálja.

(2) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama egy évet meghalad, az előzetes letartóztatás indokoltságát az a bíróság, amely előtt az eljárás folyik, legalább hat havonta felülvizsgálja.

(3) Ha az előzetes letartóztatás tartama a három évet eléri, az előzetes letartóztatás megszűnik, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá ha az ügyben harmadfokú bírósági eljárás, vagy hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

Az előzetes letartóztatás megszüntetése iránti indítvány elbírálása

133. § (1) Az előzetes letartóztatás megszüntetése iránti indítványt a bíróság érdemben megvizsgálja, és erről indokolt határozatot hoz. Ha a terhelt, illetőleg a védő az

ismételt indítványban új körülményre nem hivatkozik, a bíróság az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

(2) Ha az előzetes letartóztatás elrendelése, illetőleg meghosszabbítása óta három hónap eltelt, az (1) bekezdés második mondata nem alkalmazható.

Intézkedés az előzetes letartóztatás elrendelése után

134. § A vádirat benyújtásáig a nyomozó hatóság, a vádirat benyújtását követően a bíróság az előzetes letartóztatott meghallgatása után haladéktalanul megteszi a 128. §-ban szabályozott intézkedéseket, ha ezek az őrizetbe vétel során nem történtek meg.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

135. § (1) Az előzetes letartóztatást büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani.

(2) A vádirat benyújtása előtt az előzetes letartóztatás kivételesen, a bíróság határozata alapján legfeljebb harminc napig; továbbá — ha a nyomozási cselekmény elvégzése ezt indokoltá teszi — az ügyész határozata alapján kétszer — alkalmanként legfeljebb tizenöt napig — rendőrségi fogdában is végrehajtható.

(3) A büntetés-végrehajtási szabályok az előzetesen letartóztatottra is vonatkoznak azokkal a kivételekkel, amelyeket külön törvény határoz meg.

(4) Az előzetes letartóztatott csak olyan korlátozásnak vethető alá, amely a büntetőeljárás jellegéből következik. Biztosítani kell, hogy az előzetes letartóztatott a büntetőeljárás jogait gyakorolhassa, védelméről gondoskodhasson, védőjével és — külföldi esetén — államának konzuli tisztviselőjével érintkezhessen.

Soron kívüli eljárás, az előzetes letartóztatás megszüntetése

136. § (1) A bíróságnak, az ügyésznek, illetőleg a nyomozó hatóságnak arra kell törekednie, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson. Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az eljárást soron kívül kell lefolytatni.

(2) Az előzetes letartóztatás nyomban megszűnik, illetőleg meg kell szüntetni, ha a tartama meghosszabbítás vagy fenntartás nélkül lejárt, az eljárást jogerősen befejezték, a nyomozást megszüntették, a vádemelést mellőzték, illetőleg elhalasztották, vagy ha az elrendelésének oka megszűnt.

(3) Az előzetes letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

III. Cím

A LAKHELYELHAGYÁSI TILALOM

137. § (1) A lakhelyelhagyási tilalom a terhelt mozgási szabadságát és a lakóhely szabad megválasztásának jogát korlátozza; a lakhelyelhagyási tilalom hatálya alatt áll a meghatározott területet, körzetet engedély nélkül nem hagyhatja el, a tartózkodási helyét, illetőleg a lakóhelyét nem változtathatja meg.

(2) A lakhelyelhagyási tilalom elrendelésének akkor van helye, ha a bűncselekmény jellegére, a terhelt személyi körülményeire, különösen az egészségi állapotára, idős korára, családi körülményeire tekintettel az előzetes letartóztatással elérni kívánt célok ezzel is biztosíthatók.

(3) A lakhelyelhagyási tilalom elrendeléséről a bíróság határoz. A lakhelyelhagyási tilalmat elrendelő határozatában a bíróság előírhatja, hogy a terhelt meghatározott időközönként a rendőrségen jelentkezzen, és a lakhelyelhagyási tilalom célját biztosító más korlátozásokat is elrendelhet.

(4) A bíróság a lakhelyelhagyási tilalom keretében elrendelheti a terhelt házi őrizetét is. Házi őrizet elrendelése esetén a bíróság által kijelölt lakást és az ahhoz tartozó bekerített helyet a terhelt csak a bíróság határozatában meghatározott célból, az ott írt időben és távolságra hagyhatja el.

(5) A lakhelyelhagyási tilalom végrehajtását a rendőrség ellenőrzi. A házi őrizet előírásainak megtartását a rendőrség folyamatos őrzéssel is ellenőrizheti.

138. § (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt lakhelyelhagyási tilalom az első fokú bíróság tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, az ezt követően elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az első fokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom a másodfokú eljárás befejezéséig, a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott, illetve a harmadfokú bíróság által elrendelt lakhelyelhagyási tilalom az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(2) Ha a bíróság a lakhelyelhagyási tilalmat a vádirat benyújtása előtt rendelte el, és azóta hat hónap eltelt anélkül, hogy az ügyész vádat emelt volna, a tilalom fenntartásának szükségességét a bíróság megvizsgálja, ez iránt az ügyész a határidő lejártá előtt öt nappal tesz indítványt.

(3) Házi őrizet elrendelése esetén a lakhelyelhagyási tilalom tartamára, illetőleg fenntartására az előzetes letartóztatás meghosszabbítására, illetőleg fenntartására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni [131. §, 132. § (1)—(2) bek.].

139. § (1) Ha a terhelt a lakhelyelhagyási tilalmat megszegi, az előzetes letartóztatása rendelhető el, vagy rendbírósággal sújtható. A bíróság erre a terheltet a lakhelyelhagyási tilalom elrendelésekor figyelmezteti.

(2) A terhelt a lakhelyelhagyási tilalom korlátozását kérheti, ha a munkahelyén való megjelenés, vagy más nyomatékos ok miatt a lakóhelyének elhagyása szükséges.

(3) A lakhelyelhagyási tilalom nyomban megszűnik, illetőleg meg kell szüntetni, ha a tartama lejárt, a nyomozást megszüntették, a vádemelést mellőzték, illetőleg elhalasztották, az eljárást jogerősen befejezték, vagy ha az elrendelésének oka megszűnt.

(4) A házi őrizet nyomban megszűnik, ha a 132. § (3) bekezdésében írt tartam lejárt.

(5) A lakhelyelhagyási tilalmat a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

IV. Cím

AZ IDEIGLENES KÉNYSZERGYÓGYKEZELÉS

140. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelés a kóros elmeállapotú terhelt személyi szabadságának bírói elvonása jogerős ítélet nélkül.

(2) Ideiglenes kényszergyógykezelésnek akkor van helye, ha megalapozottan lehet következtetni arra, hogy a terhelt kényszergyógykezelését kell elrendelni.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelésére az előzetes letartóztatás elrendelésére vonatkozó szabályok [130. § (1) bek.] irányadók.

141. § (1) Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelésével egyidejűleg az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni.

(2) Ha az előzetesen letartóztatott pszichiátriai kezelése szükséges, de ideiglenes kényszergyógykezelésének elrendelésére nincs alap, az előzetes letartóztatást — a bíróság rendelkezése alapján — az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben kell végrehajtani.

142. § (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt ideiglenes kényszergyógykezelés az első fokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig tart.

(2) Ha az ideiglenes kényszergyógykezelés megkezdésétől hat hónap eltelt, és az ügyész még nem nyújtott be vádiratot, az ideiglenes kényszergyógykezelés indokoltságát a bíróság felülvizsgálja. A felülvizsgálat iránt az ügyész a határidő lejártáig öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés megkezdésétől számított egy év elteltével annak indokoltságát a megyei bíróság egyesbíróként eljárva vizsgálja felül. A felülvizsgá-

lat iránt az ügyész a határidő lejártáig öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(4) A bíróság (2) bekezdés szerinti határozata ellen bejelentett fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa, a megyei bíróság (3) bekezdés szerinti határozata ellen bejelentett fellebbezést az ítéltábla tanácsa bírálja el.

143. § (1) A vádirat benyújtása után az első fokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés az első fokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az első fokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés a másodfokú eljárás befejezéséig, a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott, illetve a harmadfokú bíróság által elrendelt ideiglenes kényszergyógykezelés az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(2) A vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés felülvizsgálatára a 132. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

144. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelést az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben kell végrehajtani.

(2) Az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtására a 135. § (3)—(4) bekezdése megfelelően irányadó. Az ideiglenesen kényszergyógykezelést a törvényes képviselőjével szóban ellenőrzés nélkül, ha pedig megalapozottan feltehető, hogy ezáltal az eljárást megghiúsítaná, ellenőrzés mellett érintkezhet.

145. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelés nyomban megszűnik, illetőleg meg kell szüntetni, ha a tartama lejárt, a nyomozást megszüntették, az eljárást jogerősen befejezték, vagy ha az elrendelésének oka megszűnt.

(2) Az ideiglenes kényszergyógykezelést a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

V. Cím

AZ ÚTLEVÉL ELVÉTELE

146. § (1) A bíróság az előzetes letartóztatás, a lakhelyelhagyási tilalom, valamint az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése mellett a terhelt útlevelének az elvételét is elrendeli.

(2) A bíróság a terhelt útlevelének elvételét az (1) bekezdésben fel nem sorolt esetekben is elrendelheti, ha olyan bűncselekmény miatt folyik eljárás, amelyre a törvény három évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel, és az útlevél elvétele a terhelt eljárási cselekményeknél való jelenlétének biztosítása végett indokolt.

(3) A (2) bekezdés esetén a vádirat benyújtása előtt az útlevél elvétele iránt az ügyész tesz indítványt.

(4) Az útlevel elvételére a lefoglalásra vonatkozó szabályokat a külföldre utazásról szóló törvény előírásainak kell megfelelően alkalmazni.

(5) A bíróság, illetőleg a vádirat benyújtása előtt az ügyész a terhelt indokolt kérelmére hozzájárulhat ahhoz, hogy az útlevelhatóság a terhelt külföldre utazását korlátozott időtartamra és területi hatállyal engedélyezze.

(6) A bíróság az útlevel visszaadását rendeli el, ha a nyomozást megszüntették, a vádemelést mellőzték, illetőleg elhalasztották, az elvétel oka megszűnt, illetőleg a büntetőeljárás jogerős határozattal befejeződött, kivéve, ha az útlevelnek a terhelt részére kiadásáról más jogszabály eltérően rendelkezik. A nyomozás megszüntetése, a vádemelés mellőzése, illetőleg elhalasztása esetén, illetve, ha az elvétel oka a vádirat benyújtása előtt szűnt meg, az útlevel visszaadását az ügyész is elrendelheti.

(7) Az útlevel elvételéről és visszaadásáról az útlevelhatóságot értesíteni kell.

VI. Cím

AZ ÓVADÉK

147. § (1) A bíróság a 129. § (2) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott esetben a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelését mellőzheti, és az elrendelt előzetes letartóztatást megszüntetheti, ha a bűncselekményre és a személyi körülményekre tekintettel az eljárási cselekményeknél a terhelt megjelenését az óvadék letétele valószínűvé teszi. Óvadékat a terhelt vagy helyette más ajánlhat fel, és tehet le.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha a szándékos bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel, továbbá, ha a bűncselekményt bünszövetségben, üzletszerűen, bünszervezet tagjaként, fegyveresen, illetve kiskorú sérelmére követték el.

(3) A felajánlott óvadék elfogadását a terhelt vagy a védő az előzetes letartóztatásról döntésre jogosult bíróságnál indítványozhatja. A felajánlott óvadékról és elfogadásáról a bíróság ülést tart, ezen az ügyészt, a terheltet, a védőt, valamint azt, aki az óvadékat felajánlotta, meghallgatja. Ha a védő az ülésen értesítés ellenére nem jelent meg, az ülés a védő távollétében is megtartható.

(4) A bíróság az óvadék elfogadását kimondó határozatában az óvadék összegét a terhelt személyi körülményeire és vagyoni helyzetére is figyelemmel határozza meg. Az óvadék elfogadásával egyidejűleg a bíróság a lakhelyelhagyási tilalmat, valamint a terhelt útlevelének elvételét is elrendelheti.

(5) Az óvadék ellenében a terhelt előzetes letartóztatásának mellőzését, illetőleg megszüntetését kimondó határozat ellen az ügyész élhet fellebbezéssel.

(6) A bíróság által jogerősen elfogadott óvadékat a bíróságon készpénzben kell letenni, ennek megtörténte után a fogva lévő terheltet haladéktalanul szabadon kell bocsátani.

(7) Az óvadék elfogadása iránti indítvány elutasítása esetén a terhelt, illetőleg a védő óvadék elfogadása iránt ismételten terjeszthet elő indítványt, ha ebben új körülményre hivatkozik.

148. § (1) Az óvadék mellett szabadlábban hagyott, illetőleg szabadlábra helyezett terhelt előzetes letartóztatását a bíróság elrendelheti, ha

a) a terhelt az eljárási cselekményen idézés ellenére nem jelent meg, és elmaradását előzetesen alapos okkal nem mentette ki, vagy az akadály megszűnése után nyomokban alapos okkal nem igazolta,

b) az óvadék elfogadása után a terhelt előzetes letartóztatásának más oka merült fel.

(2) Az óvadék összegét az óvadékat letevőnek vissza kell adni, ha

a) a terheltet — az (1) bekezdés *a*) pontja kivételével — letartóztatták,

b) az ügyész a nyomozást megszüntette, a vádemelést mellőzte vagy elhalasztotta,

c) a bíróság az eljárást jogerős ítélettel vagy megszüntető határozattal befejezte.

(3) Szabadságvesztés kiszabása esetében az óvadékat akkor lehet visszaadni, ha a büntetés végrehajtását megkezdték.

(4) Az óvadékat letevő elveszti a jogát az óvadék összegére, ha az (1) bekezdés *a*) pontjában meghatározott okból a terhelt előzetes letartóztatását elrendelték.

VII. Cím

A HÁZKUTATÁS, A MOTOZÁS ÉS A LEFOGLALÁS

A házkutatás

149. § (1) A házkutatás a ház, lakás, egyéb helyiség vagy azokhoz tartozó bekerített hely, továbbá az ott elhelyezett jármű átkutatása az eljárás eredményessége érdekében.

(2) Házkutatásnak akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy az

a) a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére,

b) a bűncselekmény nyomainak felderítésére,

c) bizonyítási eszköz megtalálására vezet.

(3) Házkutatást az ügyész, illetőleg ha az ügyész másképp nem rendelkezik, a nyomozó hatóság rendel el, az ügyész a házkutatás végrehajtásához a nyomozó hatóságot igénybe veheti.

(4) A házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, a megkezdése előtt közölni kell vele a ház-

kutatást elrendelő határozatot, és — ha a házkutatás bizonyítási eszköz megtalálására irányul — fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő. Ha az érintett a felszólításra a keresett dolgot előadja, a házkutatás nem folytatható.

(5) Ha a házkutatáson az érintett, illetőleg védője, képviselője, segítője vagy megbízott hozzátartozója nincs jelen, az érintett érdekeinek védelmére olyan személyt kell kirendelni, akiről feltehető, hogy a házkutatással érintett érdekeit megfelelően védi.

(6) A közjegyzői vagy ügyvédi irodában, továbbá egészségügyi intézményben tartandó házkutatást a bíróság rendeli el. A házkutatás csak az ügyész jelenlétében végezhető, az irodában lévő iratok tartalmát a házkutatás során csak az ügyész ismerheti meg.

(7) Az ügyész és a nyomozó hatóság a bíróság határozata nélkül tarthatja a (6) bekezdés szerinti házkutatást, ha a házkutatás késedelmes foganatosítása a (2) bekezdésben felsorolt cél elérését veszélyezteti.

(8) A (7) bekezdésben szabályozott esetben a bíróság határozatát utólag be kell szerezni. Ha a bíróság az indítványt elutasítja, a házkutatás eredménye bizonyítékként nem használható fel.

A motozás

150. § (1) A motozás bizonyítási eszköz, elkobozható dolog megtalálása céljából a terhelt és az olyan személy ruházatának, testének és a nála levő, illetőleg a rendelkezése alatt álló járműnek, más tárgynak, csomagnak átvizsgálása, akiről megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszközt tart magánál.

(2) Motozást az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendel el. Ha a motozást az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veszi igénybe.

(3) A motozás előtt az érintettet fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, ha felszólításra a keresett dolgot előadja, a motozástól el kell tekinteni.

(4) Az érintett testének átvizsgálását csak a megmotozattal azonos nemű végezheti, és a motozásnál csak ilyen személy lehet jelen. E rendelkezés nem vonatkozik a motozásnál közreműködő orvosra.

(5) A motozásnál jelen lehet a motozás helyszínén tartózkodó, az érintett által megnevezett személy, kivéve az olyan személyt, akinek a jelenléte a nyomozás érdekeit veszélyezteti.

A lefoglalás

151. § (1) A lefoglalás a bizonyítás érdekében, vagy az elkobzás biztosítására, a dolog birtokának hatósági elvonása a birtokos rendelkezése alól.

(2) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendeli annak a dolognak a lefoglalását,

- a) amely bizonyítási eszköz,
- b) amely a törvény értelmében elkobozható,
- c) amelynek a birtoklása jogszabályba ütközik.

(3) A közjegyzői vagy ügyvédi irodában, továbbá egészségügyi intézményben tartott házkutatás során az ott talált iratok lefoglalását a bíróság rendeli el.

(4) A címzettnek még nem kézbesített postai és távközlési küldemény, valamint a sajtótermék szerkesztősége iratainak lefoglalását az ügyész rendeli el. A határozat meghozataláig csak a küldemény visszatartásának van helye.

(5) Ha a lefoglalást a bíróság, illetőleg az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veheti igénybe.

(6) Ha az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a lefoglalás elrendelésére nem jogosult, késedelmet nem tűrő esetben dolgot őrzésbe veheti. Ebben az esetben lefoglalás elrendelésére jogosult határozatát utólag be kell szerezni. A dolog őrzését meg kell szüntetni, és azt annak kell visszaadni, akitől őrzésbe vették, ha a lefoglalásra jogosult a lefoglalást nem rendeli el.

152. § (1) A lefoglalás érdekében a dolog birtokosát fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át. Ha ezt önként nem teszi meg, rendbírsággal sújtható, kivéve a terheltet és azt, aki a tanúvallomást megtagadhatja, illetőleg aki tanúként nem hallgatható ki. Az átadás megtagadása nem akadályozza annak, hogy a keresett dolgot házkutatással, illetve motozással megszerezzék. Erre az érintettet figyelmeztetni kell.

(2) Nem foglalhatók le a terhelt és a védő között váltott levelek és más írásbeli közlések, valamint a védőnek az ügyre vonatkozó feljegyzései.

(3) Nem foglalhatók le a terhelt és a tanúvallomás megtagadására a 82. § (1) bekezdése alapján jogosult személy között váltott levelek és más írásbeli közlések, feltéve, ha a dolgot a tanúvallomás megtagadására jogosult személy őrzi.

(4) Nem foglalhatók le azok az iratok sem, amelyeknek tartalmára a tanúvallomás megtagadható, ha az iratot a tanúvallomás megtagadására jogosult személy őrzi. Ez a korlátozás kiterjed annak a személynek a hivatali helyiségében őrzött iratokra és dolgokra, aki a 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján a tanúvallomást megtagadhatja.

(5) A (3)—(4) bekezdés szerinti korlátozás nem alkalmazható, ha

- a) a tanúvallomás megtagadására jogosulttal szemben társtetteség, részesség, bűnpártolás vagy orgazdaság gyanúja merült fel,
- b) a lefoglalandó dolog a bűncselekmény eszköze.

153. § (1) Irat esetében gondoskodni kell arról, hogy annak tartalma illetéktelen személy előtt rejtve maradjon.

(2) Ha az irat megtalálásánál az ügyész nincs jelen, és az irat birtokosa, illetőleg védője, képviselője, segítője vagy megbízott hozzátartozója az irat tartalmának megismeréséhez nem járul hozzá, azt zárt borítékban átadhatja a nyomozó hatóságnak, a nyomozó hatóság az iratot betekintés nélkül átadja az ügyésznek. Ha ez nem lehetséges, a nyomozó hatóság a 154. § (3) bekezdésének értelemszerű alkalmazásával intézkedik az irat őrzéséről. Az ügyész az irat tartalmának megismerése után haladéktalanul határoz az irat lefoglalásáról, illetőleg a 151. § (3) bekezdése szerinti iratok esetében a lefoglalás iránti indítvány előterjesztéséről a bírósághoz.

(3) Az irat birtokosának kérésére — ha ez az eljárás érdekét nem veszélyezteti — a lefoglalt iratról részére hiteles másolatot kell kiadni.

154. § (1) A lefoglalt dolgot letétbe kell helyezni; ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy azt más fontos ok indokolja, a megőrzéséről egyéb módon kell gondoskodni. Ez utóbbi esetben a lefoglalt dolognak a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságait rögzítő iratot vagy fényképet kell az ügy irataihoz csatolni.

(2) A lefoglalt dolgokat jegyzőkönyvben vagy más okiratban a mennyiségük, értékük, minőségi állapotuk feltüntetésével, egyedi azonosításra alkalmas módon fel kell sorolni.

(3) A lefoglalt dolgot úgy kell őrizni, hogy az változatlanul maradjon, a bűncselekmény esetleges nyomai el ne tűnjenek, a lefoglalt dolgot ne lehessen kicserélni, és az azonossága könnyen megállapítható legyen.

155. § (1) A lefoglalást a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megszünteti, ha arra az eljárás érdekében már nincs szükség. A lefoglalás megszüntetése helyett a más jogszabályban meghatározott módon kell eljárni, ha a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik. A bíróság által elrendelt lefoglalást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

(2) A lefoglalás megszüntetésekor a lefoglalt dolgot annak kell kiadni, aki a bűncselekmény elkövetésekor a dolog tulajdonosa volt, és ezt kétséget kizáró módon igazolni tudja.

(3) Ha nincs olyan személy, akinek a (2) bekezdés szerint a dolgot ki kell adni és ez az eljárás adataiból sem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, aki a kiadása iránt alaposnak látszó igényt jelentett be.

(4) Ha olyan személy sincs, akinek a (3) bekezdés szerint lehetne a dolgot kiadni, vagy ilyen igény az eljárás adataiból nem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, akitől lefoglalták.

(5) A terheltnek a lefoglalt dolgot csak akkor lehet kiadni, ha azt a (2)—(4) bekezdés szerint másnak nem lehet kiadni.

(6) A terhelttől lefoglalt dolog a bíróság határozata alapján az állam tulajdonába kerül, ha az kétségtelenül

mást illet, de a kiléte nem állapítható meg. A később jelentkező igénylő az elévülési időn belül kérheti a dolog kiadását, illetőleg az értékesítésből származó ellenértékét. Az igénylő kérelme tárgyában a bíróság határoz.

(7) Ha a lefoglalt dolog értéktelen, és arra senki sem tart igényt, a lefoglalás megszüntetése után azt meg kell semmisíteni.

A lefoglalt dolog előzetes értékesítése

156. § (1) A bíróság a lefoglalt dolog értékesítéséről határoz, ha a lefoglalt dolog

- a) gyors romlásnak van kitéve,
- b) huzamos tárolásra alkalmatlan.

(2) A bíróság a lefoglalt dolog értékesítése iránt akkor is határozhat, ha a lefoglalt dolog

- a) kezelése, tárolása, illetve őrzése az értékével arányban nem álló költséggel járna,
- b) értéke az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolás miatt jelentősen csökkenne.

(3) Az (1)—(2) bekezdés esetén a lefoglalt dolog akkor értékesíthető, ha a lefoglalt dolog kiadása iránt senki nem jelentett be jogos igényt.

(4) A lefoglalt dolog értékesítéséből befolyt ellenérték a lefoglalt dolog helyébe lép.

A lefoglalt dolog visszatartása

157. § (1) A terheltnek kiadandó lefoglalt dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, pénzmellékbüntetés, vagyonek Kobzás, vagyoni előny, elkobzás alá eső érték, bünygyi költség vagy a polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani, erről az ügydöntő határozatban kell rendelkezni.

(2) A polgári jogi igény biztosítását szolgáló visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított hatvan napon belül nem kért végrehajtást, illetőleg a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása esetén hatvan napon belül nem igazolja, hogy a polgári perben biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtott be.

Közös szabályok

158. § (1) A házkutatást, a motozást és a lefoglalás érdekében tett intézkedést az érintett kíméletével, lehetőleg a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végezni. Biztosítani kell, hogy az intézkedés folytán ne kerüljenek nyilvánosságra a magánéletnek a büntetőeljárással össze nem függő körülményei; kerülni kell a szükégtelen károkozást.

(2) Az intézkedésről készített jegyzőkönyvben fel kell tüntetni, hogy a tárgyi bizonyítási eszközt vagy más dolgot, tárgyat hol, milyen körülmények között találták meg.

(3) Aki a házkutatást, a motozást vagy a lefoglalás érdekében tett intézkedést akadályozza, ezek túréására kényszeríthető, és — a terhelt kivételével — rendbírsággal sújtható.

(4) A nyomozó hatóság a bíróságnak a házkutatás, a motozás és a lefoglalás végrehajtására vonatkozó utasításait határidőre teljesíti.

VIII. Cím

A ZÁR ALÁ VÉTEL

159. § (1) A zár alá vétel a terheltnek a zár alá vett vagyontárgyak és vagyoni jogok feletti rendelkezési jogát függeszti fel. Zár alá vételt a bíróság rendel el.

(2) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyonek Kobzásnak, illetve vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésnek van helye, illetőleg ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és alaposan tartani lehet attól, hogy a kielégítést megghiúsítják, ezek biztosítására a terhelt egész vagyonának, vagyona meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vétele rendelhető el. A zár alá vételnek a közhitelű nyilvántartásba történő bejegyzése iránt haladéktalanul intézkedni kell. Ha nincs külön jogszabály szerinti közhitelű nyilvántartás, a zár alá vétellel érintett gazdálkodó szervezetet kell értesíteni.

(3) A magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak a magánfél indítványára van helye. A nyomozás során azonban zár alá vételnek helye van a sértett indítványára.

(4) A zár alá vételt fel kell oldani, ha

- a) az elrendelésének oka megszűnt,
- b) a zár alá vételt meghatározott összeg biztosítására rendelték el, és ezt az összeget letétbe helyezték,
- c) az eljárást vagyonek Kobzás alkalmazása, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezés nélkül fejezték be, illetőleg a polgári jogi igényt elutasították,
- d) a polgári jogi igény megítélése esetén a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított harminc napon belül nem kért végrehajtást,
- e) a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása esetén az ügyész, illetőleg a magánfél hatvan napon belül nem igazolta, hogy az igényét érvényesítette.

Biztosítási intézkedés

160. § (1) Ha a zár alá vétel feltételeinek fennállása valószínűsíthető, és a terhelt a dolog elrejtését, rendelkezési jogának átruházását, elidegenítését vagy megterhelését megkísérli, a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a zár

alá vétel biztosítása, illetőleg a dolog elrejtésének, átruházásának, elidegenítésének vagy megterhelésének megakadályozása végett biztosítási intézkedést alkalmazhat.

(2) A biztosítási intézkedés a terhelt ingó és ingatlan vagyona, hitelviszonyt vagy tagsági jogot megtestesítő értékpapírai, értékpapírnak minősülő, de hitelviszonyt megtestesítő papírai, gazdálkodó szervezet vagyonából megillető üzletrésze feletti rendelkezési jogának átmeneti, ideiglenes jellegű megakadályozása. Ha a biztosítási intézkedés a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság tagjának a vagyonára történik, a biztosítási intézkedés csak arra a hányadra terjedhet ki, amely a tagot a társaság vagy a tagsági viszony megszűnése esetére megilleti.

(3) A biztosítási intézkedés végrehajtása érdekében a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész az (1) bekezdésben meghatározott dolgokat lefoglalja, vagy a 61. §-ban felsorolt hatóságokat bízza meg a hatáskörükbe tartozó intézkedések elvégzése céljából. A hatóságok az intézkedéseket haladéktalanul kötelesek megtenni, és ennek megtörténtéről a nyomozó hatóságot, illetőleg ügyészt haladéktalanul tájékoztatni kötelesek.

(4) A nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a 61. §-ban fel nem sorolt más szervezetet, gazdálkodó szervezeteket is megkereshet a terhelt vagyonának zárolása és annak nyilvántartásba vétele céljából. A megkeresett szervek a biztosítási intézkedést haladéktalanul nyilvántartásba veszik, és ennek megtörténtéről a megkeresést intéző nyomozó hatóságot, illetőleg ügyészt tájékoztatni kötelesek. A biztosítási intézkedés nyilvántartásba vételét követően a biztosítási intézkedést elszenvető a rendelkezési jog átmeneti, ideiglenes jellegű korlátozását tűrni köteles.

(5) A biztosítási intézkedés elsősorban azzal szemben alkalmazható, akinek a zár alá vétel a rendelkezési jogát függeszteni fel. Mással szemben akkor alkalmazható, ha a terhelttel — a dolog elrejtése, rendelkezési jogának átruházása, elidegenítésének megkísérlése céljából — való kapcsolattartása vagy ilyen kapcsolat létesítése megalapozottan feltételezhető.

(6) A biztosítási intézkedést követően a zár alá vétel elrendelését haladéktalanul indítványozni kell, és — ha ez a foganatosítást nem veszélyezteti — az érintettet értesíteni kell.

IX. Cím

AZ ELJÁRÁS RENDJÉNEK BIZTOSÍTÁSA

A rendbírság

161. § (1) Az e törvényben meghatározott esetekben a rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt ezer forinttól kétszázezer forintig, különösen súlyos vagy ismételt esetben ötszázezer forintig terjedő rendbírság szabható ki.

(2) A rendbíróság összegének megállapításánál a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit kell figyelembe venni.

(3) Rendbíróság kiszabásáról a bíróság és az ügyész határoz.

(4) A rendbíróság kiszabása ellen bejelentett jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

Az elővezetés

162. § (1) Az elővezetés személyi szabadságot korlátozó intézkedés annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé állítsák, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen való részvételét.

(2) A törvényben meghatározott személyek elővezetésének elrendeléséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezik.

(3) Az elővezetést a rendőrség hajtja végre. Az elővezetést az általa nyomozott ügyben, az illetékességi területén eljáró nyomozó hatóság is végrehajthatja. A rendőr az érintett személyt az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt helyre kíséri, szükség esetén kényszer alkalmazhat.

(4) Az elővezetést általában a napnak a hatodik és huszonegyedik órája között kell végrehajtani.

(5) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy útbaindulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető.

(6) Katona [Btk. 122. § (1) bek.] elővezetése iránt az elővezetendő előjáróját kell megkeresni.

Testi kényszer alkalmazása

163. § (1) Ha megalapozottan feltehető, hogy eljárási cselekmény biztosítása vagy bizonyítási cselekmény foganatosítása céljából testi kényszer alkalmazása szükséges, erről az eljárási cselekmény elvégzését elrendelő bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság rendelkezhet. A testi kényszer alkalmazásáról rendelkezhet az eljárási cselekményt vagy a bizonyítási cselekményt végző bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság is.

(2) Testi kényszer a terhelttel, a sértettel, a tanúval, valamint az eljárási cselekményt akadályozó más személlyel szemben alkalmazható.

(3) A testi kényszer alkalmazására a bíróság és az ügyész elsősorban a rendőrséget veszi igénybe.

(4) Kivételesen a bírósági eljárási cselekménynél jelenlévő büntetés-végrehajtási őr is igénybe vehető testi kényszer alkalmazására, ez azonban nem terjedhet ki bizonyítási cselekmény érdekében alkalmazott testi kényszerre.

MÁSODIK RÉSZ

IX. Fejezet

A NYOMOZÁS

I. Cím

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Alapvető rendelkezés

164. § (1) A büntetőeljárás — ha e törvény eltérően nem rendelkezik — nyomozással kezdődik.

(2) A nyomozás során fel kell deríteni a bűncselekményt, az elkövető személyét, fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. A tényállást oly mértékben kell felderíteni, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e.

Az ügyész és a nyomozó hatóság kapcsolata

165. § (1) Az ügyész rendelkezik a nyomozásról. Az ügyész a nyomozó hatóságot utasítja. Az ügyész betekinthet a nyomozó hatóságok külön jogszabályban meghatározott nyilvántartásaiba, és ezek adatait felhasználhatja. Egyes nyomozási cselekmények teljesítése végett az ügyész akkor is a nyomozó hatósághoz fordulhat, ha egyébként a nyomozást maga végzi.

(2) A nyomozó hatóság az ügyésznek az ügy nyomozására vonatkozó utasításait határidőre teljesíti, az ügyészt — annak rendelkezése szerint — a nyomozás elrendeléséről és az ügy állásáról írásban vagy szóban tájékoztatja. Ha a nyomozó hatóság észleli, hogy olyan eljárási cselekmény elvégzése szükséges, amelyről a döntés a bíróság, illetőleg az ügyész hatáskörébe tartozik, erről az ügyészt haladéktalanul tájékoztatja.

(3) Az ügyész a határozatai előkészítésére a nyomozó hatóságot utasíthatja.

(4) Az (1)—(3) bekezdés rendelkezéseit akkor is alkalmazni kell, ha a nyomozó hatóság a nyomozást a 35. § (2) bekezdése alapján önállóan végzi.

(5) Az ügyész az utasítást, a nyomozó hatóság a tájékoztatást írásban vagy szóban adhatja. Az utasítást a nyomozó hatóság kérésére írásba kell foglalni.

A jegyzőkönyv

166. § (1) A nyomozási cselekményekről — ideértve az ügyész, valamint a nyomozó hatóság intézkedéseit —, ha e törvény másképp nem rendelkezik, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető vagy a nyomozó hatóság tagja veszi fel.

- (2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni
- az eljáró hatóság megnevezését,
 - az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését és a gyanúsított nevét,
 - a nyomozási cselekmény helyét és idejét,
 - a jelen lévő ügyész, nyomozó hatóság tagja, eljárásban részt vevő személy és képviselője, tanú, tanú érdekében eljáró ügyvéd, hatósági tanú és jegyzőkönyvvezető nevét,
 - a kihallgatott terhelt és tanú, a meghallgatott szakértő nevét, valamint az e törvényben meghatározott más személyi adatokat.

(3) A jegyzőkönyvben röviden le kell írni a nyomozási cselekmény menetét akként, hogy a jegyzőkönyv alapján az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A gyanúsított és a tanú vallomását a jegyzőkönyvnek a szükséges részletességgel kell tartalmaznia. A kihallgatott indítványozhatja a vallomásának szó szerinti jegyzőkönyvbe foglalását. Ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság az indítványt nem tartja indokoltnak, azt elutasítja, és egyidejűleg a kihallgatottat tájékoztatja a 116. § (3) bekezdésében foglaltakról; az indítvány elutasítását és a tájékoztatást jegyzőkönyvbe foglalja.

(4) Ha a szakértő a szakvéleményt szóban adja elő, ennek jegyzőkönyvbe vételére a (3) bekezdés irányadó.

(5) A jegyzőkönyvet a nyomozási cselekményt végző ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság tagja és a jegyzőkönyvvezető aláírja. A gyanúsított, a tanú és a tolmács a jegyzőkönyv minden oldalát aláírja. Ha a gyanúsított, a tanú vagy a tolmács a jegyzőkönyv aláírását megtagadja, a megtagadás tényét és annak közölt vagy ismert indokát a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

(6) Ha a nyomozási cselekményen jelenlévő gyanúsított, védő, sértett, egyéb érdekelt, tanú vagy az érdekében eljáró ügyvéd az eljárással összefüggő esemény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét kéri, ez csak abban az esetben tagadható meg, ha ennek megtörténtéről az ügyésznek, illetőleg a nyomozó hatóság tagjának nincs tudomása.

(7) A jegyzőkönyvet az ügyész vagy a nyomozó hatóság eljáró tagja szükség esetén kijavítja vagy kiegészíti, a kijavítást és a kiegészítést aláírja, és arról az érdekelteket értesíti.

167. § (1) Az ügyész, valamint a nyomozó hatóság elrendelheti a nyomozási cselekménynek gyorsírással, kép- vagy hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel történő rögzítését; elrendeli, ha a gyanúsított, a védő vagy a sértett ezt a költségek egyidejű előlegezésével indítványozza. A rögzítés ilyen módja a jegyzőkönyvet nem pótolja, de az ügyész vagy a nyomozó hatóság által készített, a képet és a hangot egyidejűleg rögzítő felvétel esetében a jegyzőkönyvben mindössze a jelenlevőket, az elkészítés helyét, idejét és egyéb körülményeit kell feltüntetni.

(2) A gyorsírói feljegyzést, a kép- vagy hangfelvételt vagy a nyomozási cselekménynek egyéb módon történő rögzítésével létrejött felvételt külön jogszabály rendelkezései szerint kell megőrizni.

(3) A gyorsíróra a szakértőkre vonatkozó rendelkezések az irányadók.

A jelentés

168. § (1) A nyomozó hatóság tagja az általa végzett nyomozási cselekményekről — ha az ügyész másképp nem rendelkezik — jegyzőkönyv helyett jelentést készíthet. Az ügyész elrendelheti egyes nyomozási cselekmények megismétlését, és ezekről jegyzőkönyv felvételét.

(2) A jelentés tartalmazza a 166. § (2) bekezdésének a)–c) és e) pontjában meghatározott adatokat, az elvégzett eljárási cselekmények megjelölését, és ezek tartalmának tömör összefoglalását akként, hogy az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A gyanúsított és a tanú kihallgatásáról készült jelentés tartalmazza a valóság lényegét.

(3) A jelentést a nyomozó hatóság eljáró tagja írja alá.

A határozat

169. § (1) Az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a kizárásról (32. §, 39. §), az igazolási kérelem elbírálásáról (66. §), a mulasztással és a meg nem jelenéssel okozott költség viselésére kötelezésről (69. §), a tanúnak és a szakértőnek a mentességre történt hivatkozása el nem fogadásáról [94. §, 113. § (3) bek.], a szakértő kirendeléséről (100. §, 111. §), kizárásáról (103. §), felmentéséről (104. §), a kényszerintézkedésekről (VIII. Fejezet) — kivéve az elővezetést (162. §) és a testi kényszer alkalmazását (163. §) —, a feljelentés elutasításáról (174. §), az eljárás felfüggesztéséről (188. §), a nyomozás megszüntetéséről (190. §, 192. §), az ügyész a szakértő bevonásáról (112. §), a nyomozás határidejének meghosszabbításáról (176. §) és a nyomozás részbeni mellőzéséről (187. §) határozatot hoz. Az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság más intézkedéseit nem foglalja határozatba.

(2) A határozatban meg kell nevezni azt, akire a rendelkezés vonatkozik, és fel kell tüntetni az azonosításhoz szükséges személyi adatokat. A határozatban fel kell tüntetni

- az ügyész vagy a nyomozó hatóság megnevezését,
- a bűncselekményt, amely miatt az eljárás folyik,
- a határozatban megállapított rendelkezést és a jogszabályt, amelyen az alapul.

(3) A határozatot röviden azoknak a tényeknek a feltüntetésével kell indokolni, amelyek a határozat rendelkezéseire okot adtak.

(4) A határozatot jegyzőkönyvbe, vagy más módon írásba kell foglalni, és azzal kell közölni, akire a rendelkezése vonatkozik, továbbá azzal is, akinek az eljárási jogait érinti. A gyanúsítottal közölt határozatot a védővel is közölni kell. A határozatot a jelenlevőknek át kell adni, és szóban is közölni kell, egyébként pedig kézbesítés útján kell közölni.

(5) Ha névcsere, szám- vagy számítási hiba és más hasonló elírás történt, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a határozat kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítást a határozatra fel kell jegyezni. A kijavításra vonatkozó értesítésre a 166. § (7) bekezdése értelemszerűen irányadó.

II. Cím

A BÜNTETŐELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA NYOMOZÁSSAL

A nyomozás megindításának alapja

170. § (1) A nyomozás az ügyésznek vagy a nyomozó hatóságnak hivatali hatáskörében, valamint a nyomozó hatóság tagjának hivatali minőségében tudomására jutott adatok alapján vagy feljelentésre indul meg.

(2) Nyomozást az ügyész vagy a nyomozó hatóság rendel el, és erről feljegyzést készít. A feljegyzésből ki kell tűnnie, hogy milyen bűncselekmény miatt és — ha a gyanúsított ismert — ki ellen és mikor indítottak nyomozást. Ha nyomozást feljelentésre indítanak, az elrendelését rendszerint a feljelentést tartalmazó iraton kell feljegyezni.

(3) A nyomozás elrendeléséről a feljelentés megérkezésétől számított három napon belül kell határozni, feltéve, ha a feljelentést nem utasítják el.

(4) Nyomozási cselekménnyel — nyomozás elrendelése nélkül — indul meg a nyomozás, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a bizonyítási eszközök biztosítására, a gyanúsított személy megállapítása, elrejtőzésének megakadályozása, a bűncselekmény befejezésének, újabb bűncselekmény elkövetésének megakadályozása végett, vagy késedelmet nem tűrő más okból nyomozási cselekményt végez. A nyomozás megindításának tényéről és idejéről utólag haladéktalanul feljegyzést kell készíteni.

A feljelentés

171. § (1) Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést. A feljelentés kötelező, ha annak elmulasztása bűncselekmény.

(2) A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha külön törvény előírja, a köztisztület köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt — ha az elkövető ismert, annak megjelölésével — feljelenteni. A feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket, ha ez nem lehetséges, a megőrzésükről kell gondoskodni.

172. § (1) A feljelentést rendszerint az ügyésznél vagy a nyomozó hatóságnál kell írásban vagy szóban megtenni. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni. A feljelentést nyomban nyilvántartásba kell venni.

(2) A feljelentést más hatóság és a bíróság is elfogadhatja, de köteles azt a nyomozó hatóságnak megküldeni. Ha a feljelentés azonnali intézkedést kíván, azt el kell fogadni.

(3) Ha a feljelentést nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyésznél, illetve nyomozó hatóságnál tették, a feljelentést ez is köteles átvenni, illetőleg jegyzőkönyvbe foglalni, és az eljárásra jogosultnak megküldeni.

(4) A távbeszélőn vagy más technikai eszközzel történt feljelentésre az (1) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

A magánindítvány

173. § (1) Magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

(2) A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

(3) A magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (2) bekezdésben meghatározott esetben ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett. Az elhunyt sértett hozzátartozója a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

(4) A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő elmulasztása miatt igazolásnak akkor van helye, ha a bűncselekmény közvéderre üldözendő.

A feljelentés elutasítása

174. § (1) Az ügyész a tudomására jutott feljelentést három napon belül határozattal elutasítja, ha magából a feljelentésből megállapítható, hogy

- a) a cselekmény nem bűncselekmény,
- b) a bűncselekmény gyanúja hiányzik,
- c) a büntethetőséget kizáró ok (Btk. 22. §) állapítható meg,
- d) eljárás halál, elévülés vagy kegyelem [Btk. 32. § a)–c) pont] folytán nem indítható,
- e) a magánindítvány, kívánat vagy feljelentés hiányzik,
- f) a cselekményt már jogerősen elbírálták.

(2) Az (1) bekezdés *a)—b)*, valamint *d)—f)* pontjában meghatározott esetekben, továbbá, ha a büntetethez a gyermekkor zárja ki [Btk. 22. § *a)* pont], a feljelentés elutasítására a nyomozó hatóság is jogosult.

(3) A feljelentést nem lehet elutasítani, ha

a) kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek,

b) elkobzásnak, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésnek a büntetethez való függetlenül helye van, kivéve, ha az elkobzásra, illetőleg vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére való kötelezésre irányuló eljárásról a bizonyítékok rendelkezésre állnak.

(4) A feljelentés elutasításáról értesíteni kell a feljelentőt és azt is, aki magánindítványt terjesztett elő. A feljelentés elutasító határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

175. § (1) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a feljelentést elutasíthatja, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntető ügy felderítéséhez, bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(2) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén az ügyész a feljelentést határozattal elutasítja, ha a bűncselekmény elkövetésével fedett nyomozó [178. § (4) bek.] gyanúsítható megalapozottan, aki a cselekményt szolgálati feladata teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(3) A feljelentés nem utasítható el, ha az (1) bekezdésben meghatározott személy más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

(4) A (2) bekezdés esetén a feljelentés nem utasítható el, ha a fedett nyomozó más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

III. Cím

A NYOMOZÁS LEFOLYTATÁSA

A nyomozás határideje

176. § (1) A nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni, és be kell fejezni. Ha a nyomozás elrendelésétől, illetve megindulásától két hónap eltelt, indokolt

esetben a nyomozás határidejét az ügyész két hónappal, ha ez a határidő letelt, a megyei főügyész legfeljebb a büntetőeljárás megindításától számított egy évig meghosszabbíthatja.

(2) Egy éven túl a legfőbb ügyész jogosult a nyomozás határidejének meghosszabbítására. Ha a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, a meghosszabbítás legfeljebb az ellene folyó büntetőeljárás megindításától számított két évig terjedhet.

Nyomozási cselekmény elvégzése határozat nélkül

177. § Az ügyész és a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (126. §, 149. §, 150. §, 151. §) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, és bizonyítási cselekmények (119. §, 121. §, 122. §) elvégzését rendelheti el (halaszthatatlan nyomozási cselekmény). Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét fel kell tüntetni.

A nyomozó hatóság egyéb adatszolgáltató tevékenysége

178. § (1) A nyomozó hatóság a büntetőeljárás megindítása után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatóak, puhatolást végezhet, ennek során információt gyűjthet, felvilágosítást kérhet, iratokat megtekinthet, a bűncselekmény helyszínét megtekintheti, szaktanácsadót vehet igénybe, és a megszerzett adatokat ellenőrizheti.

(2) A nyomozó hatóság a puhatolás során fénykép vagy más adathordozó bemutatásával személyt vagy tárgyat kiválasztathat, illetőleg felismertethet.

(3) A nyomozó hatóságnak az a tagja, aki a puhatolást végezte, erről jelentést készít. A jelentés tartalmára a 168. § (2) bekezdésének rendelkezései irányadók.

(4) A nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozás során a nyomozó hatóság olyan tagját is igénybe veheti, aki e minőségét leplezi (fedett nyomozó).

A gyanúsított kihallgatása

179. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározott személy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, az ügyész, illetőleg — ha az ügyész másképp nem rendelkezik — a nyomozó hatóság a gyanúsítottat a 117—118. § szerint kihallgatja. A fogva lévő gyanúsítottat huszonnégy órán belül ki kell hallgatni.

(2) A gyanúsítottal a kihallgatás elején közölni kell a gyanúsítás lényegét, az erre vonatkozó jogszabályok megjelölésével.

(3) A gyanúsítottat figyelmeztetni kell arra, hogy védőt választhat, illetőleg védő kirendelését kérheti. Ha az eljárásban védő részvétele kötelező, a gyanúsított figyelmét arra is fel kell hívni, hogy ha három napon belül nem hatalmaz meg védőt, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság rendel ki védőt. Ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván védőt megbízni, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság nyomban védőt rendel ki.

(4) A gyanúsított 117. § (2) bekezdése szerinti figyelmeztetésének ki kell terjednie arra, hogy a vallomás tételet időlegesen is megtagadhatja.

180. § (1) Nem tehető fel a gyanúsítottnak a választ, illetőleg nem bizonyított tény állítását magában foglaló, a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet tartalmazó kérdés.

(2) A gyanúsított bejegyzése nélkül a vallomása poligráf alkalmazásával nem vizsgálható.

A tanú kihallgatása

181. § (1) A tanút az ügyész, illetőleg — ha az ügyész másképp nem rendelkezik — a nyomozó hatóság a 79—88. § szerint kihallgatja. A tanúnak nem tehető fel a 180. § (2) bekezdésében tilalmazott, továbbá olyan kérdés, amely a feleletre útmutatást tartalmaz.

(2) A feljelentő tanúként kihallgatható. Ha a feljelentés tartalmazza a feljelentő előadását, a tanúkénti kihallgatása mellőzhető.

(3) A tanú a szóbeli kihallgatást követően írásban is tehet vallomást. Az ügyész vagy a nyomozó hatóság engedélyezheti, hogy a tanú szóbeli kihallgatás nélkül írásban, a 116. § (3) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően tegyen vallomást; erre őt figyelmeztetni kell. Ha a tanú szóbeli kihallgatás nélkül, vagy a szóbeli kihallgatást követően írásban tesz vallomást, az írásbeli vallomásból ki kell tűnnie, hogy a tanú a vallomást a vallomástétel akadályainak (81—82. §), valamint a hamis tanúzás következményeinek ismeretében tett meg. Erre a tanút a szóbeli kihallgatásán, illetőleg az írásbeli vallomás megtételének engedélyezésével egyidejűleg a vallomástétel akadályainak ismertetésével figyelmeztetni kell.

Szaktanácsadó közreműködése

182. § (1) Az ügyész, valamint a nyomozó hatóság a nyomozási cselekményeknél szaktanácsadót vehet igénybe, ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakértelem szükséges, illetőleg az ügyész vagy a nyomozó hatóság valamilyen szakkérdésben felvilágosítást kér.

(2) Szaktanácsadó igénybevétele kötelező, ha a terhelt vallomását a nyomozásban poligráf alkalmazásával vizsgálják.

(3) Ha a szaktanácsadó eljárása során a személy testének sérthetlenségét érintő cselekmény elvégzése szükséges, erről az ügyész vagy a nyomozó hatóság külön rendelkezik.

(4) Az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tagjának kizárására vonatkozó rendelkezéseket a szaktanácsadóra megfelelően alkalmazni kell.

A hatósági tanú

183. § (1) A nyomozó hatóság a felismerésre bemutatás, a házkutatás, a motozás végrehajtásánál, valamint az írníolvasni nem tudó személy kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv ismertetésénél hatósági tanút alkalmazhat.

(2) A nyomozási cselekmény előtt a hatósági tanút a jogairól és a kötelességeiről fel kell világosítani. A nyomozási cselekményt úgy kell lefolytatni, hogy azt a hatósági tanú nyomon követhesse. A hatósági tanú a nyomozási cselekményre észrevételt tehet.

(3) Hatósági tanúként olyan, lehetőleg érdektelen személyt kell igénybe venni, aki képes érzékelni és igazolni a nyomozási cselekmény elvégzését. Nem lehet hatósági tanú az eljáró ügyész, a nyomozó hatóság tagja; az eljáró ügyész vagy a nyomozó hatóság alkalmazottja csak akkor lehet hatósági tanú, ha más személy igénybevételének elháríthatatlan akadálya van.

(4) A hatósági tanúként közreműködésre senki sem kötelezhető.

(5) A nyomozási cselekményről készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a hatósági tanú nevét, lakcímét, érdektelenségét vagy esetleges érdekelttségét. Ha a hatósági tanú az ügyész, illetve a nyomozó hatóság alkalmazottja, a lakcíme helyett a munkakörét, illetve beosztását kell fel tüntetni. Ha a nyomozási cselekmény során a hatósági tanú észrevételt tett, a jegyzőkönyvben ezt is fel kell tüntetni.

(6) A tanú költségére vonatkozó rendelkezéseket a hatósági tanúra is alkalmazni kell.

Jelenlét a nyomozási cselekményeknél

184. § (1) A nyomozási cselekményen az ügyészen, a nyomozó hatóság tagján és a jegyzőkönyvvezetőkön kívül csak az lehet jelen, akinek a jelenlétét e törvény megengedi.

(2) Ha a gyanúsítottat az ügyész vagy a nyomozó hatóság kihallgatja, a védője a kihallgatáson jelen lehet. A védő jelen lehet az általa, illetve a gyanúsított által indítványozott tanú kihallgatásán is. A kihallgatáson jelen lévő védő

a gyanúsítotthoz és a tanúhoz kérdések feltevését indítványozhatja.

(3) A fogva lévő gyanúsított a kihallgatása előtt a védővel értekezhet.

(4) A nyomozási cselekményen jelen lehet az állam- és jogtudományi kar nappali tagozatán jogász szakon hallgatói jogviszony keretében szervezett szakmai gyakorlatát töltő személy, ha ezt az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság engedélyezi, és a jelen lévő gyanúsított, tanú vagy sértett ehhez írásban hozzájárul.

185. § (1) A gyanúsított, a védő és a sértett jelen lehet a szakértő meghallgatásánál, a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél és a felismerésre bemutatásnál, indítványt terjeszthet elő és észrevételt tehet, a szakértő meghallgatásánál kérdések feltevését is indítványozhatja. A felsoroltaknak a nyomozási cselekményről való értesítése kivételesen mellőzhető, ha ezt a nyomozási cselekmény sürgőssége indokolja.

(2) A gyanúsított a szemlére és a bizonyítási kísérletre idézhető, ebben az esetben a nyomozási cselekmény a gyanúsított távollétében nem tartható meg.

(3) Az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozási cselekmény helyszínéről eltávolíthatja azt, akinek a jelenléte az eljárást akadályozza, a nyomozás elősegítése érdekében bárkit a nyomozási cselekmény helyszínén való tartózkodásra kötelezhet. Aki az eljárás rendjét zavarja, vagy a helyszínen tartózkodási kötelezettségének nem tesz eleget, rendbírsággal sújtható.

186. § (1) Aki a nyomozási cselekményen jelen lehet, az arról készült jegyzőkönyvet nyomban megtekintheti.

(2) A gyanúsított, a védő és a sértett a nyomozás során is megtekintheti a szakvéleményt, az egyéb iratokat pedig akkor, ha az a nyomozás érdekeit nem sérti.

(3) A gyanúsított és a védő jogosult arra, hogy azokról az iratokról, amelyeket megtekinthet, másolatot kapjon.

(4) Államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról csak hiteles másolat készíthető. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról készült másolatot a gyanúsított és a védő nem viheti magával; részükre államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell adni. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó másolatot az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság őrzi, a gyanúsított és a védő indítványára azt elolvasásra át kell adni.

A nyomozás részbeni mellőzése

187. § (1) A gyanúsított kihallgatása után az ügyész a további nyomozást határozattal mellőzheti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek az elkövetett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

(2) A nyomozás részbeni mellőzéséről szóló határozatot közölni kell a sértettel, a feljelentővel és azzal is, aki magánindítványt terjesztett elő. Ha a határozattal érintettek száma nagy, a határozat közzlése a 67. § (3) bekezdésében említett módon történhet.

A nyomozás felfüggesztése

188. § (1) Az ügyész határozattal felfüggeszti a nyomozást, ha

a) a gyanúsított ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodik, és az eljárás a távollétében nem folytatható,

b) a gyanúsított tartós, súlyos betegsége vagy a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt az eljárásban nem vehet részt,

c) az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható,

d) az eljárás lefolytatásához előzetes kérdésben hozott döntést kell beszerezni,

e) jogsegély iránti megkeresés külföldi hatóság általi teljesítése szükséges és további, Magyarországon elvégzendő nyomozási cselekmény már nincs.

(2) Az eljárást folytatni kell, ha a felfüggesztés oka megszűnt.

(3) Az ügyész legfeljebb egyéves határidőt állapíthat meg

a) a külföldön tartózkodónak a visszatérésre,

b) az érdekeltnak kereset benyújtására, a személyi állapot kérdésének eldöntése érdekében,

c) ha a nyomozást az (1) bekezdés *e)* pontja alapján felfüggeszti fel.

(4) Ha az ügyész által megállapított határidő eredménytelenül telt el, az eljárást folytatni kell.

(5) A nyomozás felfüggesztéséről szóló határozatot közölni kell az ismert helyen tartózkodó gyanúsítottal, a védővel, a feljelentővel és a sértettel.

(6) A nyomozás felfüggesztése után a gyanúsított személyét közvetlenül érintő eljárási cselekmény nem végezhető.

(7) A felfüggesztés tartama a nyomozás határidejébe nem számít be.

189. § (1) A nyomozó hatóság határozattal felfüggesztheti a nyomozást a 188. § (1) bekezdésének *a)*, *c)* és *e)* pontjában meghatározott esetekben. A nyomozást felfüggesztő határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

(2) A 188. § (1) bekezdésének *c)* pontjában meghatározott esetben az ügyész és a nyomozó hatóság az ügyet nyilvántartásba veszi, és ha az elkövető személyére utaló újabb adat birtokába jut, a nyomozást folytatja.

A nyomozás megszüntetése

190. § (1) Az ügyész a nyomozást határozattal megszünteti,

- a) ha a cselekmény nem bűncselekmény,
- b) ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény,
- c) ha nem a gyanúsított követette el a bűncselekményt, illetve ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el,
- d) ha büntethetőséget kizáró ok állapítható meg, kivéve, ha kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek,
- e) a gyanúsított halála, elévülés, kegyelem miatt,
- f) a törvényben meghatározott egyéb büntethetőséget megszüntető ok miatt,
- g) ha a magánindítvány, kívánat vagy feljelentés hiányzik, és az már nem pótolható,
- h) ha a cselekményt már jogerősen elbírálták,
- i) ha a meghatározott személy ellen folyó nyomozás megindításától számított két év eltelt [176. § (2) bek.].

(2) Az (1) bekezdés a), e), g) és h) pontjában meghatározott esetekben, továbbá, ha a büntethetőséget a gyermekkor zárja ki [Btk. 22. § a) pont], a nyomozás megszüntetésére a nyomozó hatóság is jogosult. A nyomozást megszüntető határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

(3) A nyomozás megszüntetése esetén a bűnügyi költség az állam viseli; a gyanúsítottat kötelezni kell annak a költségnek viselésére, amely a mulasztása folytán merült fel.

(4) A nyomozást megszüntető határozatot egyidejűleg közölni kell a gyanúsítottal, a védővel, a sértettel, a feljelentővel és azzal is, aki magánindítványt terjesztett elő.

191. § (1) A nyomozás megszüntetése — ha e törvény kivételt nem tesz — nem akadályozza annak, hogy ugyanabban az ügyben utóbb az eljárást folytassák.

(2) Az eljárás folytatását az ügyész, ha pedig a nyomozást az ügyész szüntette meg, a felettes ügyész rendelheti el.

(3) Ha a nyomozás megszüntetése ellen nem éltek panasszal, illetve a felettes ügyész nem rendelte el a nyomozás folytatását, utóbb azt csak a bíróság rendelheti el az ellen, akivel szemben a nyomozást korábban megszüntették.

(4) Ha a bíróság a nyomozás folytatásának elrendelése iránti indítványt elutasította, változatlan alapon a nyomozás folytatásának elrendelése iránti ismételt indítvány előterjesztésének nincs helye.

A nyomozás megszüntetése az együttműködő gyanúsítottal és a fedett nyomozóval szemben

192. § (1) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntető ügy bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(2) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész a nyomozást határozattal megszünteti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható fedett nyomozó [178. § (4) bek.] a cselekményt szolgálati feladata teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(3) A nyomozásnak az (1)—(2) bekezdés alapján történt megszüntetése esetén az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kárigény jogalapját vélelmezni kell.

(4) Ha a nyomozást az (1)—(2) bekezdés alapján szünetetik meg, a 191. § rendelkezéseit alkalmazni kell. A határozat rendelkező részből és keltezésből áll. A rendelkező rész tartalmazza a bűncselekmény megjelölését, a nyomozás megszüntetésének tényét és a tájékoztatást arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miként érvényesíthető.

(5) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható, ha a terhelt más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

(6) A (3) és (4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni akkor is, ha a 175. § alapján a feljelentést utasították el.

(7) A (2) bekezdés esetén a nyomozás nem szüntethető meg, ha a fedett nyomozó más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

A nyomozás iratainak megismerése

193. § (1) A nyomozás elvégzése után az ügyész vagy — ha az ügyész másképp nem rendelkezik — a nyomozó hatóság a gyanúsítottnak és a védőnek az erre kijelölt helyiségben átadja a nyomozás iratait. Lehetővé kell tenni, hogy a gyanúsított és a védő az esetleges vádemelés alapjául szolgáló összes iratot — kivéve a zártan kezelt iratokat — megismerhesse.

(2) Az iratok megtekintésének határnapijáról a gyanúsítottat és a védőt értesíteni kell, a fogva levő gyanúsítottat a határrnapra elő kell állítani. A gyanúsított és a védő a nyomozás kiegészítését indítványozhatja, egyéb indítványokat és észrevételeket tehet, az iratokról másolatot kérhet. A gyanúsítottat erre a jogára figyelmeztetni kell.

(3) A gyanúsított, illetőleg a védő indítványáról az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határoz.

(4) A gyanúsítottak és a védőknek az iratok megtekintésének határnapiját követően is joga van arra, hogy megismerhesse az (1) bekezdés szerinti iratokat, azokról másolatot kapjon.

(5) Államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról csak hiteles másolat készíthető. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról készült másolatot a gyanúsított és a védő nem viheti magával; részükre államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell adni. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó másolatot az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság őrzi, a gyanúsított és a védő indítványára azt elolvasásra át kell adni.

194. § (1) A nyomozás iratainak a 193. § (1) bekezdés szerinti átadásáról felvett jegyzőkönyv tartalmazza

a) a gyanúsítottak és a védőknek átadott iratok megjelölését, a megtekintés kezdő és befejező időpontját,

b) a gyanúsított és a védő indítványait és észrevételeit,

c) ha a gyanúsított vagy a védő nem él a 193. § (1) bekezdésben biztosított jogával, ezt a tényt.

(2) Ha az iratról másolat készült, ezt az iratra fel kell jegezni.

IV. Cím

Jogorvoslat a nyomozás során

195. § (1) Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Nincs helye panasznak a más szakértőt kirendelő és a gyanúsított vagy a védő által szakvélemény elkészítésére felkért személy szakértőként való bevonását engedélyező határozat ellen [111—112. §].

(3) A panasznak — ha e törvény kivételt nem tesz — nincs halasztó hatálya. Kivételesen indokolt esetben a határozatot hozó, illetőleg a panaszt elbíráló a határozat végrehajtását a panasz elbírálásáig felfüggesztheti.

(4) Ha a határozatot hozó a panasznak három napon belül nem ad helyt, köteles azt haladéktalanul felterjeszteni az elbírálásra jogosulthoz. Az ügyész határozata elleni panaszt a felettes ügyész, a nyomozó hatóság határozata elleni panaszt az ügyész a hozzá érkezésétől számított tizenöt, megszüntető határozat esetén harminc napon belül határozattal bírálja el.

(5) A panasz elbírálásáról a panaszt tevőt — a határozat hatályon kívül helyezése, illetőleg a megváltoztatása esetén azokat is, akikkel a határozatot közölték — értesíteni kell. A panaszt elbíráló határozat ellen további jogorvoslatnak — a (6) bekezdés eseteit kivéve — nincs helye.

(6) A 149. § (3) bekezdése, a 150. § (2) bekezdése, a 151. § (4) bekezdése, valamint a 153. § (2) bekezdése szerinti határozat, továbbá a 151. § (2) bekezdése szerinti ügyészi határozat elleni panaszt elutasító határozat ellen a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a határozatot hozó ügyészszégnél felülbírálati indítvány terjeszthető elő, az ügyészség a felülbírálati indítványt az iratokkal és indítványával együtt három napon belül megküldi a bíróságnak.

(7) A halaszthatatlan nyomozási cselekmény elleni jogorvoslatra az (1)—(4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

196. § Az, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, ellenvetést tehet. A panaszt ellenvetésként kell elbírálni, ha elkésett, vagy nem a jogosulttól származik. Az ellenvetés alapján a szükséges és indokolt intézkedéseket az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megteszi.

197. § Ha az ügyész a nyomozást a 190. § (1) bekezdésének e) pontja alapján azért szüntette meg, mert a büntetőség a hivatalból kezdeményezett eljárási kegyelem folytán szűnt meg, a gyanúsított a nyomozást megszüntető határozat közlésétől számított nyolc napon belül kérheti a nyomozás folytatását, ebben az esetben a nyomozást folytatni kell.

198. § (1) Ha a feljelentést a sértett tette, a sértett a feljelentést elutasító határozat ellen, a nyomozás elrendelése iránt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha az ügyész a nyomozást megszüntette, a sértett az eljárás folytatásának elrendelése iránt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

199. § (1) Az ügyész, illetőleg a felettes ügyész a panasz alapján

a) a feljelentést elutasító, illetőleg a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezi, és dönt a nyomozás elrendeléséről vagy folytatásáról, illetve a vádemelésről,

b) a panaszt elutasítja, ha azt nem találja alaposnak.

(2) A panasz elutasítását követően a sértett pótmagánvádat emelhet, ha

a) a feljelentést a 174. § (1) bekezdésének a) és c) pontja alapján utasították el, vagy

b) a nyomozást a 190. § (1) bekezdésének a)—d) vagy f) pontja alapján szüntették meg.

(3) Nincs helye pótmagánvád emelésének, ha a büntet-hetőséget a gyermekkor vagy a kóros elmeállapot zárja ki, továbbá az elkövető halála esetén.

V. Cím

BÍRÓI ENGEDÉLYHEZ KÖTÖTT TITKOS ADATSZERZÉS

Általános szabályok

200. § (1) A nyomozásban az érintett tudta nélkül és leplezett eszközzel, illetve módszerrel történő adatszerzésnek (titkos adatszerzés) bizonyítási eszköz felderítése, a gyanúsított kilétének, tartózkodási helyének megállapítása vagy a gyanúsított elfogása érdekében a vádemelésig van helye.

(2) A nyomozó hatóság a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzést e törvény alapján, a bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtést külön törvényben meghatározottak szerint végzi.

201. § (1) Titkos adatszerzést elsősorban a gyanúsítottal szemben lehet alkalmazni. Mással szemben akkor alkalmazható, ha a gyanúsítottal való kapcsolattartás vagy ilyen kapcsolat létesítése megalapozottan feltehető, illetőleg az ügynek még nincs gyanúsítottja. A titkos adatszerzést nem gátolja, ha az kívülálló személyt elkerülhetetlenül érint.

(2) A titkos adatszerzésnek akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy más módon az adat megszerzése kilátástalan, vagy lényegesen nagyobb nehézséggel jár, és ezúton az adat megszerzése valószínű.

(3) A nyomozás során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a külön törvény alapján a nyomozás előtt engedélyezett és folyamatban levő, bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés további végrehajtására.

Bírói engedély

202. § (1) Bírói engedéllyel lehet

a) a magánlakásban történeteket technikai eszközzel megfigyelni és rögzíteni,

b) postai küldemény tartalmát megismerni, és technikai eszközzel rögzíteni,

c) telefonvezetéken vagy azt helyettesítő távközlési rendszer útján továbbított közlés tartalmát megismerni, és azt technikai eszközzel rögzíteni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt titkos adatszerzésre szolgáló eszközök és módszerek (különleges eszközök) alkalmazásának akkor van helye, ha az eljárás

a) öt évi, illetve ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény, illetőleg pénzhamisítás (Btk. 304. §),

b) bűnszövetségben, üzletszerűen, bűnszervezet tagjaként, fegyveresen, illetőleg kiskorú sérelmére elkövetett bűncselekmény

gyanúja miatt folyik.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja alkalmazásában magánlakásnak minősül a lakás, a lakás céljára használt egyéb helyiség, tárgy, a lakáshoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, az ezekhez tartozó bekerített hely, továbbá a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyen kívül minden más helyiség vagy terület.

203. § (1) A titkos adatszerzés engedélyezése iránti indítványt az ügyész írásban a bíróságnál terjeszti elő. Az előterjesztéssel egyidejűleg be kell mutatni az indítványban foglaltakat megalapozó iratokat. Az alkalmazás meghosszabbítására vonatkozó indítvány előterjesztésével egyidejűleg be kell mutatni a korábbi engedélyezés óta keletkezett iratokat is.

(2) Az indítványnak tartalmaznia kell

a) a különleges eszköz alkalmazásának helyét, telefonlehallgatás esetén a kapcsolási számot is,

b) a különleges eszköz alkalmazásával érintett nevét, illetőleg az azonosításra alkalmas adatot, valamint a vele szemben alkalmazni kívánt különleges eszköz megnevezését,

c) az alkalmazás tartamának kezdő és befejező időpontját, naptári napon meghatározva,

d) az alapul szolgáló bűncselekmény megnevezését és a bűncselekmény gyanújára okot adó adatokat,

e) a különleges eszköz elkerülhetetlen alkalmazását indokoló körülményeket, az alkalmazás célját, és annak valószínűsítését, hogy a megszerezni kívánt adat a különleges eszköz alkalmazásával elérhető,

f) halaszthatatlan elrendelés esetén annak okát és időpontját.

(3) A rendőrségi fogdában, illetőleg a büntetés-végrehajtási intézetben levő ügyvédi beszélő helyiségében akkor végezhető titkos adatszerzés, ha az ügyvéddel szemben a gyanúsított ellen folyamatban lévő ügygel összefüggő bűncselekmény gyanúja merült fel. Az ügyvédi irodában akkor végezhető titkos adatszerzés, ha az ügyvéddel szemben bűncselekmény gyanúja merült fel.

(4) A bíróság az indítvány előterjesztésétől számított huszonnégy órán belül határoz. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, vagy részben ad helyt, meghatározza, hogy kivel szemben, milyen különleges eszköz, mettől meddig alkalmazható.

(5) A különleges eszköz alkalmazása legfeljebb kilencven napra engedélyezhető, ez ismételt indítványra legfeljebb kilencven nappal meghosszabbítható. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, és az engedélyezés idején a különleges eszköz alkalmazásának az indítvány szerinti kezdő időpontja már elmúlt, az alkalmazás kezdő időpontja az engedélyezés napját követő nap.

(6) Ha az engedélyezés olyan késsedelemmel járna, amely a titkos adatszerzés sikerét veszélyeztetné, az ügyész legfeljebb huszonnégy óra időtartamra elrendelheti a különleges eszköz alkalmazását (halaszthatatlan elrendelés). Ez esetben az elrendeléssel egyidejűleg az engedélyezés iránti indítványt is elő kell terjeszteni. Ha a bíróság az indítványt elutasította, változatlan alapon újabb halaszthatatlan elrendelésnek nincs helye.

A titkos adatszerzés végrehajtása

204. § (1) A titkos adatszerzés végrehajtásáról okiratot kell készíteni, amely tartalmazza a megszerzett adat leírását, a megszerzés forrásának megjelölését, a megszerzés módjának leírását, helyének és időpontjának feltüntetését és az engedélyező végzés számát.

(2) A titkos adatszerzés során keletkezett és rögzített felvételek eredetiben való megővéséről folyamatosan gondoskodni kell. Az erre tett intézkedést az okiratban fel kell tüntetni.

(3) A titkos adatszerzés során tett intézkedések, az abban érintett természetes és jogi személyek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek adatai nem hozhatók nyilvánosságra.

(4) A titkos adatszerzést nyomban meg kell szüntetni, ha a célját elérte, továbbá, ha a további alkalmazásától nem várható eredmény. A titkos adatszerzést az ügyész haladéktalanul megszünteti, ha

- a) az engedélyezett időtartam eltelt,
- b) halaszthatatlan elrendelés esetén a bíróság az indítványt elutasította,
- c) a nyomozást megszüntették.

(5) A titkos adatszerzés befejezését követő nyolc napon belül meg kell semmisíteni a titkos adatszerzés célja szempontjából érdektelen, rögzített adatot és az ügyben nem érintett személy rögzített adatait.

(6) A (4) bekezdés b) pontja esetében az addig rögzített adatokat meg kell semmisíteni.

(7) Az adatok megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

205. § A távközlési szolgáltatást, valamint a küldemények továbbítását végzők kötelesek a titkos adatszerzés eszközeinek és módszereinek alkalmazását biztosítani, és a titkos adatszerzésre jogosult hatóságokkal együttműködni.

A titkosan szerzett adat felhasználása

206. § (1) A titkosan szerzett adatot az adatszerzés végrehajtása során a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság ismerheti meg.

(2) Az ügyész — a külön törvény alapján a rendőrség által — a büntetőeljárás megindítását megelőzően szerzett titkos információgyűjtés adatait megismerheti.

(3) Ha az ügyész a titkosan szerzett adatot a büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználja, a titkos adatszerzésről készült okiratot egyidejűleg csatolja az iratokhoz. Az ügyész kérésére a bíróság igazolást állít ki az adatszerzés engedélyezéséről. Az igazolást az okirattal együtt kell az iratokhoz csatolni. Ha az okirat csatolása a nyomozás iratainak megismerése után történt, a gyanúsítottat és a védőt erről értesíteni kell, és lehetőséget kell adni az irat megismerésére.

(4) A titkosan szerzett adat leírását tartalmazó, az adatszerzés végrehajtásáról készített okirat bizonyítékként felhasználható. A titkosan szerzett adat más büntetőeljárásban akkor használható fel, ha a felhasználás célja megegyezik az adatszerzés eredeti céljával.

(5) Nem lehet felhasználni azt a titkosan szerzett adatot, amelynek megszerzése során az ügyben eljáró védő vagy olyan személy az érintett, aki tanúként nem hallgatható ki.

(6) Az ügyész a titkos adatszerzés tényéről értesíti a bírói engedélyben érintettet, ha az érintett ellen nem indult büntetőeljárás, és az értesítés a titkos adatszerzés alapján indult büntetőeljárás sikerét nem veszélyezteti.

VI. Cím

A NYOMOZÁSI BÍRÓ ELJÁRÁSA

A nyomozási bíró feladata

207. § (1) A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait első fokon a megyei bíróság elnöke által kijelölt helyi bírósági bíró (nyomozási bíró) látja el.

(2) A nyomozási bíró dönt

a) a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó kényszerintézkedésekkel [129. §, 137. §, 140. §, 146. §, 147. §, 149. § (6) és (8) bek., 151. § (2)—(3) és (6) bek., 153. § (2) bek., 156. §, 159. §], az elmeállapot megfigyelésével (107. §) kapcsolatos indítványokról, valamint a védő kizárásáról [45. § (3) bek.],

b) a titkos adatszerzés engedélyezéséről [203. § (4) és (6) bek.],

c) a nyomozás megszüntetését követően a nyomozás folytatásának elrendeléséről [191. § (3) bek.],

d) az ügyész indítványára a tanú különösen védetté nyilvánításáról (97. §).

e) a 149. § (3) bekezdése, a 150. § (2) bekezdése, a 151. § (4) bekezdése, valamint a 153. § (2) bekezdése szerinti határozat elleni panaszt elutasító határozat, továbbá a 151. § (2) bekezdése szerinti ügyészi határozat ellen előterjesztett felülbírálati indítványról.

(3) A nyomozási bíró a vádirat benyújtása előtt az ügyész indítványára kihallgatja a különösen védett tanút és azt a tanút, aki az életét közvetlenül veszélyeztető állapotban van. A tanú kihallgatásának indítványozását a tanú és az érdekében eljáró ügyvéd az ügyésznél kezdeményezheti.

(4) A nyomozási bíró a vádirat benyújtása előtt az ügyész indítványára kihallgatja a tizennegyedik életévét be nem töltött tanút, ha megalapozottan feltehető, hogy a tárgyaláson történő kihallgatása a fejlődését károsan befolyásolná. A tanú kihallgatásának indítványozását a törvényes képviselő, a gondozó és a tanú érdekében eljáró ügyvéd az ügyésznél kezdeményezheti.

(5) Az ügyész, a gyanúsított és a védő bizonyítás felvételét is indítványozhatja, ha megalapozottan feltehető, hogy az így megszerezhető bizonyítási eszköz a bírósági eljárásban már nem állna rendelkezésre, vagy az addigra jelentős mértékben megváltozna, illetőleg bizonyítási eszköz jellegét elveszítené.

Illetékesség

208. § (1) A nyomozási bíró a megyei bíróság illetékességi területén lévő ügyészségek által folytatott eljárás során jár el, tekintet nélkül arra, hogy az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény elbírálása a helyi bíróság vagy a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

(2) A megyei bíróság elnöke a megyei bíróság területén lévő több helyi bíróságon is kijelölhet nyomozási bírót, és ebben az esetben a nyomozási bírók illetékességét a megyei bíróság elnöke állapítja meg. A nyomozási bíró bizonyítási cselekmény elvégzése esetén az illetékességi területén kívül is eljárhat.

Általános eljárási szabályok

209. § (1) A nyomozási bíró eljárására a bírósági eljárás általános szabályai az e címben foglalt eltérésekkel alkalmazandók.

(2) Az ügyek egyesítésének és elkülönítésének nincs helye.

(3) Azt az eljárásában felmerült bűnügyi költséget, amelyet a 74. § (1) bekezdésének *a*) pontja szerint az állam előlegez, a nyomozási bíró állapítja meg, de a megállapított összeget az ügyész előlegezi.

(4) Ha a nyomozási bíró azt észleli, hogy a nyomozás felfüggesztésének vagy megszüntetésének van helye, erről az ügyészt értesíti.

Az ülés

210. § (1) A nyomozási bíró ülést tart, ha az indítvány tárgya

- a*) a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés (129. §, 137. §, 140. §, 146. §) elrendelése,
- b*) az előzetes letartóztatásnak az elrendelésétől számított hat hónapot meghaladó meghosszabbítása,
- c*) óvadék elfogadása (147. §),
- d*) elmeállapot megfigyelésének (107. §) elrendelése,
- e*) bizonyítási cselekmény elvégzése [207. § (3)—(5) bek.].

(2) Az ülés mellőzhető, ha az indítvány tárgya elmeállapot megfigyelésének elrendelése, és azon a gyanúsított az egészségi állapota miatt nem jelenhet meg, vagy a jogainak gyakorlására képtelen.

(3) A nyomozási bíró az iratok alapján dönt

- a*) az (1) bekezdésben fel nem sorolt kérdésekben,
- b*) ha az ülést a (2) bekezdés alapján mellőzi,
- c*) ha az indítvány nem az arra jogosulttól származik.

(4) A nyomozási bíró — ha ez szükséges — a (3) bekezdésben felsorolt esetekben is ülést tart.

211. § (1) Ha az indítványt az ügyész terjeszti elő, az indítványában megjelöli az ülés időpontját, a gyanúsítottnak a nyomozási bíró előtti megjelenéséről gondoskodik, az ülés időpontjáról és helyéről a védőt értesíti. Ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, a nyomozási bíró meghatározza az ülés időpontját, intézkedik a szükséges iratok beszerzése iránt, az ülés időpontjáról és helyéről értesíti az indítványozót, az ügyészt, a gyanúsítottat és a védőt.

(2) Ha az ülésen az indítványozó nem jelenik meg, ezt úgy kell tekinteni, hogy az indítványt visszavonta. Ha az indítvány tárgya az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése, és a gyanúsított az állapota miatt nem jelenhet meg, vagy a jogainak gyakorlására képtelen, az ülés a védő távollétében nem tartható meg.

(3) Az ülésen az indítványozó az indítványt megalapozó bizonyítékokat írásban előterjeszti, vagy szóban előadja. A jelenlevőknek módot kell adni arra, hogy az indítványozó bizonyítékait — a 186. § keretei között — megismerjék. Ha az értesített nem jelent meg, de az észrevételét írásban benyújtotta, ezt a nyomozási bíró ismerteti.

(4) A nyomozási bíró megvizsgálja, hogy az indítvány törvényi előfeltételei fennállnak-e, nincs-e akadálya a büntetőeljárásnak, és az indítvány megalapozottsága iránt nem támaszthatók-e ésszerű kételemek. A 210. § (1) bekezdésének *a*) és *b*) pontja esetén a vizsgálat kiterjed a gyanúsított személyi körülményeire is.

(5) A nyomozási bíró az ülést a mozgóképet és a hangot egyidejűleg továbbító készülék zárt láncú közvetítése útján is tarthatja. Az ülésen védő részvétele kötelező, a védőnek az ülés tartama alatt a gyanúsítottal azonos helyen kell tartózkodnia.

Bizonyítási cselekmény elvégzése ülésen

212. § (1) A bizonyítási cselekmény elvégzésére vonatkozó indítvány előterjesztője gondoskodik a bizonyításfelvétel elvégzésének feltételeiről. Ha az ülés a nyomozási bíró hivatalos helyiségében nem tartható meg, az indítványban az ülés helyét meg kell jelölni.

(2) A nyomozási bíró az ülés kezdetén a bizonyítási cselekmény elvégzésére vonatkozó indítványról indokolt végzéssel határoz.

213. § (1) Az olyan tanú kihallgatásán, akinek életét közvetlen veszély fenyegeti, vagy megalapozottan feltehető, hogy a tárgyaláson nem jelenhet meg (87. §), a gyanúsított és védője, valamint a tanú érdekében eljáró ügyvéd jelen lehet, kivéve, ha ezt a tanú állapota nem teszi lehetővé. Ebben az esetben a gyanúsítottat és a védőt az ülésről utólag kell értesíteni azzal, hogy az ülésről készült jegyzőkönyvet az ügyésznél megtekinthetik.

(2) A különösen védett tanú kihallgatásánál csak az ügyész és a tanú érdekében eljáró ügyvéd lehet jelen. Az ülésről készült jegyzőkönyvet, a 207. § (2) bekezdésének *d)* pontja szerinti határozatot elkülönítetten, zártan a nyomozási bíró kezeli. A jegyzőkönyvről kivonatot kell készíteni, amely a jelenlévők közül csak a nyomozási bíró és az ügyész nevét, a tanú különösen védetté nyilvánításának tényét és a különösen védett tanú vallomását tartalmazza. A jegyzőkönyvi kivonatot a vádirat benyújtásáig elkülönítetten, zártan kell kezelni.

(3) A tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatásánál a (2) bekezdésben felsoroltakon kívül a tanú törvényes képviselője és gondozója is jelen lehet. A tanú kihallgatásáról a gyanúsítottat és a védőt utólag kell értesíteni azzal, hogy a kihallgatásról készült jegyzőkönyvet az ügyésznél megtekinthetik.

(4) A nyomozási bíró — indítványra — elrendelheti a tanú kihallgatásának kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel történő rögzítését. A felvétel a jegyzőkönyvet nem pótolja. A felvételtől készült másolaton a tanú személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai (pl. arckép, hang) technikai úton torzíthatók. Ha a felvétel különösen védett, vagy olyan tanú kihallgatásáról készült, akinek a személyi adatait zártan kezelik, a zárt kezelésre vonatkozó rendelkezéseket az ilyen felvétellel is alkalmazni kell.

A határozat

214. § (1) A nyomozási bíró — ha e törvény másképp nem rendelkezik — az indítvány előterjesztésétől számított három napon belül indokolt végzéssel határoz, amelyben az indítványnak helyt ad, részben ad helyt, vagy azt elutasítja. Az indokolás tartalmazza az indítvány lényegét, az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény rövid leírását

és minősítését, az indítvány törvényi feltételeinek fennállását vagy azok hiányára való utalást. Ha a nyomozási bíró az indítványt elutasította, változatlan alapon újabb indítvány előterjesztésének nincs helye.

(2) A határozatot az ügyésszel, az indítványozóval és — a 207. § (2) bekezdésének *b)* pontját és (3) bekezdését kivéve — azzal kell közölni, akire az rendelkezést tartalmaz. A gyanúsítottal közölt határozatot a védővel is közölni kell.

(3) A határozatot az ülésen kihirdetés útján kell közölni. Ha a nyomozási bíró az iratok alapján döntött, a határozatot az írásba foglalást követően nyomban kézbesíteni kell. A 207. § (2) bekezdésének *b)* pontja és (3) bekezdése esetén a kézbesítésre a 70. § (1) bekezdésének *d)* pontja az irányadó.

Jogorvoslat

215. § (1) A nyomozási bíró határozata ellen az jelenthet be fellebbezést, akivel a határozatot közölték. A kihirdetés útján közölt határozat elleni fellebbezést a kihirdetés után nyomban be kell jelenteni. Az a jogosult, aki a határozat kihirdetésén nem vett részt, a fellebbezését az üléstől számított három napon belül jelentheti be. A kézbesítés útján közölt határozat ellen a fellebbezést a jogosult a kézbesítéstől számított három napon belül jelentheti be.

(2) A nyomozási bíró a határozat elleni fellebbezést a nyilatkozatok beérkezését, illetőleg a fellebbezési határidő lejártát követően haladéktalanul a fellebbezés elbírálására illetékes megyei bíróságnak küldi meg.

(3) A fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa bírálja el.

(4) Nincs helye fellebbezésnek

a) a 207. § (2) bekezdésének *a)* pontja szerinti, a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó kényszerintézkedések közül a 149. § (6) és (8) bekezdésével, a 151. § (3) és (6) bekezdésével és a 153. § (2) bekezdésével kapcsolatos indítványokról hozott határozat,

b) a 207. § (2) bekezdésének *b)* és *e)* pontjára és (3)—(4) bekezdésére vonatkozó határozat,

c) a 212. § (2) bekezdése szerinti határozat

ellen.

(5) Fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés elrendelése. A személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedésnek az iratok alapján történt megszüntetése miatt bejelentett ügyészi fellebbezés — feltevére, hogy a megszüntetést nem az ügyész indítványozta — halasztó hatályú.

(6) A (4) bekezdésben írt határozatok elleni fellebbezés, továbbá a jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a nyomozási bíró mellőzheti.

X. Fejezet

A VÁDEMEELÉS

Intézkedés az iratok ismertetése után

216. § (1) Ha a 193. § (1) bekezdése szerinti eljárási cselekményt a nyomozó hatóság végezte, ennek megtörténtét követően tizenöt napon belül az iratokat az ügyésznek megküldi. Az ügyész az iratok hozzáérkezését követően

a) további nyomozási cselekményt végezhet, vagy az elvégzéséről rendelkezhet,

b) a nyomozást felfüggesztheti,

c) a nyomozást megszüntetheti.

(2) Ha az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti nyomozási cselekmény elvégzése után az ügyész vádat emel, azt megelőzően a nyomozási cselekményről készült iratok megismerésének lehetőségét a 193. § szerint biztosítja a gyanúsítottak és a védőnek. Más esetben az iratok megismerésének lehetőségét a gyanúsított vagy a védő indítványára kell biztosítani.

(3) Az ügyész a nyomozás iratainak ismertetése után, illetve a feljelentésnek a hozzáérkezését követő harminc napon belül emel vádat. A határidőt az ügyészség vezetője kivételes esetben, az ügy rendkívüli bonyolultsága miatt, harminc nappal meghosszabbíthatja. A határidőt a 216. § (1) bekezdésének *a)* pontjában szabályozott esetben a nyomozási cselekmény elvégzésétől kell számítani.

A vádirat

217. § (1) Az ügyész vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat.

(2) A gyanúsítottat az ügyész szükség esetén a vádemelés előtt kihallgatja.

(3) A vádirat tartalmazza

a) a vádlottnak a 117. § (1) bekezdésében felsorolt személyi adatait,

b) a vád tárgyává tett cselekmény leírását,

c) a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítését,

d) az eljárás megindításához szükséges külön törvényi feltétel (magánindítvány, feljelentés, kívánat, mentelmi jog vagy mentesség felfüggesztése, hozzájárulás a büntető-eljárás megindításához) meglétét,

e) a bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozó jogszabályok megjelölését,

f) a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványt, ha az ügyész nem vesz részt a tárgyaláson,

g) a bejelentett polgári jogi igényt, továbbá az egyéb indítványokat,

h) a tárgyalásra idézendők és az arról értesítendőik indítványozását,

i) a bizonyítási eszközök megjelölését, valamint azt, hogy mely tény bizonyítására szolgálnak,

j) a tárgyaláson való bizonyítás felvételének sorrendjére vonatkozó indítványt.

218. § (1) Ha a gyanúsított a vádirat benyújtásakor a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt áll, és az ügyész ennek fenntartását indokoltnak tartja, a kényszerintézkedés fenntartására indítványt tesz.

(2) Ha a vádlott a gyermeke sérelmére szándékos bűncselekményt követett el, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a bíróság a vádlott szülői felügyeleti jogát szüntesse meg.

(3) Az ügyész a vádiratban a vádlottal szemben polgári jogi igényt terjeszthet elő.

219. § (1) A vádiratot annyi példányban kell benyújtani, hogy a bíróságnak, valamennyi vádlottnak és védőnek egy-egy példány jusson. A vádirat bírósági példányához csatolni kell a vádemelés alapjául szolgáló

a) mindazon iratot, amelyet az ügyész a gyanúsítottnak, illetve a védőnek ismertetésre az eljárás végén átadott, illetve az iratoktól elkülönítetten, zártan kezel,

b) a különösen védett tanú vallomásáról készült jegyzőkönyvi kivonatot,

c) tárgyi bizonyítási eszközöket.

(2) Ha a tanú nevének, illetőleg adatainak zárt kezelését rendelték el, a tárgyalásra idézendő tanú nevét, illetve adatait nem a vádiratban, hanem külön zárt iratban kell közölni.

(3) Ha a vádlott a magyar nyelvet nem ismeri, a vádiratnak az e vádlottra vonatkozó részét a vádlott anyanyelvére, vagy kérésére az általa ismertként megjelölt és az eljárásban korábban használt más nyelvre is le kell fordítani, és azt a bíróságnak benyújtani.

A vádemelés részbeni mellőzése

220. § Az ügyész határozattal mellőzheti a vádemelést az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége. Erre a vádiratban utalni kell, és a vádemelés részbeni mellőzését a sértettel közölni kell.

A vádemelés mellőzése

221. § (1) Ha a bűncselekmény elenyésző súlya miatt a gyanúsított felelősségre vonása nem szükséges, az ügyész a vádemelést határozattal mellőzi.

(2) A vádemelés mellőzéséről szóló határozatot közölni kell a sértettel is. A sértett indítványozhatja, hogy az ügyész emeljen vádat.

A vádemelés elhalasztása

222. § (1) Az ügyész a vádemelés helyett három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt — a bűncselekmény súlyára, és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel — a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre határozattal elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

(2) Az ügyész a vádemelést a kábítószer-fogyasztó gyanúsítottal szemben egy évre elhalasztja, ha a Btk. 282/A. §-ának *a)* és *b)* pontjában meghatározott okból az eljárás megszüntetésének lehet helye, és a gyanúsított vállalja a folyamatos gyógykezelést.

(3) Az ügyész a vádemelést tartás elmulasztásának vétsége miatt egy évre elhalasztja, ha ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható.

223. § (1) A vádemelés a 222. § (1) bekezdése alapján nem halasztható el, ha a gyanúsított

- a)* többszörös visszaeső,
- b)* a bűncselekményt a próbaidő alatt vagy a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt követte el.

(2) Ha a Btk. az eljárás megindulását követő magatartástól teszi függővé a büntethetőség megszűnését, a vádemelés elhalasztásának csak az e törvényben meghatározott esetben van helye.

Magatartási szabályok megállapítása vádemelés elhalasztása esetén

224. § (1) Az ügyész a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatában a gyanúsítottat magatartási szabályok megtartására vagy más kötelezettségek teljesítésére kötelezheti. A magatartási szabályok megtartását és a kötelezettségek teljesítését a pártfogó ellenőrzi és segíti. A pártfogó e feladatai teljesítéséhez más szervek és szervezetek segítségét is igénybe veheti.

(2) Az ügyész a gyanúsított részére kötelezettségként írhatja elő, hogy

- a)* részben vagy egészben térítse meg a sértettnek a bűncselekménnyel okozott kárt,
- b)* más módon gondoskodik a sértettnek adandó jóvátételről,
- c)* meghatározott célra történő anyagi juttatást teljesítsen, vagy a köz számára munkát végezzen (a köz javára teljesített jóvátétel),
- d)* kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben vegyen részt,
- e)* alkoholfüggőséget gyógyító kezelésben vegyen részt.

(3) Az ügyész a (2) bekezdésben felsoroltakon kívül más magatartási szabályt is megállapíthat, illetve más kötelezettséget is előírhat.

Meghallgatás a vádemelés elhalasztása előtt

225. § (1) Az ügyész — ha a vádemelés elhalasztása mellett magatartási szabályokat állapít meg, és kötelezettségeket ír elő — a vádemelés elhalasztása feltételeinek megállapítása érdekében a gyanúsítottat meghallgatja. A meghallgatás során tisztázni kell, hogy a gyanúsított a kilátásba helyezett magatartási szabályok megtartását és kötelezettségek teljesítését képes-e, és kész-e vállalni.

(2) A 224. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában írt kötelezettségek a gyanúsított és a sértett hozzájárulásával, a *c)*—*e)* pontban írt kötelezettségek a gyanúsított hozzájárulásával írhatók elő.

(3) A 224. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja esetén az ügyész a sértettet is meghallgatja; a sértett meghallgatása mellőzhető, ha a hozzájárulásáról korábban nyilatkozott. A sértett hozzájárulásának hiánya nem akadályozza annak, hogy a kártérítési, illetve a sértettnek teljesítendő jóvátételi kötelezettség előírása nélkül az ügyész a vádemelést elhalassza, ha annak feltételei e nélkül is fennállnak.

Eljárás a vádemelés elhalasztása után

226. § (1) Az ügyész az eljárást a vádemelés elhalasztásának lejártától számított harminc napon belül megszünteti, ha a vádemelés elhalasztásának tartama eredményesen telt el.

(2) Az eljárást a vádemelés elhalasztása tartamának eltelté előtt is meg kell szüntetni, ha a kábítószer-fogyasztó gyanúsított igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos kábítószer-függőséget megelőző vagy gyógyító kezelésben részesült, illetve ha a tartás elmulasztása vétségének gyanúsítottja a tartási kötelezettségét teljesítette.

227. § (1) Az ügyész vádat emel, ha

- a)* a gyanúsított a határozat ellen panasszal él, és a nyomozás megszüntetésének feltételei nincsenek meg,
- b)* a gyanúsítottal szemben a vádemelés elhalasztásának tartama alatt elkövetett szándékos bűncselekmény miatt vádat emelnek,
- c)* a gyanúsított a magatartási szabályokat súlyosan megszegi, vagy a kötelezettségét nem teljesíti.

(2) A 222. § (2)—(3) bekezdése esetén vádemelésnek csak az ott írt kötelezettség elmulasztása esetén van helye.

(3) Ha vádemelésre az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott okból kerül sor, az ügyész a gyanúsítottat a vádemelés előtt meghallgatja.

Jogorvoslat

228. § (1) Akire nézve az ügyész határozata rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha az ügyész a panasznak három napon belül nem ad helyt, azt haladéktalanul köteles felterjeszteni a felettes ügyészhez.

(3) A felettes ügyész a panaszt a hozzáérkezésétől számított tizenöt napon belül határozattal bírálja el. A felettes ügyész — ha a panaszt alaposnak találja — a határozatot megváltoztathatja, vagy hatályon kívül helyezheti, és a határozatot hozó ügyészt új határozat hozatalára utasíthatja, ellenkező esetben a panaszt elutasítja. A panaszt el kell utasítani akkor is, ha az elkésett vagy nem jogosulttól származik.

(4) A panasz elbírálásáról a panaszt tevőt — a határozat hatályon kívül helyezése, illetőleg a megváltoztatása esetén azokat is, akikkel a határozatot közölték — értesíteni kell. A panaszt elbíráló határozat ellen további panasznak nincs helye.

(5) Vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak.

(6) Az ügyész határozataira a 169. § (2)—(5) bekezdés rendelkezései értelemszerűen irányadóak.

A pótmagánvádló fellépése

229. § (1) Ha a felettes ügyész a sértettnek a feljelentést elutasító vagy a nyomozást megszüntető határozat elleni panaszát elutasította, és a 199. § (2) bekezdése alapján pótmagánvádnak van helye — feltéve, hogy pótmagánvád emelését a 199. § (3) bekezdése nem zárja ki —, a sértett a panaszt elutasító határozat közlésétől számított harminc napon belül pótmagánvádlóként léphet fel.

(2) A panasz elutasítását követően a sértettnek lehetőséget kell adni, hogy az ellene elkövetett bűncselekményre vonatkozó iratokat az ügyészség hivatalos helyiségében megismerhesse.

230. § (1) A pótmagánvádló ügyvédi képviselője kötelező.

(2) Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, ügyvédje útján az ügyészségnél vádindítványt nyújt be. A vádindítványt az ügyészség az iratokkal együtt továbbítja az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz.

(3) A vádindítvány a 217. § (3) bekezdésének *a)–c)*, *g)* és *h)* pontjában felsoroltakat, továbbá azokat az indokokat tartalmazza, amelyek alapján a pótmagánvádló a feljelentés elutasítása vagy a nyomozás megszüntetése ellenére a bírósági eljárás lefolytatását indítványozza.

231. § (1) A bíróság a vádindítványt elfogadja, ha elutasításának nincs helye.

(2) A bíróság a vádindítványt elutasítja, ha

- a)* a pótmagánvádló a vádindítványt a 229. § (1) bekezdésében meghatározott határidő eltelte után nyújtotta be,
- b)* a pótmagánvádlót ügyvéd nem képviseli,
- c)* a vádindítványt nem az arra jogosult nyújtotta be,
- d)* a vádindítvány ténybeli vagy jogi alapja nyilvánvalóan hiányzik.

(3) A pótmagánvádló a 229. § (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte előtt a vádindítványt ismételten benyújthatja, ha azt korábban a (2) bekezdés *b)*, *c)* vagy *d)* pontja alapján utasították el, és az elutasítás oka már nem áll fenn.

(4) Ha a bíróságnak az ügyben nincs hatásköre vagy nem illetékes, az ügyet a hatáskörrel rendelkező vagy illetékes bírósághoz átteszi.

(5) Ha a bíróság a vádindítványt nem utasította el,

- a)* gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak,
- b)* a 268. § szerinti intézkedés végett megkeresheti az ügyészt,
- c)* kényszerintézkedést rendelhet el.

232. § (1) A vádlott a vádindítvány elfogadása után jogosult a nyomozás iratainak a megismerésére.

(2) A pótmagánvádló az iratoktól elkülönítve, zártan kezelt iratokat nem ismerheti meg.

233. § (1) A vádindítványt elutasító végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A vádindítvány elutasítása nem akadályozza annak, hogy a nyomozás folytatását rendeljék el (191. §).

HARMADIK RÉSZ

XI. Fejezet

A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bíróság eljárásának formái

234. § (1) A bíróság tárgyalást tart, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel.

(2) Az e törvényben meghatározott esetekben a bíróság nyilvános ülést, ülést vagy tanácsülést tart.

(3) Nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók.

(4) Az ülésen a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, a vádló, továbbá — ha e törvény eltérően nem rendelkezik

— a vádlott és a védő vesz részt. A felsoroltakon kívül az ülésen az lehet jelen, akit a bíróság az ülésre idézett, vagy akit arról értesített.

(5) A tanácsülésen a bíróság tagjai és a jegyzőkönyvvezető vesznek részt.

Az egyesbíró

235. § Ahol e törvény a bíróságról, a bíróság tanácsáról vagy a tanács elnökéről rendelkezik, ezen az egyesbíró is érteni kell.

A pótmagánvádló

236. § A pótmagánvádló a bírósági eljárásban — ha e törvény másképp nem rendelkezik — az ügyész jogait gyakorolja, ideértve a vádlott személyi szabadságának elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés elrendelésének indítványozását. A vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését a pótmagánvádló nem indítványozhatja.

A tárgyalás nyilvánossága

237. § (1) A bíróság tárgyalása nyilvános. A tanács elnöke a tárgyalás szabályszerű lefolytatása, méltóságának és biztonságának megőrzése érdekében, helyszűke esetén meghatározhatja a hallgatóság létszámát.

(2) A tárgyaláson hallgatóként a tizennegyedik életévét be nem töltött személy nem vehet részt, a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt a tanács elnöke a hallgatóság köréből kizárhatja.

(3) A bíróság hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, illetőleg a tanú indítványára a nyilvánosságot az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről indokolt határozattal kizárhatja (zárt tárgyalás)

- a) erkölcsi okból,
- b) az eljárásban részt vevő kiskorú védelme érdekében,
- c) az eljárásban részt vevő személyek (V. Fejezet) vagy a tanú magánéletének védelme érdekében,
- d) az államtitok vagy szolgálati titok megőrzése végett.

(4) A nyilvánosság kizárása az eljárás bármely szakaszában indítványozható.

238. § (1) A nyilvánosság kizárásáról szóló határozatot a bíróság nyilvános tárgyaláson hirdeti ki. A nyilvánosság kizárása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.

(2) A bíróság a nyilvánosság kizárása esetén is engedélyezheti, hogy az igazságszolgáltatással összefüggő felada-

tokat ellátó hivatalos személyek a tárgyaláson jelen legyenek.

(3) A nyilvánosság kizárása esetén a sértett és — ha nincs védője — a vádlott indítványozhatja, hogy a tárgyalás helyszínén tartózkodó, általa megnevezett személy legyen jelen. Az indítvány elutasítása ellen nincs helye fellebbezésnek.

(4) Ha a bíróság zárt tárgyalást rendel el, szükség esetén figyelmezteti a résztvevőket arra, hogy a tárgyaláson elhangzottakról tájékoztatást nem adhatnak, figyelmezteti őket az államtitoksértés, a szolgálati titoksértés következményeire. A figyelmeztetést a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

239. § (1) A tárgyalást nyilvánosan kell folytatni, ha a zárt tárgyalás indoka megszűnt.

(2) A bíróság a tárgyaláson hozott határozatát akkor is nyilvánosan hirdeti ki, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta.

A tárgyaláson részt vevő személyek

240. § (1) A tárgyaláson a tanács tagjai mindvégig jelen vannak.

(2) A tanács tagjának elkerülhetetlen akadályoztatása esetén az ügydöntő határozatot más összetételű tanács is kihirdetheti.

(3) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a tárgyalás a jegyzőkönyvvezető, a vádlott, az ügyész és — ha a védő jelenléte a tárgyaláson kötelező — a védő nélkül nem tartható meg.

241. § (1) A tárgyaláson az ügyész részvétele kötelező

- a) első fokon, ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,
- b) másodfokon, ha az ügyész részvétele az első fokú tárgyaláson kötelező volt,
- c) a vádlottat fogva tartják,
- d) a vádlott kóros elmeállapotú,
- e) ha a bíróság az ügyészt a tárgyaláson való részvételre kötelezte,
- f) ha az ügyész bejelenti, hogy a tárgyaláson részt vesz.

(2) A helyi bíróságon ügyészségi fogalmazó vagy titkár is képviselheti a vádat.

242. § (1) A tárgyaláson a védő részvétele kötelező

- a) — ha e törvény másképp nem rendelkezik — a megyei bíróság előtt,
- b) a helyi bíróságon, ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,
- c) a helyi bíróságon a 46. §-ban szabályozott esetekben,
- d) ha pótmagánvádló lép fel.

(2) Ha az ügyész a tárgyaláson részt vesz, és a vádlott védőt nem hatalmazott meg, a tanács elnöke szükség esetén védő kirendeléséről gondoskodik. Ha a vádlott kéri, védőt kell kirendelni.

243. § A tárgyaláson résztvevők indítvány tételére jogosultak, ha e törvény eltérően nem rendelkezik.

A tárgyalás vezetése és méltóságának megőrzése

244. § (1) A tárgyalást a tanács elnöke vezeti, és e törvény keretei között megállapítja az elvégzendő cselekmények sorrendjét. Ügyel a törvény rendelkezéseinek megtartására, és gondoskodik arról, hogy az eljárásban részt vevő személyek a jogaikat gyakorolhassák, ezekre a figyelmüket felhívja.

(2) A tanács elnöke gondoskodik a tárgyalás méltóságának megőrzéséről. Ennek érdekében a tárgyalóteremből eltávolíttatja azokat, akik állapotuk vagy megjelenésük folytán a tárgyalás méltóságát sértik.

(3) Akit a bíróság előtt kihallgatnak, vagy aki a bírósághoz szól, annak állva kell beszélnie. A tanács elnöke ez alól kivételt tehet.

A tárgyalás rendjének fenntartása

245. § (1) A tárgyalóterembe — a büntetés-végrehajtási testület és a rendőrség szolgálati feladatot ellátó tagjain kívül — fegyverrel vagy rendbontásra alkalmas eszközzel senki sem léphet be. A tárgyalásra idézett személy a fegyverét nem hozhatja be a tárgyalóterembe.

(2) Azt, aki a tárgyalás rendjét zavarja, a tanács elnöke rendre utasítja, ismételt vagy súlyos rendzavarás esetén a tárgyalásról kiutasíthatja, illetőleg kivezetetheti. A tanács elnöke ugyanígy jár el azzal szemben, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja.

(3) A tanács elnöke rendelkezhet úgy, hogy a rendzavaró vagy az, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja, a tárgyalóterembe azon a tárgyalási napon nem térhet vissza.

(4) A bíróság a rendzavarót, vagy azt, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja — a vádlott kivételével — rendbírsággal sújthatja, a tárgyalásról való kivezetése vagy kiutasítása esetén a rendzavarás napján tartott tárgyalás befejezéséig őrizetbe veheti.

(5) Ha a hallgatóság a tárgyalás rendjét vagy szabályszerű menetét ismételten megzavarja, a tanács elnöke a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárhatja.

246. § (1) Az ügyész rendzavarása esetén vele szemben rendreutasításnak van helye. Ha az ügyész rendzavarása miatt a tárgyalás nem folytatható, a tanács elnöke a tárgyalást felfüggeszti, és az ügyészség vezetőjéhez fordul más

ügyész kijelölése érdekében. Ha más ügyész kijelölése nyomban nem lehetséges, a tárgyalást el kell napolni.

(2) A védő rendzavarása esetén rendbírsággal sújtható, azonban a tárgyalásról nem utasítható ki, és nem vezettethető ki. Ha a védő rendzavarása miatt a tárgyalás nem folytatható, a tanács elnöke a tárgyalást felfüggeszti. Ebben az esetben a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg — ha a védő tárgyalási részvétele kötelező — más védőt kell kirendelni. Ha ez nyomban nem lehetséges, a tárgyalást rendzavaró védő költségére el kell napolni.

(3) A pótmagánvádló képviselőjének rendzavarása esetén a (2) bekezdés rendelkezései megfelelően irányadóak.

247. § (1) A bíróság a tárgyalást a kiutasított vagy kivezetett vádlott távollétében is folytatja, de legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt a vádlottat ismét a bíróság elé szólítja, és ismerteti vele a távollétében lefolytatott bizonyítást.

(2) Ha a vádlott az (1) bekezdés szerinti esetben a rendzavaró magatartással nem hagy fel, és ezzel lehetetlenné teszi a tárgyalás jelenlétében való tartását, a tárgyalás a távollétében, védő részvételével lefolytatható.

248. § A tárgyalás vezetésének és rendjének fenntartása körében hozott határozatok ellen külön fellebbezésnek nincs helye, kivéve, ha a határozat rendbírság kiszabásáról, a költségek viselésére kötelezésről vagy őrizetbe vételről rendelkezik.

Bűncselekmény vagy fegyelmi vétség elkövetése a tárgyaláson

249. § A tárgyaláson történt büntető- vagy fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarásról a tanács elnöke az illetékes hatóságot, illetőleg a fegyelmi jogkör gyakorlóját értesíti, a büntetőeljárás alapjául szolgáló esetben a bíróság elrendelheti a rendzavaró őrizetbe vételét. Az őrizet hetvenkét óráig tarthat.

A jegyzőkönyv

250. § (1) A bíróság eljárásáról — rendszerint azzal egyidejűleg — a jegyzőkönyvvezető jegyzőkönyvet készít. Ha a vádlott süket, és tolmács nem alkalmazható, a jegyzőkönyvet mindig egyidejűleg kell készíteni.

(2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni

- a) a bíróság megnevezését és az ügy számát,
- b) a vád tárgyát a bűncselekmény és a vádlott nevének megjelölésével,
- c) a bírósági eljárás helyét, kezdő és befejező időpontját,
- d) a bírósági eljárás formáját,
- e) azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e,

f) a bíró, illetőleg a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, valamint a jelenlévő ügyész, vádlott, védő, tanú, szakértő, tolmács, illetőleg az eljárásban részt vevő más személy nevét,

g) az e törvényben meghatározott más személyi adatot,

h) a jegyzőkönyv írásba foglalása napját, ha nem az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készült.

(3) A jegyzőkönyvnek áttekinthetően kell tartalmaznia a bírósági eljárás menetének és minden lényeges alakulásának leírását akként, hogy nyomon lehessen követni az eljárási szabályok megtartását is.

(4) A jegyzőkönyvet a tanács elnöke és a jegyzőkönyvvezető írja alá.

251. § (1) A vallomást, a szakvéleményt, a szemle eredményét, továbbá az ügyész, a vádlott, a védő, a magánvádló, pótmagánvádló és a magánfél indítványát kimerítően kell a jegyzőkönyvbe felvenni.

(2) Nem kell jegyzőkönyvbe felvenni a vallomásnak vagy a szakvéleménynek azt a részét, amely a bíróság eljárásában korábban készült jegyzőkönyv tartalmával megegyezik, ehelyett a korábbi jegyzőkönyvre kell utalni.

(3) Ha valamely kifejezés vagy kijelentés szó szerinti szövege jelentős, azt szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni. A bíróság indítványra vagy hivatalból elrendelheti valamely körülmény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét. Ha a jelenlévő ügyész, vádlott, védő, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, illetőleg a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezt indítványozza, csak abban az esetben lehet mellőzni, ha a körülményről vagy a kifejezés, a kijelentés, illetőleg a nyilatkozat megtörténtéről a bíróságnak nincs tudomása.

(4) A jegyzőkönyvbe lehet foglalni — az ügydöntő határozat kivételével — az eljárás során hozott határozatok is.

252. § (1) Ha a jegyzőkönyv nem az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készült, vagy a (3) bekezdés szerinti módon történt az eljárás rögzítése, legkésőbb az eljárási cselekmény időpontjától számított nyolc napon belül kell a jegyzőkönyvet elkészíteni. Az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készült tárgyalási jegyzetet az iratokhoz kell csatolni.

(2) A bíróság elrendelheti az eljárás egészének vagy egy részének gyorsírással történő feljegyzését, kép- vagy hangfelvevő eszközzel vagy más berendezéssel történő rögzítését. A bíróság ezt elrendeli az ügyész, a vádlott, a védő vagy a sértett indítványára, feltéve, hogy kellő időben terjesztették elő, és a vádlott, a védő vagy a sértett az indítványával egyidejűleg a költséget is előlegezi.

(3) A gyorsírói feljegyzés, illetőleg a rögzítésnek a (2) bekezdésben említett más módja a jegyzőkönyvet nem pótolja. A gyorsírói feljegyzést, a kép- és hangfelvevő eszközzel vagy más berendezéssel történt rögzítést külön jogszabály rendelkezései szerint kell megőrizni.

(4) A gyorsíróra a szakértőre vonatkozó rendelkezések az irányadók.

(5) E törvényben meghatározott esetekben rövidített jegyzőkönyvet lehet készíteni. A rövidített jegyzőkönyvnek csak a 250. § (2) bekezdésében írt adatokat, valamint a bírósági eljárásnak a 250. § (3) bekezdésének megfelelő leírását kell tartalmaznia.

253. § (1) Ha a jegyzőkönyv nyolc napon belül nem készül el, a tanács elnöke az ügyészt, a vádlottat és a védőt értesíti a jegyzőkönyv elkészültének időpontjáról.

(2) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a büntető-eljárás során keletkezett iratokat — ideértve az ügyben eljáró ügyész és nyomozó hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által becsatolt iratokat is — az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett megtekintheti, kérelmekre azokat a bíróság a hivatalos helyiségében történő elolvasásra átadja. Az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett jogosult arra, hogy az iratokról másolatot kapjon.

(3) A (2) bekezdés szerinti kérelem teljesítése nem veszélyeztetheti a tárgyalás folytonosságát és a bíróság munkáját, nem járhat az összefűzött iratok megbontásával, sérelmével. A tárgyalási határnapon és az azt megelőző munkanapon a kérelem csak a tanács elnöke kifejezett engedélyével teljesíthető.

(4) A fogva lévő vádlott kérelmére a tanács elnöke engedélyezheti az iratoknak a büntetés-végrehajtási intézetben történő megtekintését. A (3) bekezdés szerinti rendelkezés ez esetben is irányadó.

(5) Államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról csak hiteles másolat készíthető. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó iratról készült másolatot a vádlott, a védő és a sértett nem viheti magával; részükre államtitkot vagy szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell adni. Az államtitkot vagy szolgálati titkot tartalmazó másolatot a bíróság őrzi, a vádlott, a védő és a sértett indítványára azt elolvasásra át kell adni, továbbá biztosítani kell, hogy a bíróság hivatalos helyiségében tartott tárgyalásra a másolatot magával vihesse.

254. § (1) Az eljárási cselekményen jelen volt ügyész, vádlott, védő és az eljárásban részt vevő más személy a jegyzőkönyv elkészítésétől számított tizenöt napon belül annak kiegészítését vagy kijavítását indítványozhatja. Erőről a bíróság — indokolt esetben az eljárási cselekménnyel jelen voltak megkérdése után — határoz.

(2) Nyilvánvaló név- vagy számelírás és más hasonló elírás esetén a bíróság a jegyzőkönyv kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti.

255. § A tanácsülésről akkor kell jegyzőkönyvet készíteni, ha a határozat nem egyhangú. Ezt a jegyzőkönyvet és mellékleteit az iratok között zártan kell kezelni, és azt csak

a fellebbezés, a felülvizsgálat, a kifogás, illetőleg a perújítás és a rendkívüli felülvizsgálat során eljáró bíróság, továbbá a jogegységi tanács tagjai, valamint a külön törvényben megjelöltek tekinthetik meg.

A tanácskozás és a szavazás

256. § (1) A bíróság tanácsa a határozatát tanácskozás után szavazással hozza meg. Ha a szavazás nem egyhangú, a határozatot a többségi szavazat dönti el.

(2) Ha a bíróság ülnökökből is álló tanácsban jár el, a szavazást megelőzően a tanács elnöke felvilágosítást ad arról, hogy milyen határozat hozható, tájékoztatást ad a döntéshez szükséges törvényhelyekről, a büntetési nemekről és azok mértékéről, valamint az intézkedésekről.

(3) Ítélethozatalnál a tanács dönt arról, hogy a vádlott bűnös-e, és ha igen, milyen büncselekményben, majd abban, hogy milyen büntetést kell kiszabni, illetve intézkedést alkalmazni, továbbá dönt az egyéb rendelkezésekről.

(4) A fiatalabb bíró az idősebbet megelőzően szavaz, az elnök utolsónak adja le a szavazatát. Ha a büntetés kiszabása vagy az intézkedés alkalmazása kérdésében a szavazás nem egyhangú, a szavazattöbbséget úgy kell megállapítani, hogy a legsúlyosabb jogkövetkezmény mellett leadott szavazat a hozzá legközelebb esőt erősíti, és ahhoz kell számítani.

(5) A kisebbségi véleményen lévő bíró jogosult az írásba foglalt különvéleményét a tanácsülésről készült jegyzőkönyvhöz csatolni.

A határozatok

257. § (1) A bíróság e törvényben meghatározott esetekben ítélettel, egyébként végzéssel határoz.

(2) A bíróság az ítéletét és az ügydöntő végzését „**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN**” hozza.

(3) A határozat — ha e törvény másképp nem rendelkezik — bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll.

(4) A határozat eredeti példányát, illetőleg a kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező részét a tanács minden tagja aláírja. Ha a tanács elnöke vagy valamelyik tagja a határozat aláírásában akadályozva van, a határozatot helyette — helyettesi minőségének feltüntetésével — az eljáró tanács egyik tagja, illetőleg elnöke írja alá.

(5) A határozatot a tanács elnöke hirdeti ki.

258. § (1) Az ítélet és az ügydöntő végzés bevezető részében kell feltüntetni

- a) a 257. § (2) bekezdése szerinti kijelentést,
- b) a bíróság megnevezését, a bírósági eljárás helyét,

c) a tárgyalás — ha az ügyben több tárgyalást tartottak, valamennyi — napjának megjelölését, a határozathozatal helyét és idejét,

- d) a bírósági eljárás formáját,
- e) azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e.

(2) Az ítélet és az ügydöntő végzés rendelkező része tartalmazza

- a) a vádlott előzetes fogvatartására vonatkozó adatokat,
- b) a vádlott nevét és személyi adatait,
- c) a vádlott bűnösnek kimondását, illetőleg a vád alóli felmentését,
- d) a büncselekmény, továbbá az elkövetői és elkövetési alakzat megjelölését,
- e) a kiszabott büntetést, illetőleg az alkalmazott intézkedést, valamint az egyéb jogkövetkezményeket,
- f) az egyéb rendelkezéseket,
- g) a bűnügyi költség viseléséről szóló rendelkezést.

(3) Az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása összefüggően tartalmazza

- a) a vád ismertetését,
- b) a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat,
- c) a bíróság által megállapított tényállást,
- d) a bizonyítékok számbavételét és értékelését,
- e) a jogi indokolást, a büntetés kiszabása, illetőleg intézkedés alkalmazása esetén annak indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével,
- f) a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

259. § (1) Ha a kihirdetés útján közölt ügydöntő határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, a határozat indokolása csupán a tényállásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is állhat. A felmentő ítélet indokolásában a tényállás is mellőzhető.

(2) Az őrizetbe vételről, az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógykezelésről, valamint a lakhelyelhagyási tilalomról rendelkező határozat tartalmára a 258. § (1) bekezdésének b)–d) pontjában, továbbá a 258. § (2) bekezdésének a)–b) pontjában foglaltak irányadók.

260. § (1) A pervezető végzést — az ügy menetét megállapító, de nem az ügy érdeméről rendelkező határozatot — nem kell indokolni. A bizonyítási indítvány elutasításának indokait az ügydöntő határozatban kell kifejteni.

(2) A pervezető végzéssel szemben, ha e törvény kivételt nem tesz, fellebbezésnek nincs helye. A tárgyalás kitűzése, elhalasztása, elnapolása, a tárgyalásra idézés és a tárgyalásról szóló értesítés elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(3) A jegyzőkönyvbe foglalt határozatnak nincs bevezető része és keltezése.

261. § (1) A jegyzőkönyvbe nem foglalt határozatot — ha e törvény másképp nem rendelkezik — legkésőbb a meghozatalától, illetőleg a kihirdetésétől számított tizenöt napon belül, ha hosszabb indokolást igényel, harminc napon belül kell írásba foglalni.

(2) Nyilvánvaló név-, számelírás, számítási hiba és más hasonló elírás esetén a bíróság a határozat kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítást a határozatra és a kiadmányaira fel kell jegyezni.

262. § (1) A határozatot azzal kell közölni, akire rendelkezése vonatkozik; a vádlottal közölt határozatot a védővel is, az ügydöntő határozatot a sértettel is közölni kell. A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása körében hozott határozat kivételével a határozatot közölni kell az ügyésszel is. A sértettel és az egyéb érdekelttel közölt határozat a reá és a vádlottra vonatkozó személyes adaton kívül más személyes adatait nem tartalmazhatja.

(2) A határozatot a jelenlevőkkel szóban, egyébként kézbesítés útján kell közölni.

(3) A határozat kihirdetése során fel kell olvasni a rendelkező részt, ismertetni kell az indokolás lényegét, és szükség esetén meg kell magyarázni.

(4) Az ügydöntő határozat rendelkező részét a vádlottnak akkor is kézbesíteni kell, ha azt vele kihirdetés útján már közölték. Ha a vádlott süket, számára az ügydöntő határozat rendelkező részét a kihirdetés után nyomban át kell adni. Ha az ügydöntő határozat ellen fellebbezést jelentettek be, a fellebbezőnek, továbbá a vádlottnak és a védőnek az indokolást is tartalmazó példányt kell kézbesíteni.

(5) Külön jogszabály meghatározhatja, hogy a határozatot az e §-ban felsoroltakon kívül kinek kell megküldeni.

(6) A magyar nyelvet nem értő vádlott részére a kihirdetés után az ítéletet és az ügydöntő végzést az anyanyelvére vagy kérésére az általa ismertként megjelölt, az eljárásban korábban használt más nyelvre le kell fordítani.

XII. Fejezet

A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

A vádirat közlése

263. § (1) A tanács elnöke az ügy iratainak a bírósághoz érkezése után tizenöt napon belül megvizsgálja, hogy van-e helye a 264—271. §-ban foglalt rendelkezések alkalmazásának.

(2) Legkésőbb az (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte után a tanács elnöke a vádiratot haladéktalanul

megküldi a vádlottnak és a védőnek; a vádlottat és a védőt felhívja, hogy tizenöt napon belül jelölje meg bizonyítási eszközeit.

(3) A tanács elnöke a vádirat kézbesítésével egyidejűleg közli a vádlottal és a védővel, ha az ügyész különösen védett tanú vallomását kívánja bizonyítási eszközként felhasználni; figyelmezteti őket arra, hogy a tanú vallomását tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatot megtekinthetik, és írásban a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozhatják.

Áttétel

264. § Ha a bíróságnak az ügy elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége, az ügyet átteszi a hatáskörrel, illetőleg illetékességgel rendelkező bírósághoz.

Egyesítés és elkülönítés

265. § (1) A bíróság hivatalból vagy indítványra határoz az ügyek egyesítéséről vagy elkülönítéséről (72. §).

(2) Ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, az ügyeket egyesíteni kell, és az újabb ügy elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jár el. Ha a vádlottat fiatalkorúak elleni vagy katonai büntetőeljárásban bocsátották próbára, az ügyeket az a bíróság egyesíti, amely a fiatalkorúak elleni vagy katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a fiatalkorúak bírósága a felnőtt korú terhelttel szemben a 17. § (6) bekezdése alapján járt el, továbbá ha a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) A (2) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni akkor is, ha a próbára bocsátott ellen a próbaidő előtt elkövetett bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás.

Az eljárás felfüggesztése

266. § (1) A bíróság az eljárást a 188. § (1) bekezdésének *a), b), d)* és *e)* pontjában meghatározott okból felfüggeszti.

(2) A bíróság az eljárást akkor is felfüggeszti, ha az eljárás megindításához szükséges feljelentés [Btk. 236. § (1) bek., 240. §] hiányzik. Az eljárás felfüggesztése legfeljebb az alapügy jogerős befejezéséig tart.

(3) Ha a vádlott külföldön tartózkodik, kérheti, hogy a tárgyalást későbbi időpontra tűzzék ki. A tanács elnöke ennek figyelembevételével tűzheti ki a tárgyalást, vagy a bíróság az eljárást felfüggesztheti. A bíróság az eljárást akkor is felfüggesztheti, ha a vádlott ilyen kérelmet nem terjeszt elő.

(4) Ha a bíróság a (3) bekezdésben foglalt intézkedéseket nem tartja indokoltnak és a vádlott külföldi tartózkodási helye ismert, a bíróság elfogató parancsot bocsáthat ki, és a vádlott kiadatása iránti eljárást kezdeményezhet. Ha a vádlott kiadatását megtagadták, vagy a kiadatására nincs lehetőség, a bíróság — amennyiben a feltételek fennállnak — a büntetőeljárás átadását kezdeményezheti.

(5) Ha az eljárás felfüggesztésének oka megszűnt, a bíróság az eljárást folytatja.

(6) Ha a kábítószer-fogyasztó vádlottal szemben a Btk. 282/A. §-ának *a)* és *b)* pontjában meghatározott okból az eljárás megszüntetésének lehet helye, és az ügyész a vádemelést a 222. § (2) bekezdése alapján nem halasztotta el, a bíróság az eljárást egy ízben, egy évre felfüggeszti, feltéve, hogy a vádlott vállalja a folyamatos gyógykezelést. Az eljárást folytatni kell, ha a vádlott nem igazolja, hogy a felfüggesztéstől számított egy éven belül legalább hat hónapig folyamatos gyógykezelésen vett részt.

(7) A tartás elmulasztása (Btk. 196. §) miatt indított eljárást — ha az ügyész a vádemelést a 222. § (3) bekezdése alapján nem halasztotta el — a bíróság legfeljebb egy évre felfüggeszti, feltéve, hogy ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható. Az eljárást a határidő lejárta előtt folytatni kell, ha a vádlott a tartási kötelezettségének továbbra sem tesz eleget.

Az eljárás megszüntetése

267. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti,

a) ha a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény,

b) ha a vádlott gyermekkorú,

c) a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem miatt,

d) ha a vád tárgyává tett cselekményt már jogerősen elbírálták,

e) ha a magánindítvány, a kívánat, illetőleg feljelentés hiányzik, és az nem pótolható,

f) ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak nincs helye.

(2) Az eljárás megszüntetéséről a bíróság értesíti a magánfelet azzal a figyelmeztetéssel, hogy a polgári jogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

(3) Ha a vád elejtése esetén pótmagánvádnak van helye, a bíróság tizenöt napon belül kézbesíti a sértettnek az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát. Ha a sértett harminc napon belül nem lép fel pótmagánvádlóként, az eljárást a bíróság megszünteti. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a vádindítványt a bírósághoz nyújtja be.

(4) Az eljárás megszüntetésének nem akadály, ha a sértettnek azért nem lehetett az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát kézbesíteni, mert ismeretlen helyen tartózkodik.

(5) Pótmagánvádló fellépése esetén a 229. § (2) bekezdése, a 230. §, a 231. § és a 233. § rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

Intézkedés eljárási cselekmény elvégzése iránt

268. § (1) A bíróság hivatalból vagy az eljárásban részt vevő személyek indítványára intézkedik aziránt, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. Ennek érdekében megkeresheti az ügyészt. Az ügyész megkeresése bizonyítási eszköz felkutatására is irányulhat.

(2) Ha a vádlott vagy védője a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozta [263. § (3) bek.], a bíróság elrendelheti, hogy a nyomozási bíró ismételten kihallgassa a különösen védett tanút. A kihallgatásra a 213. § (2) és (4) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A nyomozási bíró az ismételt kihallgatás során is gondoskodik arról, hogy a különösen védett tanú személyére és tartózkodási helyére a vallomásáról készült jegyzőkönyvi kivonat alapján ne lehessen következtetni.

Határozat kényszerintézkedésekről

269. § (1) A bíróság az ügyész indítványára [218. § (1) bek.] vagy hivatalból határoz a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés fenntartásáról, elrendeléséről vagy megszüntetéséről.

(2) Az ügy áttételét elrendelő bíróság által fenntartott vagy elrendelt kényszerintézkedés annak a bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig tart, amelyhez az ügyet áttették.

A vádtól eltérő minősítés lehetősége

270. § A bíróság megállapíthatja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet.

Öttagú tanács elé utalás

271. § A megyei bíróság elrendelheti, hogy az ügyet két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanács tárgyalja, ha

a) ezt a vádlottak nagy száma vagy az ügy különösen nagy terjedelme indokolja,

b) a bűncselekményre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi.

Az előkészítő ülés

272. § (1) Ha a tárgyalás előkészítése során vizsgált kérdésekben a határozat meghozatala előtt az ügyész vagy a vádlott meghallgatása látszik szükségesnek, a bíróság a 263. § (1) bekezdésében meghatározott határidő letelte után harminc napon belül ülést tart.

(2) Az előkészítő ülés kötelező, ha a bíróság előzetes letartóztatás, lakhelyelhagyási tilalom keretében elrendelt házi őrizet vagy ideiglenes kényszergyógykezelés elrendeléséről határoz.

(3) A tanács elnöke az előkészítő ülés időpontjáról az ügyészt, a vádlottat és a védőt értesíti; a (2) bekezdés esetén, valamint, ha a vádlott meghallgatása más okból szükséges, a vádlottat és — kötelező védelem esetén — a védőt idézi.

(4) Az előkészítő ülés nem tartható meg az ügyész, valamint a megidézett vádlott és védő távollétében.

(5) Az előkészítő ülésen a tanács elnöke ismerteti az ügyet, a tanács tagjai, az ügyész, a vádlott és a védő további iratok ismertetését indítványozhatják.

(6) A tanács elnöke és tagjai az ügyészhez és a vádlotthoz kérdést intézhetnek. A vádlotthoz az ügyész és a védő is intézhet kérdést, az ügyészhez intézendő kérdésre a vádlott és a védő indítványt tehet.

A bíróság jogköre

273. § (1) A tárgyalás előkészítése során a bíróság vagy a tanács elnöke jár el.

(2) A bíróság a tárgyalás előkészítése során vizsgált kérdésekben a 263. § (1) bekezdése szerinti határidő letelte előtt határoz, feltéve, hogy a 272. § szerinti meghallgatás nem látszik szükségesnek.

(3) A bíróság tanácsa határoz az eljárás megszüntetéséről, valamint a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedésekről.

(4) A bíróság minden olyan kérdésben határozhat, amely egyébként a tanács elnökének jogkörébe tartozik.

A tanács elnökének jogköre

274. § A tanács elnöke határoz az ügy áttételéről, az ügyek egyesítéséről vagy elkülönítéséről, az eljárás felfüggesztéséről, intézkedik eljárási cselekmény elvégzése iránt az iratok visszaküldése nélkül, megállapítja a vádtól eltérő minősítés lehetőségét, elrendelheti, hogy az ügyet öttagú tanács tárgyalja.

Határozat a tárgyalás előkészítése után

275. § (1) A tárgyalás előkészítésének befejezése, illetőleg a tárgyalás kitűzése után — ha szükséges — a 267. és a 269. §-ban szabályozott kérdésekben a bíróság tanácsülésen, a 264., 265., 266., 268., 270. és 271. §-ban szabályozott kérdésekben a tanács elnöke határoz.

(2) A tanács elnöke a kitűzött tárgyalást fontos okból elhalaszthatja. A védő akadályoztatása miatt a tárgyalás akkor halasztható el, ha a vádlott más védőt nem hatalmaz meg, illetőleg más védő kirendelése már nem lehetséges, vagy ha az új védő a tárgyalásig — idő hiányában — nem tud a védelemre felkészülni.

Jogorvoslat kizárása a tárgyalás előkészítése során

276. § (1) Nincs helye fellebbezésnek

- a) a tárgyalás kitűzése és elhalasztása,
- b) az előkészítő ülésre és a tárgyalásra idézés és tárgyalásról szóló értesítés,
- c) az eljárásnak a 266. § (3) bekezdése alapján történt felfüggesztése,
- d) a vádtól eltérő minősítés lehetőségének megállapítása,
- e) az öttagú tanács elé utalás vagy ennek megtagadása,
- f) az eljárásnak a 267. § (1) bekezdésének f) pontja alapján történt megszüntetése,
- g) a határozat tudomásul vételét követően tett jogorvoslati nyilatkozat elutasítása,
- h) a bíróság 268. § (1)—(2) bekezdés szerinti intézkedése

ellen.

(2) Az (1) bekezdésben írt határozatok elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(3) A jogerős határozat elleni jogorvoslat iránti indítvány elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

Az egyesbíró jogköre

277. § Ha az ügyben a helyi bíróság egyesbíróként jár el, e fejezet rendelkezései szerint mind a bíróság tanácsának, mind a tanács elnökének jogkörébe tartozó kérdésekben az egyesbíró határoz.

A tárgyalás kitűzése

278. § (1) A tanács elnöke a vádirat közlése után megállapítja a tárgyalás határnapját, gondoskodik a tárgyalás megtartásának előkészítéséről, az idézésekről és értesítésekről.

(2) A tárgyalást rendszerint a bíróság hivatalos helyiségében kell tartani. Ha a bíróság indokoltnak tartja, ettől eltérően rendelkezhet.

(3) A tárgyalás határnapját az ügyek érkezési sorrendjének figyelembevételével és az ügy soronkívüliségére vonatkozó rendelkezés szem előtt tartásával a lehető legközelebbi napra úgy kell kitűzni, hogy a bíróság lehetőleg elnapolás nélkül be tudja fejezni az ügyet.

Az idézés és az értesítés

279. § (1) A kitűzött határnapra idézni kell a vádlottat, kötelező védelem esetén a védőt és mindazokat, akiknek a megjelenése a tárgyaláson kötelező. Értesíteni kell az ügyészt, továbbá — ha e törvény kivételt nem tesz — a szakértőt, illetőleg azokat a büntetőeljárásban részt vevő személyeket, akiknek a jelenlétét a tárgyaláson e törvény lehetővé teszi. Ha az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését indítványozza, a tárgyalásról értesíteni kell a másik szülőt és a gyámhivatalt.

(2) Az idézésben vagy az értesítésben a büntetőeljárásban részt vevő személyeket fel kell hívni arra, hogy a bizonyítási indítványukat késedelem nélkül, a tárgyalás előtt tegyék meg. A tanács elnöke intézkedik, hogy az ügy elbírálásához a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak.

(3) A vádlottnak az idézést legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

280. § (1) Ha a tanú a tizennegyedik életévét nem töltötte be, és a nyomozás során a bíróság kihallgatta [207. § (4) bek.], a tárgyalásra nem idézhető. Ha az ilyen tanú a tárgyalás időpontjában a tizennegyedik életévét betöltötte, a tárgyalásra különösen indokolt esetben idézhető.

(2) A különösen védett tanú (97. §) a tárgyalásra nem idézhető.

XIII. Fejezet

AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁGI TÁRGYALÁS

I. Cím

A TÁRGYALÁS MENETE

A tárgyalás megnyitása

281. § (1) A tárgyalást a vád tárgyának megjelölésével a tanács elnöke nyitja meg, ezután a hallgatóságot a csend és rend megtartására és a rendzavarás következményeire figyelmezteti. Közli a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, az ügyész és a védő nevét. Számba veszi a megjelenteket és megállapítja, hogy az idézettek és értesítettek jelen van-

nak-e, ettől függően megvizsgálja, hogy a tárgyalást meg lehet-e tartani.

(2) A tanács elnöke a lehetőséghez képest intézkedik, hogy a szabályszerű idézés ellenére meg nem jelent vádlottat vagy tanút azonnal vezessék elő, a távol maradt ügyész vagy szakértőt pedig a tárgyaláson való megjelenésre hívja fel, az ügyész felhívása az ügyészszeg vezetője útján történik.

(3) Ha a megidézett védő nem jelent meg, helyette a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg — ha a védő tárgyalási részvétele kötelező — a meg nem jelent védő helyett más védőt kell kirendelni. Az új védőnek megfelelő időt kell biztosítani ahhoz, hogy a védelemre felkészüljön. Ha ez nyomban nem lehetséges, a tárgyalást a meg nem jelent védő költségére el kell halasztani.

(4) Ha a bíróság megállapítja, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, és a tárgyalás a távollétében nem tartható meg, az eljárást felfüggeszti.

(5) A tárgyalás a vádlott távollétében megtartható, ha az eljárás tárgya a vádlott kényszergyógykezelésének elrendelése és az állapota miatt a tárgyaláson nem jelenhet meg, illetőleg a jogainak gyakorlására képtelen.

(6) Ha az eljárás több vádlott ellen folyik, de legalább egy vádlott jelen van,

a) megtartható a tárgyalásnak az a része, amely a távollévő vádlottat nem érinti,

b) a tárgyalást az ügy elkülönítése nélkül meg lehet tartani addig, amíg a távollévő vádlott kihallgatására nem kerülne sor.

282. § (1) A bíróság az ügyész, a vádlott, illetőleg a védő meghallgatása után dönt a tárgyalás megkezdéséről, ha olyan személy maradt el a tárgyalásról, akinek a távolléte a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

(2) Ha a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a tanács elnöke felhívja a tanúkat — a sértett kivételével — a tárgyalóterem elhagyására. Figyelmezteti őket az igazolatlan eltávozás következményeire. A szakértőt csak akkor kell távozásra felhívni, ha ezt a bíróság szükségesnek tartja; egyébként a szakértő a tárgyaláson annak kezdetétől fogva jelen lehet.

(3) Ha a tárgyalás megtartásának akadálya van, a bíróság a tárgyalást elhalasztja.

283. § (1) Az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett a tárgyalás megkezdése előtt

a) az ügy áttételét, egyesítését vagy elkülönítését,
b) a tanács elnöke, tagja, illetve a jegyzőkönyvvezető kizárását indítványozhatja,

c) más olyan körülményt jelölhet meg, amely a tárgyalás megtartását akadályozhatja, illetőleg, amelyet a tárgyalás megkezdése előtt figyelembe kell venni.

(2) A vádlott, a védő és a sértett a tárgyalás megkezdése előtt az ügyész kizárását indítványozhatja.

A tárgyalás megkezdése

284. § (1) Ha a tanács elnöke megállapítja, hogy a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, és a tanú, illetőleg a szakértő elhagyta a tárgyalótermet [282. § (2) bek.], a bíróság a tárgyalást megkezdi.

(2) A tanács elnöke felhívására

a) az ügyész ismerteti a vádat,

b) a sértett nyilatkozik arról, hogy érvényesít-e polgári jogi igényt; ha a sértett polgári jogi igényt kíván érvényesíteni, a tanács elnöke felhívja őt igényének ismertetésére, és figyelmezteti a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 5. §-ában foglaltakra; ezt követően

c) a tanúként kihallgatandó sértett a tárgyalótermet elhagyja.

A vádlott nyilatkozata

285. § (1) A tanács elnöke megállapítja a vádlott személyazonosságát és a 117. § (1) bekezdésében felsorolt személyi adatait; megkérdezi a vádlottat, hogy a vádat megértette-e, tagadó válasz esetén a vádat megmagyarázza.

(2) A tanács elnöke tájékoztatja a vádlottat, hogy a vádról röviden nyilatkozatot tehet, különösen arról, hogy az eljárásnak akadályát látja-e, a vádat megalapozottnak tartja-e és a büntetőjogi felelősségét elismeri-e. A vádlott a nyilatkozatát rendszerint a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében teheti meg.

(3) A védő a vádlott nyilatkozatát kiegészítheti.

(4) Azt a már nyilatkozatot tett vádlott-társat, akinek a jelenléte a vádlottat a nyilatkozattételben zavarná, a tanács elnöke a nyilatkozat tartamára a tárgyalóteremből eltávolíthatja.

A tárgyalás folytonossága

286. § (1) A bíróság a megkezdett tárgyalást az ügy befejezéséig lehetőleg nem szakítja meg. Ha az ügy terjedelme miatt vagy egyéb okból szükséges, a tanács elnöke a megkezdett tárgyalást legfeljebb nyolc napra félbeszakíthatja, a bíróság pedig — bizonyítás kiegészítése céljából vagy más fontos okból — a tárgyalást elnapolhatja.

(2) Az (1) bekezdés esetében a tárgyalás folytatásának napját ki kell tűzni, kivéve, ha — az elnapolás okára tekintettel — kétséges, hogy a tárgyalást hat hónapon belül folytatni lehet.

(3) A tárgyalást hat hónapon belül ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás; egyébként a tárgyalást előlről kell kezdeni.

(4) A tárgyalás hat hónapon belül a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető, ha a tanács összetételében a hivatásos bíró személye nem változott. A tárgyalás

anyagának ismertetése után figyelmeztetni kell az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevétel tehet, és az ismertetés kiegészítését kérheti. A figyelmeztetést és az észrevételt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(5) Az elnapolt tárgyalást a tárgyalás legutóbbi részéről készült jegyzőkönyv ismertetésével kell folytatni, ha megszakítása óta nyolc napnál hosszabb idő telt el. A jegyzőkönyv ismertetése után figyelmeztetni kell az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevétel tehet, és az ismertetés kiegészítését kérheti. A figyelmeztetést és az észrevételt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bizonyítás felvételének sorrendje

287. § (1) Az ügyész által indítványozott bizonyítás rendszerint megelőzi a vádlott és a védő által indítványozott bizonyítás felvételét.

(2) Az ügyész, illetve a vádlott és a védő által indítványozott bizonyítási cselekményekről és azok sorrendjéről a tanács elnöke az ügyész, illetve a vádlott és a védő indítványai figyelembevételével határoz.

(3) A bizonyítási eljárás során az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, a magánfél, illetőleg az őt érintő körben az egyéb érdekelt indítványokat és észrevételeket tehet.

(4) A bizonyítási indítvány elutasítása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.

288. § (1) A bizonyítási eljárás a vádlott kihallgatásával kezdődik.

(2) A vádlott és a tanú kihallgatását, illetőleg a szakértő meghallgatását követően hozzájuk a bíróság tagjain kívül az ügyész, a vádlott, a védő, a magánfél, valamint az őt érintő körben az egyéb érdekelt és a szakértő kérdést tehet fel, a sértett pedig kérdés feltevését indítványozhatja.

(3) A tanúk közül rendszerint a sértettet kell elsőként kihallgatni.

A vádlott kihallgatása

289. § (1) A vádlottat rendszerint a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében kell kihallgatni.

(2) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból a vádlott kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíthatja azt a már kihallgatott vádlott-társat, akinek jelenléte a vádlottat a kihallgatása során zavarná.

(3) A vádlott kihallgatására a 117. § és a 118. § rendelkezéseit a (4) bekezdésben, valamint a 290. § (1)—(4) bekezdésében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(4) A tanács elnöke a 117. § (2) bekezdésben foglaltakon kívül a vádlottat figyelmezteti arra, hogy egyes kérdésekre is megtagadhatja a választ, illetve bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, habár korábban a vallomástételt megtagadta, továbbá, hogy a bizonyítási eljárás során a kihallgatottakhoz kérdést intézhet, indítványokat és észrevételeket tehet. A figyelmeztetés kiterjed arra is, hogy ha a vádlott nem tesz vallomást, a gyanúsítottként tett korábbi vallomása felolvasható.

(5) A vádlott — a tárgyalás rendjének zavarása nélkül — a tárgyalás alatt is értekezhet a védőjével, de a kihallgatása közben ezt csak a tanács elnökének engedélyével teheti meg.

290. § (1) A vádlottat először kérdések feltevésével az ügyész hallgatja ki. A kihallgatás során ezt követően a védő tehet fel kérdéseket a vádlotthoz, majd a kérdezés befejeztével a tanács elnöke és tagjai intézhetnek kérdéseket a vádlotthoz, ezt követően a tanács elnöke gondoskodik arról, hogy a vádlott — ha kívánja — összefüggően is előadja vallomását.

(2) A tanács elnöke és tagjai bármelyik kérdésre adott felelet után is kérdéseket intézhetnek a vádlotthoz.

(3) A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy a kérdezés módja a vádlott emberi méltóságát ne sértse.

(4) A tanács elnöke a választ megtiltja, ha a kérdés a választ magában foglalja, nem az ügyre tartozik, vagy a tárgyalás tekintélyét sérti. Ha a kérdés ismételten ugyanarra a tényre irányul, a tanács elnöke az erre történt eredménytelen figyelmeztetést követően a kérdezőtől átveheti a vádlott kihallgatását.

*A vádlott korábbi vallomásának felolvasása
a kihallgatása során*

291. § (1) Ha a vádlott a tárgyaláson nem kíván vallomást tenni, a nyomozás során tett vallomását az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetve hivatalból a tanács elnöke felolvassa, vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastatja. Ha a vádlottat a nyomozás során tanúként hallgatták ki, a tanúvallomás csak akkor olvasható fel, ha ezt a vádlott indítványozza.

(2) A vádlottnak más büntetőeljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett vallomása felolvasható.

*A vádlott korábbi vallomásának ismertetése
a kihallgatása során*

292. § (1) A tanács elnöke az ügyész vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból ismertetheti a vádlott korábbi — az eljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett —

vallomásának részeit, ha a vádlott vallomása a korábbi vallomásától eltér.

(2) A korábbi vallomás részeinek ismertetésére csak akkor kerülhet sor, ha a kihallgató az ismertetésben foglalt tényekre és körülményekre a vádlotthoz kérdést intézett, illetve a vádlott e tényekre és körülményekre nyilatkozott. A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy az ismertetés a tényállás megállapításához szükséges mértékű legyen.

Jelenlét a tanú kihallgatásánál

293. § (1) A tanú kihallgatása alatt a még ki nem hallgatott tanúk nem lehetnek jelen. Ettől a rendelkezéstől a tanúként kihallgatandó sértett esetében el lehet térni.

(2) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból a tanú kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíttatja azt a vádlottat, akinek jelenléte a tanú kihallgatása során zavarná.

A tanú kihallgatása

294. § (1) A kihallgatás kezdetén a tanács elnöke a 82. § (2) bekezdése, valamint a 85. § (2) és (3) bekezdése szerint jár el.

(2) Ha a kihallgatást az ügyész indítványozta, a tanúhoz először ő intéz kérdéseket. Ezt követően a tanúhoz a vádlott és a védő kérdéseket intézhet, a sértett kérdés feltevését indítványozhatja.

(3) Ha a kihallgatást a védő indítványozta, a tanúhoz először a védő, majd a vádlott, ezt követően az ügyész intézhet kérdéseket, majd a sértett kérdés feltevését indítványozhatja.

(4) A bíróság kérdései előtt újabb kérdéseket az jogosult intézni a tanúhoz, aki a tanú kihallgatását indítványozta.

(5) A tanács elnöke és tagjai a kérdezés befejeztével kérdéseket intézhetnek a tanúhoz.

295. § (1) A tanú kihallgatására a 290. § (2)—(4) bekezdését alkalmazni kell.

(2) A tizennyolcadik életévét be nem töltött tanú kihallgatása esetén, ha a tanács elnöke szükségesnek tartja, átveszi a tanú kihallgatását.

A tanú korábbi vallomásának felolvasása

296. § (1) A tanács elnöke a tanúnak az eljárás korábbi szakaszában tett vallomását az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, vagy hivatalból felolvashatja, vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastathatja, ha

a) a tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki, vagy a tárgyaláson való megjelenése egészségi állapotára tekintettel aránytalan nehézséggel járna,

b) a tanú a tárgyaláson a vallomástételt jogosulatlanul megtagadja.

(2) A különösen védett tanú [97. §, 207. § (2) bek. d) pont], a tárgyaláson nem hallgatható ki. Ha a tanú kihallgatására a 207. § (4) bekezdése alapján került sor, a tanú csak akkor hallgatható ki, ha a tárgyalás időpontjában tizenegyedik életévét betöltötte, és a tárgyaláson történő kihallgatása különösen indokolt.

(3) Ha a tanú a tárgyaláson a mentességi jogával él, a korábban tett vallomása nem olvasható fel, kivéve, ha a védő a nyomozás során tett vallomásánál jelen volt.

(4) A (3) bekezdés szerint kell eljárni, ha a tárgyaláson tanúként kihallgatandó személyt az eljárás korábbi szakaszában gyanúsítottként vagy vádlottként hallgatták ki.

A tanú korábbi vallomásának ismertetése a kihallgatása során

297. § (1) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból ismertetheti a tanú korábbi vallomásának részeit, ha a tanú a történetekre nem emlékszik, vagy ha a tárgyaláson tett és a korábbi tanúvallomása között ellentét van. Az ismertetés kiterjedhet a tanúnak az eljárás korábbi szakaszában vagy más eljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett vallomására is.

(2) A korábbi vallomás részeinek ismertetésére csak akkor kerülhet sor, ha a kihallgató az ismertetésben foglalt tényekre és körülményekre a tanúhoz kérdést intézett, illetve a tanú e tényekre és körülményekre nyilatkozott. A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy az ismertetés a tényállás megállapításához szükséges mértékű legyen.

A szakértő meghallgatása

298. § (1) A 110. § (1) bekezdésében foglalt figyelmeztetést követően a szakértőt a tanú kihallgatására vonatkozó szabályok értelemszerű alkalmazásával kell meghallgatni.

(2) A szakértőt a meghallgatása során az írásban előterjesztett szakvéleményét vagy feljegyzéseit igénybe veheti, és szemléltető eszközöket alkalmazhat.

A szakvélemény felolvasása

299. § (1) Ha a szakértő a tárgyaláson nincs jelen, az írásban előterjesztett szakvéleményt a tanács elnöke felolvassa, vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastatja. Ha a szakvélemény felolvasása után a meghallgatása szükséges, a szakértőt a tárgyalásra idézni kell.

(2) Ha a szakértő az idézés ellenére a tárgyaláson nem jelenik meg, a bíróság indítványra vagy hivatalból engedélyezheti az írásban előterjesztett szakvélemény felolvasását. Ha az ügyész, a vádlott vagy a védő a szakvélemény felolvasása után a szakértőnek kérdéseket kíván feltenni, a tárgyalást el kell napolni, és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra meg kell idézni.

Szakértő kirendelése a tárgyaláson

300. § Ha a szakértő kirendelése a tárgyaláson válik szükségessé, a tanács elnöke a tárgyalásra nyomban idézi a szakértőt. Ha erre nincs mód, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és megállapítja a szakvélemény elkészítésének hátridejét.

Az okiratok és más iratok felolvasása

301. § (1) A tanács elnöke rendelkezik az okiratok és a bizonyítás eszközeül szolgáló iratok felolvasásáról a tárgyaláson.

(2) A nyomozó hatóság jelentése okiratként felolvasható.

(3) Az ügyész, a védő és a vádlott egybehangzó indítványára a tanács elnöke engedélyezheti, hogy az okirat felolvasása helyett lényegének ismertetésére vagy megjelölésére kerüljön sor.

Az eljárási cselekményről készített felvétel felhasználása

302. § (1) A tanács elnöke az eljárási cselekményről képvagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel rögzített felvételt a tárgyaláson hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, illetve a védő indítványára bemutathatja.

(2) Ha az (1) bekezdésben írt felvétel a gyanúsított vagy a tanú kihallgatásáról készült, a bemutatásra a 291—292. § és a 296—297. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Bírói szemle

303. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke mutatja fel a tárgyi bizonyítási eszközt. Ha ez nem lehetséges, a tárgyi bizonyítási eszköz fényképét kell bemutatni, és ismertetni kell a leírását.

(2) A bíróság hivatalból vagy indítványra szemlét tart a tárgyalás keretében.

(3) A bírói szemlét a bíróság vagy annak kiküldött tagja tartja.

*Bizonyítás felvétele kiküldött vagy megkeresett
bíró útján*

304. § (1) Ha a bizonyítás tárgyaláson nem végezhető el, vagy rendkívüli nehézségbe ütközik, a bíróság hivatásos bíró tagját küldi ki (kiküldött bíró), vagy — szükség esetén — más bíróságot keres meg (megkeresett bíróság). A bizonyítás felvételéről az ügyészt, a vádlottat és védőjét, valamint a sértettet értesíteni kell.

(2) A kiküldött és a megkeresett bíróság eljárásáról felvett jegyzőkönyvet a tárgyaláson fel kell olvasni.

(3) A vádlott és a védő értesítését mellőzni kell, ha ennek következtében a tanúnak a 96. § alapján zártan kezelt adatai a vádlott és a védő előtt ismertté válnának. A vádlott és a védő értesítését mellőzni lehet a tizennegyedik életévét be nem töltött tanú [280. § (1) bek.] kihallgatására vonatkozó bizonyítás felvételéről.

A bizonyítás kiegészítése

305. § Ha a bíróság a bizonyítási eljárás során felmerült adat alapján az ügy teljesebb felderítését tartja szükségesnek, hivatalból vagy indítványra új bizonyítás felvételét, illetőleg bizonyíték megszerzését rendelheti el. Ha ez nyomban nem lehetséges, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és a bizonyítást az új hatánapra kitűzött tárgyaláson veszi fel.

306. § Ha a bizonyítás felvétele kiküldött bíró, illetőleg megkeresett bíróság útján nem lehetséges (304. §), továbbá ha a bizonyítás kiegészítése (305. §) tárgyaláson nem végezhető el, a bíróság az ügyészt bizonyítási eszköz felkutatására hívja fel.

Az eljárás felfüggesztése

307. § Az eljárás a tárgyalás megkezdése után is felfüggeszhető (266. §). Ha a bíróság az eljárást a vádlottnak a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt, vagy azért felfüggesztette fel, mert a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, elkobzást rendelhet el, a vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet.

Az ügy áttétele, egyesítés, elkülönítés

308. § (1) A tárgyalás megkezdése után áttételnek csak akkor van helye, ha az ügy elbírálása a bíróság hatáskörét meghaladja, vagy katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik, illetőleg a 17. § (5)—(6) bekezdése szerint az ügy elbírálására más bíróság illetékes.

(2) Az ügyeket a tárgyalás megkezdése után is egyesíteni lehet, illetve el lehet különíteni (265. §).

(3) A tárgyalás megkezdése után az ügyet nem lehet öttagú tanács elé utalni (271. §).

Határozatok tárgyaláson kívül

309. § A tárgyalás elnapolása után, ha szükséges, a bíróság tanácsulésen is határozhat az ügy áttételéről [308. § (1) bek.], az ügyek egyesítéséről vagy elkülönítéséről [308. § (2) bek.], az eljárás felfüggesztéséről [266. § (1)—(3) bek.] vagy megszüntetéséről [267. § (1) bek. c), d), e) pontja], valamint a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedésről.

A vád módosítása

310. § (1) Ha az ügyész úgy látja, hogy a vádlott más bűncselekményben bűnös, vagy más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt ellene vádat emelt, a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésig a vádat megváltoztatja, illetőleg kiterjeszti, vagy a vádirat kiegészítése végett a tárgyalás elnapolását indítványozza.

(2) A vád megváltoztatása esetén a bíróság a tárgyalást elnapolhatja, ha azt az ügyész vagy — a védelem előkészítése érdekében — a vádlott, illetőleg a védő indítványozza.

(3) A vád kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást legalább nyolc napra a vádlott és a védő együttes indítványára elnapolja, vagy hivatalból elnapolhatja; illetőleg azt az ügyet, amelyre a vádat kiterjesztették, elkülöníti.

(4) Az ügyet át kell tenni, ha a módosított vád elbírálása a bíróság hatáskörét meghaladja, vagy az a fiatakorúak elleni, illetőleg a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik.

A vád elejtése

311. § (1) Az ügyész a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésig a vádat elejtheti. Az ügyész a vád elejtését indokolni köteles.

(2) Ha az ügyész a vád képviselőjét a pótmagánvádlótól vette át, a vádat nem ejtheti el, de a vád képviselőjétől elállhat. Ha a pótmagánvádló és képviselője jelen van, a tárgyalást folytatni kell, ellenkező esetben a bíróság a tárgyalás elnapolásával egyidejűleg új tárgyalást tűz ki, a pótmagánvádlót pedig értesíti, hogy a vádat ismét ő képviseli.

A pótmagánvádló fellépése

312. § (1) Ha a vád elejtése esetén pótmagánvádnak van helye, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és tizenöt napon

belül kézbesíti a sértettnek az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát. Ha a sértett harminc napon belül nem lép fel pótmagánvádlóként, az eljárást a bíróság megszünteti. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(2) A vádelejtést követően a sértettnek lehetőséget kell adni, hogy az ellene elkövetett bűncselekményre vonatkozó iratokat a bíróság hivatalos helyiségében megismerhesse. A pótmagánvádló az iratoktól elkülönítve, zártan kezelt iratokat nem ismerheti meg.

(3) Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a vádindítványt a bírósághoz nyújtja be. A pótmagánvádló ügyvédi képvisellete a vádindítvány benyújtásától kezdve kötelező.

(4) A vádindítvány a 217. § (3) bekezdésének *a)–c)*, *g)* és *h)* pontjában felsoroltakat, továbbá azokat az indokokat tartalmazza, amelyek alapján a pótmagánvádló a vádelejtés ellenére a bírósági eljárás folytatását indítványozza.

(5) Ha a pótmagánvádló vádindítványt nyújtott be, a bíróság a 231. § rendelkezései szerint jár el azzal, hogy a pótmagánvádló az (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte előtt nyújthatja be ismételtén a vádindítványt. A vádindítványt elutasító végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(6) Ha az ügyész a vádat elejtette, és az ügyben pótmagánvádló lép fel, a tárgyalást folytatni kell. A tárgyalás folytonosságára a 286. § rendelkezései irányadók.

(7) Ha az eljárás több bűncselekmény miatt folyik, és az ügyész a vádat ezek valamelyikében ejti el, a pótmagánvádló akkor léphet fel, ha az az ügy, amelyben a vádat elejtették, elkülöníthető. Ez esetben az ügyet el kell különíteni.

A bizonyítási eljárás befejezése

313. § A bizonyítási eljárás lefolytatása után, ha bizonyítási indítványt nem tettek, vagy azt a bíróság elutasította, a tanács elnöke a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja, és felhívja a jogosultakat a perbeszéd és a felszólalások megtartására.

A perbeszéd és felszólalások

314. § (1) Az ügyész vádbeszédet, a védő védőbeszédet tart, a vádlott, a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt felszólalhat.

(2) Ha ugyanazon vádlott érdekében több védő jár el, a védőbeszédet — megegyezésük szerint — egyikük tartja. Ez irányadó a képviselő felszólalására is.

(3) Perbeszéd közben a szót nem lehet megvonni.

(4) A perbeszéd nem szakítható félbe, kivéve, ha bűncselekményt megvalósító kifejezést foglal magában, rendezavarást kelt, továbbá ha az eljárás elhúzásának megakadályozása érdekében ez szükséges.

315. § (1) Az ügyész a vádbeszédében, ha a vádlott bűnösségét megállapíthatónak tartja, a jogszabályokat is megjelölve, indítványt terjeszt elő arra, hogy a bíróság

a) a vádlottat mely tények alapján, milyen bűncselekményben mondja ki bűnösnek,

b) milyen büntetést szabjon ki, illetőleg intézkedést alkalmazzon,

c) milyen egyéb rendelkezést tegyen.

(2) Az ügyész a büntetés, illetőleg az intézkedés meghatározott mértékére nem tehet indítványt.

(3) Ha az ügyész a vádlott bűnösségét nem tartja megállapíthatónak, a perbeszédében a jogszabályokat is megjelölve, indokolt indítványt tesz a vádlott felmentésére.

316. § Az ügyész után a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt felszólalhatnak. A sértett nyilatkozhat a vádlott bűnösségéről. A magánfél megjelöli, hogy milyen összegben érvényesíti a polgári jogi igényét, ezt indokolhatja, távolléte esetén a bejelentett igényt az iratokból kell felolvasni. Az egyéb érdekelt a jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érintő körben indítványt tehet.

317. § (1) A felszólalások után a védőbeszéd következik. A védő perbeszéde után a vádlott is szót emelhet saját védelmére.

(2) Több vádlott esetén a védőbeszéd sorrendjét a tanács elnöke határozza meg.

318. § (1) A perbeszéd és a felszólalások után, azok sorrendjében viszonzválaszoknak van helye. A viszonzválaszra további viszonzválasz adható, utoljára a védő, illetőleg a vádlott szólhat.

(2) A perbeszéd, felszólalások, illetve a viszonzválaszok után, ha a vádlott süket és tolmács nem alkalmazható, lehetőséget kell biztosítani számára a jegyzőkönyv elolvasására.

Az utolsó szó joga

319. § Az ügydöntő határozat meghozatala előtt az utolsó szó joga a vádlottat illeti.

A bizonyítási eljárás újra megnyitása

320. § A bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt a bizonyítási eljárást újra megnyitja, ha ezt a perbeszéd, a felszólalásokban, illetőleg az utolsó szó jogán elhangzottakban foglaltak miatt szükségesnek tartja.

A határozathozatal és a határozat kihirdetése

321. § (1) A perbeszédet, a felszólalásokat, illetve az utolsó szó jogán elhangzottakat követően a bíróság határozat meghozatala céljából tanácsülésre visszavonul. A tanácsülésen a határozat rendelkező részét le kell írni, és azt a bíróság tagjai aláírják.

(2) Az ügydöntő határozatot a meghozatala után nyomban ki kell hirdetni.

(3) Az ügydöntő határozat rendelkező részét a tanács elnöke állva olvassa fel, és a jelenlevők állva hallgatják meg. Ezt követően a tanács elnöke szóban elmondja az indokolás lényegét.

322. § Ha az ügy bonyolultsága, a határozat nagy terjedelme vagy más fontos ok szükségessé teszi, a határozat meghozatalára és kihirdetésére a tárgyalás legfeljebb nyolc napra elnapolható. A határozat kihirdetésének időpontját a tárgyalás befejezésekor ki kell tűzni.

A jogorvoslati nyilatkozatok

323. § (1) A határozat kihirdetése után a tanács elnöke megkérdezi a jelen lévő fellebbezésre jogosultakat, hogy kívánnak-e fellebbezni. A fellebbezési nyilatkozatok sorrendje a következő: az ügyész, a magánfél, az egyéb érdekeltek, a vádlott és a védő nyilatkozata.

(2) A fellebbezőnek meg kell jelölnie, hogy a határozat mely rendelkezését sérelmezi, és a fellebbezés mire irányul. Az ügyésznek meg kell jelölnie azt is, ha a vádlott terhére fellebbez [354. § (2) bek.].

(3) A fellebbezésben új tényt is lehet állítani, és új bizonyítékra is lehet hivatkozni.

(4) A fellebbezés írásban indokolható. Az indokolást az iratok felterjesztéséig az első fokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál — legkésőbb a tárgyalást megelőző nyolcadik napon — kell előterjeszteni.

A fellebbezésre jogosultak

324. § (1) Az első fokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre jogosult

- a) a vádlott,
- b) az ügyész,
- c) a védő, a vádlott hozzájárulása nélkül is,
- d) a vádlott örököse, a polgári jogi igénynek helyt adó rendelkezés ellen,
- e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a vádlott hozzájárulása nélkül is — a nagykorú vádlott törvényes képviselője és házastársa,

f) a magánfél, a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezés ellen,

g) az, akivel szemben az ítélet rendelkezést tartalmaz, a reá vonatkozó rendelkezés ellen.

(2) A vádlott terhére az ügyész fellebbezhet.

A fellebbezés bejelentése

325. § (1) Az, akivel az első fokú bíróság az ítéletet kihirdetés útján közli, a fellebbezését nyomban bejelentheti, vagy erre három napi határidőt tarthat fenn. E határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

(2) A kézbesítés útján közölt ítélet ellen nyolc napon belül lehet fellebbezni.

(3) A nem a kihirdetéskor bejelentett fellebbezést az első fokú bíróságnál kell írásban benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe mondani.

(4) Az ügyésznek a (3) bekezdés szerint benyújtott fellebbezéséről az első fokú bíróság a vádlottat és a védőt értesíti.

326. § Ha az első fokú bíróság a nem ügydöntő végzést kihirdetés útján közli, a fellebbezést a végzés kihirdetésekor kell bejelenteni. A nem ügydöntő végzés elleni fellebbezés bejelentésére egyebekben a 325. § (2)—(4) bekezdésében foglaltak irányadók.

Határozat az előzetes letartóztatásról, a lakhelyelhagyási tilalomról, az ideiglenes kényszergyógykezelésről és az összűntetésbe foglalásról

327. § (1) Ha az ügydöntő határozat a kihirdetésekor nem emelkedik jogerőre, a bíróság az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kényszergyógykezelés vagy a lakhelyelhagyási tilalom felől nyomban határoz.

(2) Amennyiben a vádlottat az első fokú bíróság szándékos bűncselekmény elkövetése miatt legalább három évi végrehajtandó szabadságvesztésre ítéli, az ügyész indítványára az előzetes letartóztatást fenn kell tartani, illetve el kell rendelni, kivéve, ha a már kitöltött előzetes letartóztatás időtartama eléri vagy meghaladja az első fokú bíróság ítéletében kiszabott szabadságvesztést.

(3) Az (1) bekezdés esetén az előzetes letartóztatás elrendelésének a 129. § (2) bekezdésének a), b) vagy d) pontjában meghatározott okokon kívül akkor is helye van, ha az ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel a vádlott szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(4) A vádlott felmentése, próbára bocsátása, az eljárás megsűntetése esetén, vagy ha a bíróság nem szabott ki végrehajtandó szabadságvesztést, illetőleg ha a felmentés esetén nem rendelt el kényszergyógykezelést, az előzetes

letartóztatás, a lakhelyelhagyási tilalom, illetőleg az ideiglenes kényszergyógykezelés fenntartásának nincs helye.

(5) Ha a bíróság az előzetes letartóztatást és az ideiglenes kényszergyógykezelést nem tartja fenn, nyomban intézkedik a vádlott szabadlábra helyezéséről.

(6) Az ítélet jogerőre emelkedése esetén, ha ennek feltételei fennállnak, a bíróság lehetőleg azonnal lefolytatja az eljárást az összbüntetésbe foglalásról.

A tárgyalás berekesztése

328. § A jogorvoslati nyilatkozatok megtétele, valamint a 327. §-ban említett határozatok meghozatala után a tánc elnöke a tárgyalást berekeszti.

II. Cím

AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁG ÜGYDÖNTŐ HATÁROZATAI

Az ítélet

329. § A bíróság a vádról ítélettel határoz, ha a vádlottat bűnösnek mondja ki, vagy felmenti.

A bűnösséget megállapító ítélet

330. § (1) A bíróság a vádlottat bűnösnek mondja ki, ha megállapítja, hogy bűncselekményt követett el, és büntethető.

(2) A bűnösséget megállapító ítéletben a bíróság

- a) büntetést szab ki,
- b) a vádlottat próbára bocsátja, vagy megrovásban részesíti,
- c) a büntetés kiszabását mellőzi.

(3) Ha a bíróság a vádlottat pártfogó felügyelet alá helyezi, az ítélet rendelkező része a 258. § (2) bekezdésében írtakon kívül tartalmazza a bíróság által megállapított magatartási szabályokat.

(4) Ha a vádlott bűnösségét a bíróság próbaidő előtt elkövetett bűncselekményben állapítja meg, a próbára bocsátást kimondó határozatot hatályon kívül helyezi, vagy az egyesített ügyeket újból elkülöníti.

A felmentő ítélet

331. § (1) A bíróság a vádlottat a vád alól felmenti, ha a vádlott bűnössége nem állapítható meg, és az eljárást megszünteti meg.

(2) Ha a kóros elmeállapota miatt felmentett vádlott kényszergyógykezelésének feltételei megvannak, a bíróság elrendeli a vádlott kényszergyógykezelését.

(3) Az ítélet indokolása a 258. § (3) bekezdésében írtakon kívül tartalmazza azoknak az okoknak a feltüntetését, amelyek a bíróságot az ítélet kialakításában vezették, különösen a bűncselekmény hiányára, a bűncselekmény bizonyítottságának hiányára, illetőleg a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető okokra való utalást.

(4) Ha a felmentés alapja büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok, a bíróság elkobzást rendelhet el, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet. Ha a vádlott a kóros elmeállapota miatt nem büntethető, a bíróság a polgári jogi igényt érdemben elbíráhatja.

Az eljárást megszüntető végzés

332. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti

- a) a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem miatt,
- b) ha az eljárás megindításához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy a kívánat hiányzik, és e hiányt nem pótolták, illetőleg az már nem pótolható,
- c) ha a cselekményt jogerősen elbírálták,
- d) ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak nincs helye.

(2) A bíróság az eljárást megszünteti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

(3) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott ok észlelésekor az eljárást nyomban megszünteti.

333. § Ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak lehet helye, az eljárás megszüntetésének nem akadály, hogy a sértettnek azért nem lehetett az ügyész vádelejtését tartalmazó nyilatkozatát kézbesíteni, mert ismeretlen helyen tartózkodott.

334. § Az eljárásnak a 332. § (1) bekezdésének a)–b) pontja alapján történt megszüntetése esetén a bíróság

- a) elkobzást rendelhet el,
- b) a vádlott halála kivételével vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet.

A polgári jogi igény elbírálása

335. § (1) A polgári jogi igényt a bíróság az ítéletben lehetőleg érdemben bírálja el. Ha ez jelentékenyen késleltetné az eljárás befejezését, a bíróság a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

(2) Ha a polgári jogi igény érvényesítése során eltérő indítványt terjesztettek elő, a bíróság ezeket a magasabb összegű igény keretein belül bírálja el.

A szülői felügyeleti jog megszüntetése

336. § (1) A bíróság az ügyész indítványára a vádlott szülői felügyeleti jogát megszünteti, ha a vádlottat a gyermekének sérelmére elkövetett szándékos bűncselekményben bűnösnek mondja ki, és megállapítja a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 88. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennállását.

(2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott feltételek hiányában az indítványt elutasítja.

(3) A bíróság a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, ha az indítvány elbírálása a büntetőeljárás befejezését jelentékenyen késleltetné, vagy az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény kizárja.

A szabálysértés elbírálása

337. § (1) Ha a bíróság a tárgyalás eredményéhez képest úgy látja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény szabálysértés, és ezért a vádlottat felmenti, a szabálysértést elbírálja.

(2) Az (1) bekezdés esetében a bíróság elkobzást rendelhet el, elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, és a polgári jogi igényt érdemben elbíráhatja.

A bűnügyi költség viselése

338. § (1) A bíróság a vádlottat a bűnügyi költség viselésre kötelezi, ha őt bűnösnek mondja ki, vagy szabálysértés elkövetéséért a felelősségét megállapítja. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra a bűnügyi költségre, amelynek viselésére a törvény alapján mást kell kötelezni.

(2) A vádlottat csak azzal a cselekménnyel, illetőleg a tényállással azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre a bűnösséget vagy a felelősségét megállapították. Nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely — nem az ő mulasztása folytán — szükségtelenül merült fel.

(3) A bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezi a bűnügyi költség viselésére.

(4) A bíróság a bűncselekmény súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól a vádlottat mentesítheti.

339. § (1) Az állam viseli a 74. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költ-

séget, amelynek viselésére a vádlott a 338. § alapján nem kötelezhető, továbbá azt a költséget, amelyet a vádlottnak a 74. § (3) bekezdése alapján nem kell megtérítenie.

(2) Az állam viseli azt a költséget is, amely annak kapcsán merült fel, hogy a vádlott a magyar nyelvet nem ismeri, illetőleg — ha e törvény másképp nem rendelkezik — azt a költséget, amelyre a bíróság a vádlottat a 338. § (2) és (3) bekezdése alapján nem kötelezte.

(3) Ha a vádat az ügyész képviselte, és a bíróság a vádlottat felmenti, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül — a külön jogszabályban meghatározott mértékben — megtéríti a vádlott védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és a készkiadását.

(4) A vádlott felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetén is kötelezni kell a vádlottat annak a költségnek a viselésére, amely az ő mulasztása folytán merült fel.

340. § (1) A magánfél és képviselője készkiadásának, valamint az utóbbi díjának megfizetésére a bíróság a vádlottat akkor kötelezi, ha a magánfél által érvényesített polgári jogi igénynek helyt ad. Részbeni helyt adás esetén a vádlottat az említett költség arányos részének megfizetésére kell kötelezni; egyébként e költséget a magánfél viseli.

(2) A pótmagánvádló és képviselője készkiadásának, valamint ez utóbbi díjának megfizetésére a bíróság a vádlottat akkor kötelezi, ha a vádat a pótmagánvádló képviseli, és a bíróság a vádlott bűnösségét megállapítja.

III. Cím

AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁG ÉS AZ ÜGYÉSZ TEENDŐI A FELLEBBEZÉST KÖVETŐEN

341. § (1) A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett fellebbezést az első fokú bíróság elutasítja. A 346. § (5) bekezdésében írt határozatok elleni fellebbezés, továbbá a jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(2) Ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra lejárt, az első fokú bíróság tanácsának elnöke az iratokat — a másodfokú bíróság mellett működő ügyész útján — haladéktalanul, de legkésőbb harminc napon belül felterjeszti a másodfokú bírósághoz.

(3) Ha olyan eljárási szabálysértésre alapítottak fellebbezést, amelynek a körülményei az iratokból nem tűnnek ki, a tanács elnöke erről a felterjesztésben felvilágosítást ad.

(4) A másodfokú bíróság mellett működő ügyész az iratokat az indítványával tizenöt napon belül, különösen bonyolult vagy nagy terjedelmű ügyben harminc napon belül megküldi a másodfokú bíróságnak.

IV. Cím

TÁRGYALÁS AZ ÜGYÉSZ,
A VÉDŐ TÁVOLLÉTÉBEN

342. § (1) Ha e törvény szerint a tárgyalás az ügyész, illetve a védő távollétében megtartható, az I—II. Cím rendelkezéseit az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Ha az ügyész nincs jelen a tárgyaláson, a vádiratból a vádat a bíróság ismerteti.

(3) Ha a vád kiterjesztésének feltételei állnak fenn, és az ügyész nincs jelen a tárgyaláson, erről a bíróság az ügyészt a tárgyalás elnapolása vagy az eljárás elkülönítése mellett értesíti.

(4) Ha a tárgyalás az ügyész vagy a védő távollétében megtartható, a bíróság hallgatja ki a vádlottat és a tanút, illetőleg hallgatja meg a szakértőt; hozzájuk a jelenlévő ügyész és védő kérdést intézhet.

(5) Ha védő nincs jelen a tárgyaláson, a védőbeszédet a vádlott adhatja elő.

(6) Ha a kihirdetés útján közölt ügyszózat ellen a vádlott és a védő nem jelent be fellebbezést, a bíróság azt a tárgyaláson jelen nem levő ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli. Ha az ügyszózatot a bíróság az ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli, az ügyész a fellebbezését öt napon belül jelentheti be. E határidő elmulasztása ellen nincs helye igazolásnak.

V. Cím

A PÓTMAGÁNVÁDLÓRA VONATKOZÓ
ELTÉRŐ RENDELKEZÉSEK

343. § (1) A pótmagánvádló képviselője a tárgyaláson köteles részt venni. Ha a pótmagánvádló képviselője a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal előzetesen haladéktalanul nem mentette ki, a bíróság a tárgyalást a képviselő költségére elhalasztja, és a képviselőt rendbírósággal sújthatja.

(2) A pótmagánvádló a vádat nem terjesztheti ki.

(3) A perbeszédet a pótmagánvádló képviselője tartja.

(4) Az első fokú bíróság ügyszózat ellen a pótmagánvádló a vádlott javára nem fellebbezhet.

(5) Ha a fellebbezés bejelentésekor a vádat a pótmagánvádló képviseli, az első fokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz.

344. § Ha a vádlottat felmentették, vagy vele szemben az eljárást megszüntették, a pótmagánvádló viseli a 74. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott büntetőjogi költségből azt a költséget, amely a pótmagánvádló fellépése után keletkezett.

XIV. Fejezet

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

I. Cím

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A másodfokú eljárásban alkalmazandó rendelkezések

345. § E törvény XI—XIII. Fejezetében megállapított rendelkezéseit a másodfokú bírósági eljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A fellebbezési jog és a fellebbezés hatálya

346. § (1) Az első fokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a másodfokú bírósághoz. Az első fokú bíróság tárgyalás alapján hozott eljárást megszüntető végzése elleni fellebbezésre az ítélet elleni fellebbezés szabályai irányadók.

(2) Az első fokú bíróság ítélete elleni fellebbezés az ítélet bármely rendelkezése vagy kizárólag az indokolás ellen is irányulhat.

(3) Fellebbezésnek jogi és ténybeli okból van helye.

(4) A fellebbezés az ítélet jogerőre emelkedését abban a részben függeszti fel, amelyet a másodfokú bíróság a fellebbezés folytán felülbírál.

(5) Nincs helye fellebbezésnek

a) az eljárásnak a 266. § (3) bekezdése alapján történt felfüggesztése,

b) az eljárásnak a 332. § (1) bekezdésének d) pontja alapján történt megszüntetése,

c) a határozat tudomásul vételét követően tett jogorvoslati nyilatkozat elutasítása ellen.

347. § (1) Az első fokú bíróság nem ügyszózat ellen fellebbezésnek van helye, ha azt e törvény nem zárja ki. A végzés elleni fellebbezés elintézésére az ítélet elleni fellebbezés szabályai irányadók. A másodfokú bíróság a végzés elleni fellebbezést bizonyítás felvétele esetén tárgyaláson, egyébként tanácsülésein intézi el.

(2) A végzés a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, kivéve, ha a fellebbezés halasztó hatályát e törvény kimondja. Kivételesen indokolt esetben a végzés végrehajtását mind az első fokú, mind a másodfokú bíróság felfüggesztheti.

A felülbírálat terjedelme

348. § (1) A másodfokú bíróság — ha e törvény kivételt nem tesz — a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt

megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, valamint intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit a másodfokú bíróság arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. Hivatalból dönt a másodfokú bíróság az előbbiekhöz kapcsolódó járulékos kérdésekben, így a polgári jogi igényre, a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezésekről is.

(2) Ha a vádlott ellen több bűncselekmény miatt emeltek vádat, az ítéletnek csak az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése bírálható felül, amely ellen fellebbeztek.

(3) Ha a fellebbezés kizárólag az ítéletnek a lefoglalás megszüntetésére, a polgári jogi igényre, a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vagy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezése ellen irányul, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak ezt a részét bírálja felül.

(4) Az ítélet indokolása elleni fellebbezésben jogi, ténybeli vagy más okfejtések, értékelő megállapítások sérelmezhetők.

349. § (1) Ha az első fokú bíróság ítélete több vádlottról rendelkezik, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottra vonatkozó részét bírálja felül.

(2) A másodfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett vádlottat felmenti, a bűncselekményének enyhébb minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetését, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedést enyhíti, vagy az első fokú bíróság ítéletének reá vonatkozó részét hatályon kívül helyezi, és vele szemben az eljárást megszünteti, illetőleg az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében is ugyanígy határoz.

350. § Az ítélet megalapozatlansága esetén az első fokú bíróságot a 349. § (2) bekezdésének alkalmazásával akkor lehet új eljárásra utasítani, ha ez a fellebbezéssel nem érintett vádlott felmentését, a bűncselekmény enyhébb minősítése folytán a törvénysértően súlyos büntetés enyhítését, vagy az eljárás megszüntetését eredményezheti.

Kötöttség az első fokú bíróság ítéletének tényállásához

351. § (1) A másodfokú bíróság a határozatát az első fokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az első fokú bíróság ítélete megalapozatlan.

(2) Az első fokú bíróság ítélete megalapozatlan, ha

a) a tényállás nincs felderítve,

b) az első fokú bíróság nem állapított meg tényállást, vagy a tényállást hiányosan állapította meg,

c) a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával,

d) az első fokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

352. § (1) Megalapozatlanság [351. § (2) bek.] esetében a másodfokú bíróság

a) a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható;

b) a felvett bizonyítás alapján az első fokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ennek során a bizonyítékokat eltérően értékelheti.

(2) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét a helyesbített, kiegészített, illetve eltérő tényállás alapján bírálja felül.

Bizonyítás a másodfokú bírósági eljárásban

353. § (1) Az első fokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése végett bizonyításnak akkor van helye, ha a megállapított tényállás nincs felderítve, vagy hiányos. A bizonyítást csak tárgyaláson lehet felvenni.

(2) Ha az ügyben bizonyítás felvétele nélkül meghallgatás szükséges, a másodfokú bíróság nyilvános ülést tart.

Súlyosítási tilalom

354. § (1) Az első fokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be.

(2) A vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami a bűnösségének megállapítására, bűncselekményének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabbnak a megállapítására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés megállapítására irányul.

(3) Ha az első fokú bíróság a bűncselekmény miatt kiszabott büntetés vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedés mellett a vádlottat valamely bűncselekmény miatt emelt vád alól felmenti, vagy vele szemben az eljárást megszünteti, a bűncselekmény miatt kiszabott büntetés vagy a büntetés helyett alkalmazott intézkedés — ha a vádlott terhére a fellebbezést kizárólag a felmentés vagy a megszüntetés ellen jelentették be — csak akkor súlyosítható, ha az ítélet felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése miatt bejelentett fellebbezés sikeres.

355. § Az életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának

későbbi időpontban meghatározása a büntetés súlyosításának, az erre irányuló fellebbezés a vádlott terhére bejelentettnek tekintendő.

II. Cím

A FELLEBBEZÉS ELINTÉZÉSE

Észrevétel a fellebbezésre

356. § A fellebbezéssel érintettek az iratok felterjesztéséig az első fokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál a fellebbezésre észrevételt tehetnek.

A fellebbezés visszavonása

357. § (1) A fellebbező a fellebbezését a másodfokú bíróságnak határozathozatal céljából tartott tanácsüléséig visszavonhatja.

(2) Az ügyész fellebbezését az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróság mellett működő ügyész vonhatja vissza. Ha az ügyész a fellebbezést visszavonja, és más nem fellebbezett, az iratokat a nyilatkozatával együtt visszaküldi az első fokú bíróságnak.

(3) A vádlott javára más által bejelentett fellebbezést a fellebbező csak a vádlott hozzájárulásával vonhatja vissza. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az ügyész fellebbezésére.

(4) A visszavont fellebbezést nem lehet újból előterjeszteni.

A fellebbezés elintézésének előkészítése

358. § (1) A másodfokú bíróság tanácsának elnöke

- intézkedik — szükség esetén — a hiányok pótlása, az iratok kiegészítése, új iratok beszerzése, az iratoknak az ügyészhez való megküldése vagy az első fokú bíróságtól felvilágosítás megszerzése iránt,

- a fellebbezőt a fellebbezésnek nyolc napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy az első fokú bíróság eljárását vagy az ítéletet miért tartja sérelmesnek,

- az iratokat visszaküldi az első fokú bíróságnak, ha a fellebbezéseket visszavonták,

- a vádlottnak és a védőnek kézbesíti a másodfokú bíróság mellett működő ügyész indítványát,

- a vádlott vagy a védő fellebbezésének indokolását — ha azt a másodfokú bíróság előtt terjesztették elő — megküldi a másodfokú bíróság mellett működő ügyésznek.

(2) A tanács elnöke a tárgyalás előtt bizonyítást rendelhet el, és az emiatt szükséges intézkedéseket — különösen tanú idézését, szakértő kirendelését — is megteheti.

A fellebbezés elutasítása, áttétel, az eljárás felfüggesztése

359. § (1) A másodfokú bíróság a fellebbezést tanácsulésen elutasítja, ha a 341. § (1) bekezdésében felsorolt esetekben az első fokú bíróság elmulasztotta a fellebbezés elutasítását.

(2) Ha a másodfokú bíróságnak a fellebbezés elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége, az iratokat tanácsulésen a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át.

(3) A másodfokú bíróság az eljárást tanácsulésen felfüggeszti, ha megállapítja, hogy ennek a 266. § (1) bekezdése alapján helye van. Ha a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, illetőleg tartós, súlyos betegsége miatt az eljárásban nem vehet részt, az eljárás akkor függeszthető fel, ha a tárgyalás a vádlott távollétében nem tartható meg.

A tanácsülés, a nyilvános ülés és a tárgyalás kitűzése

360. § (1) A tanács elnöke az ügy érkezésétől számított harminc napon belüli határnapra a fellebbezés elbírálására tanácsulést, nyilvános ülést vagy tárgyalást tűz ki.

(2) A tanács elnöke tanácsulésre tartozó ügyben nyilvános ülést, illetőleg tárgyalást tűzhet ki, ha úgy látja, hogy a fellebbezés csak nyilvános ülésen, illetőleg tárgyaláson bírálható el.

(3) A másodfokú bíróság a tanácsulésen hozható határozatot nyilvános ülésen, illetőleg tárgyaláson is meghozhatja, ha az ennek alapjául szolgáló okot a nyilvános ülésen, illetőleg a tárgyaláson észleli.

A nyilvános ülés

361. § (1) A másodfokú bíróság nyilvános ülést tart, ha a fellebbezés tanácsulésen nem intézhető el, és tárgyalást nem kell tartani.

(2) A másodfokú bíróság azt, akinek a meghallgatását szükségesnek tartja, nyilvános ülésre idézi, a fogva lévő vádlott előállítására iránt intézkedik.

362. § (1) A másodfokú bíróság a nyilvános ülésről értesíti az ügyészt, továbbá — ha az idézésükre nem került sor — a pótmagánvádlót, a vádlottat, a védőt és a sértettet.

(2) A nyilvános ülésen az ügyész részvétele nem kötelező.

Idézés a tárgyalásra

363. § (1) A vádlottat a tárgyalásra idézni kell, ha a másodfokú bíróság a tárgyaláson bizonyítást vesz fel, vagy a megítélése szerint a vádlott jelenléte szükséges. Ha a

megidézett vádlott fogva van, a másodfokú bíróság az előállítására intézkedik.

(2) A vádlottnak az idézést legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

(3) Kötelező védelem esetén a védőt a tárgyalásra idézni kell.

Értesítés a tárgyalásról

364. § (1) Ha a vádlottat a tárgyalásra nem kell megidézni, a tárgyalásról értesíteni kell [363. § (1) bek.]. A fogva lévő vádlottat saját vagy a védője kérelmére a tárgyalásra elő kell állítani.

(2) A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt, a kötelező védelem esetén kívül a védőt, a sértettet, valamint azokat, akik fellebbeztek.

(3) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítése legalább öt nappal a tárgyalás előtt megtörténjen.

A tárgyalás

365. § (1) A másodfokú bírósági eljárásban a XIII. Fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A tárgyalást a vádlott távollétében meg lehet tartani, ha

a) a szabadlábon lévő vádlott szabályszerű értesítése megtörtént,

b) a vádlottat a tárgyalásról azért nem lehetett értesíteni, mert a lakcímének megváltozását nem jelentette be.

(3) A megidézett vádlott távollétében a tárgyalás nem tartható meg, kivéve a 281. § (5) bekezdésének esetét.

(4) A (2) bekezdés *b)* pontja esetén a tárgyalás elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

366. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt bírósági elnök előadja. Ismerteti az első fokú bíróság ítéletét, a fellebbezést és az arra tett észrevételeket, továbbá az iratokból azt, ami az ügy felülbírálásához szükséges.

(2) A bíróság tagjai, az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett az ügy előadásának kiegészítését kérhetik.

(3) A bizonyítást az ügy előadása után kell felvenni.

(4) Az ügy előadása, illetőleg a bizonyítás felvétele után az erre jogosultak perbeszédet tartanak, illetőleg felszólalnak. Perbeszédet először a fellebbező tart. Ha az ügyész is fellebbezett, először ő mondja el a perbeszédet.

Az ügydöntő határozat közlése

367. § (1) A másodfokú bíróság kézbesítés útján is közli az ügydöntő határozatát a felülvizsgálati indítványra jogosultakkal.

(2) A felülvizsgálati indítványt a másodfokú határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül írásban lehet benyújtani a másodfokú bíróságnál. A vádlott felülvizsgálati indítványát a védő ellenjegyzésével kell benyújtani.

(3) Ha a vádlott a másodfokú határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül bejelenti a másodfokú bíróságnál, hogy felülvizsgálati indítványt kíván benyújtani, kérelmére a másodfokú bíróság védőt rendel ki. Ez esetben a felülvizsgálati indítványt a kirendelés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.

Határozat kényszerintézkedésről

368. § Az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszerorvoskezelésről és a lakhelyelhagyási tilalomról a másodfokú bíróság az ügydöntő határozatának kihirdetését követően, ha szükséges, nyomban határoz.

Intézkedések az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése után

369. § Ha az ügydöntő határozat jogerőre emelkedett, a másodfokú bíróság

a) a jogerőre emelkedésről értesíti az ügyészt, a vádlottat, a védőt; a jogerős határozatot kézbesíti annak, akire a határozat vonatkozik,

b) az ügy iratait a határozatának kiadmányával és a tárgyalásról, illetve a nyilvános ülésről készült jegyzőkönyvvel visszaküldi az első fokú bíróságnak.

III. Cím

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG HATÁROZATAI

370. § (1) A másodfokú bíróság — az e törvényben meghatározott esetekben — az első fokú bíróság ítéletét helyben hagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, illetőleg a fellebbezést elutasítja.

(2) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének megváltoztatása esetén ítélettel, egyébként végzéssel határoz.

(3) A határozat indokolása tartalmazza, hogy ki, miért fellebbezett, és kifejti a bíróság döntésének indokait.

Az első fokú bíróság ítéletének helybenhagyása

371. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét helyben hagyja, ha a fellebbezés alaptalan, és az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni, vagy nem kell, illetőleg — a súlyosítási tilalom folytán — nem lehet megváltoztatni.

(2) A másodfokú bíróságnak az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyó végzése ügydöntő határozat.

(3) A határozat indokolásának a helybenhagyás indokait röviden kell tartalmaznia.

Az első fokú bíróság ítéletének megváltoztatása

372. § Ha az első fokú bíróság jogszabályt helytelenül alkalmazott, és az ítéletét nem kell hatályon kívül helyezni, a másodfokú bíróság az ítéletet megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz.

Az első fokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése

373. § A másodfokú bíróság tanácsulésen

I. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti,

a) a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem miatt,

b) ha az első fokú bíróság az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy kívánat hiányában hozott ítéletet,

c) ha a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva,

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt vagy olyan bíró vett részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson,

c) a bíróság a hatáskörét túllépte,

d) a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező,

e) a tárgyalásról a nyilvánosságot törvényes ok nélkül kizárták;

III. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, ha az első fokú bíróság törvényes vád hiányában járt el;

IV. hatályon kívül helyezi az első fokú bíróság ítéletét, és

a) az iratokat az ügyésznek megküldi, ha az ügyész a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában indítványozta,

b) az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában folytatta le.

374. § (1) Ha a másodfokú bíróság az eljárást a 373. § I. a) pontja alapján szünteti meg, vagy az eljárást a vádlott ismeretlen helyen tartózkodása, illetőleg a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt függeszti fel, az első fokú bíróság ítéletének az elkobzásra, továbbá — az eljárásnak a vádlott halála folytán történt megszüntetését kivéve — a vagyoni előny vagy az elkobzás

alá eső érték megfizetésére és a polgári jogi igény megállapítására vonatkozó rendelkezését

a) hatályban tartja, ha ezekre nézve nem jelentettek be fellebbezést, vagy az ezekre vonatkozó fellebbezés alaptalan,

b) megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az első fokú bíróság az ítéletében jogszabályt helytelenül alkalmazott.

(2) Ha a másodfokú bíróság a felfüggesztett eljárást folytatja, az (1) bekezdés alapján hozott rendelkezést hatályon kívül helyezi.

(3) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését a 373. § II. d) pontja alapján nem kell hatályon kívül helyezni, ha az ítéletet a vádlott vagy a védő távollétében hozták meg.

375. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 373. § II. pontjában fel nem sorolt olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetőleg a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására, valamint akkor is, ha az az első fokú bíróság ítéletének olyan megalapozatlanságát eredményezte, amely a másodfokú bírósági eljárásban nem küszöbölhető ki.

(2) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését nem kell hatályon kívül helyezni, ha az (1) bekezdés szerinti eljárási szabálysértés a vádlott vagy a védő törvényes jogainak gyakorlását korlátozta.

376. § (1) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az első fokú bíróság nem állapított meg tényállást.

(2) Ha az első fokú bíróság ítélete egyéb okból megalapozatlan, és ennek kiküszöbölésére nagy terjedelmű bizonyítást kellene felvenni, a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezheti, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasíthatja.

377. § A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vádlott felelősségre vonása szempontjából nincs jelentősége.

378. § (1) A hatályon kívül helyező végzés indokolása tartalmazza a hatályon kívül helyezés okát, és azokat a körülményeket, amelyeknek a felderítését a másodfokú bíróság a megismételt eljárásban indokoltnak látja.

(2) A másodfokú bíróság elrendelheti, hogy az ügyet az első fokú bíróság más tanácsa vagy — kivételesen — más bíróság tárgyalja.

A polgári jogi igény

379. § (1) Ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének kizárólag a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezését bírálja felül, és a fellebbezést alaposnak találja, az ítéletnek ezt a részét megváltoztatja. Ha a polgári jogi igény érdemi elbírálása az eljárást késleltetné, az első fokú bíróság ítéletének erre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. Ha a fellebbezés alaptalan, a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

(2) A másodfokú bíróság a polgári jogi igényt akkor is elbírálhatja érdemben, ha az ügyész fellebbezése alapján az első fokú bíróság ítéletének azt a részét bírálja felül, amellyel a polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította.

A szülői felügyeleti jog megszüntetése

380. § A 379. § (1) bekezdése értelemszerűen irányadó, ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletének kizárólag a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vonatkozó rendelkezését bírálja felül.

A büntügyi költség

381. § (1) A másodfokú bíróság a határozatában megállapítja a másodfokú bírósági eljárásban felmerült büntügyi költséget, és szükség esetén rendelkezik annak a viseléséről.

(2) A másodfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottat mentesítheti a másodfokú bírósági eljárásban felmerült büntügyi költségnek vagy egy részének a megfizetése alól, ha a vádlott vagy a védő fellebbezése eredményes volt.

IV. Cím

AZ ELSŐ FOKON HOZOTT VÉGZÉS ELLENI JOGORVOSLAT

382. § A másodfokú bíróság eljárása során első fokon hozott végzés elleni jogorvoslat elintézésére az I—III. Címben foglaltakat megfelelően kell alkalmazni.

A fellebbezés

383. § (1) A másodfokú bíróság eljárása során első fokon, a kényszerintézkedés elrendeléséről, megszüntetéséről, a kényszerintézkedés tartamának egy évet meghala-

dó felülvizsgálatáról hozott végzés ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz.

(2) A végzés a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. Kivételesen indokolt esetben a végzés végrehajtását mind a másodfokú, mind a harmadfokú bíróság felfüggesztheti.

(3) Ha a másodfokú bíróság a végzést kihirdetés útján közli, a fellebbezést a kihirdetésekor kell bejelenteni.

(4) A harmadfokú bíróság a fellebbezést tanácsulésen bírálja el.

A kifogás

384. § (1) A másodfokú bíróság első fokon hozott és a 383. § (1) bekezdésében fel nem sorolt, nem ügydöntő végzése ellen kifogásnak van helye.

(2) A végzés a kifogásra tekintet nélkül végrehajtható, kivéve, ha a jogorvoslat halasztó hatályát e törvény kimondja. Kivételesen indokolt esetben a végzés végrehajtását mind a végzést hozó, mind a kifogást elbíráló másodfokú tanács felfüggesztheti.

(3) Kifogás esetén a megtámadott végzést hozó bíróság a kifogásnak helyt adhat, és a végzését megváltoztathatja, illetőleg hatályon kívül helyezheti.

(4) Ha a megtámadott végzést hozó bíróság a kifogásnak nem ad helyt, azt a bíróság más tanácsa tanácsulésen bírálja el.

V. Cím

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG ÉS AZ ÜGYÉSZ TEENDŐI A FELÜLVIZSGÁLATI INDÍTVÁNY BENYÚJTÁSA, ILLETVE A FELLEBBEZÉS UTÁN

385. § (1) Az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett felülvizsgálati indítványt, illetve fellebbezést, és a törvényben kizárt fellebbezést a másodfokú bíróság elutasítja.

(2) Ha a felülvizsgálati indítvány, illetve a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő valamennyi jogosultra lejárt, a másodfokú bíróság tanácsának elnöke az iratokat — a harmadfokú bíróság mellett működő ügyész útján — haladéktalanul, de legkésőbb tizenöt napon belül felterjeszti a harmadfokú bírósághoz.

(3) Ha olyan eljárási szabálysértésre alapítottak felülvizsgálati indítványt, illetve fellebbezést, amelynek a körülményei az iratokból nem tűnnek ki, a tanács elnöke erről a felterjesztésben felvilágosítást ad.

(4) A harmadfokú bíróság mellett működő ügyész az iratokat az indítványával tizenöt napon belül, különösen bonyolult vagy nagy terjedelmű ügyben harminc napon belül megküldi a harmadfokú bíróságnak.

A pótmagánvádlóra vonatkozó eltérő rendelkezés

386. § Ha a felülvizsgálati indítvány, illetve a fellebbezés bejelentésekor a vádat a pótmagánvádló képviseli, a másodfokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a harmadfokú bírósághoz.

XV. Fejezet

A HARMADFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

I. Cím

A FELÜLVIZSGÁLAT

Általános szabályok

387. § A harmadfokú bíróság eljárásában a másodfokú bírósági eljárásról szóló XIV. Fejezet rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.

388. § A másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen a harmadfokú bírósághoz felülvizsgálati indítványnak van helye, ha

I. az első fokú, illetve a másodfokú bíróság határozatának meghozatalára a 373. § II—IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor,

II. a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével

a) a vádlott bűnösségét megállapította, illetőleg kényszergyógykezelését rendelte el,

b) a vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,

c) a cselekményt törvénysértően minősítette,

d) törvénysértő büntetést szabott ki, illetőleg büntetés helyett alkalmazott intézkedést törvénysértően állapított meg, vagy azt törvénysértően nem alkalmazta.

Kötöttség a felülvizsgált ítélet tényállásához

389. § (1) A harmadfokú bírósági eljárásban az első fokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárás alapján megállapított tényállás az irányadó.

(2) A harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak.

A felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosultak

390. § (1) A másodfokú bíróság határozata ellen felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosult

a) a vádlott,

b) az ügyész,

c) a védő, a vádlott hozzájárulása nélkül is,

d) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a vádlott hozzájárulása nélkül is — a nagykorú vádlott törvényes képviselője és házastársa.

(2) A vádlott terhére az ügyész jogosult felülvizsgálati indítvány benyújtására.

(3) A pótmagánvádló a másodfokú bíróság határozata ellen felülvizsgálati indítványt csak akkor nyújthat be, ha a vádlottat felmentették, vagy vele szemben az eljárást megszüntették.

(4) Kizárólag a polgári jogi igény kérdésében felülvizsgálatnak csak a polgári perben eljáró bíróság előtt lehet helye, az arra meghatározott feltételek alapján és eljárás szerint.

A felülvizsgálati indítvány tartalma

391. § (1) A felülvizsgálati indítványban nem lehet új tényt állítani, és új bizonyítékra hivatkozni. A jogosult a felülvizsgálati indítvány terjedelmét utólag nem terjesztheti ki.

(2) A felülvizsgálati indítványt indokolni kell, megjelölve annak okát és célját. Az indokolásból ki kell annak tűnnie, hogy az indítványozó a határozat mely rendelkezését, mely okból sérelmezi.

II. Cím

A FELÜLVIZSGÁLATI INDÍTVÁNY ELINTÉZÉSE

A felülvizsgálati indítvány elutasítása, áttétel

392. § A másodfokú bírósági eljárásnak a fellebbezés tanácsülésen történő elutasítására, illetőleg az iratok áttételére vonatkozó rendelkezései a harmadfokú bírósági eljárásban értelemszerűen irányadók, de az eljárás felfüggesztésének [359. § (3) bek.] a harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye.

A harmadfokú bíróság eljárásának formái

393. § (1) A harmadfokú bíróság a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen vagy nyilvános ülésen bírálja el.

(2) A harmadfokú bíróság tanácsülésen dönt a felülvizsgálati indítványról, ha

a) elutasítja, mert az a törvényben kizárt, arra nem jogosulttól származik, vagy elkésett,

b) az első fokú, illetve a másodfokú bíróság határozatának meghozatalára a 373. § II—IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A harmadfokú bíróság nyilvános ülése

394. § (1) A harmadfokú bíróság nyilvános ülésén az ügyész és a védő részvétele kötelező. Ha a vádlottnak nincs védője, a tanács elnöke védőt rendel ki.

(2) A vádlottat és a sértettet a harmadfokú bíróság nyilvános üléséről értesíteni kell. A fogva lévő vádlottat a kérelmére az ülésre elő kell állítani.

395. § (1) A harmadfokú bíróság ülésén az ügy előadására a másodfokú bíróság tárgyalására vonatkozó rendelkezések [366. § (1)—(2) bek.] értelemszerűen irányadók.

(2) Az ügy előadása után az ügyész, a vádlott és a védő felszólalhat.

A harmadfokú bíróság határozatai

396. § A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatának megváltoztatása esetén ítélettel, egyébként végzéssel határoz.

A másodfokú bíróság határozatának helybenhagyása

397. § A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatát helybenhagyja, ha a felülvizsgálati indítvány alaptalan, és a határozatot nem kell hatályon kívül helyezni, illetőleg a súlyosítási tilalom vagy a másodfokú bíróság határozata felülbírlásának korlátai folytán nem lehet megváltoztatni.

A másodfokú bíróság határozatának megváltoztatása

398. § (1) A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatát megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha

a) a vádlott bűnösségének megállapítására vagy a felmentésére, a kényszergyógykezelésének elrendelésére vagy az eljárás megszüntetésére a büntetőjog szabályainak megsértésével került sor,

b) a bűncselekmény minősítése, illetőleg

c) a büntetés kiszabása, büntetés helyett intézkedés alkalmazása, vagy nem alkalmazása törvénysértéssel történt.

(2) A büntetésnek, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedésnek a bíróság által megállapított nemét és mértékét a harmadfokú bíróság csak akkor módosíthatja, ha

a) megváltoztatja a bűncselekményminősítést, és ennek folytán a büntetés neme és mértéke törvénytelené vált,

b) a büntetést nem a törvényes minősítésnek megfelelő, a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tétel keretei között szabták ki, illetve az alkalmazott intézkedés tartama eltér a törvényes mértéktől.

(3) A harmadfokú bíróság a büntetés mértékét a (2) bekezdésben írt korlátozás nélkül enyhítheti, ha a másodfokú bíróság az első fokon felmentett vádlott bűnösségét állapította meg, vagy kényszergyógykezelését rendelte el, illetőleg eltérő tényállást állapított meg.

A másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése

399. § (1) A harmadfokú bíróság a 373. § I. pontjában meghatározott esetekben a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti.

(2) A harmadfokú bíróság a 373. § II. pontjában meghatározott esetekben a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(3) A harmadfokú bíróság a 373. § III. pontjában meghatározott esetben a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi.

(4) A harmadfokú bíróság a 373. § IV. pontjában meghatározott esetben az első fokú és a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és

a) az iratokat az ügyésznek megküldi, ha az ügyész a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában indítványozta,

b) az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában folytatta le.

(5) Ha az (1)—(3) bekezdésben meghatározott esetekben a büntetőeljárás szabályok megsértése az első fokú bírósági eljárásban történt, a harmadfokú bíróság az első fokú bíróság ügydöntő határozatát is hatályon kívül helyezi, és a (2) bekezdés esetén az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(6) Ha a vádlott előzetes letartóztatásban van, illetőleg az ideiglenes kényszergyógykezelését rendelték el, a harmadfokú bíróság határoz ennek fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

400. § (1) Ha az első fokú és a másodfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét kell megállapítani a harmadfokú eljárásban, a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatát vagy az első és másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és ehhez képest a másodfokú bíróságot, illetőleg az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(2) Ha az (1) bekezdés alapján indult megismételt eljárásban az első fokú és a másodfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét kell megállapítani a harmadfokú eljárásban, a harmadfokú bíróság a vádlott bűnösségét büntetés kiszabása, illetőleg büntetés helyett intézkedés alkalmazása nélkül állapítja meg.

*Intézkedések a felülvizsgálati indítvány
elbírálása után*

401. § A harmadfokú bíróság

- a) a határozatát kézbesíti,
b) az ügy iratait a határozatának kiadmányával és a nyilvános ülésről készült jegyzőkönyvvel visszaküldi az első fokú bíróságnak.

III. Cím

*A HARMADFOKÚ ELJÁRÁSBAN ELSŐ FOKON
HOZOTT VÉGZÉS ELLENI JOGORVOSLAT*

402. § (1) A harmadfokú bíróság eljárása során a kényszerintézkedés elrendeléséről, fenntartásáról, megszüntetéséről [368. §, 399. § (6) bek.] hozott végzése ellen fellebbezésnek, a más nem ügydöntő végzése ellen kifogásnak van helye. Ha harmadfokon a Legfelsőbb Bíróság járt el, az eljárása során hozott nem ügydöntő végzése ellen kifogásnak van helye.

(2) Az ítéletábla harmadfokú eljárása során első fokon hozott nem ügydöntő végzése elleni fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság bírálja el.

(3) A fellebbezés, illetve a kifogás elbírálására a XIV. Fejezet IV. Címének rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

XVI. Fejezet

A MEGISMÉTELT ELJÁRÁS

Általános rendelkezés

403. § (1) A megismételt eljárásban a bíróság soron kívül jár el.

(2) Az I—III. Cím szerinti megismételt eljárásban a bíróság az ügyet a hatályon kívül helyező határozat okainak és indokainak figyelembevételével bírálja el.

I. Cím

*AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS
MEGISMÉTLÉSE A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG
HATÁROZATA ALAPJÁN*

404. § Az első fokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban a XIII. Fejezet rendelkezéseit az e címben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

405. § (1) A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatát, az első fokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, valamint a vádiratot.

(2) Ha az ügyész a vádat az első fokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése után módosította, a módosított vádiratot az ügyész ismerteti.

(3) Ha a vádlott nem kíván vallomást tenni, a tanács elnöke a hatályon kívül helyezett határozat alapjául szolgáló tárgyaláson tett vallomását is felolvashatja.

406. § (1) A tanú kihallgatása, illetőleg a szakértő meghallgatása helyett a tanúnak a hatályon kívül helyezett határozat alapjául szolgáló tárgyaláson tett vallomásáról, illetőleg a szakértőnek az ott előterjesztett szakvéleményéről készült jegyzőkönyvet fel lehet olvasni.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha az első fokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése azért történt, mert az ítélet megalapozatlanságát a másodfokú bírósági eljárásban nem lehetett kiküszöbölni.

(3) A (2) bekezdés nem zárja ki annak a tanúvallomásnak, illetőleg szakvéleménynek a felolvasását, amely nem az ítéleti tényállás megalapozatlan részére vonatkozik.

407. § (1) Ha a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, a megismételt eljárásban nem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni, vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedést alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés nem irányadó, ha

a) az első fokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése a 373. § II. a)—c) pontjában meghatározott ok miatt történt,

b) a megismételt eljárásban felmerült új bizonyíték alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb büntetést kell kiszabni, feltéve, hogy az ügyész ezt indítványozza,

c) az ügyész vádkiterjesztése folytán a vádlott bűnösségét más bűncselekményben is meg kell állapítani.

(3) A (2) bekezdés esetében sem lehet a vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg súlyosabb büntetést kiszabni, vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedést alkalmazni, ha a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét a 349. § (2) bekezdése alapján helyezte hatályon kívül.

II. Cím

*AZ ELSŐ FOKÚ BÍRÓSÁG ELJÁRÁSÁNAK
MEGISMÉTLÉSE A HARMADFOKÚ BÍRÓSÁG
HATÁROZATA ALAPJÁN*

408. § Ha a harmadfokú bíróságnak az első fokú bíróság ítéletét és a másodfokú bíróság ügydöntő határozatát hatályon kívül helyező határozata folytán az első fokú bíróság eljárását meg kell ismételni, az I. Cím rendelkezéseit az e címben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

409. § (1) A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, az első fokú bíróság és a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, valamint a vádiratot.

(2) A tanú kihallgatása, illetőleg a szakértő meghallgatása helyett az első fokú, valamint — ha a másodfokú bíróság bizonyítást vett fel — a másodfokú bíróság tárgyalásán készült jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomás, illetőleg szakvélemény is felolvasható.

410. § A 407. §-ban szabályozott súlyosítási tilalom a vádlottnak a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatával történt felmentésére, illetőleg az e határozatban kiszabott büntetésre vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésre vonatkozik.

III. Cím

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG ELJÁRÁSÁNAK MEGISMÉTLÉSE

411. § A másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban az I—II. Cím rendelkezéseit az e címben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

412. § (1) A másodfokú bíróság tárgyalásán a tanács elnöke által kijelölt bíró az ügy előadása során ismerteti a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, az ellene benyújtott felülvizsgálati indítványt, továbbá az iratokból azt, ami az ügy elbírálásához szükséges.

(2) Ha a másodfokú bíróság bizonyítást vesz fel, a tanúnak a hatályon kívül helyezést megelőző első fokú, illetőleg másodfokú bírósági eljárásban tartott tárgyaláson tett vallomását, illetőleg a szakértőnek az ott előterjesztett szakvéleményét a 406. § szerint fel lehet olvasni.

(3) A 407. §-ban szabályozott súlyosítási tilalomra a 410. § rendelkezése az irányadó.

IV. Cím

A TÁRGYALÁS MEGISMÉTLÉSE AZ ÜGYEK UTÓLAGOS EGYESÍTÉSE ESETÉN

413. § (1) Az 568. § (3) bekezdése alapján kitűzött tárgyalás lefolytatására az e §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a bíróság utólagos egyesítést kimondó határozatát, valamint az alapügyekben hozott határozatokat.

(3) A bíróság a tárgyalás alapján a próbára bocsátást megszünteti; a próbára bocsátás előtt, illetőleg alatt elkö-

vetett bűncselekményt elbíráló határozat büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és halmazati büntetést szab ki.

(4) Ha a bíróság a tárgyalás alapján megállapítja, hogy az ügyek utólagos egyesítésének nem volt helye, az egyesítést kimondó végzést hatályon kívül helyezi.

NEGYEDIK RÉSZ

XVII. Fejezet

A PERÚJÍTÁS

A perújítás okai

414. § (1) A bíróság jogerős ítéletével elbírált cselekmény (alapügy) esetén perújításnak van helye, ha

a) az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy

1. a terheltet fel kell menteni, lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett intézkedést kell alkalmazni, illetve a büntetőeljárást meg kell szüntetni,

2. a terhelt bűnösségét meg kell állapítani, vagy lényegesen súlyosabb büntetést, intézkedés helyett büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett lényegesen súlyosabb intézkedést kell alkalmazni;

b) a terhelttel szemben ugyanazon cselekmény miatt több jogerős ítéletet hoztak;

c) az alapügyben hamis vagy hamisított bizonyítékot használtak fel;

d) az alapügyben a bíróság, az ügyészség vagy a nyomozó hatóság tagja a kötelességét a büntető törvénybe ütköző módon megszegte;

e) az alapügyben az ítéletet a XXIV. Fejezet alapján a terhelt távollétében tartott tárgyaláson hozták.

(2) Az (1) bekezdés *c)* és *d)* pontja esetében perújításnak csak akkor van helye, ha

a) a perújítási okként megjelölt bűncselekmény elkövetését jogerős ítélet megállapította, vagy ilyen ítélet meghozatalát nem bizonyítottság hiánya zárja ki, és

b) e bűncselekmény a bíróság határozatát befolyásolta.

(3) Perújításnak van helye akkor is, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárás rendkívüli felülvizsgálatát elrendelte.

415. § A 414. § (1) bekezdésének *a)* pontja szerinti új bizonyítéknak kell tekinteni

a) a nemzetközi emberi jogi szervek által hozott döntést, ha az törvénysértés miatt állapította meg a nemzetközi jogi kötelezettség megsértését,

b) a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatát.

416. § (1) Perújításnak a terhelt terhére csak életében és csak az elévülési időn belül van helye. A perújítást nem zárja ki, hogy a terhelt büntetését végrehajtották, a terhelt javára szóló perújítást pedig az sem, hogy a terhelt büntetési hatósága megszűnt.

(2) A 414. § (3) bekezdésében és a 415. §-ban meghatározott okok miatt perújításnak csak a terhelt javára van helye. A 415. § esetén a perújítást csak a nemzetközi emberi jogi szerv határozatának közlésétől, illetve a jogegységi határozat közzétételétől számított hat hónapon belül lehet kezdeményezni.

A perújítási indítvány

417. § (1) A terhelt terhére perújítási indítványt terjeszthet elő

a) az ügyész,
b) a pótmagánvádló, a felmentett vádlott bűnösségének megállapítása érdekében.

(2) A terhelt javára perújítási indítványt terjeszthet elő

a) az ügyész,
b) a terhelt,
c) a védő, kivéve, ha a terhelt ezt megtiltja,
d) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére vagy házasársa,
e) a terhelt törvényes képviselője, a kényszergyógykezelést elrendelő ítélet ellen.

(3) A 414. § (1) bekezdésének e) pontja alapján csak a terhelt javára, és csak abban az esetben lehet perújítást kezdeményezni, ha a terhelt a tartózkodási helyéről idézhető.

(4) A 414. § (3) bekezdése alapján az ügyész köteles perújítást kezdeményezni.

(5) A perújítási indítványban meg kell jelölni az indítvány okát és bizonyítékait. Az ok nem szabatos megjelölése a perújításnak nem akadály.

(6) Ha bármely hatóság vagy hivatalos személy a hivatali hatáskörében olyan körülményről szerez tudomást, amelynek alapján perújítást lehet indítványozni, köteles erről a perújítás megengedhetőségének kérdésében döntésre jogosult bíróság területén működő ügyészt értesíteni.

A perújítási eljárás

418. § (1) A perújítás megengedhetősége kérdésében, ha az alapügyben a helyi bíróság járt el első fokon, a megyei bíróság, ha a megyei bíróság járt el első fokon, az ítéletábra dönt.

(2) A perújítási indítványt — ha azt nem az ügyész nyújtja be — a perújítás megengedhetősége kérdésében döntésre jogosult bíróság területén működő ügyésznél kell írásban benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe mondani. Az ügyész az indítványt — a nyilatkozatával együtt, harminc

napon belül — megküldi a bíróságnak. Ha a pótmagánvádló nyújt be perújítási indítványt, azt közvetlenül a döntésre jogosult bíróságnál kell előterjesztenie.

(3) A perújítási indítvány megküldése előtt az ügyész nyomozást rendelhet el. Ha az ügyész nyomozást rendel el, a (2) bekezdésben írt határidő a nyomozás befejezésétől számít.

(4) A bíróság beszerzi az alapügy iratait, és ha a perújítás megengedhetőségében való döntéshez szükséges, az indítványozó által megjelölt bizonyítási eszközök felkutatása érdekében megkeresheti az ügyészt. A nyomozásra a IX. Fejezet rendelkezései a perújítási eljárás jellegének megfelelően értelemszerűen irányadók. Előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés és lakhelyelhagyási tilalom nem rendelhető el.

(5) A perújítási indítványt a bíróság másodfokú tanácsa tanácsulésen bírálja el.

419. § (1) Ha a bíróság a perújítási indítványt alaposnak találja, a perújítást elrendeli, és az ügyet a megismételt eljárás lefolytatása végett megküldi az alapügyben eljáró első fokú bíróságnak, illetőleg a megismételt eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át, egyidejűleg az alapügyben hozott bármely rendelkezés végrehajtását felfüggesztheti, illetőleg félbeszakíthatja, vagy a szükséges kényszerintézkedést elrendelheti.

(2) Ha a bíróság a perújítási indítványt alaptalannak találja, azt elutasítja. A határozatot közli azzal, aki a perújítási indítványt előterjesztette, és ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, az ügyésszel is.

(3) A felmerült bűnügyi költséget a perújítási indítvány elutasítása esetén az indítványozó viseli, ha a perújítási indítványt az ügyész terjesztette elő, a bűnügyi költséget az állam viseli.

(4) A perújítás elrendelése ellen fellebbezésnek nincs helye, a perújítási indítvány elutasítása miatt az indítványt előterjesztő fellebbezhet. A határozat tudomásul vételét követően tett jogorvoslati nyilatkozat elutasítása elleni, továbbá a jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(5) A megyei bíróság végzése elleni fellebbezést az ítéletábra, az ítéletábra végzése elleni fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság bírálja el tanácsulésen.

420. § (1) A perújítás elrendelése esetén a XI. és a XIII. Fejezet rendelkezéseit a perújítás jellegéből folyó értelemszerű eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A terheltnek a tárgyalásra szóló idézéssel együtt — ha ez korábban nem történt meg — a perújítást elrendelő végzést is kézbesíteni kell, a tárgyaláson a vádirat helyett a perújítással megtámadott ítéletet és a perújítást elrendelő végzést ismerteti a tanács elnöke.

421. § (1) Ha a bíróság — a tárgyalás eredményétől függően — megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és új ítéletet hoz, ha pedig a perújítást alapatlannak találja, azt elutasítja.

(2) Ha az alapügyben kiszabott büntetést összbüntetésbe foglalták, és a perújítás alapossága folytán az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül kell helyezni, a bíróság az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül helyezi, és — ha ennek feltételei fennállnak — lefolytatja az összbüntetési eljárást, feltéve, hogy ez az 574. § (1) bekezdése szerinti hatáskörét nem haladja meg; ellenkező esetben az iratokat az összbüntetési eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező bíróságnak küldi meg.

(3) Ha a perújítási indítványt a terhelt javára terjesztették elő, az ítéletet a hátrányára nem lehet megváltoztatni.

(4) A perújítás elrendelése után hozott határozatok ellen az általános szabályok szerint van helye jogorvoslatnak.

422. § Perújítás esetében az érdemben elbírált polgári jogi igényt újból el kell bírálni, ha ezt az ügyész, a terhelt vagy a magánfél indítványozza. Kizárólag a polgári jogi igény kérdésében azonban perújításnak (új eljárásnak) csak a polgári perben eljáró bíróság előtt lehet helye, az arra meghatározott feltételek alapján és eljárás szerint.

423. § E fejezet rendelkezéseit akkor is megfelelően alkalmazni kell, ha a perújítási indítványt a bíróság eljárást megszüntető vagy tárgyalás mellőzésével hozott végzése ellen terjesztették elő.

XVIII. Fejezet

A RENDKÍVÜLI FELÜLVIZSGÁLAT

Rendkívüli felülvizsgálat kezdeményezése

424. § (1) Rendkívüli felülvizsgálatnak a bíróság első fokon jogerős vagy másodfokon, illetőleg harmadfokon felülbírált jogerős ügydöntő határozata, illetőleg a másodfokú és a harmadfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata vagy határozatának meghatározott része ellen — a terhelt javára — van helye.

(2) A bíróságnak az (1) bekezdésben megjelölt határozata ellen rendkívüli felülvizsgálatnak akkor van helye, ha

a) a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására vagy kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntetőjog szabályainak megsértése miatt került sor,

b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, vagy a kiszabott büntetés a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel felső határát meghaladja.

425. § (1) A bíróságnak a 424. § (1) bekezdésében megjelölt határozata ellen — kivéve, ha a vádlottat felmentették — rendkívüli felülvizsgálati indítványt lehet benyújtani akkor is, ha a határozat meghozatalára a 373. § II—IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

(2) A bíróságnak a XXVI. Fejezet alapján hozott, első fokon jogerős határozata ellen is rendkívüli felülvizsgálati indítványt lehet benyújtani, ha a határozat meghozatalára a 373. § II—III. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel vagy a XXVI. Fejezetben meghatározott törvényi előfeltételek hiányában került sor.

426. § (1) A rendkívüli felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosult

a) a terhelt,

b) a védő, kivéve, ha a terhelt ezt megtiltja,

c) az ügyész,

d) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen — a terhelt hozzájárulása nélkül is — a nagykorú terhelt törvényes képviselője és házastársa,

e) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére, házastársa.

(2) A magánvédő és a pótmagánvédő rendkívüli felülvizsgálati indítvány benyújtására nem jogosult.

(3) Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be rendkívüli felülvizsgálati indítványt.

(4) Kizárólag a polgári jogi igény kérdésében rendkívüli felülvizsgálatnak csak a polgári perben eljáró bíróság előtt lehet helye, az arra meghatározott feltételek alapján és eljárás szerint.

427. § (1) A rendkívüli felülvizsgálati indítvány a Legfelsőbb Bíróság határozathozatal céljából tartott tanácsüléséig visszavonható.

(2) A védő az általa előterjesztett rendkívüli felülvizsgálati indítványt csak a terhelt hozzájárulásával vonhatja vissza.

(3) A rendkívüli felülvizsgálati indítvány visszavonása esetén a bíróság a rendkívüli felülvizsgálati eljárást megszünteti.

A rendkívüli felülvizsgálati eljárás

428. § (1) A rendkívüli felülvizsgálati indítványt a rendkívüli felülvizsgálat okának és céljának megjelölésével az alapügyben eljáró első fokú bíróságnál kell írásban benyújtani.

(2) A bíróság a rendkívüli felülvizsgálati indítványt az alapügy irataival harminc napon belül felterjeszti a Legfelsőbb Bírósághoz.

(3) A rendkívüli felülvizsgálati indítványt a Legfelsőbb Bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsa bírálja el.

429. § (1) A tanács elnöke az indítvány előterjesztőjét az indítványnak harminc napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy a határozatot miért tartja sérelmesnek, vagy ha az indítványban nem rendkívüli felülvizsgálati okra hivatkozott.

(2) A tanács elnöke, ha a terheltnek nincs védője, védőt rendel ki, és szükség esetén az indítvány megfogalmazására is felhívja.

(3) Ha a kirendelt védő az indítványt harminc napon belül nem, vagy hiányosan nyújtja be, rendbírsággal sújtható.

430. § (1) A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az azonos jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Legfelsőbb Bíróság elutasítja. A 429. § (3) bekezdését kivéve ugyanígy jár el, ha a rendkívüli felülvizsgálati indítványt a felhívás ellenére nem, vagy hiányosan nyújtották be.

(2) A Legfelsőbb Bíróságnak a rendkívüli felülvizsgálati eljárás alapján, a megtámadott határozatról hozott határozata ellen bejelentett jogorvoslati indítvány, valamint az azonos jogosult által ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

431. § (1) Ha a rendkívüli felülvizsgálati indítvány elutasításának nincs helye, a tanács elnöke az indítványt az alapügy irataival együtt nyilatkozattétel végett megküldi a Legfőbb Ügyészségnek.

(2) Az ügyész az iratokat nyilatkozatával együtt tizenöt napon belül visszaküldi a Legfelsőbb Bíróságnak.

432. § (1) A tanács elnöke az ügyész nyilatkozatát a rendkívüli felülvizsgálati indítvány előterjesztőjének megküldi.

(2) A terhelt részére meg kell küldeni a más által benyújtott rendkívüli felülvizsgálati indítványt, és az arra tett ügyészi nyilatkozatot.

(3) A terhelt részére megküldött indítványt és nyilatkozatot a védőnek is meg kell küldeni.

(4) A tanács elnöke a rendkívüli felülvizsgálati indítványt és az ügyész nyilatkozatát a jogosultnak azzal küldi meg, hogy a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül észrevételt tehet.

433. § (1) A rendkívüli felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

(2) A rendkívüli felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó.

(3) A Legfelsőbb Bíróság a 424. § alapján megtámadott határozatot a 425. § alapján is, a 425. § alapján megtámadott határozatot a 424. § alapján is felülvizsgálja.

(4) A rendkívüli felülvizsgálati indítványnak nincs használati hatálya, az indítvány elbírálásáig azonban a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozat végrehajtását felfüggesztheti, vagy félbeszakíthatja.

434. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a rendkívüli felülvizsgálati indítványt nyilvános ülésen bírálja el.

(2) A Legfelsőbb Bíróság tanácsülésen határoz, ha
a) a 430. § alapján az indítvány elutasításának van helye,
b) az indítványt a 425. § alapján terjesztették elő.

(3) A tanács elnöke a tanácsülésre tartozó ügyet nyilvános ülésre utalhatja, ha úgy látja, hogy az indítvány csak ülésen bírálható el.

(4) A nyilvános ülést az ügyész és a védő jelenléte nélkül nem lehet megtartani.

(5) A nyilvános ülésről a terheltet, valamint a 426. § (1) bekezdésének d) és e) pontjában felsorolt jogosultakat értesíteni kell. A fogva levő terheltet elő kell állítani.

(6) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítése legalább nyolc nappal a nyilvános ülés előtt megtörténjen. A nyilvános ülés megtartásának nem akadály, ha az értesítést azért nem lehetett kézbesíteni, mert a címzett ismeretlen helyen tartózkodik.

435. § (1) A nyilvános ülés megnyitása után a tanács elnöke által kijelölt bíró ismerteti a rendkívüli felülvizsgálati indítványt, a megtámadott határozatot és az iratok tartalmából mindazt, ami a rendkívüli felülvizsgálati indítvány elbírálásához szükséges.

(2) Az ügy előadása után az ügyész, a védő, valamint a 426. § (1) bekezdésében felsorolt egyéb jogosultak a rendkívüli felülvizsgálati indítvány keretei között felszólalhatnak. A felszólalások után válasznak van helye. A felszólalás joga utoljára a terheltet illeti.

(3) A nyilvános ülés megnyitására, elnapolására, folytonosságára, rendjének fenntartására és a határozat közzétételére a XI. és a XIII. Fejezet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A nyilvános ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A rendkívüli felülvizsgálati eljárás alapján hozott határozat

436. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a korábban eljárt bíróságot, illetőleg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a határozat meghozatalára a 373. § II. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, ha a határozat meghozatalára a 373. § III. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és az iratokat az ügyésznek megküldi, illetőleg az első fokú bíróságot új eljárásra

utasítja, ha a határozat meghozatalára a 373. § IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

(2) A Legfelsőbb Bíróság a 425. § (2) bekezdése alapján megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a határozat meghozatalára a 373. § II—III. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel vagy a XXVI. Fejezetben meghatározott törvényi előfeltételek hiányában került sor.

(3) A 424. § esetében a Legfelsőbb Bíróság maga hoz a törvénynek megfelelő határozatot, ha ez az iratok alapján lehetséges. Ha ez az iratok alapján nem lehetséges, a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a korábban eljárást bíróságot új eljárásra utasítja.

437. § (1) Ha a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ügydöntő határozatot hatályon kívül helyezi, és a terhelt fogva van, a fogvatartás kérdésében határoz.

(2) A rendkívüli felülvizsgálati eljárás során hozott határozatokra az e fejezetben foglalt eltérésekkel a másodfokú eljárás szabályait kell alkalmazni.

(3) A megtámadott határozat hatályon kívül helyezése esetén a megismételt eljárásra a XVI. Fejezet rendelkezései az irányadók.

(4) Ha a Legfelsőbb Bíróság az indítványnak nem ad helyet, a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

(5) A felmerült bűnügyi költséget a rendkívüli felülvizsgálati indítvány elutasítása esetén — az ügyész által kezdeményezett rendkívüli felülvizsgálat esetét kivéve — az indítvány előterjesztője, ha az indítványt a védő terjesztette elő, a terhelt viseli. Más esetekben a bűnügyi költséget az állam viseli.

438. § (1) A rendkívüli felülvizsgálati indítvány elintézése után a Legfelsőbb Bíróság az ügy iratait a határozatának kiadmányával és az ülésről készült jegyzőkönyvvel együtt, visszaküldi az első fokú bíróságnak. Ezt megelőzően a Legfelsőbb Bíróság a határozatát kézbesíti.

(2) Ha a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, az iratokat a másodfokú bíróságnak küldi meg.

(3) A megismételt eljárásban a felmentett terhelt bűnösségét megállapítani, vagy a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetést vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani nem lehet.

XIX. Fejezet

JOGEGYSÉGI ELJÁRÁS

439. § Jogegységi eljárásnak van helye, ha

a) a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala szükséges,

b) a Legfelsőbb Bíróság valamely tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Legfelsőbb Bíróság másik ítélkező tanácsának határozatától.

440. § (1) Jogegységi eljárást kell lefolytatni,

a) ha azt a Legfelsőbb Bíróság elnöke vagy a büntető kollégiumának vezetője, illetőleg a legfőbb ügyész indítványozza, továbbá

b) az 439. § b) pontja esetén.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában írt ok miatt a Legfelsőbb Bíróság tanácsa indítványozza a jogegységi eljárást.

(3) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati, illetve a rendkívüli felülvizsgálati eljárását a jogegységi határozat meghozataláig felfüggeszti.

441. § (1) A jogegységi indítványban meg kell jelölni az elbírálendő elvi kérdést (jogkérdést) és az indítvány előterjesztőjének javaslatát annak mikénti eldöntésére. Az indítványhoz mellékelni kell az indítvánnyal érintett bírósági határozatok kiadmányát.

(2) A jogegységi indítványt a Legfelsőbb Bíróság öt hivatásos bíróból álló jogegységi tanácsa bírálja el.

(3) A jogegységi tanács elnöke a Legfelsőbb Bíróság elnöke vagy büntető kollégiumának vezetője. A jogegységi indítvány előterjesztője nem lehet a jogegységi tanács elnöke vagy tagja.

(4) A jogegységi tanács tagja nem lehet az, aki a jogegységi indítvánnyal érintett bírósági határozat meghozatalában részt vett.

442. § (1) A jogegységi eljárást a tanács elnöke készíti elő, és az ügyet tanácsülésre vagy ülésre tűzi ki.

(2) A jogegységi tanács tanácsülésen dönt, ha

a) a törvényben kizárt vagy az arra nem jogosulttól származó indítványt érdemi elbírálás nélkül elutasítja,

b) a jogegységi indítvány visszavonása miatt a jogegységi eljárást megszünteti.

(3) Ha a jogegységi tanács az indítványt érdemben elbírálja, ülésen határoz. A jogegységi határozat hozatalára irányuló indítványt — ha azt nem a legfőbb ügyész nyújtotta be — a tanács elnöke a jogegységi indítvánnyal érintett bírósági határozat kiadmányával együtt megküldi a legfőbb ügyésznek. A legfőbb ügyész az indítvány kézbesítésétől számított tizenöt napon belül megküldi a jogegységi indítványra tett nyilatkozatát a Legfelsőbb Bíróságnak.

(4) Az ülést a tanács elnöke vezeti, az eljárásban egy vagy két előadó bírót jelölhet ki.

(5) Az ülés megnyitása után az előadó bíró összefoglalja a jogegységi indítványt, illetve az elbírálendő elvi kérdés lényegét, ismerteti a tanács tagjainak a véleményét. Az ülésen a legfőbb ügyész és az indítványozó felszólalhat.

(6) Az ülést a jogegységi tanács fontos okból elnapolhatja.

443. § (1) A jogegységi tanács az ülésen hozott határozatában az indítványnak helyt ad, vagy azt elutasítja, a jogegységi határozatot „A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN” hozza.

(2) A jogegységi indítványnak helyt adó határozat rendelkező része tartalmazza a jogegységi eljárás tárgyául szolgáló, illetve azzal szorosan összefüggő elvi kérdésben adott iránymutatást.

(3) Ha az elvi kérdésben adott iránymutatásból következően a jogegységi határozattal érintett jogerős bírósági határozatnak a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító rendelkezése törvénytörő, a jogegységi tanács a törvénytörő rendelkezést hatályon kívül helyezi, és a terhelt felmenti, illetve az eljárást megszünteti. Ha a terhelt fogva van, a fogvatartást is megszünteti.

(4) A jogegységi határozat indokolása tartalmazza, hogy a jogegységi indítványt ki terjesztette elő, az indítvány mire irányul, és mely bírósági határozatokat érint. Ismerteti az elbírálendő elvi kérdésben kialakult eltérő álláspontokat, szükség esetén az indítvánnyal érintett bírósági határozatokban megállapított tényállás lényegét, számot ad a rendelkező részben adott iránymutatás indokairól. A határozat indokolása tartalmazza a terhelt felmentésének és az eljárás megszüntetésének indokait is.

444. § A jogegységi tanács elutasítja a jogegységi indítványt, ha jogegységi határozat meghozatala nem szükséges. A határozat indokolása az elutasítás okát tartalmazza.

445. § (1) A jogegységi tanács a határozatát nyomban kihirdeti, ezt követően tizenöt napon belül írásban közli az indítvány előterjesztőjével és — ha az előterjesztő nem a legfőbb ügyész volt — a legfőbb ügyéssel is. A határozatot közölni kell azzal a terhelttel is, akit felmentettek vagy akivel szemben az eljárást megszüntették. Ha az alapeljárársban a vádat magánvádoló vagy pótmagánvádoló képviselte, a határozatot vele is közölni kell.

(2) A tanács elnöke gondoskodik a jogegységi határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételéről.

ÖTÖDIK RÉSZ

XX. Fejezet

A FIATALKORÚAK ELLENI BÜNTETŐELJÁRÁS

446. § E törvény rendelkezéseit fiatalkorú [Btk. 107. § (1) bek.] elleni büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Általános rendelkezések

447. § (1) A fiatalkorúval szemben az eljárást az életkori sajátosságainak figyelembevételével, és úgy kell lefolytat-

ni, hogy az elősegítse a fiatalkorúnak a törvények iránti tiszteletét.

(2) A büntetőeljárás során — szükség esetén, illetőleg külön jogszabály rendelkezése alapján — kezdeményezni kell a fiatalkorú érdekében védő- és óvintézkedés elrendelését, valamint a fiatalkorú nevelését, gondozását vagy felügyeletét elmulasztó személlyel szembeni intézkedést.

A bíróság

448. § (1) Első fokon és másodfokon a bíróság kijelölt tanácsa, illetve első fokon a kijelölt bíró (mint a fiatalkorúak bírósága) jár el.

(2) Az első fokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának elnökét (az egyesbíró) az Országos Igazságszolgáltatási Tanács jelöli ki. A másodfokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának egyik tagja az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által kijelölt bíró.

(3) Az első fokú bíróságon a fiatalkorúak tanácsának egyik ülnöke pedagógus.

Az ügyész

449. § (1) Az ügyész jogkörében a felettes ügyész által kijelölt ügyész (a fiatalkorúak ügyésze) jár el.

(2) Fiatalkorúval szemben büntetőeljárásnak csak közvadra van helye. Fiatalkorúval szemben pótmagánvádnak nincs helye, a magánvádra üldözendő bűncselekmények esetében az ügyész jár el.

A védő

450. § A fiatalkorú elleni eljárásban védő részvétele kötelező.

A törvényes képviselő

451. § A törvényes képviselő az ügy iratait a nyomozás elvégzése után megtekintheti. Egyébként a törvényes képviselő jelenléti, észrevételezési, felvilágosítási és indítványtételi, valamint jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók.

452. § (1) A bíróság — a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára — eseti gondnokot rendel ki, ha

a) a törvényes képviselő a bűncselekményt a fiatalkorúval együtt követte el, illetőleg az érdekei a fiatalkorú érdekeivel egyébként ellentétesek,

b) a törvényes képviselő a jogainak gyakorlásában akadályozva van,

c) a fiatalkorúnak nincs törvényes képviselője, vagy nem állapítható meg, hogy ki a törvényes képviselője.

(2) Az eseti gondnok az eljárásban törvényes képviselőként jár el.

A bizonyítási eszközök

453. § (1) A fiatalkorú egyéniségét, értelmi fejlettségét és életviszonyait jellemző körülmények felderítése érdekében a fiatalkorú gondozóját tanúként kell kihallgatni. Ezek közlésére a 82. § (1) bekezdésében meghatározott mentesség nem terjed ki.

(2) A fiatalkorú életkorát közokirattal kell bizonyítani. Be kell szerezni a környeztanulmányt és a fiatalkorú iskolai vagy munkahelyi jellemzését. A környeztanulmányt a megyei gyámhivatal mellett működő hivatásos pártfogó készíti el. A környeztanulmány elkészítéséhez a pártfogó a rendőrség közreműködését igénybe veheti.

(3) A fiatalkorú terhelt vallomása poligráf alkalmazásával nem vizsgálható.

Az előzetes letartóztatás

454. § (1) A fiatalkorú előzetes letartóztatásának a 129. § (2) bekezdésében megállapított okok esetében is csak akkor van helye, ha az a bűncselekmény különös tárgyi súlya folytán szükséges.

(2) A fiatalkorú előzetes letartóztatását

a) javítóintézetben,

b) büntetés-végrehajtási intézetben

kell végrehajtani.

(3) A bíróság dönt arról, hogy az előzetes letartóztatást — a fiatalkorú személyiségére vagy a terhére rótt bűncselekmény jellegére tekintettel — hol kell végrehajtani.

(4) Az előzetes letartóztatás tartama alatt a bíróság az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyét az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára megváltoztathatja. Erről — a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig — az előzetes letartóztatást elrendelő bíróság, azt követően az a bíróság határoz, amelyik előtt a büntetőeljárás folyik.

(5) Ha a fiatalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben hajtják végre, és a fiatalkorú büntetés-végrehajtási intézetben vagy rendőrségi fogdában történő ideiglenes elhelyezéséről a bíróság határoz, a bíróság hatáskörére és illetékességére a (4) bekezdést kell alkalmazni.

(6) Az előzetes letartóztatás végrehajtása során a fiatalkorúakat a felnőttkorúaktól el kell különíteni.

455. § Ha a fiatalkorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtásának kezdetétől két év eltelt, az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá ha az ügyben harmadfokú bírósági eljárás vagy hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

Kényszerintézkedés elrendelése a vádirat benyújtása előtt

456. § (1) A vádirat benyújtása előtt a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos eljárásban (210—211. §) az ülés a védő távollétében nem tartható meg.

(2) Az ülésről a törvényes képviselőt és a gondozót is értesíteni kell.

457. § Az ülésen a törvényes képviselő és a gondozó felszólalhat.

A határozat közlése

458. § Az eljárás során hozott határozatot a törvényes képviselővel, az ügydöntő határozatot és a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésről szóló határozatot a gondozóval is közölni kell.

A vádemelés elhalasztása

459. § (1) Az ügyész a vádemelés feltételeinek fennállása esetén öt évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt — a fiatalkorú helyes irányú fejlődése érdekében — a vádemelést elhalaszthatja.

(2) Az ügyész a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatában a fiatalkorút magatartási szabályok megtartására vagy más kötelezettségek teljesítésére kötelezi. A fiatalkorú részére nem írható elő a 224. § (2) bekezdésének c) pontjában írt kötelezettség.

A tárgyalás

460. § (1) A tárgyalásról a nyilvánosságot a 237. § (3) bekezdésében meghatározott eseteken kívül is ki kell zárni, ha ez a fiatalkorú érdekében szükséges.

(2) A bíróság elrendelheti, hogy a tárgyalásnak azt a részét, amely a fiatalkorú helyes irányú fejlődését károsan befolyásolhatja, a fiatalkorú távollétében tartsák meg. Az így lefolytatott tárgyalás lényegét a tanács elnöke a fiatalkorúval — legkésőbb a tárgyalás berekesztése előtt — ismerteti.

(3) A tárgyaláson az ügyész részvétele kötelező.

461. § A fiatalkorú vádlott távollétében a tárgyalás a XXIV. Fejezet alapján nem tartható meg.

462. § (1) A fiatalkorú vádlott elleni ügyben tartott tárgyaláson a vádlott és a tanú kihallgatását a tanács elnöke (egyesbíró) végzi. A vádlotthoz és a tanúhoz a kihallgatást követően az arra jogosultak kérdést intézhetnek.

(2) A környezettanulmányt a tárgyaláson ismertetni kell.

(3) Az ügyész a javítóintézeti nevelés intézkedés meghatározott mértékére nem tehet indítványt.

Lemondás a tárgyalásról

463. § A XXV. Fejezet rendelkezései fiatalkorú esetén nem alkalmazhatók.

A büntetőparancs

464. § Az 548. § (1) bekezdésében felsoroltakon kívül tárgyalás tartását kérheti a törvényes képviselő a fiatalkorú hozzájárulása nélkül is.

Javítóintézeti nevelés elrendelése

465. § A bíróság javítóintézeti nevelést bűnösséget megállapító ítéletben rendel el.

A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre

466. § A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellékbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha a fiatalkorú nem fizette meg, és az behajthatatlan.

A javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetése

467. § (1) Ha a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetéséről a fiatalkorú ellen indult újabb büntetőeljárásban alkalmazott büntetés vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedés miatt kell határozni, erre az újabb ügyben eljáró bíróság jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben írt esetben a bíróság az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag határoz a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetéséről, ha ezt az ítéletében elmulasztotta.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli, ha a bíróság az ideiglenes elbocsátást nem szünteti meg.

Egységes intézkedések elrendelése

468. § Több javítóintézeti nevelés helyett egységes intézkedés kiszabására az 571. és az 572. § rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

XXI. Fejezet

A KATONAI BÜNTETŐELJÁRÁS

469. § E törvény rendelkezéseit a katonai büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A katonai büntetőeljárás hatálya

470. § (1) Katonai büntetőeljárásnak van helye

a) a katona [Btk. 122. § (1) bek.] által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény (Btk. XX. Fejezet),

b) a fegyveres erők tényleges állományú tagja által elkövetett bármely bűncselekmény,

c) a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény esetén.

(2) A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed a terhelt által elkövetett valamennyi bűncselekményre, ha ezek közül valamelyik miatt katonai büntetőeljárásnak van helye, és az elkülönítés nem lehetséges.

(3) Több terhelt esetében akkor van helye katonai büntetőeljárásnak, ha a terheltek valamelyikének bűncselekménye katonai büntetőeljárásra tartozik, és az eljárás elkülönítése — tekintettel a tényállás szoros összefüggésére — nem lehetséges. Ez a rendelkezés a bűnpártolóra is kiterjed.

A bíróság

471. § A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben első fokon a kijelölt megyei bíróság katonai tanácsa, másodfokon — az egész országra kiterjedő illetékességgel — a Fővárosi Ítéltábla jár el.

A bíróság összetétele

472. § (1) A katonai büntetőeljárásban első fokon hivatásos bíróként katonai bíró, első fokon ülnökként katonai ülnök jár el.

(2) A katonai büntetőeljárásban az ülnök a vádlottnál alacsonyabb rendfokozatú nem lehet. Magasabb rendfokozatú tábornok vádlott elleni eljárásban e szabálytól el lehet térni.

(3) Az első fokú bíróság a 14. § (1) bekezdésének *a*) pontjában és a 16. § (1) bekezdésének *a*)—*j*) pontjaiban meghatározott bűncselekmények esetén tanácsban, egyéb

esetekben ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el.

(4) Az első fokú bíróság a 14. § (1) bekezdésének b) pontja esetében egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban is eljárhat, ha megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet.

Az első fokú bíróság illetékessége

473. § (1) A katonai büntetőeljárásra kijelölt megyei bíróság katonai tanácsának illetékességi területét külön törvény állapítja meg.

(2) A Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására annak a megyei bíróságnak a katonai tanácsa az illetékes, amelynek területén az elkövető illetékes parancsnokának állomáshelye van.

(3) A 17. § (4) bekezdésében írt illetékességi ok katonai büntetőeljárásban nem alkalmazható.

A katonai ügyész

474. § (1) A katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész látja el. A katonai ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

(2) Kizárólag a katonai ügyész végzi a nyomozást a katona által elkövetett

- a) katonai büntett miatt,
- b) katonai vétség miatt, ha azzal kapcsolatban más bűncselekményt is elkövetett, vagy ha több terhelt esetén az elkülönítés nem lehetséges,
- c) nem katonai bűncselekmény miatt.

(3) A katonai ügyész végzi a nyomozást akkor is, ha a katona szolgálati viszonya időközben megszűnt.

(4) Katonai büntetőeljárásnak csak közvádra van helye, magánvádra üldözendő bűncselekmény esetében a katonai ügyész jár el. A katonai büntetőeljárásban viszonzvád nem emelhető. Katonai bűncselekmény miatt folytatott eljárásban nincs helye pótmagánvádnak.

A katonai ügyészségek

475. § (1) A katonai ügyészség a megyei bíróság katonai tanácsa mellett működik, vezetője a megyei főügyész jogkörében jár el.

(2) Az ítéletábra mellett a vádhatóság feladatát a Katonai Fellebbviteli Ügyészség, a Legfelsőbb Bíróság mellett a vádhatóság feladatát a Katonai Főügyészség látja el.

(3) A katonai ügyészi szerv illetékességét annak a bíróságnak az illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

(4) A katonai főügyész és a Katonai Fellebbviteli Ügyészség vezetője rendelkezése alapján a katonai ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre illetékessége egyébként nem terjed ki.

Az eljáró ügyészség kijelölése

476. § A katonai ügyészi szerv és más ügyészség közötti hatásköri összeütközés esetében az eljáró ügyészséget a legfőbb ügyész jelöli ki.

A katonai nyomozó hatóság

477. § (1) Ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el.

(2) Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekményt nem katonai nyomozó hatóság észleli, vagy nem katonai nyomozó hatóság szerez ilyen bűncselekményről tudomást, a 170. § (4) bekezdésében meghatározott cselekmények elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktanul értesíti.

A tanú védelme

478. § A sorkatonai szolgálatot teljesítő tanú különösen indokolt esetben kérheti más szolgálati helyre történő vezénylését vagy áthelyezését. A kérelemről a katonai ügyész dönt.

Az őrizetbe vétel

479. § Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmény miatt a katona őrizetbe vételét nem katonai nyomozó hatóság rendelte el, a terheltet huszonnégy órán belül át kell adni az illetékes katonai ügyésznek.

Az előzetes letartóztatás

480. § (1) Katonával szemben előzetes letartóztatást akkor is el lehet rendelni, ha ellene katonai bűncselekmény, vagy a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és a terhelt szolgálati vagy fegyelmi okból nem hagyható szabadlábon.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott okból elrendelt előzetes letartóztatás megszűnik a terhelt szolgálati viszonyának megszűnésével.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

481. § Katona előzetes letartóztatása rendőrségi fogdában nem hajtható végre. Az előzetes letartóztatás kivételesen, a bíróság határozata alapján legfeljebb harminc napig — ha a nyomozási cselekmény elvégzése ezt indokolta teszi — a katonai ügyész határozata alapján kétszer — alkalmanként legfeljebb tizenöt napig — helyőrségi fogdában is végrehajtható.

A lakhelyelhagyási tilalom elrendelésének kizárása

482. § Sorállományú katonával szemben lakhelyelhagyási tilalom nem rendelhető el.

Szoros felügyelet alá helyezés

483. § (1) A 480. §-ban meghatározott letartóztatási ok fennállása esetén a bíróság a sorállományú katona előzetes letartóztatása helyett elrendelheti a terhelt alakulatánál szoros felügyelet alá helyezését. A szoros felügyelet alá helyezett terhelt fegyveres szolgálatot nem láthat el, és szolgálati helyét a bíróság engedélye nélkül nem hagyhatja el.

(2) A szoros felügyelet alá helyezés meghosszabbítására az előzetes letartóztatás meghosszabbítására vonatkozó rendelkezések (131. §), megszűnésére pedig a 480. § (2) bekezdése irányadó.

(3) A szoros felügyelet alá helyezés elrendelése esetén az eljárásban védő részvétele kötelező.

Az óvadék letételének kizárása

484. § Katona esetében a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt óvadék letételének nincs helye.

A feljelentés elutasítása

485. § A feljelentés elutasítására a Btk. 124. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a katonai nyomozó hatóság is jogosult.

A nyomozási bíró

486. § A katonai büntetőeljárásban a nyomozási bíró feladatait a megyei bíróság katonai bírójának látja el. A katonai bíró, mint nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést az egész országra kiterjedő illetékességgel a Fővárosi

Ítéltábla bírálja el. Ha a vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás tartama az egy évet meghaladja, az előzetes letartóztatást az hosszabbíthatja meg.

Az eljárás megszüntetése

487. § A Btk. 124. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a vádemelésig a katonai ügyész, azt követően a bíróság az eljárást megszünteti.

A tárgyaláson részt vevő személyek

488. § A tárgyaláson a katonai ügyész részvétele a 241. § (1) bekezdésének eseteiben kötelező. A katonai büntetőeljárásban ügyészségi fogalmazó vagy titkár a vádat nem képviselheti.

489. § A védő tárgyalási részvétele a 242. § (1) bekezdésének b)–d) pontjában meghatározott esetekben kötelező.

A katonai tanács szavazásának rendje

490. § A katonai tanácsban az alacsonyabb rendfokozatú bíró a magasabb rendfokozatút megelőzően szavaz. Azonos rendfokozat esetén az szavaz először, aki a rendfokozatba később lépett elő. A tanács elnöke utolsónak adja le szavazatát.

A bűnügyi költség

491. § Sorállományú katonával szemben a katonai büncselekmény miatt indult büntetőeljárásban a bűnügyi költséget — a meghatalmazott védőnek, továbbá a sértett képviselőjének készkiadása és díja, valamint a nem katonai büntetés-végrehajtási intézetben végrehajtott szabadságvesztéssel felmerült költség kivételével — az állam viseli.

A fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezések alkalmazásának kizárása

492. § Katonával szemben a XX. Fejezet rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

XXII. Fejezet

A MAGÁNVÁDAS ELJÁRÁS

493. § E törvény rendelkezéseit a magánvád alapján folytatott büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A magánvádló

494. § (1) A terhelt bűnösségének bizonyítása a magánvádlót terheli

(2) A magánvádlót a sértett jogain kívül a vád képviselőjével járó jogok illetik meg, feltéve, hogy e törvény eltérően nem rendelkezik.

(3) Ha az ügyben több sértett van, a megegyezésüktől függ, hogy melyikük jár el magánvádlóként. Megegyezés hiányában a magánvádlót a bíróság jelöli ki. A magánvádló megnevezése vagy kijelölése után a többieket a sértett jogai illetik meg.

(4) A magánvádló viszonzád hiányában tanúként hallgatható meg.

495. § (1) A magánvádlót a vád képviselőjével járó jogok az általa emelt vád tekintetében illetik meg. Az ellene emelt vád (viszonzád) esetén a vádlott jogai illetik meg, és kötelezettségei terhelik.

(2) A viszonzád tekintetében a magánvádló képviselőjét a védő jogállása, a vádlott védőjét a képviselő jogállása illeti meg, feltéve, hogy a meghatalmazásuk erre kiterjed.

Az ügyész

496. § Az ügyész az ügy iratait a magánvádas eljárásban is megtekintheti, és a tárgyaláson jelen lehet. Az ügyész a vád képviselőjét a magánvádlótól az eljárás bármely szakaszában átveheti, ez esetben a magánvádlót a sértett jogai illetik meg. Ha az ügyész a vád képviselőjétől utóbb eláll, a vádat ismét a magánvádló képviseli.

Az eljárás megindításának alapja

497. § (1) Az eljárás feljelentésre indul meg. A feljelentésben elő kell adni, hogy a feljelentő ki ellen, milyen cselekmény miatt és milyen bizonyítékok alapján kéri a büntetőeljárás lefolytatását. A feljelentést a bíróságon kell írásban vagy szóban megtenni, a szóbeli feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(2) A nyomozó hatóság a hozzá érkezett feljelentést az illetékes bíróságnak küldi meg. Az ügyész a feljelentést akkor küldi meg a bíróságnak, ha a vád képviselőjét nem veszi át.

(3) Kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás vagy becsületsértés esetén az egyik fél sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt megindult eljárásban a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésig a másik fél abban az esetben is jogosult a magánindítvány előterjesztésére, ha ennek határideje lejárt, feltéve, hogy a büntethetőség nem évült el.

(4) A bíróság elbírálja a (3) bekezdésben felsorolt bűncselekményekkel kölcsönösen elkövetett becsületsértés szabálysértését is.

498. § Ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg, a bíróság felhívhatja a feljelentőt, hogy írásban pontosítsa a feljelentést, előkészítő ülést tarthat, nyomozást rendelhet el.

Nyomozás a magánvádas eljárásban

499. § (1) Nyomozást a bíróság vagy az ügyész rendelhet el.

(2) A bíróság nyomozást rendel el, ha a feljelentett cselekmény elkövetőjének személye, személyi adatai vagy tartózkodási helye ismeretlen, továbbá ha bizonyítási eszközök felkutatása szükséges. A bíróság a nyomozást elrendelő végzést és az iratokat megküldi a nyomozó hatóságnak. A nyomozást a rendőrség végzi.

(3) Az ügyész nyomozást rendelhet el, ha a vád képviselőjét a személyes meghallgatásra idézés [502. § (1) bek.] kibocsátása előtt átveszi.

500. § (1) A bíróság által elrendelt nyomozás elvégzése után az iratokat a bíróságnak vissza kell küldeni.

(2) Ha az ismeretlen elkövető kiléte a nyomozás adatai alapján sem volt megállapítható, erről a nyomozást elrendelő bíróságot értesíteni kell.

(3) Ha a bíróság által elrendelt nyomozás során a feljelentő a feljelentést visszavonta, az addig keletkezett iratokat és a feljelentés visszavonására vonatkozó nyilatkozatot a bíróságnak vissza kell küldeni.

(4) A (2) és (3) bekezdés esetén a bíróság az eljárást megszünteti.

Határozat személyes meghallgatás nélkül

501. § (1) A bíróság az iratokat megküldi az ügyésznek, ha

a) a feljelentés és az iratok alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyész képviseli,

b) szükségesnek tartja, hogy az ügyész a vád képviselőjének átvételét megfontolja,

c) az ügyész a vád képviselőjét a személyes meghallgatásra idézés kibocsátása előtt átvette.

(2) A bíróság, ha ez a feljelentés és az iratok tartalma alapján lehetséges, határoz az áttételről, az eljárás felfüggesztéséről és az eljárás megszüntetéséről.

A személyes meghallgatás

502. § (1) Ha a 498. és az 501. §-ban felsorolt intézkedéseknek nincs helye, a bíróság a feljelentettet és a feljelentőt személyes meghallgatásra idézi, és ülést tart. A védőt és a feljelentő képviselőjét erről értesíti. Ha az ügyben több sértett van, a személyes meghallgatásra valamennyi sértettet meg kell idézni.

(2) Az idézésben a feljelentőt (sértettet) figyelmeztetni kell arra, hogy a kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekinti. A feljelentettet a feljelentő nevére és a bűncselekmény lényegére utalással kell megidézni.

(3) A személyes meghallgatáson, ha a feljelentett külföldi, az államának konzuli tisztviselője is jelen lehet.

(4) A személyes meghallgatás megkezdésekor a bíróság megállapítja a feljelentő és a feljelentett személyazonosságát, ismerteti a feljelentés lényegét, és — ha annak feltételei fennállnak — figyelmezteti a feljelentettet a viszonvádló lehetőségére. Ezt követően megkísérli a feljelentő és a feljelentett kibékítését.

(5) Ha a békítés eredménytelen, a bíróság felveszi a feljelentett személyi adatait, majd kérdést intéz hozzá, hogy a feljelentésben foglaltakat beismeri-e, és védekezésének alátámasztására milyen bizonyítási eszközöket jelöl meg. Szükség esetén megállapítja, hogy melyik sértett jár el magánvádlóként, illetőleg kijelöli a magánvádlót.

(6) Ha a feljelentett viszonvádat emel, a bíróság a feljelentőt feljelentettként is meghallgathatja.

(7) A bíróság felhívja a feljelentőt, továbbá viszonvádló esetében a feljelentettet a bizonyítási eszközök és annak megjelölésére, hogy az egyes bizonyítási eszközök mely tények bizonyítására szolgálnak. Erre tizenöt napos határidőt adhat.

503. § (1) A személyes meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni.

(2) A bíróságnak az 501—502. §-ban meghatározott teendőit ülnök vagy bírósági titkár is elláthatja, és jogosult az 504. § (1) bekezdése szerinti határozat meghozatalára.

Határozat a személyes meghallgatás alapján

504. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a feljelentő

a) a személyes meghallgatáson nem jelent meg, és magát előzetesen, alapos okkal, haladéktalanul nem mentette ki, vagy azért nem volt idézhető, mert a lakcímének megváltozását nem jelentette be,

b) a feljelentést visszavonta.

(2) A bíróság a személyes meghallgatáson minden olyan kérdésben határozhat, amelyre a személyes meghallgatás előtt jogosult.

(3) Az (1) bekezdés esetében a viszonvádló alapján indult eljárást is meg kell szüntetni, feltéve, hogy a magánindítvány előterjesztésének határideje a személyes meghallgatás napjáig már lejárt.

Fellebbezés a tárgyalás előkészítése során hozott határozatok és intézkedések ellen

505. § Nincs helye fellebbezésnek

- a) a nyomozás elrendelése,
- b) a személyes meghallgatásra idézés, illetőleg az erről szóló értesítés,
- c) a magánvádló kijelölése miatt,
- d) az 501. § (1) bekezdése szerinti intézkedés ellen.

A tárgyalás kitűzése

506. § A magánvádlót az idézésben figyelmeztetni kell arra, hogy a kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekinti, feltéve, hogy a képviseletéről nem gondoskodik.

A tárgyaláson részt vevő személyek

507. § Ha a magánvádló a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, illetőleg őt azért nem lehetett megidézni, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be, úgy kell tekinteni, hogy a vádat elejtette.

A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása

508. § Ha a magánvádlót a tárgyalásról rendzavarás miatt kiutasítják, illetőleg kivezetik, legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt ismertetni kell vele a távollétében lefolytatott bizonyítást. A magánvádló képviselőjének kiutasítása esetén a tárgyalást a rendzavaró költségére el kell napolni, ha a magánvádló a tárgyaláson nincs jelen.

A tárgyalás

509. § (1) A tárgyaláson a bíróság ismerteti a vád, illetőleg a viszonvádló lényegét, ha a magánvádlónak nincs képviselője, illetve a vádlottnak nincs védője.

(2) A tárgyaláson a bíróság hallgatja ki a vádlottat és a tanút, illetőleg hallgatja meg a szakértőt. A vádlottat a magánvádló távollétében kell kihallgatni.

A vád elejtése és elállás a vád képviselétől

510. § (1) A magánvádló a vád elejtését nem köteles indokolni. Az 504. § (1) bekezdésének *a*) pontja a tárgyaláson is irányadó.

(2) Ha az ügyész a vád képviselét a magánvádlótól vette át, a vádat nem ejtheti el, de a vád képviselétől elállhat. Ha a magánvádló jelen van, a tárgyalást folytatni kell, ellenkező esetben a bíróság a tárgyalás elnapolásával egyidejűleg új tárgyalást tűz ki, a magánvádlót pedig értesíti, hogy a vádat ismét ő képviseli.

Az eljárást megszüntető végzés

511. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a magánvádló a tárgyaláson a vádat elejtette, illetőleg a mulasztását vádelejtésnek kell tekinteni (507. §). Az 504. § (3) bekezdése ezekben az esetekben is irányadó.

(2) A rövidített jegyzőkönyvnek [252. § (5) bek.] tartalmaznia kell a vádlottnak azt az esetleges nyilatkozatát, amely a magánvádlót a vád elejtésére indította, valamint a magánvádlónak a vád elejtésére vonatkozó kijelentését.

A másodfokú bírósági eljárás

512. § (1) Az első fokú bíróság határozata ellen a magánvádló a vádlott javára nem jelenthet be fellebbezést.

(2) Az első fokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz.

(3) A bíróság a magánvádlót a tárgyalásra idézi, ha jelenlétét szükségesnek tartja. Egyébként a magánvádlót a tárgyalásról értesíteni kell.

(4) A másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét tanácsulésen hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha ezt a magánvádló a határozathozatal céljából tartandó tanácsulésig indítványozza. Az 504. § (3) bekezdése ez esetben is irányadó.

A harmadfokú bírósági eljárás

513. § (1) A másodfokú bíróság határozata ellen a magánvádló a vádlott javára felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

(2) A másodfokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a harmadfokú bírósághoz.

(3) A harmadfokú bíróság ülésén a magánvádló részvétele kötelező. Ha a magánvádlónak nincs képviselője, a tanács elnöke képviselőt rendel ki részére.

(4) A harmadfokú bíróság ülésén a magánvádló képviselőjének előadása után a magánvádló is felszólalhat.

A büntügyi költség viselése

514. § (1) A 339. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a büntügyi költséget a magánvádló viseli, ha azonban a büntetőeljárást a Btk. 32. §-ának *a*) vagy *c*) pontja szerinti büntetethezőséget megszüntető okból szüntették meg, a 74. § (1) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott büntügyi költséget az állam viseli. A 339. § (2) bekezdése alkalmazásának akkor is helye van, ha a bíróság az eljárást az 504. § (1) bekezdésének *b*) pontja, az 510. § (1) bekezdésének első mondata, illetőleg az 512. § (4) bekezdése alapján szüntette meg.

(2) A másodfokú bíróság a magánvádlót a másodfokú eljárásban felmerült büntügyi költség viselésére kötelezi, ha az első fokú bíróság határozata ellen egyedül a magánvádló fellebbezett, és a másodfokú bíróság a határozatot helybenhagyja.

(3) Viszonvád esetében a bíróság úgy is rendelkezhet, hogy a magánvádló és a viszonvádló az általa előlegezett büntügyi költséget viseli.

(4) Ha a másodfokú bíróság határozata ellen kizárólag a magánvádló nyújtott be felülvizsgálati indítványt, és az nem vezetett eredményre, a harmadfokú eljárásban felmerült büntügyi költség a magánvádlót terheli.

A perújítási indítvány

515. § (1) A magánvádló csak akkor terjeszthet elő perújítási indítványt, ha a terheltet felmentették, vagy az eljárást megszüntették.

(2) A perújítási indítványt közvetlenül a bíróságnál kell előterjeszteni. Ha a perújítási indítvány olyan bűncselekmény megállapítására irányul, amely miatt a vádat az ügyész képviseli, az ügyész nyilatkozatát is be kell szerezni.

XXIII. Fejezet

A BÍRÓSÁG ELÉ ÁLLÍTÁS

516. § A bíróság elé állítás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A bíróság elé állítás feltételei

517. § (1) Az ügyész a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül bíróság elé állíthatja, ha

- a*) a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel,
- b*) az ügy megítélése egyszerű,

c) a bizonyítékok rendelkezésre állnak,
d) a terhelt tetten érték, vagy a bűncselekmény elkövetését beismerte.

(2) Ha a bíróság elé állítás (1) bekezdés a)—c) pontjában meghatározott feltételei fennállnak, tettenérés esetén az ügyész a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül bíróság elé állítja.

Nyomozás és vádemelés

518. § (1) Ha a bíróság elé állítás feltételei fennállnak, és az ügyész a gyanúsítottat bíróság elé kívánja állítani, közli a gyanúsítottal, hogy mely bűncselekmény miatt, milyen bizonyítékok alapján állítja bíróság elé.

(2) Az ügyész haladéktalanul gondoskodik arról, hogy a gyanúsított védőt hatalmazhasson meg, ha a gyanúsítottnak nincs védője, védőt rendel ki. Ha a terhelt őrizetben van, gondoskodik arról, hogy a védő a terhelttel a tárgyalás előtt beszélhessen.

519. § (1) Az ügyész a bíróság elé állítás időpontjáról haladéktalanul tájékoztatja a bíróságot.

(2) A bíróság elé állítás előtt elrendelt személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés a bíróság elé állítás napján tartott tárgyalás befejezéséig tart. Az iratoknak az ügyészhez való visszaküldése esetén a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedésről a bíróság dönt.

520. § Az ügyész a vádlottat a nyomozó hatóság közreműködésével vagy egyéb módon a bíróság elé állítja, a védőt rövid úton megidézi, és biztosítja, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. Gondoskodik továbbá arról, hogy a tárgyaláson jelen legyenek, akiknek a részvétele kötelező, illetve jelen lehessenek, akiknek a részvétele nem kötelező.

Tárgyalás előkészítése

521. § Bíróság elé állítás esetén a XII. Fejezet rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az első fokú bírósági tárgyalás

522. § (1) A tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) Az ügyész a tárgyalás megkezdése előtt — ha ez korábban nem történt meg — az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket a bíróságnak átadja, ezt követően a vádat szóban terjeszti elő.

(3) A vád előterjesztése után a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi, ha a bűncselekmény elkövetésétől a bíróság elé állításig több mint tizenöt nap telt el, vagy a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel.

523. § (1) A vádlottat és a tanút a tanács elnöke hallgatja ki.

(2) Ha a tárgyaláson felvett bizonyítás eredményének megfelelően — további bizonyítási eszközök felkutatása érdekében — az ügyész megkeresése szükséges, a bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek.

524. § A vád kiterjesztésének akkor van helye, ha a bíróság elé állítás feltételei a kiterjesztett vád szerinti bűncselekményre is fennállnak. Egyébként a bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek.

525. § Az iratoknak az ügyészhez való visszaküldése miatt fellebbezésnek nincs helye.

XXIV. Fejezet

ELJÁRÁS A TÁVOLLÉVŐ TERHELTTTEL SZEMBEN

526. § Távollévő terhelttel szembeni eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

527. § (1) A nyomozásnak nem akadálya, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik, a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránti intézkedések [73. § (1) bek.] mellett gondoskodni kell a bizonyítási eszközök felderítéséről és biztosításáról.

(2) Ha a terhelt felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a tárgyalást a terhelt távollétében tartsák meg, ha a nyomozás adatai alapján a vádemelésnek nincs akadálya.

(3) Ha az ügyész indítványozza a tárgyalásnak a vádlott távollétében való megtartását, a bíróság elfogató parancsot bocsát ki, feltéve, hogy erre korábban nem került sor.

(4) Az ügyész a vádemelés előtt — ha a terheltnek nincs meghatalmazott védője — védőt rendel ki, és gondoskodik arról, hogy a védő a nyomozás iratait megismerhesse (193—194. §).

(5) A terheltnek szóló idézést és értesítést, valamint a részére kézbesítendő határozatot a védőnek kell kézbesíteni.

A bíróság eljárása az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben

528. § Ha az ügyész a tárgyalásnak a vádlott távollétében való megtartását indítványozta, és a vádlott tartózkodási helye a tárgyalás megkezdése előtt ismertté válik, a bíróság értesíti az ügyészt, és a vádlottal szemben szükség esetén személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedést rendel el.

529. § (1) Ha a vádlott tartózkodási helye a vádemelést követően ismeretlenné vált, és távollétében tárgyalásnak helye lehet [527. § (2) bek.], a tanács elnöke az eljárás felfüggesztése nélkül felhívhatja az ügyészt, hogy kíván-e indítványt tenni a tárgyalásnak a vádlott távollétében történő folytatására, és ezzel egyidejűleg elfogató parancsot bocsát ki.

(2) Ha az ügyész indokoltnak tartja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg, a felhívástól számított tizenöt napon belül erre indítványt tesz.

(3) Ha a vádlott érdekében korábban nem járt el védő, az ügyész a (2) bekezdés szerinti indítványában védő kirendelését is indítványozza. A tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével kell folytatni.

(4) Ha az ügyész nem tesz indítványt arra, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében folytassák, a tanács elnöke az eljárást felfüggeszti.

530. § (1) A vádlott távollétében tartott tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) A vádlottnak a vádiratot, a határozatokat, az idézést és az értesítést hirdetményi úton kell kézbesíteni. A vádlottnak szóló idézést és értesítést a védőjének is kézbesíteni kell.

531. § (1) Ha a vádlott tartózkodási helye az első fokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala előtt ismertté válik, a bíróság a tárgyalást — szükség esetén a bizonyítási eljárás újra megnyitásával (320. §) — folytatja.

(2) Ha a vádlott tartózkodási helye az első fokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala után válik ismertté, a vádlott a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül a fellebbezés bejelentése helyett az első fokú bíróságnál kérheti a tárgyalás jelenlétében való megtartását.

(3) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismerteti a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát és a vádlottnak a tárgyalás jelenlétében való megtartására irányuló kérelmét. A bíróság a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát hatályon kívül helyezi, ezt követően a tárgyalást a XIII. Fejezet rendelkezései szerint folytatja le.

(4) Ha a vádlott tartózkodási helye a másodfokú vagy a harmadfokú eljárásban válik ismertté, a bíróság az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(5) Ha a terhelt tartózkodási helye a jogerős határozat meghozatala után válik ismertté, a javára perújítási indítványt lehet előterjeszteni.

Eljárás a külföldön tartózkodó terhelt távollétében

532. § (1) Ha a terhelt külföldön tartózkodik, és kiadatásának nincs helye, illetőleg kiadatását megtagadták, és a büntetőeljárás átadására sem került sor, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg.

(2) Ha a bírósági eljárásban állapítják meg, hogy a külföldön tartózkodó vádlott kiadatásának nincs helye, vagy kiadatását megtagadták, és a bíróság a büntetőeljárás felajánlását nem tartja indokoltnak, felhívhatja az ügyészt, hogy kívánja-e indítványozni a tárgyalásnak a vádlott távollétében történő folytatását.

(3) Ha a tárgyalást azért tartják a vádlott távollétében, mert ismeretlen helyen tartózkodik, a (2) bekezdés esetén bíróság az ügyész felhívása nélkül folytatja a tárgyalást.

(4) Ha az eljárást a külföldön tartózkodó terhelttel szemben folytatják, illetve, ha a terhelt hazatért, az 527—531. § rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

XXV. Fejezet

LEMONDÁS A TÁRGYALÁSRÓL

533. § A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

534. § (1) A bíróság az ügyész indítványára a nyolc évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indított eljárásban nyilvános ülésen hozott ítélettel megállapíthatja a vádlott bűnösségét, és büntetést szabhat ki, ha a vádlott a tárgyaláshoz való jogáról lemond, és beismerő vallomást tesz.

(2) A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárásban szabadságvesztés kiszabása esetén a Btk. 87/C. §-ában meghatározott mértékű szabadságvesztés szabható ki.

(3) A bíróság a polgári jogi igényt nem utasíthatja el.

Az ügyész eljárása

535. § (1) Az ügyész az ügy körülményeinek, így különösen a gyanúsított személyének és az elkövetett bűncselekmény jellegének figyelembevételével indítványozhatja az ügy nyilvános ülésen való elbírálását, ha a gyanúsított

a) a nyomozás során beismerő vallomást tett, és

b) kezdeményezi az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(2) A nyomozás során beismerő vallomást nem tett terhelt a nyomozás befejezése után, de legkésőbb a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül kezdeményezheti, hogy az ügyész indítványozza az ügy nyilvános ülésen való elbírálását. Ha az ügyész esélyt lát a kezdeményezés elfogadására, a terheltet meghallgatja. A kezdeményezés elfogadása esetén haladéktalanul indítványt tesz a bíróságnak az ügy nyilvános ülésen való elbírálására.

(3) Az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálásának indítványozásáról értesíti a terheltet, és figyelmezteti, hogy a bíróság eljárásában védő részvétele kötelező.

(4) Ha az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálását nem indítványozza, a terhelt kezdeményezéséről a bíróságot nem tájékoztathatja, az ezzel összefüggésben keletkezett iratokat nem nyújthatja be a bírósághoz.

(5) Az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálásra vonatkozó indítványát nem vonhatja vissza, kivéve, ha utóbb felmerülő körülmények alapján súlyosabb bűncselekmény miatt, vagy más bűncselekmény miatt is vádat kell emelni.

A bíróság eljárása

536. § (1) A tárgyalásról lemondás esetén a bíróság egyesbíróként jár el, és nyilvános ülést tart. A nyilvános ülésen az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) A nyilvános ülés előkészítésére a tárgyalás előkészítésének szabályai irányadók.

537. § (1) A nyilvános ülésen az ügyész ismerteti a vádat és az ügynek a nyilvános ülésen alapuló elbírálására vonatkozó indítványát.

(2) A vád és az indítvány ismertetését követően a bíróság tájékoztatja a vádlottat a tárgyalásról lemondás és a bíróság előtt tett beismerése következményeiről, különösen az 539. és az 541. §-ban foglalt rendelkezésekről.

(3) Ezt követően a bíróság a vádlottat felhívja, hogy nyilatkozzék, lemond-e a tárgyalásról.

(4) A nyilatkozat megtétele előtt a bíróság lehetővé teszi, hogy a vádlott a védővel tanácskozzék.

(5) A bíróság a nyilvános ülést elrendeli, ha a vádlott a tárgyalásról lemond, és a bíróság e tény, az eljárás iratai, valamint — szükség esetén — az ügyészhez, a vádlotthoz és a védőhöz intézett kérdésekre adott válaszok alapján nem látja akadályát az ügy nyilvános ülésen való elintézésének. Egyéb esetben a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

538. § (1) A bíróság a vádlottat a tárgyalásról lemondó nyilatkozata után kihallgatja a vád tárgyává tett cselekményekről. Ha a vádlott a válaszádat megtagadja, a bíróság

az ügyet tárgyalásra utalja. Erre a vádlottat a kihallgatás megkezdése előtt figyelmeztetni kell.

(2) Ha a vádlott kihallgatását követően a bíróság úgy ítéli meg, hogy a vádlott beszámítási képessége, beismerésének önkéntessége vagy hitelt érdemlősége iránt ésszerű kételyek mutatkoznak, továbbá, ha a vádlott vallomása a nyomozás során tett vallomásától lényegesen eltér, az ügyet tárgyalásra utalja. Ha a bíróság erre nem lát alapot, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja.

(3) A vádlott kihallgatásának befejezése után az ügyész, ezt követően a védő felszólalhat.

539. § (1) A bíróság a vádlott bűnösségét a beismerő vallomására és a nyomozás irataira alapítja.

(2) Ha a vádtól eltérő súlyosabb minősítés látszik megállapíthatónak, a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja.

540. § Ha az ügyész a nyilvános ülést az 535. § (2) bekezdése alapján indítványozta, és a bíróság a nyilvános ülésen az ügyet tárgyalásra utalta — feltéve, hogy a tanúk a korábban kibocsátott idézésre a bíróságon megjelentek, és a tárgyalás megtartásának nincs akadálya —, a bíróság a tárgyalást nyomban megtartja. A tárgyalásra a XIII. Fejezet rendelkezései az irányadók.

Jogorvoslat

541. § A bűnösség megállapítása, valamint az 539. § szerint megállapított, a váddal egyező tényállás miatt nincs helye fellebbezésnek.

542. § (1) A másodfokú bíróság az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezése esetén is az 534. § (2) bekezdésében megállapított kereten belül szabhatja ki a büntetést.

(2) Ha az első fokú bíróság a nyilvános ülést a törvényi feltételek hiányában tartotta meg, a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárásnak a megismételt eljárás szabályai szerinti lefolytatására utasítja.

XXVI. Fejezet

A BÜNTETŐPARANCS

543. § E törvény rendelkezéseit a tárgyalás mellőzésével végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés kiszabása, illetőleg mellékbüntetés önálló büntetésként való alkalmazása vagy próbára bocsátás esetén az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

544. § (1) A bíróság az ügyész indítványára — magánvádas ügyben hivatalból — a szabadlábon lévő vádlottal

szemben tárgyalás mellőzésével végzésben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg önálló büntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást, kiutasítást — katonával szemben lefokozást, szolgálati viszony megszüntetését is —, továbbá intézkedésként próbára bocsátást, megrovást alkalmaz a három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntendő bűncselekmény esetén, ha

a) a törvény a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, pénzbüntetés kiszabását, a próbára bocsátást, illetőleg a mellékbüntetés önálló büntetésként alkalmazását lehetővé teszi,

b) a tényállás egyszerű,

c) a vádlott a bűncselekmény elkövetését beismerte,

d) a büntetés célja tárgyalás nélkül is elérhető.

(2) Tárgyalás mellőzésével egy évet meghaladó szabadságvesztés nem szabható ki.

(3) A büntetőparancsot tartalmazó végzésre — ha e törvény másképp nem rendelkezik — az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

545. § (1) Az 544. § (1) bekezdésében meghatározott végzés meghozatalának az ügynek a bíróságra érkezésétől számított harminc napon belül van helye.

(2) Magánvádas ügyben az (1) bekezdésben meghatározott határidőt a személyes meghallgatás napjától kell számítani.

546. § (1) Ha az ügyész a vádiratban nem tett indítványt arra, hogy a bíróság tárgyalás mellőzésével járjon el, a bíróság felhívhatja az indítvány megtételére.

(2) Az ügyész az (1) bekezdésben írt indítványát a felhívás kézbesítésétől számított három napon belül teheti meg.

547. § (1) A bíróság

a) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés vagy pénzbüntetés kiszabása esetén mellékbüntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást vagy kiutasítást — katonával szemben lefokozást, a szolgálati viszony megszüntetését, rendfokozatban visszavetést és a várakozási idő meghosszabbítását is —, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén pénzmellékbüntetést alkalmazhat,

b) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása vagy próbára bocsátás esetén pártfogó felügyeletet is alkalmazhat,

c) a végzésben elkobzást is kimondhat, elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezhet, illetőleg a polgári jogi igénynek helyt adhat, vagy a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasíthatja.

(2) A bűnügyi költség viselésére a 338—340. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés rendelkezésének tartalmaznia kell

a) a bűncselekmény megjelölését,

b) a kiszabott szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg önálló büntetésként alkalmazott mellékbüntetést, próbára bocsátást vagy megrovást,

c) a jogszabályon alapuló egyéb rendelkezéseket,

d) az 548. és az 550. §-ban foglaltakra való figyelmeztetést.

(4) A végzés indokolására a 259. § (1) bekezdése megfelelően irányadó.

548. § (1) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés ellen fellebbezésnek nincs helye; az ügyész, a magánvádló, a vádlott, a védő, a magánfél és az egyéb érdekelt a kézbesítéstől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti. A kérelem alapján a bíróság tárgyalást tart.

(2) Az ügyész nem kérheti tárgyalás tartását azon a címen, hogy a bíróság az 544. § (1) bekezdése alapján járt el.

(3) A magánfél kizárólag a polgári jogi igényt elbíráló rendelkezéssel, az egyéb érdekelt csak az elkobzással kapcsolatban kérheti tárgyalás tartását. Ha a tárgyalás tartását kizárólag a magánfél kérte, a bíróság a tárgyaláson a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

(4) A tárgyalás tartására irányuló kérelemnek a végzés végrehajtására — az 549. § (2) bekezdésének esetét kivéve — halasztó hatálya van.

(5) Ha a vádlott részére a tárgyalás mellőzésével hozott végzést nem lehet kézbesíteni, a kézbesítés elmaradásának következményeire külön jogszabály rendelkezései irányadók.

549. § (1) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismereti a büntetőparancsot és a tárgyalás tartására irányuló kérelmet.

(2) A tárgyalás kérésének az 548. § (3) bekezdésében meghatározott esetében, továbbá ha az ügyész, a vádlott vagy a védő kizárólag az elkobzásra, az elkobzás alá eső érték megfizetésére, a polgári jogi igényre vagy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést sérelmezte, a bíróság a tárgyaláson csak ebben a kérdésben határoz.

(3) A bíróság — a (2) bekezdés kivételével — a tárgyalás mellőzésével hozott végzését hatályon kívül helyezi, ezt követően a tárgyalást a XIII. Fejezet rendelkezései szerint folytatja le.

(4) A bíróság a vádlott terhére szóló kérelem hiányában akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve alkalmazhat súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni, illetőleg súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést kell alkalmazni.

(5) A (3) bekezdés alapján hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

550. § (1) A tárgyalás tartására irányuló kérelmet a kérelmező a tárgyalás megkezdéséig visszavonhatja.

(2) A tárgyalást kérő személynek a tárgyaláson való részvétele kötelező. Ha a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem menti ki, úgy kell tekinteni, mint aki a kérelmét visszavonta. Ez a rendelkezés az ügyészre nem vonatkozik.

XXVII. Fejezet

ELJÁRÁS A MENTESSÉGET ÉLVEZŐ SZEMÉLYEK ÜGYÉBEN

Közjogi tiszttség betöltésén alapuló mentesség

551. § (1) Az országgyűlési képviselő, az alkotmánybíró, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa és általános helyettese, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, az adatvédelmi biztos, az Állami Számvevőszék elnöke és elnökhelyettesei ellen — e tiszttségük fennállása alatt — csak a mentelmi jog felfüggesztése után indítható büntetőeljárás.

(2) A hivatásos bíró és az ügyész ellen, valamint az ülnök ellen az e minőségében elkövetett bűncselekménye miatt csak az arra jogosult előzetes hozzájárulásával indítható büntetőeljárás.

(3) Az (1)—(2) bekezdésben felsorolt mentességet élvező személyek gyanúsítottkénti kihallgatására csak a mentelmi jog felfüggesztése, illetve az arra jogosult előzetes hozzájárulásának megadása után kerülhet sor, és ezt megelőzően az ilyen személlyel szemben — a tettenérés esetét kivéve — kényszerintézkedés nem alkalmazható.

(4) Külön törvény határozza meg, hogy mely szerv vagy személy jogosult a mentelmi jog felfüggesztésére, illetve a hozzájárulás megadására.

552. § (1) Ha a büntetőeljárás során adat merül fel arra, hogy a terhelt mentességet élvező személy, az eljárás felfüggesztése mellett indítványozni kell a mentelmi jog felfüggesztésére, illetőleg a hozzájárulás megadására jogosult döntését. Az indítványt a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően, valamint magánvádas ügyben a bíróság terjeszti elő. Tettenérés esetén az indítványt haladéktalanul elő kell terjeszteni.

(2) Ha az indítványt a mentelmi jog felfüggesztésére, illetve a hozzájárulás megadására jogosult elutasította, az eljárást meg kell szüntetni. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárás ilyen okból történő megszüntetése nem akadályozza annak, hogy a személyes mentesség megszűnését követően a büntetőeljárást lefolytassák.

(3) A mentelmi jog felfüggesztését, illetőleg a hozzájárulás megadását követően az eljárást soron kívül, e törvény szerint kell lefolytatni. Az eljárás csak arra a cselekményre nézve folytatható le, amelyre a hozzájárulás kiterjed.

Nemzetközi jogon alapuló mentesség

553. § (1) Az 551—552. § rendelkezéseit az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni a diplomáciai vagy a nemzetközi jogon alapuló más mentességet (a továbbiakban együttesen: diplomáciai mentesség) élvező személyek ügyében.

(2) A diplomáciai mentességet élvező személlyel szemben büntetőeljárás cselekmény a mentesség felfüggesztéséig nem végezhető.

(3) A diplomáciai mentesség felfüggesztésére vonatkozó indítványt a bíróság az igazságügy-miniszter útján, a legfőbb ügyész közvetlenül terjeszti elő a külügyminiszternek.

554. § (1) A bíróság a diplomáciai mentesség tárgyában hozott döntésig az eljárást akkor is felfüggeszti, ha a mentességet élvező személy magánvádlóként lép fel. Ha a bíróság a külügyminiszter állásfoglalása alapján a mentességet megállapította, az eljárást megszünteti.

(2) Ha az eljárás során a diplomáciai mentességet élvező személy tanúkénti kihallgatása válik szükségessé, vagy ilyen személy magánfélként lép fel, a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően, illetve magánvádas ügyben a bíróság az igazságügy-miniszter útján — az eljárás felfüggesztése nélkül — a külügyminiszternek tesz előterjesztést állásfoglalás végett.

(3) Ha a külügyminiszter állásfoglalása alapján a mentesség megállapítható, a mentességet élvező személy nem hallgatható ki, illetőleg polgári jogi igénye nem bírálható el.

(4) Az 553. § (1) bekezdésében meghatározott mentességet élvező személy a büntetőeljárásban védőként és szakértőként nem járhat el, illetve hatósági tanúként nem vehető igénybe.

HATODIK RÉSZ

XXVIII. Fejezet

KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

I. Cím

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

555. § (1) E törvény rendelkezéseit a különleges eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A különleges eljárások során — eltérő rendelkezés hiányában —

a) az eljárás hivatalból vagy az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára indul meg,

b) az a bíróság jár el, amely a különleges eljárást megelőzően az ügyben (alapügy) első fokon ügyszólatározatot hozott,

c) a bíróság ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el,

d) a bíróság az eljárást megszünteti, ha az ügyész az indítványát visszavonta,

e) a bíróság az iratok alapján dönt, szükség esetén ülésen meghallgatja az ügyészt, a terheltet és a védőt; bizonyítás felvétele esetén tárgyalást tart,

f) az ügyész, a terhelt és a védő meghallgatásáról jegyzőkönyvet kell készíteni,

g) a bíróság határozata ellen az ügyész, a terhelt és a védő fellebbezhet,

h) a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítélete elleni fellebbezést is tanácsüléssel bírálja el,

i) harmadfokú bírósági eljárásnak nincs helye,

j) a bűnügyi költséget a terhelt viseli, amennyiben az alapügyben a bűnügyi költség megfizetésére kötelezték.

(3) E fejezet alkalmazásában bűnügyi költség a különleges eljárás során felmerült, az állam által előlegezett költség, illetőleg készkiadás [74. § (1) bek.].

(4) A különleges eljárás során a tárgyalás vagy az ülés megtartása véget az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben a 73. §-ban szabályozott intézkedéseknek van helye; elfogató parancs akkor bocsátható ki, ha a különleges eljárás folytán szabadságelvonásra kerülhet sor. Ha elfogató parancsot bocsátottak ki, a terhelt megtalálása esetén őrizetbe vehető. Az őrizet a tárgyalás, illetőleg az ülés befejezéséig — legfeljebb hat napig — tart.

II. Cím

AZ EGYES KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos megállapítása

556. § A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról [Btk. 41. § (1) bek., 111. § (2) bek.] utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Btk. 45. §-ának (2) bekezdésén alapuló rendelkezés nem pótolható, illetőleg nem vizsgálható felül.

A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés utólagos módosítása

557. § (1) A bíróság utólag határoz, ha a jogerős ítélet a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatban nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

(2) Ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról határoz utólag, tárgyalást tart.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának elhalasztása életfogytig tartó szabadságvesztés esetén

558. § A bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson határoz a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának elhalasztásáról, ha az életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtása alatt az elítéltet szabadságvesztésre ítélik [Btk. 47/A. § (3) bek.].

A feltételes szabadság megszüntetése

559. § A bíróság a feltételes szabadság megszüntetéséről utólag határoz, ha erről a feltételes szabadság tartama alatt elkövetett bűncselekményt elbíráló bíróság nem rendelkezett.

A feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezés utólagos módosítása

560. § A bíróság utólag határoz, ha a jogerős ítélet a feltételes szabadság megszüntetéséről nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Közérdekű munka utólagos meghatározása

561. § A bíróság utólag határoz, ha a közérdekű munkát kiszabó jogerős ítéletében nem határozott meg közérdekű munkaként végzendő munkát.

A pénzmellékbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés utólagos meghatározása

562. § A bíróság utólag határoz, ha jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a pénzmellékbüntetésnek — meg nem fizetése esetén — szabadságvesztésre átváltztatásáról.

A pénzbüntetés átváltztatása szabadságvesztésre

563. § (1) A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellékbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg.

(2) Az átváltztatást kimondó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

A járművezetéstől eltiltás utólagos beszámítása

564. § A bíróság utólag határoz, ha az elítélt vezetői engedélye visszavonásának a járművezetéstől eltiltás időtartamába való beszámításáról a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

A foglalkozástól és a járművezetéstől végleges eltiltás alóli mentesítés

565. § (1) A foglalkozástól, illetőleg a járművezetéstől végleges eltiltás alóli mentesítést az elítélt az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti.

(2) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

A kényszergyógykezelés felülvizsgálata

566. § (1) A bíróság a kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról tanácsban, tárgyaláson határoz. Ha első fokon nem budapesti székhelyű helyi bíróság járt el, a felülvizsgálatra a Pesti Központi Kerületi Bíróság, ha pedig első fokon nem budapesti székhelyű megyei bíróság járt el, a felülvizsgálatra a Fővárosi Bíróság illetékes.

(2) A bíróság a kényszergyógykezelés megkezdésétől számított egy év eltelte előtt a kényszergyógykezelés szükségességét hivatalból felülvizsgálja. Ha a kényszergyógykezelést nem szünteti meg, a felülvizsgálatot évenként megismétli.

(3) A kényszergyógykezelés felülvizsgálatának helye van az ügyésznek, a kényszergyógykezelés alatt állóknak, házastársának, törvényes képviselőjének vagy a védőnek az indítványára, továbbá a kényszergyógykezelést végrehajtó intézet vezetőjének előterjesztésére is. A bíróság a kényszergyógykezelésnek indítványra történő felülvizsgálatát mellőzheti, ha erre hat hónapon belül már sor került.

(4) A felülvizsgálat előtt elmeorvos szakértői véleményt kell beszerezni.

(5) A kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról hozott végzés ellen a kényszergyógykezelés alatt álló házastársa és törvényes képviselője is fellebbezhet.

Pártfogó felügyelet utólagos elrendelése

567. § (1) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendeléséről utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem rendelkezett; vagy a szabadságvesztés végrehajtását kegyelemből próbaidőre felfüggesztették, és az elítélt visszaeső [Btk. 82. § (1) bek.].

(2) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendelése előtt beszerzi az ügyész indítványát. A bíróság tárgyalást tart, ha külön magatartási szabályok [Btk. 82. § (6) bek.] előírása látszik szükségesnek, illetőleg a külön magatartási szabályok előírását az ügyész indítványozza.

Eljárás próbára bocsátás esetén

568. § (1) A bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson határoz a próbaidő meghosszabbításáról vagy a próbára bocsátás megszüntetéséről [Btk. 73. § (1)—(2) bek.], ha a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte. Fiatalkorú esetén a bíróság kijelölt tanácsa (egyesbíró) jár el.

(2) A bíróság határozata elleni fellebbezésre az ügydöntő határozat elleni jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Ha a próbaidő előtt vagy a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, és az újabb ügy elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság az ügyeket nem egyesítette [265. § (2)—(3) bek.], erről a bíróság az ügyész indítványára vagy hivatalból határoz, és az ügyben tárgyalást tűz ki. A tárgyalást a XVI. Fejezet IV. Címe alapján kell lefolytatni. Az egyesítést kimondó határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

Az elkobzásra irányuló eljárás

569. § (1) Az ügyész indítványára az elkobzásról, a vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésről a bíróság határoz, ha büntetőeljárás senki ellen nem indult, vagy azt megszüntették, illetőleg a terhelt ismeretlen helyen tartózkodása vagy elmebetegsége miatt az eljárást felfüggesztették.

(2) Az eljárást az a bíróság folytatja le, amely a bűncselekmény elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik, ha ez nem állapítható meg, az a bíróság, amelynél az ügyész indítványozza.

(3) A bíróság határozata ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész és az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti.

(4) A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt és az indítvány folytán érdekeltet. Ha az érdekelt ismeretlen, vagy ismeretlen helyen tartózkodik, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri, részére a bíróság képviselőt rendel ki.

(5) A tárgyalásra a XXVI. Fejezet rendelkezései értelemszerűen irányadók. A büntügyi költség viselésére az erre vonatkozó általános rendelkezéseket (338—340. §) megfelelően alkalmazni kell. A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet; a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

(6) A bíróságnak az (1)—(2) bekezdésben meghatározott feladatát bírósági titkár is elláthatja, tárgyalás tartására azonban nem jogosult.

Utólagos elkobzás

570. § (1) Ha a bíróság a tárgyalás alapján hozott ügydöntő határozatában az elkobzásról, vagyoni előny vagy elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezésről nem rendelkezett, erről az ügyész indítványára, illetőleg hivatalból utólag határoz. A bíróság eljárására az 569. § (3) bekezdése irányadó.

(2) Ha a bíróság tárgyalást tart, erről az ügyészt, a terhelteket, a védőt és az indítvány folytán érdekeltet értesíteni kell. A tárgyalásra a XXVI. Fejezet rendelkezései értelemszerűen irányadók.

(3) A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet, a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

Utólagos rendelkezés a lefoglalt dologról

571. § Ha a bíróság az ügydöntő határozatában a lefoglalt dolog kiadásáról, megsemmisítéséről, illetőleg arról, hogy az az állam tulajdonába kerül, nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett, erről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag az 570. § megfelelő alkalmazásával határoz.

Próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtásának utólagos elrendelése

572. § (1) A bíróság a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását az ügyész indítványára vagy hivatalból elrendeli, ha

a) a próbaidő alatt állapítja meg, hogy a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában meghatározott ok ellenére felfüggesztették fel,

b) az elítéltet a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a Btk. 91. § (1) bekezdésének *b)* pontjában vagy (3) bekezdésében meghatározott büntetésre ítélték, és az újabb bűncselekmény miatt eljáró bíróság a végrehajtás iránt nem intézkedett,

c) az elkövető a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte.

(2) Az (1) bekezdés *a)* és *c)* pontja esetén a bíróság tárgyaláson határoz.

(3) Ha a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását nem rendelik el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

(4) Az (1) bekezdés *a)* pontja nem alkalmazható, ha a terhelteket szemben az 543. § alkalmazásával szabtak ki büntetést.

(5) A próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását elrendelő végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

Utólagos rendelkezés közkegyelemről

573. § A bíróság utólag határoz a közkegyelem hatálya kérdésében, illetőleg az ezzel összefüggő jogkövetkezményekről, ha erről a jogerős határozat nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Az összbüntetésbe foglalás

574. § (1) Az összbüntetésbe foglalásra a legutóbb befejezett ügyben eljáró első fokú bíróság illetékes, ha az eljárásokat azonos hatáskörű bíróságok folytatták; egyébként a magasabb hatáskörű első fokú bíróság jár el.

(2) Ha az egyik ügyben fiatakorúak elleni vagy katonai büntetőeljárás volt folyamatban, az összbüntetésbe foglalásról az a bíróság határoz, amely a fiatakorúak elleni vagy katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a legutóbb befejezett ügyben a fiatakorúak bírósága a felnőtt korú terhelteket szemben a 17. § (6) bekezdése alapján járt el, továbbá, ha a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) A bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel, az erre irányuló indítvány elutasítását végzéssel mondja ki. Az ítéletben a bíróság az 556. és 557. §-ban foglaltakról is rendelkezhet.

(4) Az összbüntetésbe foglalásra jogosult bíróság előtt folyamatban volt eljárásban a védő meghatalmazásának, illetőleg kirendelésének hatálya az összbüntetési eljárásra is kiterjed.

(5) Ha az összbüntetésbe foglalást nem rendelték el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

Utólagos összbüntetésbe foglalás

575. § A bíróság az összbüntetésbe foglalásról, illetve az összbüntetés tartamáról utólag határoz, ha erről a jogerős összbüntetési ítélet nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Előzetes fogvatartás utólagos beszámítása

576. § A bíróság az előzetes fogvatartás beszámításáról utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Bírósági mentesítés

577. § (1) A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli utólagos bírósági mentesítést az elítélt, illetőleg törvényes képviselője az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti. Több elítélés esetében a magasabb hatáskörű bí-

róság, ennek hiányában az a bíróság jár el, amely a legsúlyosabb büntetést szabta ki. Ha a büntetések azonos súlyúak, a bíróságok bármelyike eljárhat.

(2) Ha az egyik ügyben fiatalkorúak elleni vagy katonai büntetőeljárás volt folyamatban, az a bíróság jár el, amelyik a fiatalkorúak elleni vagy a katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a felnőtt korú terhelt ellen a fiatalkorúak bírósága a 17. § (6) bekezdése alapján járt el, vagy a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

(4) A bíróság a mentesítést kimondó határozat hatályon kívül helyezéséről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag határoz, ha a mentesítés hatályát veszítette [Btk. 102. § (2) bek., 104. § (2) bek.], vagy utóbb megállapítják, hogy a mentesítésnek törvényi akadály volt.

A bűnügyi költségre vonatkozó utólagos rendelkezés

578. § A bíróság utólag határoz a bűnügyi költség viseléséről, ha a jogerős határozat erről nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

Külföldi ítélet érvényének elismerése

579. § (1) A külföldi bíróság ítéletének érvényéről (Btk. 6. §) a bíróság hivatalból határoz. Ennek során megállapítja, hogy az elítéléshez a magyar törvény alapján milyen hátrányok fűződnek.

(2) A bíróság az elíteltet írásbeli nyilatkozat tételére hívja fel, szükség esetén meghallgatja, vagy a meghallgatás végett más bíróságot keres meg. A külföldi ítélet érvényét megállapító végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

(3) Az eljárásra a Fővárosi Bíróságnak van hatásköre és illetékessége.

III. Cím

A KÁRTALANÍTÁS ÉS A VISSZATÉRÍTÉS

A kártalanítás

580. § (1) Kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha

I. a nyomozást azért szüntették meg, mert

a) a cselekmény nem bűncselekmény,

b) a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése,

c) nem a gyanúsított követte el bűncselekményt, illetve a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el,

d) büntethetőséget kizáró ok állapítható meg,

e) az eljárás elévülés miatt nem folytatható,

f) a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. a bíróság

a) a terheltet felmentette,

b) az eljárást a büntethetőség elévülése, vádelejtés miatt, vagy azért szüntette meg, mert a cselekményt már jogerősen elbírálták.

(2) Az (1) bekezdés esetén sincs helye kártalanításnak, ha a terhelt

a) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, megszökött, szökést kísérelt meg,

b) az eredményes felderítés meghiúsítása végett a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megtévesztésére törekedett, vagy egyébként neki felróhatóan okot szolgáltatott arra, hogy a bűncselekmény gyanúja reá terelődjék,

c) felmentése esetén a kényszergyógykezelését rendelték el.

581. § (1) A jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért, javítóintézeti nevelésért, illetőleg kényszergyógykezelésért a terheltnek kártalanítás jár, ha perújítás vagy rendkívüli felülvizsgálat folytán vagy a jogegységi eljárásban felmentették, enyhébb büntetésre ítélték, próbára bocsátották, megrovásban részesítették, illetőleg az eljárást vele szemben megszüntették, avagy megállapították, hogy a kényszergyógykezelést törvényes ok nélkül rendelték el.

(2) Nincs helye a kártalanításnak, ha a terhelt

a) az alapügyben elhallgatta azokat a tényeket vagy bizonyítékokat, amelyeken a perújítás során hozott ítélet alapul,

b) az alapügyben hozott ítélet ellen nem fellebbezett, kivéve, ha a törvény a fellebbezést kizárta,

c) felmentése esetén kényszergyógykezelését rendelték el.

582. § A kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

583. § (1) A terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, a perújítás vagy a felülvizsgálati eljárás eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számíthat hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt.

(2) A kérelemben meg kell jelölni a kártalanítási igény összegét, az igényt megalapozó bizonyítékokat, és csatolni kell az igényt alátámasztó okiratokat.

(3) Ha a nyomozást megszüntették, a kártalanítási igényt az a bíróság bírálja el, amely az előzetes letartóztatást, illetve az ideiglenes kényszergyógykezelést elrendelte.

(4) Ha a terhelt a kártalanítási eljárás lefolytatása előtt meghal, vagy a határidő eltelte előtt meghal anélkül, hogy igényét előterjesztette volna, örököse az eljárás folytatását kérheti, illetőleg a határidőn belül kártalanítási igényt terjeszthet elő.

584. § (1) A kártalanítást az állam köteles megfizetni. Az eljárás során a Magyar Államot az igazságügy-miniszter képviseli.

(2) A kártalanítási igény elbírálása előtt be kell szerezni az igazságügy-miniszter és szükség esetén az ügyész nyilatkozatát.

(3) A kártalanítási igényről a bíróság tárgyaláson dönt.

(4) A bíróság határozata ellen az igazságügy-miniszter és a terhelt örököse is fellebbezhet.

A visszatérítés

585. § (1) A pénzbüntetés, bünyügyi költség, vagyoni előny és elkobzás alá eső érték címén befizetett összeget a terheltnek vissza kell téríteni, ha perújítás vagy felülvizsgálat folytán felmentették, illetőleg az ennek folytán hozott határozat ilyen kötelezést nem, vagy alacsonyabb mértékben tartalmaz.

(2) Vagyonelkobzás és elkobzás esetén az (1) bekezdés akként irányadó, hogy az elkobzott dolgot természetben kell visszaadni, ha pedig ez nem lehetséges, a vagyonelkobzáskor, illetve az elkobzáskor megállapított forgalmi értéket alapul véve, annak a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával növelt összegét kell visszatéríteni.

(3) A visszatérítési eljárást a kártalanítási eljárásra vonatkozó szabályok szerint kell lefolytatni, az 583. § (1) bekezdése azonban nem alkalmazható.

IV. Cím

BIZTOSÍTÉK

586. § (1) Ha a terhelt külföldön él, kérelmére a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság engedélyezheti biztosíték letétbe helyezését. Ebben az esetben az eljárás a terhelt távollétében lefolytatható.

(2) A biztosíték összegét az ügyész, illetőleg a bíróság határozza meg, a terhelttel szemben előreláthatóan kiszabásra kerülő pénzbüntetés, a megállapítandó vagyoni előny és elkobzás alá eső érték megfizetésére kötelezés, illetőleg a felmerülő bünyügyi költség végrehajtásához szükséges mértékben.

(3) A terheltnek a biztosíték letétbe helyezésének engedélyezése iránti kérelmében a védőt kell felhatalmazni arra, hogy a részére szóló hivatalos iratokat átvegye (kézbesítési megbízott).

(4) A biztosíték letétbe helyezését követően a terheltnek szóló iratokat a kézbesítési megbízott részére kell kézbesíteni. A kézbesítési megbízott köteles a terhelten haladéktalanul értesíteni a részére kézbesített idézésről. Ha a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyta, és a kézbesítési megbízottnak kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, nincs helye

- a) az elővezetés elrendelésének,
- b) az eljárás felfüggesztésének,
- c) hirdetményi idézésnek,

és a tárgyalást a terhelt távollétében is meg kell tartani.

(5) Ha az ügyész vagy a bíróság biztosíték letétbe helyezését engedélyezte, és a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyta, az eljárásban a XXIV. Fejezet rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

(6) Védő részvétele az eljárásban kötelező.

587. § (1) Ha a bíróság a terheltet bűnösnek mondja ki, a biztosíték a határozat jogerőre emelkedésével az államra száll.

(2) Ha a bíróság pénzbüntetést szab ki, illetőleg a terheltet vagyoni előny, elkobzás alá eső érték vagy a bünyügyi költség megfizetésére kötelezi, az államra szállt biztosítékot ezek végrehajtására kell fordítani.

(3) Végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása esetén a büntetés végrehajtásának befejezése után a biztosítékot az elítéltnak vissza kell fizetni. Más büntetés végrehajtása iránt nem lehet intézkedni.

(4) A biztosíték a terheltnek visszajár

- a) a nyomozás megszüntetése esetén,
- b) ha a bíróság a terheltet felmentette, illetőleg az eljárást megszüntette.

XXIX. Fejezet

A HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

I. Cím

A VÉGREHAJTATHÓSÁG

Az ítélet végrehajthatósága

588. § (1) Az ítélet a jogerőre emelkedése után hajtható végre.

(2) Az első fokú bíróság ítélete azon a napon emelkedik jogerőre, amelyen

a) azt kihirdették, feltéve, hogy ellene e törvény a fellebbezést kizárja,

b) a fellebbezésre jogosultak úgy nyilatkoztak, hogy nem kívánnak fellebbezni, illetőleg a fellebbezést visszavonták,

c) a fellebbezési határidő fellebbezés bejelentése nélkül telt el,

d) a másodfokú bíróság a fellebbezést elutasította, vagy az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyta, feltéve, hogy felülvizsgálati eljárásnak nincs helye.

(3) A másodfokú bíróság ítélete azon a napon emelkedik jogerőre, amelyen a felülvizsgálatra nyitva álló határidő felülvizsgálati indítvány bejelentése nélkül telt el, a felülvizsgálati indítványt visszavonták, illetőleg a felülvizsgálati indítványt a harmadfokú bíróság elutasította.

(4) A harmadfokú bíróság ítélete a kihirdetésével emelkedik jogerőre.

A végzés végrehajthatósága

589. § (1) A végzés végrehajthatóságára a 347. § (2) bekezdése irányadó.

(2) Ha a tárgyaláson kívül hozott végzés esetén tárgyalás tartására irányuló kérelemnek van helye, a végzés azon a napon válik végrehajthatóvá, amikor a kérelemre nyitva álló határidő anélkül telt el, hogy a jogosultak tárgyalás tartását kérték volna, illetőleg a tárgyalás tartását kérő a kérelmét visszavonta, vagy a tárgyaláson nem jelent meg. Ez irányadó az 549. § (2) bekezdése esetében a tárgyalás mellőzésével hozott végzésnek azokra a rendelkezéseire is, amelyek miatt tárgyalás tartását nem kérték.

II. Cím

A BÍRÓSÁG FELADATAI A VÉGREHAJTÁS SORÁN

Általános rendelkezések

590. § (1) A büntetések és az intézkedések végrehajtása, valamint a rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség behajtása végett az a bíróság intézkedik, amelynek eljárásában az végrehajthatóvá válik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti intézkedéseket a tanács elnöke teszi meg.

(3) Ha a büntetést vagy a büntetés hátralévő részét ismeretlen helyen tartózkodó elítélten kell foganatba venni, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik, szabadságvesztés esetén elfogatóparancsot bocsát ki.

A szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása

591. § (1) A tanács elnöke a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére fontos okból, különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire való tekintettel, legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt fekvőbeteg-gyógyintézet, rendelőintézet, gondozóintézet által kiállított orvosi bizonyítvánnyal, illetve igazságügyi orvosszakértői szakvéleménnyel igazolja, hogy betegsége életét közvetlenül veszélyezteti, az első fokú tanács elnöke

a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,

b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja,

c) a két évet meghaladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére is halasztást engedélyezhet.

(3) El kell halasztani — kérelem nélkül, hivatalból is — a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését azoknak a nőknek az esetében, akik

a) a negyedik hónapot meghaladó terhesek, legfeljebb a szülés várható idejét követő hatodik hónap végéig,

b) hat hónapnál fiatalabb gyermeküket gondozzák.

(4) A sorkatonai szolgálatot teljesítő elítélten szemben a sorkatonai szolgálatának megkezdése előtt kiszabott, egy évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtását az elítélt leszereléséig el kell halasztani.

(5) Az (1)—(4) bekezdésben meghatározott feltételek esetén sincs helye az elhalasztásnak, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, illetve, ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése pénzbüntetés esetén

592. § (1) Ha az elítélt valószínűsíti, hogy a pénzbüntetésnek az azonnali vagy egy összegben való megfizetése magának vagy tartásra szoruló hozzátartozóinak a büntetés célján túlmenő jelentős anyagi nehézséget okozna, és ha megalapozottan feltehető, hogy az elítélt a meghosszabbított határidőben fizetési kötelezettségének pontosan eleget tesz, részére a tanács elnöke legfeljebb három hónapi halasztást, illetőleg azt engedélyezheti, hogy a pénzbüntetést hat hónapon belül, részletekben fizesse meg.

(2) A pénzbüntetés megfizetésére adott halasztás fontos okból egy alkalommal, legfeljebb további három hónappal meghosszabbítható. Ha az ügy rendkívüli körülményei indokoltá teszik, a pénzbüntetésnek egy éven belüli részletekben való megfizetése is engedélyezhető.

(3) A részletfizetés havonta fizetendő, olyan összegben engedélyezhető, amely osztható a pénzbüntetés esetén az ítéletben megállapított napi tétel összegével, a pénzméltó büntetés esetén pedig az ítéletben a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltoztatását illetően meghatározott összeggel.

(4) A szabadságvesztésre átváltoztatás után a pénzbüntetés megfizetésére halasztás vagy részletfizetés nem engedélyezhető.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése vagyoni előny, elkobzás alá eső érték, rendbírság és az államot illető büntügyi költség esetén

593. § (1) A vagyoni előny, az elkobzás alá eső érték, a rendbírság és az államot illető büntügyi költség megfizetésére halasztás, illetőleg részletfizetés a bírósági végrehajtó által foganatosított foglалás után engedélyezhető, ha a foglалási jegyzőkönyvet a végrehajtó a bírósághoz beterjesztette.

(2) A halasztás és a részletfizetés az 592. §-ban meghatározott feltételek mellett és keretek között engedélyezhető.

Halasztás javítóintézeti nevelés esetén

594. § A fiatakorúval szemben jogerős ítéletben elrendelt javítóintézeti nevelés végrehajtását a tanács elnöke az 591. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett és keretek között elhalaszthatja.

A halasztás és részletfizetés engedélyezésének közös szabályai

595. § (1) A halasztás és a részletfizetés iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya.

(2) A kérelemről az első fokon eljáró tanács elnöke dönt, határozatát indokolni köteles. A másodfokon, illetőleg a harmadfokon eljáró tanács elnöke a jogerős határozat kihirdetése után nyomban előterjesztett kérelemre dönt a halasztási vagy a részletfizetési kérelemről.

(3) A halasztás és a részletfizetés kérdésében hozott határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

A büntetés félébeszakítása

596. § Az igazságügy-miniszter a szabadságvesztés végrehajtását fontos okból félébeszakíthatja.

III. Cím

KEGYELMI ELJÁRÁS

A kegyelmi kérelem

597. § (1) Kegyelem iránti előterjesztést — hivatalból vagy kérelemre — a büntetőeljárás megszüntetésére a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően az igazságügy-miniszter, a büntetés elengedésére vagy mérséklésére, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre az igazságügy-miniszter tehet a köztársasági elnökhöz.

(2) Kegyelmi kérelmet a terhelt, a védő, valamint a terhelt hozzátartozója terjeszthet elő.

(3) A kérelmet a büntetőeljárás megszüntetése iránt annál az ügyésznél, illetőleg bíróságnál kell előterjeszteni, amely előtt az eljárás folyik. A kérelmet a büntetés elengedése vagy mérséklése, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés iránt az első fokon eljáró bíróságnál kell előterjeszteni.

(4) Az ügyész, illetőleg a bíróság a kegyelmi eljárás során a terheltnek a kegyelmi döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi és kezeli.

A kegyelmi kérelem elintézése

598. § (1) A döntéshez szükséges adatokat tartalmazó iratokat, valamint a kegyelmi kérelmet

- a) a vádirat benyújtásáig az ügyész a legfőbb ügyészhez,
- b) a vádirat benyújtása után a bíróság az igazságügy-miniszterhez

szóron kívül felterjeszti.

(2) A büntetés elengedése vagy mérséklése iránti kérelem, illetőleg előterjesztés esetén az igazságügy-miniszter elrendelheti a büntetés végrehajtásának a köztársasági elnök döntéséig történő elhalasztását vagy félébeszakítását.

(3) A legfőbb ügyész, illetőleg az igazságügy-miniszter a kegyelmi kérelmet a köztársasági elnökhöz akkor is felterjeszti, ha a kegyelem gyakorlása iránt nem tesz előterjesztést.

(4) A kegyelmi döntésről szóló értesítést a terheltnek és a kegyelmi kérelem előterjesztőjének az a bíróság, illetőleg ügyész kézbesíti, amely előtt az eljárás folyik. Ha a kegyelmi kérelmet a határozat jogerőre emelkedését követően terjesztették elő, a kegyelmi döntésről szóló értesítést az ügyben első fokon eljáró bíróság kézbesíti az elítéltnél és a kegyelmi kérelem előterjesztőjének.

(5) Ha a büntetőeljárás kegyelemből történő megszüntetését a bíróság vagy az ügyész hivatalból kezdeményezte, a terhelt az eljárást megszüntető határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül kérheti az eljárás folytatását.

A bűnügyi költség vagy a rendbírság elengedése

599. § (1) Az államot illető bűnügyi költség és a rendbírság megfizetését az igazságügy-miniszter különös méltánylást érdemlő okból egészben vagy részben elengedheti.

(2) Az igazságügy-miniszter az (1) bekezdésben írt eljárásban a terheltnek a döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi.

XXX. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

600. § A bírósági titkár is teljesítheti a más bíróságoktól származó megkereséseket, valamint lefolytathatja az 556., 559—560., 564. §, 569. § (1)—(2) bekezdése, az 576. és az 578. § szerinti eljárásokat.

Értelmező rendelkezések

601. § (1) Ahol e törvény megyei főügyészről rendelkezik, ezen a fővárosi főügyészt is érteni kell. Ahol e törvény megyei bíróságról, illetőleg helyi bíróságról rendelkezik, ezen a Fővárosi Bíróságot, illetőleg a kerületi és a városi bíróságot is érteni kell.

(2) Ahol e törvény büntetés helyett alkalmazott intézkedésről rendelkezik, ezen a megrovást (Btk. 71. §), a próbára bocsátást (Btk. 72. §) és a javítóintézetit nevelést (Btk. 118. §) kell érteni.

(3) Ahol e törvény állami szervről vagy hozzátartozóról rendelkezik, a Btk. 137. § 2., illetve 5. pontja az irányadó.

(4) Ahol e törvény gazdálkodó szervezetről rendelkezik, ezen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § c) pontjában felsoroltakat kell érteni.

Átmeneti rendelkezések

602. § (1) Ha e törvény hatálybalépésének időpontjában az ügyben a korábbi jogszabály alapján elrendelt feljelentés kiegészítése során a nyomozó hatóság eljárási cselekményeket végez, a nyomozó hatóság a hatálybalépéstől számított három napon belül jelentést készít, és e törvény rendelkezései szerint a feljelentést elutasítja, vagy a nyomozást elrendeli.

(2) Ha korábbi jogszabály alapján a nyomozás során panasszal éltek, a panaszt el kell bírálni. Ha e törvény a panasz elutasítását követően a sértett számára pótmagánvádlókénti fellépést enged meg, erről a panaszt tevőt értesíteni kell.

(3) Ha a korábbi jogszabály alapján az ügyben pótnyomozást rendeltek el, a pótnyomozást e törvény rendelkezései szerint kell lefolytatni.

(4) Ha magánvádas ügyben vagy perújítás folytán a bíróság nyomozást rendelt el, a nyomozást e törvény alapján kell lefolytatni.

603. § (1) Ha a Legfelsőbb Bíróság a bíróságnak e törvény hatálybalépése előtt hozott határozatát rendkívüli felülvizsgálat folytán hatályon kívül helyezi, és a bíróságot új eljárásra utasítja, a megismételt eljárást az e törvény szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le.

(2) Jogegységi eljárást az e törvény hatálybalépése előtt befejezett, illetőleg a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyben is lehet indítványozni.

(3) Ha a bíróság elé állítás során a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi, a további eljárást e törvény rendelkezései szerint kell lefolytatni.

(4) Ha a bíróság a büntetőparancsot e törvény hatálybalépése előtt hozta meg, és tárgyalás tartását kérték, az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

(5) Ha a bíróság az eljárást felfüggeszti, a felfüggesztést követően az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

Felhatalmazó rendelkezések

604. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a tanú személyi védelmére vonatkozó szabályokat rendeletben szabályozza.

(2) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy
a) az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt tartózkodási helyének felkutatása, valamint az elfogatóparancs kibocsátása szabályait a belügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

b) a büntetőeljárás során kirendelt védő, valamint a büntetőeljárásban részt vevő személyek képviselőjének díját és költségeit, a terhelt személyes költségmentességének szabályait a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

c) a bűnügyi költségek előlegezésének és az államot illető bűnügyi költségek behajtásának és elszámolásának szabályait a pénzügyminiszterrel és a belügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

d) a szakértő és a szaktanácsadó díjazására, a tanú és a szakértő által felszámítható költségekre, valamint a szakértői vizsgálat miatti kártalanításra vonatkozó részletes szabályokat az érintett miniszterekkel együttesen, valamint a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

e) a szakértőként kirendelhető intézményeket és testületeket, az igazságügyi szakértők működését és a szakértőkre vonatkozó más kérdéseket a belügyminiszterrel és az

illetékes miniszterekkel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

f) azokat a szakkérdéseket, amelyekben kizárólag katonai igazságügyi szakértő adhat szakvéleményt, a fegyveres szervet irányító miniszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

g) az elmeállapot megfigyelésére kijelölt egészségügyi intézményeket a népjóléti miniszterrel együttesen,

h) a tolmácsra és a fordítóra vonatkozó rendelkezéseket, a tolmács és a fordító díjazására és az általuk felszámítható költségekre vonatkozó részletes szabályokat, az érintett miniszterekkel együttesen, valamint a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

i) a házi őrizet végrehajtási szabályait a belügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

j) az ideiglenes kényszerógyógykezelés végrehajtásának szabályait,

k) a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegség miatt elmeorvosi intézetben való elhelyezés szabályait a népjóléti miniszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

l) az óvadék letétele esetén a bírói letét szabályait,

m) a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályait a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

n) a zár alá vételre vonatkozó részletes szabályokat a pénzügyminiszterrel és a belügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

o) a bírósági eljárás jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályait, valamint az eljárási cselekménynek a mozgóképet és a hangot egyidejűleg továbbító készülék zárt láncú közvetítése útján történő tartása szabályait,

p) a szoros felügyelet végrehajtásának szabályait a honvédelmi miniszterrel együttesen,

r) a kiadatással kapcsolatos felterjesztésre és emlékiratra vonatkozó részletes szabályokat a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

s) a büntető ügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokat az érdekelt miniszterekkel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

t) a büntetőeljárás során keletkezett iratokból másolat adását a belügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

u) a büntetőeljárás megindulásáról értesítendő szervek körét az érdekelt miniszterekkel együttesen,

v) a büntetőeljárásban alkalmazható sajtóhirdetmény útján történő értesítés szabályait

rendeletben szabályozza.

(3) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályait az igazságügy-miniszterrel együt-

tesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben rendeletben szabályozza.

(4) Felhatalmazást kapnak a nyomozó hatóságok felett felügyeletet gyakorló miniszterek, hogy a felügyeletük alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályait az igazságügy-miniszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben rendeletben megállapítsák.

(5) Felhatalmazást kapnak az érintett miniszterek, hogy a katonai nyomozó hatóságok hatáskörét és illetékességét, valamint a nyomozásra illetékes parancsnokokat és a parancsnoki nyomozás részletes szabályait a legfőbb ügyéssel egyetértésben rendeletben megállapítsák.

Hatálybalépés

605. § (1) Ez a törvény 2000. január 1-jén lép hatályba, a rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

(3) Az eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le, ha az ügy iratai e törvény hatálybalépése előtt a bírósághoz érkeztek.

(4) Ha a másodfokú bíróság, illetőleg a harmadfokú bíróság az első fokú bíróságnak, illetőleg a másodfokú bíróságnak e törvény hatálybalépése előtt hozott határozatát hatályon kívül helyezi, a megismételt eljárást — az (5) bekezdésben szabályozott kivétellel — az e törvény szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le.

(5) Az e törvény hatálybalépése előtt történt hatályon kívül helyezés esetén a megismételt eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le, ha az ügy iratai a megismételt eljárás lefolytatására e törvény hatálybalépése előtt érkeztek a bírósághoz.

(6) A perújítási indítványt a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság bírálja el, ha az indítvány e törvény hatálybalépése előtt érkezett a bírósághoz.

(7) A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvénye törvény hatálybalépésével a hatályát veszti. Az e törvény hatálybalépésével egyidejűleg a hatályukat veszítő, illetőleg módosuló jogszabályokról külön törvény rendelkezik.

(8) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 95. §-a hatályát veszti, és a 27. §-a az alábbi (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Díjkitűzés esetén a személyi jövedelemadó-levonási és -befizetési kötelezettséget az anyagi előnyt nyújtó rendőri szerv teljesíti.”

(9) Az Rtv. 64. §-ának (1) bekezdése *b*), *c*) és *d*) pontjai, valamint a (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép, s az (1) bekezdés új *f*) és *g*) ponttal, továbbá e § új (3), (4), (5) bekezdésekkel egészül ki, a jelenlegi (3) és (4) bekezdés jelölése (6) és (7) bekezdésre módosul:

[A Rendőrség a 63. § (1) bekezdésében meghatározott bűnüldözési feladatának teljesítése érdekében]

„*b*) az eljárás céljának leplezésével (puhatolás) vagy a kilétét leplező fedett nyomozó igénybevételevel információt gyűjthet, adatot ellenőrizhet;

c) saját személyi állománya, valamint a vele együttműködő személy és rendőri jelleg leplezésére, védelmére fedőokiratot állíthat ki, használhat fel, fedőintézményt hozhat létre, és tarthat fenn;

d) a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható és vele kapcsolatban lévő személyt, valamint a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható helyiséget, épületet és más objektumot, terep- és útvonalszakaszt, járművet, eseményt megfigyelhet, arról információt gyűjthet, az észlelteket hang, kép, egyéb jel vagy nyom rögzítésére szolgáló technikai eszközzel (a továbbiakban: technikai eszköz) rögzítheti;”

„*f*) az ügyész engedélyével mintavásárlás, álvásárlás, bizalmi vásárlás végzése, a 2. § (4) bekezdésére is figyelemmel az ellenőrzött szállítás folytatása, valamint a bünszervezetbe való beépülés érdekében fedett nyomozót alkalmazhat;

g) ha a bűncselekmény megelőzésére, felderítésére, az elkövető elfogására, kilétének megállapítására nincs más lehetőség, a sértettet szerepkörében — életének, testi egészségének megóvása érdekében — rendőr igénybevételevel helyettesítheti.”

„(2) Az (1) bekezdésben foglaltak teljesítésére a rendőrség a természetes személyekkel, a jogi személyekkel vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel titkos együttműködési megállapodást köthet. Ennek keretében a rendőrség kezdeményezheti a bűnüldözés szempontjából különleges fontosságú ilyen szervezetek munkatársával hivatásos szolgálati, közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony, illetve munkajogviszony (a továbbiakban: munkaviszony) létesítését.

(3) Az e törvényben meghatározott feladatok ellátása érdekében a rendőrség — külön megállapodás alapján meghatározott időtartamra — munkaviszonyt kezdeményezhet a (2) bekezdés hatálya alá tartozó szervezeteknél.

(4) A rendőrség nem kezdeményezhet munkaviszonyt bíróságnál, ügyészségnél, az Alkotmánybíróságnál, az Állami Számvevőszéknél, az Országgyűlési Biztosok Hivatalánál, a Köztársasági Elnök Hivatalánál és az Országgyűlés Hivatalánál.

(5) A foglalkoztatás rendőri jellegével kapcsolatos speciális szabályokat — a hatályos jogszabályok keretei között — a rendőrség és az érintett szervezet külön megállapodása tartalmazza. A munkaviszony létesítésének rendőri jellege államtitok, kivéve, ha a megállapodást kötő felek eltérően rendelkeznek.”

(10) Az Rtv. az alábbi 67/A. §-sal egészül ki:

„*A feljelentés elutasítása vagy a nyomozás megszüntetése a fedett nyomozóval szemben*

67/A. § (1) Bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén az ügyész a feljelentést határozattal elutasítja, vagy a nyomozást megszünteti, ha a 64. § (1) bekezdésének *f*) pontja szerint a bünszervezetbe beépült fedett nyomozó által a szolgálati feladata teljesítése közben elkövetett bűncselekmény bűnüldözési érdeket szolgál, és az jelentősen meghaladja az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződő érdeket.

(2) A fedett nyomozó által a sértettnek okozott kár megtérítésére, az ehhez szükséges fedőokirat elkészítésére, illetőleg a titoktartási megállapodás megkötésének kezdeményezésére a 67. § (2) bekezdésében írt rendelkezést kell alkalmazni.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók, ha a fedett nyomozó olyan bűncselekményt követett el, amellyel más életét szándékosan kioltotta.”

(11) Az Rtv. 65. §-a, valamint a 66. §-ának (2) bekezdése hatályát veszti, s az Rtv. az alábbi 68/A—68/F. §-okkal egészül ki:

„*A titkos információgyűjtéssel kapcsolatos sajátos gazdálkodási szabályok*

68/A. § (1) A rendőrség költségvetésében az alaptevékenységgel összefüggő speciális működési kiadásaiak fedezésére elkülönített előirányzatot szerepeltethetnek. A speciális működési kiadásokat összevontan — az általános számviteli szabályoktól eltérően — egy összegben kell szerepeltetni.

(2) Speciális működési kiadásnak minősülnek a rendőrség titkos információgyűjtő tevékenységéhez, a titkos információgyűjtés eszközeinek és módszereinek alkalmazásához közvetlenül kötődő személyi és tárgyi vonatkozású kiadások.

(3) A rendőrségnek a fedőintézményben szolgálatot teljesítő hivatásos állományú tagjának a szolgálati jogviszonya alapján kifizetett jövedelméből az adott évi adótábla legmagasabb adókulcsa alkalmazásával kell az adót levonni és befizetni az adóhatóságnak. Az érintettnek ezt a jövedelmet nem kell az összevont adóalapjába beszámítania, azt nem kell bevallania, a kifizetőnek pedig nem kell erről személyre szólóan adatot szolgáltatnia, illetőleg az érintett részére igazolást kiadnia.

(4) A rendőrség által az együttműködő (66. §) magán-személy részére nyújtott díjazás esetén a személyi jövedelemadó-levonási és -befizetési kötelezettséget az anyagi előnyt nyújtó rendőri szerv teljesíti. A kifizetett összegből 20%-os forrásadót kell levonni és befizetni az adóhatóságnak. E jövedelemnek az összevont adóalapba történő beszámítására, a jövedelem bevallására, a kifizető adatszolgáltatására, az igazolás kiadására a (3) bekezdésben foglalt rendelkezést kell alkalmazni.

68/B. § (1) A rendőrség feladatai teljesítése érdekében — a fedésül szolgáló intézmény típusára vonatkozó jogsza-

bályok előírásai szerint — fedőintézményt hozhat létre, és tarthat fenn. Fedőintézményként költségvetési szerv nem hozható létre.

(2) A fedőintézmény létrehozása és — szükség esetén — fenntartása a rendőrség költségvetéséből történik. Az ehhez szükséges kiadások speciális működési kiadásnak minősülnek. A szükséges pénzügyi eszközök forrását a titkosság megtartása mellett kell biztosítani.

(3) Ha a fedőintézmény megszűnik, vagyona a rendőrséget illeti.

(4) Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény rendelkezései a fedőintézményre nem vonatkoznak.

68/C. § A rendőrség a 68/A. § (2) bekezdésében meghatározott körben külön devizahatósági engedély nélkül valót kezelhet.

68/D. § (1) A rendőrség speciális működési kiadása felhasználásának külső szerv által történő ellenőrzése kizárólag törvényességi szempontból történhet. E körben célszerűségi és eredményességi szempont szerinti ellenőrzés — az 5. § (1) bekezdése c) pontját kivéve — nem végezhető.

(2) A rendőrség gazdálkodásának külső szerv által történő ellenőrzése során az ellenőrzést végző szerv birtokába nem kerülhet olyan adat, amely a titkos információgyűjtés során keletkezett információra, forrására, illetve az alkalmazott titkos információgyűjtő módszer konkrét jellegére utal.

(3) A rendőrség a biztonsági követelmények érvényesítése érdekében a társadalombiztosítási, egészségügyi, adóelszámolási, költségvetési, pénzügyi, statisztikai adatszolgáltatással, a maradandó értékű irat védelme érdekében végzett levéltári ellenőrzéssel, valamint a speciális működési költségek körébe tartozó valutafelhasználással kapcsolatos eljárási szabályokat — a törvényi előírások keretei között — az illetékes szervezetekkel külön megállapodásban rögzítik.

68/E. § A rendőrség indokolt esetben az együttműködő [66. § (1) bekezdése] devizakülföldi részére a Magyar Nemzeti Bank engedélyével külföldi pénznemben is teljesíthet kifizetést, illetve átutalást.

Értelmező rendelkezések

68/F. § A 64. § (1) bekezdése b) pontjának alkalmazása szempontjából

a) *mintavásárlás*: a fedett nyomozó által végrehajtott olyan leplezett ügylet, amelynek célja, hogy a bűncselekmény felderítése érdekében a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható anyagok, tárgyak, eszközök vagy ezek mintái, alkatrészei további vizsgálat céljából a rendőrség birtokába kerüljenek, illetve a bűncselekmény történeti tényállása megismerhető legyen;

b) *álvásárlás*: a fedett nyomozó színlelt vételi szándékán alapuló, a bűncselekmény elkövetőjének elfogása, továbbá a bűncselekmény tárgyi bizonyítékának biztosítása érdekében e dolog vételére irányuló leplezett megállapodás, és annak teljesítése;

c) *bizalmi vásárlás*: a fedett nyomozónak jogellenes kereskedelmi ügyletként megjelenő olyan leplezett tevékenysége, amelynek során a bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszközét képező dolgot vásárol az eladó bizalmának erősítése, a későbbi álvásárlás elősegítése érdekében;

d) *ellenőrzött szállítás*: a nyomozó hatóság olyan leplezett tevékenysége, amelynek során — a nemzetközi együttműködés keretében, folyamatos és fokozott ellenőrzés mellett — lehetővé teszi a megfigyelés alatt álló elkövető számára az általa birtokolt, a bűncselekménye tárgyi bizonyítási eszközét képező dolognak az ország területére történő behozatalát, más ország területére irányuló kivitelét, az ország területén történő átszállítását annak érdekében, hogy a bűncselekmény elkövetői a lehető legszélesebb körben felderíthetők legyenek, a nemzetközi bűncselekmény tényállása megállapíthatóvá válják.”

(12) Az Rtv. 100. §-ának (3) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy megállapítsa a rendőrség fedőintézmény létrehozásával, fenntartásával kapcsolatos eljárásának részletes szabályait.”

606. § (1) Ha jogszabály az e törvénnyel hatályon kívül helyezett 1973. évi I. törvényre utal, azon e törvény megfelelő rendelkezését kell érteni.

(2) E törvény tanúvédelemről szóló és a tanúvédelemmel összefüggő, valamint a fedett nyomozóról szóló és a fedett nyomozóval összefüggő rendelkezéseinek a 605. § (1) bekezdésében meghatározott hatálybalépést megelőző hatálybalépéséről — az 1973. évi I. törvény megfelelő módosításával — külön törvény rendelkezik.

(3) A (2) bekezdés szerinti külön törvény rendelkezik a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény módosításával kapcsolatos rendelkezéseknek [605. § (8)—(12) bek.] a 605. § (1) bekezdésben meghatározott hatálybalépést megelőző hatálybalépéséről is.

607. § (1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) új 85/A. §-sal egészül ki:

„85/A. § (1) A tárgyalásról lemondás (Be. XXV. Fejezet) esetén a 85. § (1)—(2) bekezdéseinek rendelkezései irányadók azzal, hogy a főbüntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre a 87/C. § alapján kiszabható büntetések közül a leg súlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni.

(2) A tárgyalásról lemondás esetén (Be. XXV. Fejezet), ha a törvény a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettőre határozott ideig tartó szabadságvesztést rendel, és a büntetés céljának eléréséhez a 87/C. § alapján kiszabható leg súlyosabb büntetés nem elegendő, akkor ez a felével emelhető, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre a 87/C. § alapján kiszabható büntetések együttes tartamát.”

(2) A Btk. a következő alcímmel és 87/C. §-sal egészül ki:

„A büntetés kiszabása tárgyalásról lemondás esetén

87/C. § A tárgyalásról lemondás (Be. XXV. Fejezet) esetén a szabadságvesztés mértéke

a) az öt évet meghaladó, de nyolc évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt a három évet,

b) a három évet meghaladó, de öt évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt a két évet,

c) a három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt a hat hónapot nem haladhatja meg.”

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 36/1998. (III. 23.) OGY határozata

a rádió és televízió testületek tisztségviselőinek
és tagjainak megválasztásáról szóló
13/1996. (III. 1.) OGY határozat módosításáról*

Az Országgyűlésnek a rádió és televízió testületek tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 13/1996. (III. 1.) OGY határozata az alábbiak szerint módosul:

* A határozatot az Országgyűlés az 1998. március 16-i ülésnapján fogadta el.

Az Országgyűlés

dr. Győri Tibor helyett
dr. Halasi Tibort

a Magyar Rádió Közalapítvány Kuratóriumának Ellenőrző Testülete elnökévé,

dr. Simicska Lajos helyett
dr. Szalay Pétert

a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratóriumának Ellenőrző Testülete tagjává

megválasztja.

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Dr. Kiss Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Dr. Trombitás Zoltán s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 37/1998. (III. 23.) OGY határozata mentelmi jog fenntartásáról*

A Magyar Köztársaság Országgyűlése dr. Torgyán József országgyűlési képviselő mentelmi jogát a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.B.24.071/1998/2. számú megkeresésével érintett ügyben fenntartja.

Dr. Gál Zoltán s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Dr. Kiss Róbert s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Dr. Trombitás Zoltán s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

* A határozatot az Országgyűlés az 1998. március 16-i ülésnapján fogadta el.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Kiss Elemér. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1–3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 118-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 117-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönypoltjában.

Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407